

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พิเชษฐ์ จันทร์ส่ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2558

THE STRATEGIES OF READINESS PREPARATION FOR BEING PART OF THE
ASEAN COMMUNITY FOR LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

PICHET CHUNSONG

GRAD VRU

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN PUBLIC ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2015

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ชื่อนักศึกษา พิเชษฐ์ จันทร์สง
รหัสประจำตัว 53B73330104
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน ..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง) (อาจารย์ พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์)

..... กรรมการ ..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร) (อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเทรัญ)

..... กรรมการ ..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเทรัญ) (อาจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร)

..... กรรมการและเลขานุการ

(ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์ ดร.วิมล หอมยิ่ง)

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีร์ธนิษ ศรีโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ชื่อนักศึกษา	พิเชษฐ์ จันทร์ส่ง
รหัสประจำตัว	53B73330104
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละด้าน ได้แก่ (1) ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล (2) ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน และ (3) ความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) เพื่อเสนอแนะนโยบายการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 657 คน ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ของ 3 จังหวัดคือสระแก้ว จำนวน 234 คน ปทุมธานี จำนวน 195 คน และจันทบุรี จำนวน 228 คน ซึ่งเลือกโดยสุ่มแบบชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน จากผู้บริหารระดับสูงภาครัฐของจังหวัดและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ 3 จังหวัดคือสระแก้ว ปทุมธานีและจันทบุรี ที่เลือกแบบเจาะจงและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอุปมาวิเคราะห์และการตีความ

ผลการวิจัย พบว่า

1) ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พบว่า (1) ด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล ได้มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวผ่านนโยบายรัฐ แผนงานตามยุทธศาสตร์กระทรวง มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงวิสัยทัศน์อาเซียน รัฐบาลเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ระบบคมนาคม การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (2) ด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน มีการปรับตัวของธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ธุรกิจภาคเอกชนมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความสอดคล้องกับ

การก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้รวดเร็วและมีความพร้อมมากกว่าภาครัฐ และ (3) ด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีความพร้อมในการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรและประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท ความสำคัญ และประโยชน์ของอาเซียนกับประเทศไทย ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.25) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.34) และความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า (1) รัฐบาล ดำเนินการโดยยุทธศาสตร์ของกระทรวงต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ (2) ภาคเอกชน มีการเตรียมพร้อมรองรับผลกระทบทางบวก ทางลบ ในการเข้าสู่ AEC และ (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมโดยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์อย่างบูรณาการ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2) แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปได้ ดังนี้ (1) การบูรณาการยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีความเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่เน้นการมีส่วนร่วม การประชุมแลกเปลี่ยน จัดเวทีสาธารณะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยที่รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประสานงานและบริหารจัดการอย่างบูรณาการโดยการดึงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และ (2) เนื้อหาของยุทธศาสตร์ ควรครอบคลุมความพร้อมพื้นฐานของรัฐบาล ภาคเอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตระหนักถึงปัจจัยตัวแปรส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงาน และปัจจัยความพร้อมพื้นฐานของรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถอธิบายความผันแปรของยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ ร้อยละ 44.40 ($R^2 = 0.444$)

3) ข้อเสนอแนะนโยบายการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) รัฐบาล ควรมีการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลกิจการด้านประชาชนอาเซียนอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ และทรัพยากรมนุษย์ (2) ภาคเอกชน ควรพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมและความสามารถในการแข่งขันภายใต้การเชื่อมโยงระหว่างประเทศอาเซียน และ (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน เสริมสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง

Thesis Title	The Strategies of Readiness Preparation for Being Part of the ASEAN Community for Local Administrative Organizations
Student	Pichet Chunsong
Student ID	53B73330104
Degree	Doctor of Public Administration
Field of Study	Public Administration
Thesis Advisor	Professor Dr.Boonton Dockthaisong
Thesis Co-Advisors	Dr.Chanchai Chitlaoarporn Dr.Boonrueng Sriharun

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the fundamental readiness of being part of the ASEAN community of the government, private sector and Local Administrative Organizations (LAOs) as related to each of the following aspect (1) the readiness of the government's management (2) the readiness of the private sector's management and (3) the readiness of the LAOs' management 2) study the approach to the strategic formulation of readiness preparation for being part of the ASEAN Community of LAOs and 3) propose guidelines for the formulation of policies leading to the readiness preparation of LAOs. The approach used in this research involved mixed methods of quantitative and qualitative research. The quantitative research was conducted by studying a sample of 657 respondents which consisted of the Chief Executives of the Sub-district Administrative Organizations (SAOs), the chairman of the SAOs Council and the Chief Administrator of the SAOs from 3 provinces: Sa Kaeo 234 participants, Pathum Thani 195 participants and Chanthaburi 228 participants. The samples were selected by stratified random sampling and simple random sampling. The tool for data collection was a 4 level rating scale questionnaire and the data were analyzed using percentage, standard deviation and multiple regression analysis. The qualitative research was conducted by doing the in-depth interviews with 24 key informants from high ranking public sector offices from the provinces and LAOs. There were selected by purposive sampling and the data were analyzed by content analysis and interpretation.

The research results revealed that:

1) The fundamental readiness of the ASEAN community should that (1) the readiness of the government's management; the management emphasis was on supporting and promoting the public sector and private sector for readiness preparation by adapting state polices, programs according to ministerial strategies, providing public relations of the ASEAN vision and policy. Moreover, the government prepared the readiness of the infra-structure and

transportation system and developed industry potential and human resources of both the public sector and the private sector (2) the readiness of the private sector's management; they quickly adapted their own businesses in concurrence with the economy, social and political changes in the globalization era. Moreover, they rapidly revised their marketing strategy vision based on the entrance into the ASEAN community and they had more readiness than the public sector, and (3) the readiness of the LAOs' management; they constructed a body of knowledge and understanding for their personnel and people to make them realize their roles, the importance and benefits that Thailand would receive as a member of the ASEAN community. The fundamental readiness of being part of the ASEAN community of the government, private sector and LAOs, in overall, was at a high level ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.20), for each aspect. Ranked from high to low was the readiness of LAOs ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.25), private sector ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.34) and public sector ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.62). The in-depth interviews revealed that (1) the government carried out its readiness through strategies and public relations (2) the private sector prepared for the positive and negative impacts of entering the AEC and (3) the LAOs prepared by formulating integrated strategy plans that emphasized the participation of all sectors.

2) The approach to the strategic formulation of readiness preparation for being part of the ASEAN community of LAOs, summarized from the qualitative research done using in-depth interviews, shows that (1) the integration of national strategies and the connectivity of regional and local efforts were formulated by focusing on participation and deliberated meetings, held in public arenas. These helped LAOs be ready. Similar directions were adopted by the public sector, private sector and civil society. The government and the public sector played a role in coordinating and integrating the administration by urging other sectors and people to participate in the administration. (2) The strategies contents; should include the fundamental readiness of the government, private sector and LAOs and be concerned with personal factors such as position, marital status, income and work experience. The readiness factor explains 44.40 percent of the variance of the readiness preparation strategies for being part of the ASEAN Community of LAOs ($R^2 = 0.444$).

3) The proposed guidelines for the formulation of policies leading to the readiness preparation for being part of the ASEAN community of LAOs are as follows (1) the government should formulate clear policies to set up an agency responsible for the ASEAN community, a logistics system and the development of human resources (2) the private sector should develop the industry's potential and competitiveness in connection with ASEAN countries and (3) the LAOs should enhance the local leaders' ability to have administrative visions, have them be able to appropriately utilize the local resources in accordance with the people's needs, develop their own communities' infrastructure and strengthen civil society networks.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ท่านแรกศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ชาญชัย เหล่าจิตรอาภรณ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ เป็นผู้จุดประกายความคิด และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงได้ตรวจพิจารณาและให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี ตั้งแต่แรกเริ่มจนเสร็จสมบูรณ์ จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณคู่สมรส นางสุปราณี จันทร์ส่ง และครอบครัวจันทร์ส่ง ที่เป็นส่วนผลักดันให้พบกับจุดหักเหที่ดีในชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นการพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส อีกทั้งเป็นผู้ซึ่งสนับสนุนให้กำลังใจส่งเสริมในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบคุณพ่อบุญลือ จันทร์ส่ง คุณแม่จำลอง จันทร์ส่ง ที่ให้กำเนิดเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ซื่อสัตย์ อุดมทุน ให้ผู้วิจัยเป็นคนดีจนสำเร็จในระดับดุษฎีบัณฑิต รวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และเป็นกำลังใจที่สำคัญให้ผู้วิจัยได้สามารถเรียนรู้ค้นคว้า และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการศึกษาวิจัยจนทำวิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จ

พิเชษฐ์ จันทร์ส่ง

GRAD VRU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	7
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
1.9 การนำเสนอบทการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์.....	12
2.2 แนวคิดเรื่ององค์การระหว่างประเทศ.....	28
2.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....	31
2.4 แนวคิดและทฤษฎีของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	34
2.5 ความเป็นมาประชาคมอาเซียน.....	42
2.6 ความเป็นมาของประเทศไทยในอาเซียน.....	60
2.7 บทบาทไทยในอาเซียน.....	64
2.8 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.....	72
2.9 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การวิจัย.....	75
2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
2.11 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	106
3.1 แหล่งข้อมูล.....	106
3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	107
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	108
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	116
4.1 ส่วนที่ 1 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย.....	116
4.2 ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกระทบต่อความสามารถในการ การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	142
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	167
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	167
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	175
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	184
บรรณานุกรม.....	186
ภาคผนวก	195
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	196
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	204
ประวัติผู้วิจัย.....	209

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ตัวบ่งชี้สัมพันธ์กับตัวแปรและมาตรวัดการศึกษาตัวแปร..... 105
4.1	แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อความสามารถในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามสภาพทั่วไป..... 143
4.2	แสดงค่าความเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย จำแนกโดยภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ..... 145
4.3	แสดงค่าความเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกโดยภาพรวม และรายชื่อ..... 149
4.4	การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 151
4.5	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 152
4.6	การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 153
4.7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 154
4.8	ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis..... 161

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงการจัดทำยุทธศาสตร์ตามความหมายของ Hellriegel and Slocum.....	15
2.2 แสดงการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ตามความหมายของ Donnelly Gibson & Ivancevich.....	16
2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนของแผนกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์การ.....	17
2.4 แสดงกรอบแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ.....	21
2.5 แผนที่จังหวัดสระแก้ว.....	76
2.6 แผนที่จังหวัดจันทบุรี.....	78
2.7 แผนที่จังหวัดปทุมธานี.....	81
2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	104
4.1 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	165
5.1 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	177

GRAD VRU

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดช่วงระยะเวลากว่า 40 ปีที่ผ่านมา สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียนได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ และไทยก็มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียนให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด โดยเมื่อเริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2510 สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียด อันเป็นผลมาจากสงครามเย็น ซึ่งมีความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ในขณะเดียวกัน ความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศในภูมิภาค เช่น ความขัดแย้ง ระหว่างมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบาห์และซาราวักรวมทั้ง การที่สิงคโปร์แยกตัวออกจากมาเลเซีย ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในขณะนั้น ได้มีบทบาทสำคัญในการเดินทางไปเจรจาไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ และได้เชิญให้รัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีก 4 ประเทศ คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มาหารือร่วมกันที่แหลมแท่น จ.ชลบุรี อันนำมาสู่การลงนามในปฏิญญากรุงเทพ เพื่อก่อตั้งอาเซียน ที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ไทยจึงถือเป็นทั้งประเทศผู้ร่วมก่อตั้งและเป็น “บ้านเกิด” ของอาเซียนโดยอาเซียนได้ขยายสมาชิกภาพขึ้นมาเป็นลำดับ โดยบรูไนได้เข้าเป็นสมาชิกเป็นประเทศที่ 6

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่เป็นสภาวะโลกไร้พรมแดน อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสื่อสารและโทรคมนาคม ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งในด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา ก่อให้เกิดการแข่งขันในอัตราสูง

ในปี 2527 และภายหลังเมื่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เหลืออีก 4 ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ได้ทยอยกันเข้าเป็นสมาชิกจนครบ 10 ประเทศ เมื่อปี 2542 นับเป็นก้าวสำคัญที่ไทยได้มีบทบาทเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปและประเทศที่เป็นหมู่เกาะทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่า ปฏิญญากรุงเทพ จะมีได้ระบุถึงความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวงและช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่

เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญไทยได้เป็นแกนนำร่วมกับอินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิมในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีนจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และช่วยเสริมสร้างสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไทยซึ่งเป็นประเทศด่านหน้า นอกจากนี้ ประเทศไทย โดยท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ก็ได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้มีความคืบหน้า โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ขึ้นเมื่อปี 2535 โดยตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือร้อยละ 0-5 ในเวลา 15 ปี ซึ่งต่อมาได้ลดเวลาลงเหลือ 10 ปี โดยประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2546 ในขณะที่ประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามดำเนินการเสร็จสิ้นในปี 2551 ในปัจจุบัน บริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในภูมิภาคใกล้เคียง คือ จีนและอินเดีย รวมทั้งแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ตลอดจนปัญหาท้าทายความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ ทำให้อาเซียนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อจัดการกับปัญหาท้าทายเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปฏิญญากรุงเทพฯ ที่ก่อตั้งอาเซียน เมื่อปี 2510 ได้ระบุวิสัยทัศน์และวางรากฐานสำหรับการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนตั้งแต่แรกเริ่ม แต่โดยที่สถานการณ์ทางการเมืองในภูมิภาคในขณะนั้น ไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากอยู่ในยุคของสงครามเย็น แนวคิดเรื่องบูรณาการในภูมิภาคจึงไม่ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง แต่ต่อมาเมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลงประเทศในภูมิภาคจึงสามารถหันหน้าเข้าหากันและร่วมมือกันมากขึ้น ส่งผลให้แนวคิดที่จะมีการรวมตัวการอย่างเหนียวแน่นได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจกล่าวได้ว่าข้อริเริ่มของท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียนโดยเริ่มจากเสาเศรษฐกิจ ต่อมา ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี เมื่อปี 2546 ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้างประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนงานด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรของอาเซียนทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎกติกาในการทำงาน มีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ กฎบัตรฯ ได้เริ่มมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ได้รับรองปฏิญญาชะอำ - หัวหินว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

เมื่อไทยเข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากสิงคโปร์เมื่อเดือนกรกฎาคม 2551 นับเป็นช่วง หัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน รวมทั้งอยู่ในช่วงเดียวกับที่คนไทย คือ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ไทยจึงให้ความสำคัญต่อการวางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อให้เป็นประชาคมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันทั่วถึง ทั้งปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานผลกระทบต่อวิถีชีวิตเศรษฐกิจและการเงินโลก สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคระบาดต่างๆ เช่น การประสานมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการสร้างอุปสงค์ (Demand) ภายในภูมิภาคเพื่อรองรับผลกระทบ จากวิกฤติการณ์ทางการเงินโลก การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ โดยมอบหมายให้เลขาธิการอาเซียนเป็นผู้ประสานงานในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ รวมทั้งการจัดการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีก 3 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เพื่อประสานนโยบายและมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้กลไกใหม่ๆ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรฯ สามารถดำเนินงาน ได้อย่างครบถ้วน ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา คณะมนตรีประสานงานอาเซียน และคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคประชาสังคมต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยกันสร้างประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จากริเริ่มให้มีการพบปะอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน เยาวชนอาเซียน และภาคประชาสังคมอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 และครั้งที่ 15 ที่ชะอำ และหัวหิน เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น “ประชาคมเพื่อประชาชน” ก็คือการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในภูมิภาค ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ เป้าหมายดังกล่าวได้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่ชะอำ และหัวหิน เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ซึ่งมีการประกาศจัดตั้ง คณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จประการหนึ่งที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน

ถึงแม้ว่าอาเซียนจะประสบความสำเร็จในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและความร่วมมือในภูมิภาคจนเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ แต่ก็ยังมีปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขให้ลุล่วงเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือและพัฒนาการในอนาคต ที่สำคัญ คือ ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานและการที่ประเทศสมาชิกไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในแต่ละปีอาเซียนมีการประชุม

กว่า 700 การประชุม รวมทั้งมีการประเมินว่า ในบรรดาความตกลงทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกจัดทำไว้ร่วมกันรวม 134 ฉบับ มีเพียง 87 ฉบับ ที่ได้ให้สัตยาบันและมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 65 เท่านั้น นอกจากนี้ ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเรื่องการจัดตั้งประชาคมภายในปี 2558 อาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนทั้งในเรื่องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้ บทเรียนจากสหภาพยุโรปชี้ให้เห็นว่า ประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน ดังนั้น ในช่วงเวลานับจากนี้จนถึงปี 2558 ไทยจะพยายามผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Community of Action) มีการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity) รวมทั้งเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)

องค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดประชาชนและเกี่ยวเนื่องกับทุกข์สุขของประชาชนมากที่สุด ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขอบเขตที่กว้างขวางเกี่ยวกับความกินดีอยู่ดีของประชาชนในแทบทุกด้าน และมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การศึกษา ความปลอดภัย ฯลฯ เป็นต้น โดยหน้าที่หลักประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการบริการประชาชน ประกอบกับการปกครองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นระบบการปกครองตนเองสำหรับชุมชนเมือง ซึ่งชุมชนเมืองจะมีลักษณะความเจริญทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีประชาชนหนาแน่นและมีความต้องการในการบริการที่จะตอบสนองต่อปัญหา และหรือความต้องการ โดยเฉพาะความต้องการความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์และรวมไปถึงความต้องการด้านต่างๆ เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความสะอาดปราศจากมลพิษต่างๆ และการให้บริการต่างๆ เช่น การให้บริการทางด้านสาธารณสุข การศึกษา การกีฬา เป็นต้น การให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกกิจกรรมบริการ (Service Activates) ที่มีทั้งหมดเป็น 2 ส่วน คือ 1. บริการเกี่ยวกับสาธารณูปโภค (Public Utility Service) หมายถึง บริการที่ให้แก่ประชาชนทั่วไป 2. บริการเฉพาะด้าน (Specific Services) ซึ่งเป็นการให้บริการแก่ประชาชนแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีธุรกิจเฉพาะ จากแนวคิดของการกระจายอำนาจของท้องถิ่นในการให้บริการไปถึงตัวประชาชนให้มากที่สุด และการบริการถือว่าเป็นด่านหน้าของการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นกับประชาชน เพราะถ้ามีบริการที่ดีย่อมทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและต่อหน่วยงานด้วย

ซึ่งในปี 2558 อาเซียนจะกลายเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ไม่มีเขตแดน ไม่มีภาษี ไม่มีการกีดกันทางการค้า ประเทศสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องลด/เลิกมาตรการต่างๆ ที่มีโทษภาษีที่เป็นอุปสรรคทางการค้า (NTBs) รวมถึงการลด/เลิกโควตาภาษีด้วย เมื่ออาเซียนลดภาษีระหว่างกันแล้ว

จึงมุ่งเป็นฐานการผลิตร่วมกันทั้งด้านสินค้า บริการและการลงทุน เพื่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งคล้ายๆ กับการรวมตัวของสหภาพยุโรป การเริ่มต้นของอาเซียนหนึ่งเดียวจะปรากฏชัดเจนคือ เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เริ่มจากแรงงานฝีมือ แพทย์ พยาบาล บัญชี ฯลฯ ตามด้วยเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุนจะเปิดให้ต่างชาติถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 70 เพิ่มจากกฎหมายที่ให้ต่างชาติถือหุ้นเพียงร้อยละ 49 จึงเป็นโอกาสที่ต้องเตรียมพร้อม เร็วขึ้น เพราะมีผลกระทบต่อชีวิต การค้า การลงทุน ทุกด้านเป้าหมายการรวมตัวกันนี้ เพื่อสร้างอำนาจต่อรองของอาเซียนที่มีประชากรรวมกันประมาณ 580 ล้านคน ย่อมมีขนาดของเศรษฐกิจที่ไม่แพ้สหรัฐ จีน ญี่ปุ่น การรวมกลุ่มเพื่อเป็นฐานการผลิตร่วมกันในระดับภูมิภาคจะต้องลดภาษีระหว่าง กันให้ได้มากที่สุด ที่ผ่านมอาเซียนได้เริ่มลดภาษีตั้งแต่ปี 2536 แล้ว และทยอยลดเรื่อยมาจนปัจจุบัน โดยในวันที่ 1 มกราคม 2553 สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และบรูไน ภาษีสินค้าจะเป็นร้อยละ 0 วันนี้ ถ้าสังเกตให้ดี มีพาสปอร์ตเล่มเดียวกันก็เดินทางไปได้ทั่วอาเซียน โดยไม่ต้องขอวีซ่าแล้ว และรายการสินค้าของอาเซียนทั้งหมด 8,300 รายการ มีเพียง 93 รายการเท่านั้นที่ไม่ต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0 สำหรับไทยมีสินค้าอ่อนไหว 4 รายการที่จะลดภาษีเหลือร้อยละ 5 (ไม้ตัดดอก มะพร้าวแห้ง มันฝรั่ง และกาแฟ) การยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม เป็นการเพิ่มโอกาสในการผลิตและขยายตลาดส่งออกสำหรับสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออกสูง ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน ยางพารา แท่ง/ยางแผ่นรมควัน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ข้าว (อินโดนีเซียผูกพันภาษีข้าวภายใต้ดับเบิลยูทีโอร้อยละ 160 แต่ผูกพันภายใต้อาเซียนร้อยละ 25) อาหารสำเร็จรูป (อาหารกระป๋อง) น้ำตาลทราย ที่อินโดนีเซียจะลดเหลือร้อยละ 5-10 และฟิลิปปินส์ จะลดเหลือร้อยละ 5 ในปี 2015 (2558) ตลาดสินค้าไทยใหญ่มากขึ้น ไม่จำกัดอยู่แค่ 60 ล้านคน แต่จะเป็นตลาดที่มีขนาดถึง 580 ล้านคนและอาจจะสามารถขยายไปได้มากกว่านั้น ภายใต้ความตกลงเอพีทีเอ ที่อาเซียนได้ทำกับประเทศคู่ค้าสำคัญ 6 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ถ้าผู้ประกอบการเตรียมพร้อมก็จะได้ประโยชน์ เริ่มต้นด้วยการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เป็นเชิงรุก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับสินค้าและบริการที่นำเข้าภายใต้การ ค้าเสรี ใช้ประโยชน์จากแหล่งวัตถุดิบ และทรัพยากรของกลุ่มประเทศอาเซียน อย่างกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการผลิตอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น น้ำมัน ป่าไม้ เหมืองแร่ และแรงงานมองสู่ทางการลงทุนไปยังประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งจะเริ่มเปิดตลาดและสาขาการลงทุนต่างๆ มากขึ้น พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร เพื่อให้มองกระแสการเปิดเสรีจากวิกฤติเป็นโอกาส และสามารถปรับตัวได้ทันตามเทคโนโลยีสมัยใหม่

ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาลควรจะต้องมีความพร้อม มีการวางแผน มีการพัฒนาศักยภาพขององค์กร มีกระบวนการบริหารการจัดการในการสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้กับ

ประชาชน อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ตระหนักถึงโอกาสและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะช่วยให้คนไทยได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ในวาระที่อาเซียนจะเข้าสู่การก่อตั้งเป็นประชาคมอาเซียน ตามกฎบัตรอาเซียน (พ.ศ. 2551) ภายในปี พ.ศ. 2558 นี้ ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ได้ตระหนักว่าการให้ความสนใจและศึกษาความพร้อมของท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) น่าจะเป็น ประเด็นสำคัญเร่งด่วน เพื่อรวบรวมข้อมูลว่าประชาชนมีการเตรียมพร้อมอย่างไร มีความรู้ความเข้าใจ มากน้อยเพียงใด ในการก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาคมอาเซียน ใน ปี 2558 ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่ง กระทบต่อการปฏิบัติงานโดยตรงของเจ้าหน้าที่ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างไร

1.2.2 มีการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

1.3.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดทำนโยบายการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ประเทศไทยมีความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยครบทุกด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนที่ชัดเจน

1.5 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยฉบับนี้จะศึกษากรณี ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขอบข่าย ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงนโยบายการบริหาร กระบวนการดำเนินงานต่างๆ ในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาจากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยฉบับนี้จะศึกษากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี เพื่อจะได้ทำการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละพื้นที่

1.5.3 ขอบเขตด้านประชากร

1.5.3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบกำกับดูแลหรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมืองเท่านั้น

1.5.3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัด โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละจังหวัดเท่านั้น

1.5.4 ขอบเขตด้านเวลา ครอบคลุม ช่วงเวลาตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2557

1.6 ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบพหุสาขาวิธี โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณตามแบบสอบถามเป็นหลัก สอบถามนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเสริมด้วยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยในส่วนของการปกครอง ประกอบด้วย ข้าราชการระดับ 8 ถึง ระดับ 9 และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในส่วนผู้บริหารในระดับจังหวัดชายแดนภาคตะวันออก และจังหวัดภายในปริมณฑล ประกอบด้วย ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมืองเท่านั้น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

1.6.1 ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2557 ในวันและเวลาราชการ

1.6.2 เนื่องจากข้อจำกัดของการให้ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในบางกรณีจึงใช้นามสมมติแทนชื่อและตำแหน่งทางราชการและการเมือง

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ พร้อมเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของอาเซียนได้โดยตรง เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน หมายถึง การให้ความรู้ เสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC และเรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน แก่ผู้ประกอบการไทยเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน และสร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความรู้ได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตรและเป็นที่ยอมรับ

ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดตามเขตชายแดนในอาเซียนร่วมกัน

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รัฐบาลมีการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

พร้อมต่อการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ จัดสรรงบประมาณ และการมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน และมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน

การเตรียมความพร้อม หมายถึง มาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถรับมือกับผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียน และมีประสิทธิภาพ

ความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้โดยมีประสิทธิภาพตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

หน่วยงานของรัฐ หมายถึง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐแต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

นโยบาย หมายถึง แนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการด้วยความฉลาดและการใช้ดุลยพินิจที่หลักแหลมในทางการเมือง ศิลปะแห่งการดำเนินกิจการของบ้านเมือง การดำเนินการที่ฉลาดรอบคอบ แนวทางการดำเนินการของรัฐบาลและพรรคการเมือง เป็นต้น

แผนงาน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้

นโยบายและการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การกำหนดทิศทางหรือเป้าหมาย ในการดำเนินงานขององค์กรซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารขององค์กรและการจัดทำวิธีหรือแนวทางในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ขององค์การที่สามารถวัดผลได้ และกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดทำงานประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย

ประชาคมอาเซียน หมายถึง เป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิทัศน์ที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

ASEAN หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรืออาเซียน (ASEAN) ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศ (เรียงตามลำดับอักษรนำภาษาอังกฤษ) ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ทราบถึงระดับและปัญหาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.8.2 ทราบถึงระดับและปัญหาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

1.8.3 ทราบถึงแนวทางการจัดทำนโยบายการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่เหมาะสม

1.9 การนำเสนอบทการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 เป็นกล่าวถึงความเป็นมาก่อน ระหว่างและปัจจุบัน รวมถึงความสำคัญของปัญหา คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการศึกษา ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และการนำเสนอบทวิจัย

บทที่ 2 เป็นการศึกษา ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

บทที่ 3 เป็นการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การกำหนดพื้นที่วิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 นำเสนอบทสรุปของการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย การให้ข้อเสนอแนะทั้งการนำไปใช้และเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายสถานการณ์การเข้าสู่ ASEAN แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงนโยบายต่างๆ ที่นำไปสู่การรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตข้างหน้าจนมีขีดความสามารถในการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารจัดการของกรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์
- 2.2 แนวคิดเรื่ององค์การระหว่างประเทศ
- 2.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีของการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.5 ความเป็นมาประชาคมอาเซียน
- 2.6 ความเป็นมาของประเทศไทยในอาเซียน
- 2.7 บทบาทไทยในอาเซียน
- 2.8 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.9 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การวิจัย
- 2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.11 กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 แนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์

2.1.1 การวางแผนยุทธศาสตร์

“การจัดทำยุทธศาสตร์” นับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการเตรียมการ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายหรือเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของงานอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ด้วยเหตุนี้ ในหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมตลอดถึงองค์กรทั่วไปจึงจำเป็นต้องดำเนินการวางแผนเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ของตน เพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ในความหมายกว้างๆ ว่าเป็นแผนที่มุ่งการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม โดยการวางแผน

พัฒนาให้องค์กรปรับการทำงานเพื่อให้สามารถมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาทุกขณะที่ก้าวไปในอนาคต

บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2547) กล่าวว่า “ยุทธศาสตร์ หรือ Strategy ในภาษาอังกฤษซึ่งได้มีผู้รู้แปลเป็นภาษาไทยว่ากลยุทธ์ และก็มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ หมายถึง การมุ่งเน้นหรือทุ่มเททรัพยากร ไปในเรื่องใดแล้วสามารถนำพาหมู่คณะไปสู่ความสำเร็จหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้”

อรรณพ บุญรัตพันธุ์ (2535) ให้ความหมายการวางแผนยุทธศาสตร์ว่า หมายถึง “กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา การใช้ และการจำแนกแจกจ่ายทรัพยากรต่างๆ”

กิ่งพร ทองใบ (2546) ได้กล่าวถึง “การวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการการคิดวิเคราะห์ เพื่อการวางแผนกลยุทธ์และจะต้องมีขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ รวมถึงการควบคุมประเมินกลยุทธ์ด้วย ซึ่งเป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับองค์กร”

การวางแผนกลยุทธ์มีกลไกหลายอย่างประกอบอยู่ คือ 1) เป็นการวางแผนปรับทิศทางขององค์กรไปสู่วัตถุประสงค์ใหม่ที่จะสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป 2) เป็นการวางแผนการใช้ทรัพยากรขององค์กรเพื่อพัฒนาระบบการทำงานต่างๆ ทั้งระบบการผลิตและการขาย การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ ตลอดจนการบริหารงานต่างๆ ให้เปลี่ยนแปลงในรูปแบบและระบบการทำงานใหม่ๆ ที่มีผลให้สภาพและระบบการทำงานเดิมต้องถูกปรับหรือยกเลิกไปแล้วทดแทนด้วยเครื่องจักร ระบบและวิธีการทำงานใหม่ๆ ที่นำเข้ามาทดแทน 3) เป็นการวางแผนที่มีการวิเคราะห์พิจารณาในเชิงกลยุทธ์ต่างๆ ที่มุ่งจะให้องค์กรประสบความสำเร็จมากที่สุด ดีที่สุด โดยประหยัดการใช้ทรัพยากรมากที่สุดด้วย

2.1.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2547) ได้ให้ความหมายว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง กุศโลบายในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ภายใต้ข้อจำกัดของหน่วยงาน และบุคลากร หรือหมายถึงแนวคิดหรือวิธีการที่แยกคายอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวตัวขององค์กร ที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร กลยุทธ์จึงเป็นกรอบชี้นำหรือส่วนหัวขบวนของชุดแผนงาน ที่บ่งบอกขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องอันเป็นพื้นฐานของการจัดทำแผน และเป็นวิธีการเชิงรวมที่องค์กรเลือกไว้เพื่อเคลื่อนไปสู่วัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์กร

โรเบิร์ตเอสแคปแลน และเดวิดพินอร์ตัน (Robert S. Kaplan & David P. Norton, 1990) ได้เสนอแนวความคิดในวารสาร Harvard Business Review เรื่อง The Office of Strategy Management เพื่ออธิบายถึงสาเหตุของความล้มเหลวในการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยในองค์กรส่วนใหญ่มักประสบปัญหาความล้มเหลวในการบริหารยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่องค์กรดังกล่าวมีรูปแบบการบริหารงานแบบแยกส่วน (Fragmentation) มีขั้นตอนการทำงานที่ต่าง

คนต่างทำและต่างคนต่างรายงานตรงต่อผู้บังคับบัญชาตามสายบังคับบัญชาของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาของการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติภายในองค์กรและขาดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน อย่างเป็นระบบ Robert S. Kaplan & David P. Norton จึงได้ศึกษาวิจัยและเขียนหนังสือเรื่อง The Strategy-Focused Organization ขึ้น เพื่ออธิบายถึงความสำคัญของการียยุทธศาสตร์เป็นหลัก โดยใช้ยุทธศาสตร์เป็นศูนย์กลางของระบบการบริหารจัดการและกระบวนการปฏิบัติงาน รวมถึงอธิบายวิธีการหรือแนวทางในการพัฒนาไปสู่องค์กรที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ ซึ่งได้เสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในระดับองค์กรที่เรียกว่า “สำนักบริหารยุทธศาสตร์ The Office of Strategy Management หรือ OSM” เพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการบริหารยุทธศาสตร์เป็นการเฉพาะ มีลักษณะเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก คล่องตัวทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และการประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อนำยุทธศาสตร์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวได้ถูกหน่วยงานภาครัฐนำไปใช้ประโยชน์ในเวลาต่อมา จากแนวคิดของ Kaplan และ Norton ดังกล่าว สำนักงาน ก.พ.ร. และกระทรวงมหาดไทย จึงได้ร่วมหารือและเห็นร่วมกันที่จะให้มีสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด (OSM) เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติเป็นเจ้าภาพในการประสานยุทธศาสตร์แผนงาน/โครงการในระดับกลุ่มจังหวัด รวมทั้งการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ประสานงานกับหน่วยงานอำนาจการระดับชาติได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงบประมาณและ สศช.

แมซซี และดักลาส (Massie & Douglas, 1981) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ว่าเป็นกระบวนการกำหนดจุดหมายระยะยาวขององค์กร (Long Range Goals) การเลือกวิถีทาง (Means คือ ยุทธศาสตร์และนโยบาย) เพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนา แผนระยะยาวเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์กร โดยได้อธิบายว่า

จุดหมายขององค์กร (Goals of Organization) เป็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่องค์กรมุ่งบรรลุให้ถึง เป็นพื้นฐานของการวางแผนยุทธศาสตร์

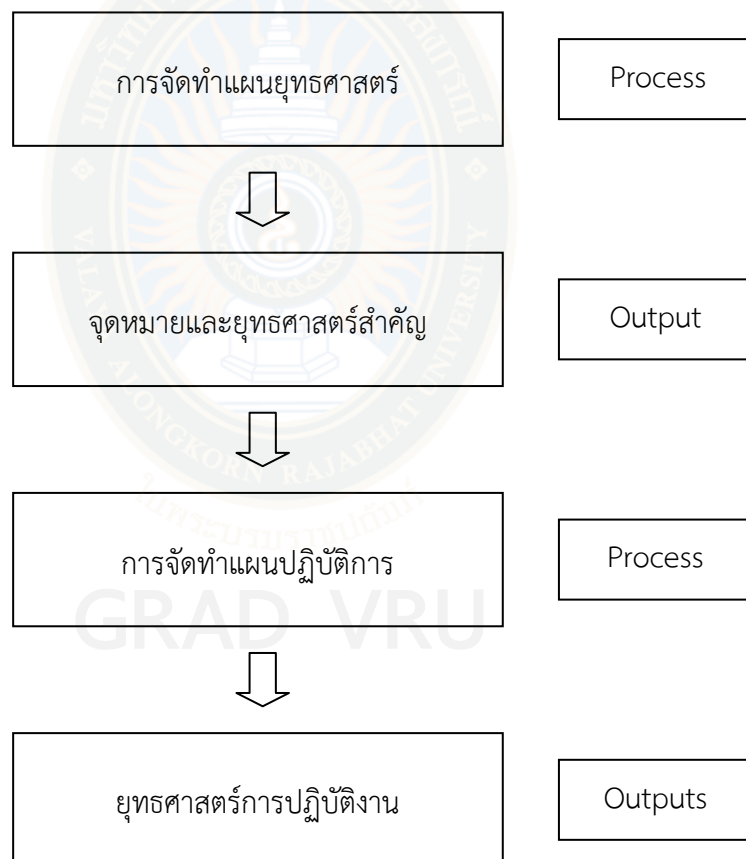
ภารกิจ (Missions) หมายถึง ขอบข่ายของกิจกรรมที่องค์กรดำเนินอยู่

ยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแบบแผนการดำเนินงานในระยะยาวขององค์กร ซึ่งกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้หากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง

แมซซี และดักลาส (Massie & Douglas, 1981) ยังได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างยุทธศาสตร์กับนโยบายไว้ กล่าวคือ นโยบายเป็นแนวทางที่กำหนดเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถประสานความพยายามในการทำหน้าที่ของสมาชิกภายในองค์กรได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมี

แนวทางหรือขอบข่ายที่ชัดเจน ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ หรือทางเลือกอื่นๆ มากนัก ในขณะที่ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก

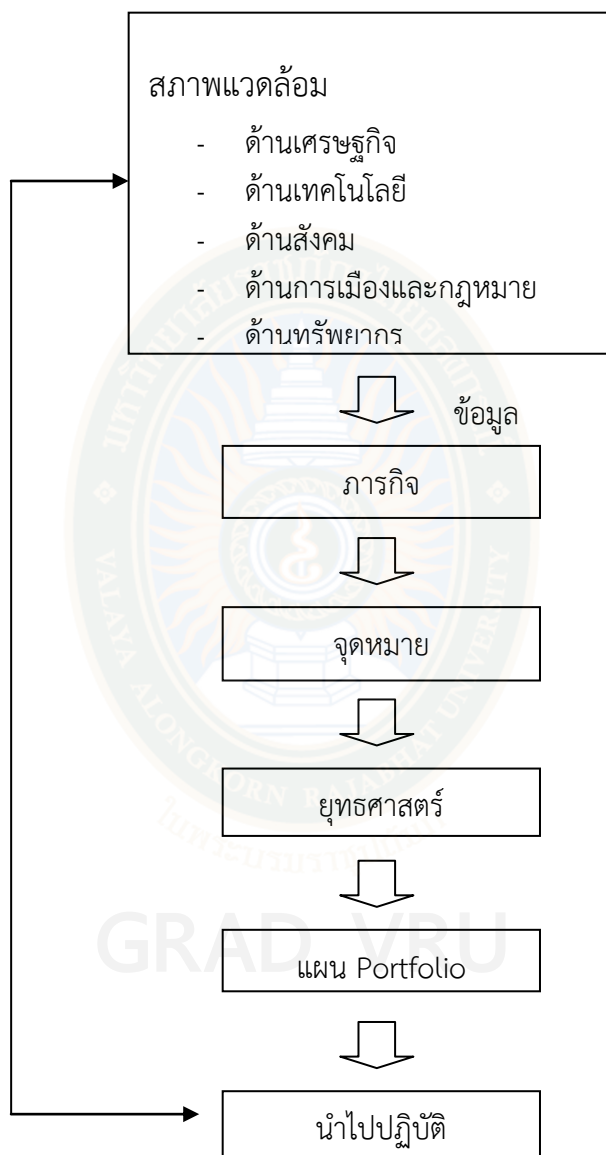
แฮลริเกิล และสโลคัม (Hellriegel & Slocum, 1982) ได้กล่าวถึง แผนยุทธศาสตร์ว่าเป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ระบุธรรมชาติขององค์กร กำหนดจุดมุ่งหมาย และจำแนกประเมิน และเลือกแนวการปฏิบัติสำหรับองค์กร โดยกระบวนการของแผนยุทธศาสตร์จะก่อให้เกิดปัจจัยป้อนออก (Outputs) ในรูปที่เป็นจุดหมายและยุทธศาสตร์สำคัญเข้าสู่กระบวนการของแผนปฏิบัติการ (Operational Plan) โดยแปลงจุดหมายและยุทธศาสตร์องค์กรเป็นยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานที่มีความละเอียดชัดเจนขึ้น ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นเป็นกระบวนการดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงการจัดทำยุทธศาสตร์ตามความหมายของ Hellriegel and Slocum

ดอนเนลลี กีบสัน และอีวานเซวิช (Donnelly Gibson & Ivancevich, 1984) กล่าวว่า การจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น มีคำถามสำคัญ 4 คำถาม คือ เราเป็นใคร เรามาจากไหน เรากำลังไปไหน และต้องการไปไหน โดยมองภาพรวมทั้งองค์กร และคำนึงถึงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนั้น ในทางปฏิบัติการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์จะอาศัยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

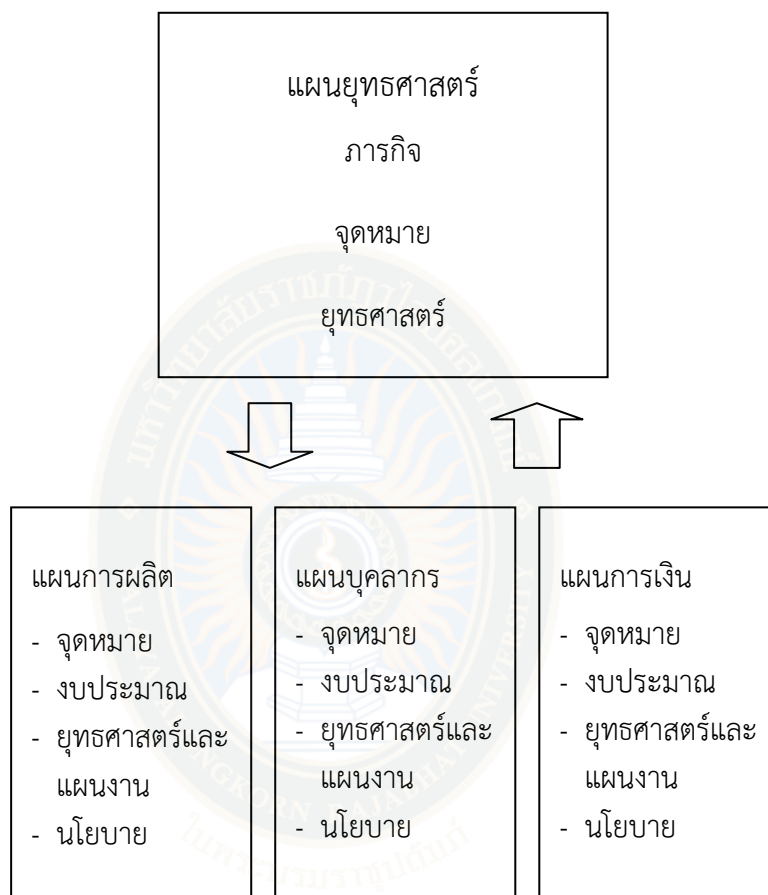
การตัดสินใจบนพื้นฐานของภารกิจองค์กร วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์และแผน Portfolio ของแผนกต่างๆ ซึ่งแสดงได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้ 2.2

ภาพที่ 2.2 แสดงการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ตามความหมายของ Donnelly Gibson & Ivancevich

แผนยุทธศาสตร์จะเชื่อมโยงสู่แผนปฏิบัติการของแผนกต่างๆ ในองค์กร ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้แผนกต่างๆ ได้รับรู้และทราบว่าองค์กรต้องการจะไปในทิศทางใด จากนั้นจึงพัฒนาจุดหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์นั้น ในองค์กรที่มีการจัดการดี ผู้บริหารของแผนกทุกระดับจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแผนของแผนกกับแผนยุทธศาสตร์ของ

องค์กร ดังนั้น แผนทุกแผนในระดับล่างจะเกิดขึ้นจากแผนยุทธศาสตร์ และขณะเดียวกันผลการดำเนินงานของแผนระดับล่าง จะส่งผลสำเร็จต่อแผนยุทธศาสตร์ ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนของแผนกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร

ทิบูล ทีปะปาล (2546) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Enviromental Scanning) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic Factors) ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่กำหนดอนาคตขององค์กร การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ตัวแปร 2 ตัว ได้แก่ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ซึ่งอยู่ภายนอกองค์กร ไม่สามารถควบคุมได้ในระยะสั้นและเป็นปัจจัยที่การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีผลกระทบต่อองค์กรโดยตรง ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยอีก 2 ตัว

ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ขององค์การซึ่งประกอบด้วยโครงสร้าง วัฒนธรรม และทรัพยากร

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดความมุ่งหมายหรือเหตุผล ที่องค์การได้จัดตั้งขึ้นมา พันธกิจจะบอกถึงความมุ่งหมายพื้นฐานที่เป็นเอกลักษณ์ชัดเจนที่ทำให้ องค์การมีความแตกต่างจากองค์การอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ องค์การต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งควรกำหนดในรูปของปริมาณหรือตัวเลขที่ชัดเจนที่สามารถวัดได้

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) เป็นการกำหนดแผนแม่บทเพื่อให้เห็นว่า องค์การจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุพันธกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กลยุทธ์จะเป็นการนำ ข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันจะลดข้อเสียเปรียบทางการแข่งขันให้เหลือน้อยที่สุด กลยุทธ์โดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ กลยุทธ์ระดับบริษัท (Corporate Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่แสดงให้เห็นทิศทางดำเนินงานขององค์กรโดยรวม กลยุทธ์ระดับหน่วยธุรกิจ (Business Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรกล ยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติการ ทั้งในแง่กิจกรรมและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่จัดสรรมาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ทั้งในระดับบริษัทและระดับธุรกิจ

ชินินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์ (2544) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการพิจารณาตรวจสอบและวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ เพื่อค้นหาโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) จุดเด่น (Strengths) จุดด้อย (Weaknesses) ขององค์กร เพื่อที่ผู้บริหารจะได้ สามารถกำหนดภารกิจและเป้าหมายของกิจการได้อย่างเหมาะสม หลังจากนั้นจะได้พิจารณากำหนด กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาโอกาสและอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจาก สภาพแวดล้อมต่างๆ ไป เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่ เกี่ยวกับการแข่งขันอันได้แก่ คู่แข่ง ลูกค้า และชุมชน เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาจุดเด่นและจุดด้อย จากการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กรเอง เช่นการ ดำเนินงานด้านการตลาด การผลิต การเงิน และการบัญชี เป็นต้น ในการวางแผนกลยุทธ์ผู้บริหาร จะต้องพยายามหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจ หลีกเลี่ยงต่ออุปสรรคในการดำเนินงาน โดยใช้จุดเด่น ของกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ลดจุดด้อยหรือเปลี่ยนจุดด้อยให้เป็นจุดเด่นให้ได้ เพื่อให้การ ดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการกำหนดเป้าหมายกว้างๆ ขององค์กร ของสิ่งที่ต้องการในอนาคต โดยยังไม่ได้กำหนดวิธีการดำเนินการไว้ วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึง ทิศทางขององค์กรในอนาคต นอกจากนั้นจะเป็นแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการชี้นำว่าองค์กรพยายาม จะทำอะไรและจะเป็นอะไร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เพื่อระบุขอบเขตการดำเนินงานขององค์กร โดยมีการกำหนดไว้เป็นข้อความพันธกิจ (Mission Statement) เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคต โดยทั่วไปข้อความพันธกิจจะมุ่งเน้นประเด็นที่แสดงออกอย่างชัดเจน และมีความเฉพาะเจาะจงใน คุณลักษณะของแต่ละหน่วยขององค์กรว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่องค์กรคาดหวังไว้ หรือเป็นจุดมุ่งหมายที่องค์กรต้องการจะบรรลุ เป้าหมายจะเป็นสิ่งที่ทำให้พันธกิจขององค์กรเป็นจริง ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) วัตถุประสงค์ คือ สิ่งที่องค์กร ต้องการที่จะบรรลุ แต่จะมีรายละเอียดที่มากกว่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรที่ จะใช้เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับการวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ และการควบคุมรวมทั้งเป็น ตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดนโยบาย (Policies) เป็นการกำหนดแนวทางในการ ดำเนินงานขององค์กรอย่างชัดเจน เพื่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้บรรลุผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) การกำหนดกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับการ กำหนดแนวทางปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

2.1.3 ความจำเป็นและประโยชน์ของการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือ ยุทธศาสตร์ว่ามีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหารขององค์กรสมัยใหม่ ที่มุ่งหวังผลสำเร็จในการ ดำเนินงาน เนื่องจากในปัจจุบันสภาพแวดล้อมของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและภัย อุปสรรคต่อองค์กร นอกจากนี้ผู้บริหารขององค์กรมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาจัดสรรทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในแง่ของงบประมาณ บุคลากร ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ ต่างๆ ประกอบกับการขยายตัว และความสลับซับซ้อน ขององค์กรทำให้ผู้บริหารจะต้องพยายาม กำหนดทิศทาง จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน

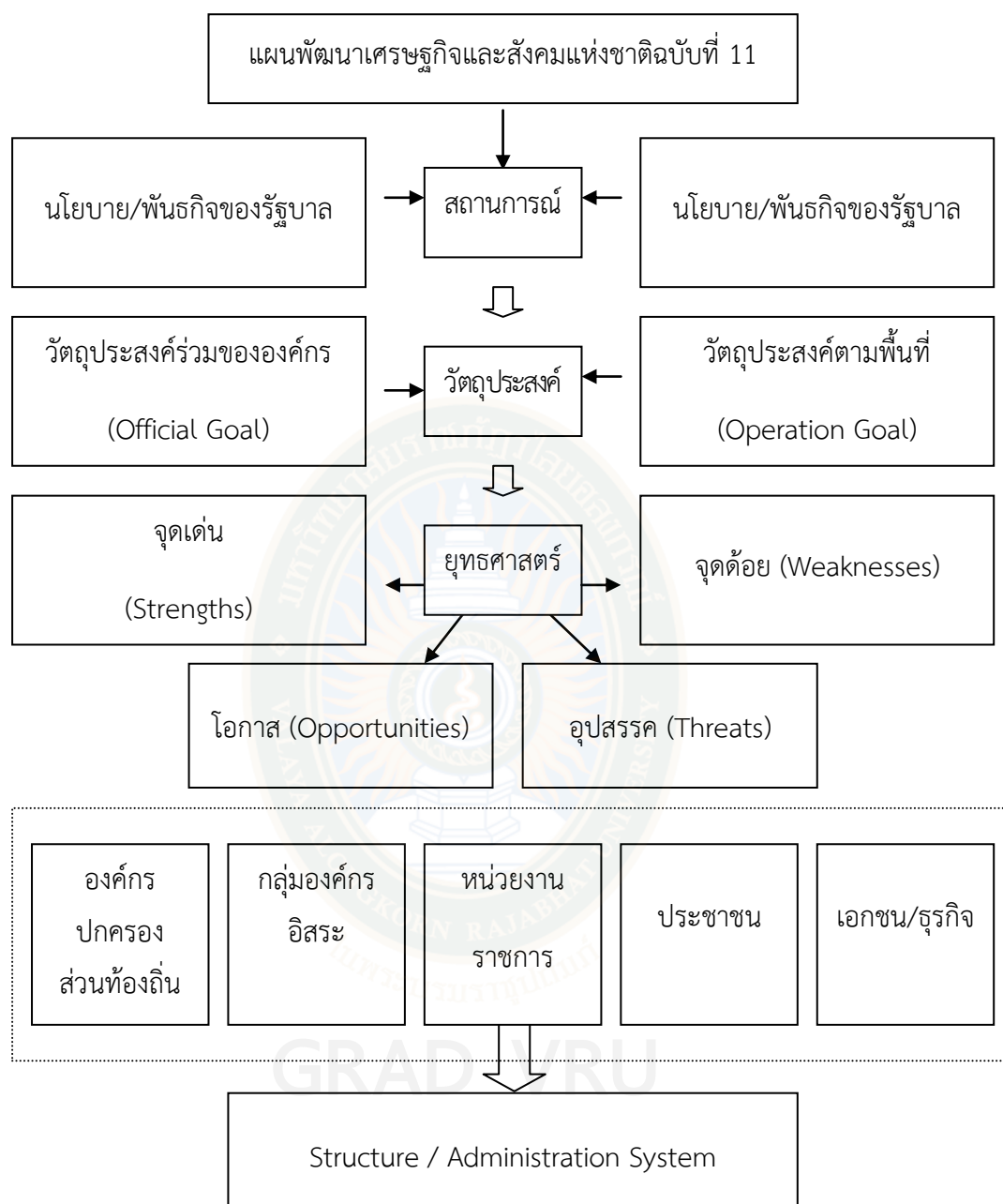
ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหาร ในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม โดยการวางแผน

ยุทธศาสตร์เป็นประโยชน์หลายประการต่อการบริหารงานในองค์กรต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539)

- 1) ช่วยทำให้ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานหันมาให้ความสนใจอย่างแท้จริงในเรื่องขององค์กรมากขึ้น
- 2) กระตุ้นให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหา อุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นและเตรียมมาตรการรองรับไว้ล่วงหน้า อันเป็นการลดความเสี่ยงและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร
- 3) ช่วยทำให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจในธรรมชาติของการดำเนินงานอย่างชัดเจนขึ้น และมองเห็นภาพของการพัฒนางานในอนาคต
- 4) ช่วยระบุถึงโอกาสและช่องทางในการดำเนินงานในอนาคต ให้การปรับเปลี่ยนทิศทางและภารกิจงานขององค์กรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม
- 5) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ และการใช้ทรัพยากรขององค์กร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันระหว่างสมาชิกขององค์กรและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทิศทางและการดำเนินงาน ตลอดจนความคาดหวังต่างๆ

กล่าวโดยสรุป การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการแบ่งสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การทำแผนยุทธศาสตร์เป็นการตอบคำถามหลัก 3 ประการ คือ องค์กรกำลังจะก้าวไปทางไหน สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร และองค์กรจะไปถึงจุดมุ่งหมายได้อย่างไร โดยมีกระบวนการจัดทำแผน คือ (1) การกำหนดภารกิจหลักขององค์กร (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (3) การวิเคราะห์สภาพองค์กรภายใน (4) การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์กร และ (5) การวิเคราะห์และจัดวางกลยุทธ์ขององค์กร เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กรอบแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย สามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 แสดงกรอบแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

2.1.4 แผนที่ยุทธศาสตร์

แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ก็คือ แผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงยุทธศาสตร์ขององค์กร ในรูปแบบของความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงเหตุและผล (Cause and Effect Relationships) กล่าวคือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ (Outcome) ที่องค์กรปรารถนา ซึ่งเชื่อมโยงกับทุกๆ มิติ ทั้ง 4 มิติ เพื่อให้นำไปสู่ผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงเข้ากับสินทรัพย์ที่

จับต้องไม่ได้ (Intangible Assets) เช่น ความรู้ ทักษะของพนักงานให้เข้ากับกระบวนการสร้างคุณค่า (Value-Creating Processes) ให้แก่องค์กรอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา และที่สำคัญแผนที่ยุทธศาสตร์ก็เปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะสื่อสารให้เราได้ทราบถึงยุทธศาสตร์ขององค์กร อันจะทำให้ทั้งผู้บริหารและพนักงานมีความเข้าใจในยุทธศาสตร์ขององค์กรในภาพรวมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

พสุ เตชะรินทร์ และคนอื่นๆ ซึ่งเขียนไว้ว่า ยุทธศาสตร์ คือ สิ่งที่องค์กรทำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และการที่องค์กรจะไปสู่ความสำเร็จได้นั้นก็จำเป็นต้องมีวิธีการบริหารจัดการหรือที่เรียกว่า การบริหารยุทธศาสตร์ ซึ่งในหนังสือฉบับที่อ้างถึงนี้ ระบุว่าการบริหารยุทธศาสตร์ก็คือ การตอบคำถามที่สำคัญ 4 คำถาม คือ

1) ปัจจุบัน เราอยู่ ณ จุดไหน (Where are we now ?) จากคำถามนี้เราจะเห็นได้ว่าเครื่องมือที่น่าจะทำให้เราตอบคำถามนี้ได้ก็คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคหรือที่เราเรียกว่า SWOT Analysis

2) ในอนาคต เราต้องการไปสู่ จุดไหน (Where do we want to be ?) ซึ่งก็คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และทิศทางขององค์กรนั่นเอง

3) เราจะไปสู่จุดนั้นได้อย่างไร (How do we get there ?) หรือการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation)

4) เราจะต้องทำหรือปรับเปลี่ยน อะไรบ้าง เพื่อไปถึงจุดนั้น (What do we have to do or Change in Order to get There ?) ซึ่งก็เป็นการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategy Execution)

ดังนั้น แผนที่ยุทธศาสตร์จึงเป็นโครงสร้างและองค์ประกอบต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุและผล แต่ถ้าหากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันแล้ว ก็แสดงว่าแผนที่ยุทธศาสตร์นั้น มีความบกพร่องหรือเกิดความผิดพลาด และนอกจากนี้ Kaplan และ Norton ยังมีความเห็นว่าควรมีองค์ประกอบอีก 3 ประการ ที่ควรเพิ่มเข้ามาในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) คือ

1. องค์ประกอบทางด้านปริมาณ คือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและปัจจัยบนแผนที่ยุทธศาสตร์

2. การกำหนดเงื่อนไขเวลา คือ การกำหนดหัวข้อยุทธศาสตร์ที่จะสร้างคุณค่า ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว อันจะเป็นการสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนของคุณค่านั้นๆ ให้แก่องค์กร

3. การเลือกกำหนดความสำคัญของยุทธศาสตร์ คือ การเลือกแผนงาน และกิจกรรมที่สามารถทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ Kaplan และ Norton ให้ความสำคัญในการนำแนวคิด Balanced Scorecard มาใช้คือเรื่อง วัฒนธรรมขององค์กร (Organization Culture) ซึ่งการทำแผนที่ ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมขององค์กรนั้นๆ เพราะจะทำให้เรา ทราบถึงความเป็นมาขององค์กรอันจะนำไปสู่การวางตำแหน่งขององค์กรในอนาคตนั่นเอง แต่ยังมี อีกเรื่องเพราะมักจะมีคำถามซึ่งถามกันบ่อยๆ ว่า จำเป็นไหมที่การประเมินองค์กรต้องมี 4 มิติ และ การเขียนแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เป้าหมายสุดท้ายขององค์กร ต้องอยู่ในมิติด้านการเงิน (Financial Perspective) เราอาจจะประยุกต์แนวคิดของ Balanced Scorecard ให้มีมากกว่า 4 มิติ ก็ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อความเหมาะสมกับสภาพและลักษณะขององค์กร ดังนั้นแผนที่ยุทธศาสตร์ก็อาจจะมี ความเชื่อมโยงที่มากกว่า 4 มิติก็ได้เช่นเดียวกัน และนอกจากนี้การเขียนแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เป้าหมายสุดท้ายขององค์กรก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ในมิติด้านการเงิน (Financial Perspective) แต่ อาจจะมีอยู่ในมิติด้านลูกค้า (Customer Perspective) หรือมิติอื่นๆ ก็ได้ อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ขององค์กรนั้น

ยุทธศาสตร์ได้อธิบายว่าองค์กรตั้งใจหรือมีความประสงค์ที่จะสร้างคุณค่า ที่ ยั่งยืนต่อผู้ถือหุ้นได้อย่างไร เราได้พูดถึงว่าองค์กรในปัจจุบันสามารถที่จะแปลงสินทรัพย์ที่สัมผัสได้มา สร้างเป็นคุณค่าที่ยั่งยืนได้อย่างไร การสร้างคุณค่าจากสินทรัพย์ที่สัมผัสได้ไม่ได้แตกต่างจากการสร้าง สินทรัพย์ที่สัมผัสได้นั้น มีข้อสำคัญในเรื่องของความแตกต่างดังนี้

1) การสร้างคุณค่าจากสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ ได้มาจากวิธีทางอ้อมสินทรัพย์ ที่ สัมผัสไม่ได้ เช่น ความรู้และเทคโนโลยีนั้น ไม่ค่อยที่จะมีผลกระทบโดยตรงต่อผลตอบแทนทางการเงิน ของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นเชิงของการเพิ่มรายได้ การลดต้นทุน และกำไรที่สูงเพิ่มขึ้น การปรับปรุงของ สินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้นั้น มีผลต่อด้านการเงินในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเสียมากกว่า ยกตัวอย่างเช่น พนักงานที่ได้รับการฝึกฝนที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านบริการคุณภาพโดยรวม อย่างเบ็ดเสร็จ (Total Quality Management: TQM) และทางด้าน Six Sigma สามารถที่จะนำการ ฝึกอบรมนั้น มาใช้ต่อกระบวนการปรับปรุงคุณภาพได้โดยตรง กระบวนการที่ถูกปรับปรุงได้ดีขึ้นนั้น จะนำไปสู่ การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และโดยทางอ้อมแล้วก็สามารถสร้างความภักดีจาก ลูกค้าได้เหนือสิ่งอื่นใดความภักดีของลูกค้าก็จะนำมาซึ่งการปรับปรุงยอดขายและกำไรในระยะยาวได้

2) คุณค่าขึ้นอยู่กับบริบทของแผนยุทธศาสตร์คุณค่าของสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทยุทธศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น พนักงานที่เข้าบริการฝึกอบรมทางด้าน TQM และ ทางด้าน Six Sigma มีคุณค่าและมีมูลค่าสูงขึ้นต่อองค์กรนั้นๆ ในบริบทยุทธศาสตร์ว่าด้วยการลด ต้นทุนดำเนินการ มากกว่าบริบทยุทธศาสตร์ทางด้านผู้นำสินค้าหรือบริบทยุทธศาสตร์ทางด้าน นวัตกรรม

3) คุณค่าคือศักยภาพที่รอปรากฏตัว ต้นทุนในการลงทุนต่อสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ อาจจะมีมองดูแล้วเป็นสิ่งที่มีความน้อยมากกว่าต่อผลตอบแทนให้กับองค์กร พนักงานที่ได้เข้ารับการ

ฝึกรอบมทางด้านสถิติในการควบคุมคุณภาพหรือการวิเคราะห์แบบรากหญ้า (Root Cause Analysis) นั้นไม่สามารถสร้างคุณค่าทางการตลาดได้ แต่มีคุณค่าทางศักยภาพกระบวนการภายใน เช่น การออกแบบสินค้า การผลิต การส่งมอบ และการบริการลูกค้า กระบวนการเหล่านี้คือสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้แต่มีศักยภาพทำให้เกิดเป็นมูลค่าทางการตลาดได้จากกระบวนการเหล่านี้ (ที่ผ่านการฝึกรอบมจนมีศักยภาพ) และจึงกลายเป็นคุณค่าที่สัมผัสได้ แต่ถ้ากระบวนการภายใน ไม่สามารถมีผลกระทบต่อ การสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าได้หรือในเชิงการสร้างรายได้แล้ว คุณค่าของพนักงานที่มีค่าทางศักยภาพ และต่อสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้แล้วนั้นก็ไม่มีคุณค่าอะไร

4) สินทรัพย์ต้องถูกผนวกเข้าด้วยกันจึงมีคุณค่า สินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้โดยมากไม่สามารถสร้างคุณค่าโดยตัวมันเอง เพราะโดยตัวของมันเองแล้วมันไม่สามารถแยกตัวเองจากบริบททางยุทธศาสตร์ขององค์กรได้ คุณค่าของสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้จะเกิดคุณค่ามาได้ก็ต่อเมื่อได้ผนวกเข้ากับสินทรัพย์อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็สินทรัพย์ที่สัมผัสได้หรือไม่ได้ก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น คุณค่าการฝึกรอบมจะมีค่ามากขึ้นเมื่อพนักงานสามารถเจาะเข้าถึงข้อมูลจากระบบสารสนเทศได้คุณค่าจะมีค่าสูงสุด เมื่อสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้ถูกจัดอยู่บนระดับเดียวกันหรือเส้นเดียวกันกับสินค้าที่สัมผัสได้ ซึ่งต้องมาพร้อมกับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์สามารถเชื่อมโยงสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้กับกระบวนการสร้างคุณค่าได้อย่างไร มิติทางการเงินพูดถึงผลลัพธ์ที่ออกมาเป็นรูปธรรมในเชิงปฏิบัติที่ทำการมาอยู่ประจำการวัดผลเช่นแบบ Return on Investment (ROI) หรือผลตอบแทนต่อการลงทุนก็ดี มูลค่าของผู้ถือหุ้นก็ดี กำไรการเติบโตของรายได้ก็ดี รวมถึงต้นทุนต่อหน่วยนั้นถือว่าการแสดงผลในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก เพราะพูดถึงยุทธศาสตร์องค์กรว่าประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว ส่วนมิติทางด้านลูกค้า นั้น พูดถึงการเสนอคุณค่าต่อลูกค้า การเสนอคุณค่าคือการสร้างบริบทแห่งยุทธศาสตร์ ต่อสินทรัพย์ที่สัมผัสไม่ได้นั่นเอง ถ้าคุณค่าที่ลูกค้าได้รับให้ทั้งเชิงคุณภาพ เพื่อส่งมอบให้แก่ลูกค้า ในมิติเวลาที่เหมาะสม ดังนั้นทักษะที่ดี ระบบที่ดีและกระบวนการผลิตที่ดีและมีคุณค่าต่อลูกค้า นั่นคือ มูลค่าและคุณค่าสูงสุดที่องค์กรพึงได้รับ ถ้าคุณค่าที่ลูกค้ามองมีให้แก่สินค้าที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ คำว่าทักษะ ระบบ และกระบวนการในการสร้างสินค้าใหม่ๆ หรือบริการใหม่ๆ คือคุณค่าที่ลูกค้ามองว่าสูงสุด การสร้างความสม่ำเสมอและการจัดระดับปฏิบัติงานให้อยู่ในเส้นเดียวกัน และสามารถสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าได้นั้นคือแกนหลักของการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในภาคปฏิบัติ

พสุ เดชะรินทร์ (2549) ได้อธิบายไว้ว่า “แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)” ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรได้นำแนวคิดทางการบริหาร Balanced Scorecard หรือว่า BSC มาใช้ เพราะการที่จะนำแนวความคิดของ BSC มาใช้ให้เกิดผลได้ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสื่อสารให้คนในองค์กรได้รับทราบถึงยุทธศาสตร์ และแปลงยุทธศาสตร์นั้นไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

เพื่อให้เห็นภาพของความเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์สู่วิสัยทัศน์ขององค์กร จึงได้กำหนดแผนที่ยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ มิติผลการดำเนินงาน (Performance) มิติผู้รับบริการ (Customer) มิติกระบวนการ (Process) และมิติการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Development) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) มิติผลการดำเนินงาน (Performance) เนื่องจากเป้าหมายในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม คือการที่กลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ซึ่งมองว่าปัจจัยที่จะส่งผลดังกล่าว ได้แก่ ผลผลิตภาพในการดำเนินธุรกิจ (Productivity) และความสามารถในการบริหารงาน (Management)

2) มิติผู้รับบริการ (Customer) ผลผลิตภาพและความสามารถในการบริหารงานของผู้ประกอบการและวิสาหกิจที่เพิ่มขึ้น มาจาก 3 ส่วนได้แก่ ความสามารถของผู้ประกอบการการเติบโตของวิสาหกิจ การพัฒนาวิสาหกิจไปสู่องค์กรระดับโลก

3) มิติกระบวนการ (Process) การบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ จะต้องสามารถออกแบบ และควบคุมกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันได้เกิดหน่วยงานอิสระขึ้นภายใต้การกำกับของกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้อิโณภารกิจด้านปฏิบัติการ เช่น การฝึกอบรม และการทดสอบ เป็นต้น ให้แก่หน่วยงานเหล่านี้ ทำให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมต้องเปลี่ยนแปลงบทบาท โดยให้ความสำคัญกับการสร้างแบบจำลอง (Model) การส่งเสริมอุตสาหกรรม การนําร่อง การประสานงาน และการถ่ายทอดแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมให้กับหน่วยงานปฏิบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานส่วนกลางของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะเป็นผู้คิดค้นรูปแบบนําร่องร่วมกับหน่วยงานในภูมิภาค เมื่อรูปแบบมีความพร้อมและมีลักษณะที่สามารถเป็นต้นแบบที่ดีได้ (Good Practice) ก็จะถ่ายทอดให้หน่วยงานในภูมิภาคดำเนินการทั้งหมด

4) มิติการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Development) การให้บริการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้ต้องอาศัยระบบ (System) กลไกการขับเคลื่อนจากบุคลากร (Human Resource) ของกรมในทุกระดับ และธรรมาภิบาล (Good Governance) ปัจจุบันองค์กรของรัฐได้นำเกณฑ์การบริหารจัดการคุณภาพภาครัฐหรือที่เรียกว่า PMQA มาเป็นแนวทางในการสร้างระบบของตนเอง โดย PMQA มีหลักการอยู่บนพื้นฐานของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือที่รู้จักกันว่า Total Quality Management (TQM) ซึ่งครอบคลุม 7 มิติ ได้แก่ การนําร่อง การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์การดำเนินการ

ลักษณะแผนที่ยุทธศาสตร์

แคบแลน และนอร์ตัน (Kaplan & Norton, 2005) อธิบายถึง Balanced Scorecard ว่าเป็นแนวคิดทางการจัดการ ซึ่งทั้ง 2 ท่านพบว่าองค์กรส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในภาคธุรกิจของอเมริกา นิยมใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน (Financial Indicators) เป็นหลักเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ต่อมาเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1992 ทั้ง 2 ท่านจึงได้นำเสนอแนวความคิดในเรื่องการประเมินผลขององค์กร ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร Harvard Business Review โดยมีแนวความคิดว่าแทนที่องค์กรจะประเมิน โดยมุ่งเน้นเฉพาะตัวชี้วัดทางการเงินเพียงอย่างเดียว ควรเปลี่ยนมาประเมินและพิจารณาในมิติอื่นๆ ด้วย ซึ่งทั้ง 2 ท่านได้นำเสนอแนวทางการประเมินองค์กรใน 4 มิติคือ คือ

- 1) มิติด้านการเงิน (Financial Perspective)
- 2) มิติด้านลูกค้า (Customer Perspective)
- 3) มิติด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective)
- 4) มิติด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective)

โดยในแต่ละมิติจะต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรเพราะจะทำให้ทราบว่าสิ่งที่องค์กรจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนความสำเร็จขององค์กรนั้นมีเรื่องอะไรบ้าง และในขณะเดียวกันในแต่ละมิติยังต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงเหตุและผล (Cause and Effect Relationships) อีกด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า BSC เป็นเครื่องมือที่ช่วยนำกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดหรือการประเมินอันจะช่วยให้องค์กรมีความสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน ซึ่งการมุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กร จะต้องพิจารณาจากตัวชี้วัดทั้ง 4 มิติ

สำหรับการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) นั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การพิจารณาถึงทิศทางของหน่วยงาน อันได้แก่ วิสัยทัศน์ขององค์กร ประเด็นยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ภายใต้แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยกระบวนการในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์นั้น มีอยู่ 3 ขั้นตอน หลัก กล่าวคือ

ขั้นตอนแรก คือ การยืนยันยุทธศาสตร์ จะเป็นการยืนยันถึงทิศทางในการพัฒนาที่องค์กรมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับทิศทางและจุดยืนที่ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้นหรือเป็นวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กร ซึ่งการที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกันของทุกฝ่ายในองค์กรจะช่วยให้การพัฒนากลยุทธ์ รวมทั้งผู้บริหาร บุคลากรในองค์กร ตลอดจนถึงบุคคลภายนอก มีเข้าใจภาพขององค์กรได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่สอง คือ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นประเด็นหลักในการนำไปสู่วิสัยทัศน์ ดังนั้นจึงต้องกำหนดประเด็นที่สำคัญในการดำเนินการพัฒนาเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ซึ่งก็ไมควรมีจำนวนประเด็นยุทธศาสตร์ที่มากเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีจุดเน้นขององค์กร จากตัวอย่างในเรื่องร้านอาหารกาแฟในขั้นตอนที่หนึ่ง เราอาจกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เป็นเรื่องของ “การพัฒนาองค์กรความรู้ก็ได้

ทั้งนี้ ก็เพื่อสนับสนุนต่อพันธกิจ (Mission) ให้นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กรในท้ายที่สุด

ขั้นตอนที่สาม คือ การกำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการบรรลุภายใต้แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งการกำหนดเป้าประสงค์นั้นควรเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามมิติทั้ง 4 ด้าน คือ มิติด้านการเงิน (Financial Perspective) มิติด้านลูกค้า (Customer Perspective) มิติด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) และมิติด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) โดยควรระบุเป้าประสงค์ให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ตามขั้นตอนที่สอง เช่น อาจกำหนดเป้าประสงค์ คือ สินค้ามีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ซึ่งก็จะต้องมีตัวชี้วัดสำหรับที่จะบอกว่าเป้าประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่ โดยอาจกำหนดตัวชี้วัดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้ต่อราคาสินค้าต่อหน่วย หรือร้อยละที่เพิ่มขึ้นของปริมาณลูกค้า เป็นต้น ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่ดีก็ควรจะต้องครอบคลุมในทุกๆ มิติ และเมื่อได้วิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ครบถ้วนแล้วก็มาจัดรวมอยู่ในภาพ ดังนั้น แผนที่ยุทธศาสตร์จึงเป็นโครงสร้างและองค์ประกอบต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุและผล แต่ถ้าหากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันก็แสดงว่าแผนที่ยุทธศาสตร์นั้น มีความบกพร่องหรือเกิดความผิดพลาด และนอกจากนี้ Kaplan และ Norton ยังมีความเห็นว่าควรมีองค์ประกอบอีก 3 ประการ ที่ควรเพิ่มเข้ามาในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) คือ

- 1) องค์ประกอบทางด้านปริมาณ คือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและปัจจัยบนแผนที่ยุทธศาสตร์
- 2) การกำหนดเงื่อนไขเวลา คือ การกำหนดหัวข้อทางยุทธศาสตร์ที่จะสร้างคุณค่า ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว อันจะเป็นการสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนของคุณค่านั้นๆ ให้แก่องค์กร
- 3) การเลือกกำหนดความสำคัญของยุทธศาสตร์ คือ การเลือกแผนงาน และกิจกรรมที่สามารถทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Kaplan และ Norton ให้ความสำคัญในการนำแนวคิด Balanced Scorecard มาใช้คือเรื่องวัฒนธรรมขององค์กร (Organization Culture) ซึ่งการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมขององค์กรนั้นๆ เพราะจะทำให้เราทราบถึงความเป็นมาขององค์กร อันจะนำไปสู่การวางตำแหน่งขององค์กรในอนาคต การเขียนแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เป้าหมายสุดท้ายขององค์กร ต้องอยู่ในมิติด้านการเงิน (Financial Perspective) อาจจะใช้แนวคิดของ Balanced Scorecard ให้มีมากกว่า 4 มิติก็ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อความเหมาะสมกับสภาพและลักษณะขององค์กร ดังนั้น แผนที่ยุทธศาสตร์ ก็อาจมีความเชื่อมโยงที่มากกว่า 4 มิติก็ได้ เช่นเดียวกัน และนอกจากนี้ การเขียนแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เป้าหมายสุดท้ายของ

องค์กร ก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ในมิติด้านการเงิน (Financial Perspective) แต่อาจจะอยู่ในมิติด้านลูกค้า (Customer Perspective) หรือมิติอื่นๆ ก็ได้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ

2.2 แนวคิดเรื่ององค์การระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศ หมายถึง องค์กรที่ประเทศหรือรัฐ ตั้งแต่สองรัฐขึ้นไปรวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกอย่างหนึ่งในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือและพัฒนากิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐสมาชิกและมวลมนุษยชาติ

ความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศ

การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความสมัครใจของรัฐที่จะอยู่รวมกลุ่มกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน องค์การระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นหน่วยงานที่มีตัวแทนของรัฐมาประชุมพบปะกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาสันติภาพและความมั่นคงร่วมกัน
2. ดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นเวทีสำหรับรัฐต่างๆ มาร่วมตกลงประสานผลประโยชน์ระหว่างกัน
3. รัฐได้รู้ถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องมือที่เป็นสถาบันและวิธีการที่เป็นระบบ การจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ จึงเป็นทางออกของรัฐในการจัดระเบียบความสัมพันธ์และวางหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติต่อไป

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ บทบาทสำคัญมีทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศทางด้านสังคม

องค์การระหว่างประเทศทางสังคม มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาทางสังคม วัฒนธรรมและมนุษยธรรม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เพื่อก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของมวลมนุษยชาติ บทบาทที่สำคัญ มีดังนี้

1. วางมาตรฐานการปฏิบัติของรัฐในเรื่องเกี่ยวกับกิจการภายในของรัฐ เช่น สิทธิมนุษยชน แรงงาน
2. วางระเบียบกฎหมายในการติดต่อระหว่างประเทศขึ้น เพื่อให้สามารถติดต่อกันสะดวกราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น สหภาพไปรษณีย์สากล
3. การให้บริการด้านต่างๆ เช่น การให้ข่าวสาร การบรรเทาทุกข์ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ การให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัย และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจ

มีบทบาทมุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจของสังคมโลก ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและให้ปฏิบัติตามกติกา โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

1. เป็นตัวกลางทางการเงิน ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านการเงิน
  2. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศที่กำลังพัฒนานำไปลงทุนพัฒนาประเทศ มีกองทุนเงินตราต่างประเทศให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อแก้ไขปัญหา
  3. วิจัยและวางแผน เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของสังคมไทย และให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการให้เหมาะสม
  4. แนะนำการแก้ไขปัญหาเงินตรา วางระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดมูลค่าของเงินตรา
  5. ให้ความช่วยเหลือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ
- บทบาทขององค์การระหว่างประเทศทางด้านการเมือง
- เป็นบทบาทที่มุ่งเพื่อรักษา สันติภาพและประสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ให้เกิดความมั่นคง โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้
1. ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพและรักษาความมั่นคงร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับกองกำลังรักษาสันติภาพ ทำหน้าที่รักษาสันติภาพในบริเวณพื้นที่ที่มีข้อพิพาท
  2. ยุติกรณีพิพาทด้วยสันติวิธี โดยวิธีการทางการทูต การไกล่เกลี่ย การเจรจาและการประนีประนอม
  3. สนับสนุนให้ดินแดนอาณานิคมได้รับเอกราชปกครองตนเอง ด้วยหลักการกำหนดโดยตนเอง
  4. สนับสนุนการลดกำลังอาวุธและการควบคุมอาวุธ การห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน
- ลักษณะขององค์การระหว่างประเทศ
- องค์การระหว่างประเทศจัดแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ
1. ยึดถือตามบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เป็นการแบ่งตามภารกิจที่ปฏิบัติในการให้ความร่วมมือ จึงแบ่งออกเป็นองค์การระหว่างประเทศทางสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านการเมือง แต่บางองค์การมีเป้าหมายในการดำเนินงานครอบคลุมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เช่น องค์การสหประชาชาติ เป็นองค์การที่มีสมาชิกจากทุกภูมิภาคของโลก และมีบทบาทสูงมากในสังคมโลกปัจจุบัน
  2. ยึดถือตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เป็นการแบ่งตามลักษณะของการรวมกลุ่มโดยยึดเขตพื้นที่ของสมาชิกเป็นเกณฑ์ จึงแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโลก หรือระดับสากล เป็นองค์การที่มีสมาชิกมาจากเขตพื้นที่โลก เช่น องค์การสหประชาชาติ และองค์การระดับภูมิภาค ยึดหลักเข้ามารวมกันตามข้อผูกพันทางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสมาชิกจะรวมกลุ่มอยู่ในภูมิกษณภูมิภาคนั้นๆ เช่น องค์การอาเซียน เป็นการรวมกลุ่มในเขตพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

องค์การระหว่างประเทศด้านสังคม

องค์การระหว่างประเทศด้านสังคม หมายถึง หน่วยงาน ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการ แก้ปัญหาระหว่างประเทศด้านสังคม วัฒนธรรม และมนุษยธรรม ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทาง สังคมของประชาชาติทั้งปวง องค์การระหว่างประเทศด้านสังคมที่สำคัญมีดังนี้

1. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ผู้ลี้ภัย หมายถึง ผู้ลี้ภัยจากสงคราม การปฏิวัติภัยธรรมชาติ รวมตลอดถึง บุคคลบางกลุ่มที่หวาดกลัวว่าจะถูกข่มเหง รังแก หรือถูก ด้วยเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง ไม่อาจยอมรับสภาพความเป็นอยู่บางอย่างได้ จึงเกิดการอพยพ ออกจากประเทศของตนไปยังดินแดนของประเทศอื่น กลุ่มบุคคลเหล่านี้เรียกว่า ผู้ลี้ภัย

2. บทบาทและการดำเนินงานของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ บทบาท สำคัญ คือการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัย บุคคลที่อยู่ในฐานะที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะผู้ลี้ภัย ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ลี้ภัย และมีความวิตกว่าอาจจะได้รับอันตรายด้วยสาเหตุ ทางเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ และยุติการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้คุ้มครองดังกรณีต่อไปนี้

- 1) ได้ใช้สิทธิสืบเนื่องจากรัฐแห่งสัญชาติของตน
- 2) ได้รับสัญชาติเดิมคืนมาด้วยความสมัครใจ หลังจากได้สูญเสียสัญชาตินั้นไป
- 3) ได้มาซึ่งสัญชาติใหม่ และได้รับความคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติใหม่ของตน
- 4) ได้กลับเข้าไปตั้งถิ่นฐานด้วยความสมัครใจในรัฐที่ตนได้จกมา หรือรัฐที่ตนอยู่ภายนอกอาณาเขต

เนื่องจากความหวาดกลัวจากการประหาร

5) ไม่อาจปฏิเสธที่จะได้ใช้สิทธิ สืบเนื่องจากรัฐแห่งสัญชาติของตน เนื่องจาก สถานการณ์ที่ทำให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ลี้ภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว

6) เป็นบุคคลไร้สัญชาติ ซึ่งสามารถกลับสู่รัฐที่เดิมตนมีถิ่นฐานพำนักประจำได้ เนื่องจากสถานการณ์ ที่ทำให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ลี้ภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว

3. วัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยมีดังนี้

- 1) ดำเนินการให้ผู้ลี้ภัยได้มีที่อยู่อาศัยอย่างถาวร
- 2) ดำเนินการให้ผู้ลี้ภัยได้รับสิทธิอยู่อาศัยในฐานะคนต่างด้าว เพราะเหตุที่พวกเขาไม่ได้รับความคุ้มครองจากตัวแทนรัฐบาลของประเทศตน

3) ดำเนินการให้ผู้ลี้ภัยได้รับในฐานะและสิทธิใกล้เคียงกับพลเมืองของประเทศที่ตนเข้าไป

พักอาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในฐานะพลเมือง สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

4. หลักการให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัยการปฏิบัติการให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัย แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือให้ความคุ้มครองโดยตรง คือ ให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มบุคคลในกรณีขอลี้ภัยไม่ได้ถูกขับไล่ หรือจากการถูกผลักดันด้วยความไม่สมัครใจ และรวมถึงการออกเอกสารหนังสือเดินทางให้แก่ผู้ลี้ภัย

และให้ความคุ้มครองโดยทางอ้อม โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการปรับปรุงข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยให้ได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับข้อตกลงตามกฎหมายระหว่างประเทศ

2.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แนวคิดสังคมนิยม (Realism)

สังคมนิยมเป็นทฤษฎีการเมืองโลกที่มีความสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากด้านการศึกษานั้น สังคมนิยมยังมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน แนวคิดความสงสัย (Skepticism) เกี่ยวกับความสามารถของเหตุผลมนุษย์ที่จะที่ผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าที่ดีงามถูกกล่าวถึงบ่อยๆ ในงานของนักทฤษฎีทางการเมืองยุคคลาสสิก เช่น Thucydides, Machiavelli, Hobbes และ Rousseau ซึ่งแก่นคิดที่ตรงกันคือ รัฐจะค้นหาตัวเองในเงาของอนาธิปไตย เพื่อที่ความมั่นคงของตัวเองจะไม่ถูกเอาไป ในสถานการณ์เช่นนี้จึงมีความสมเหตุสมผลสำหรับรัฐที่จะแข่งขันเพื่ออำนาจและความมั่นคง

เมื่อสิ้นสุดศตวรรษใหม่นั้น แนวคิดสังคมนิยมยังคงดึงดูดนักวิชาการและส่งผลต่อผู้วางนโยบายในยุคนี้ตั้งแต่สิ้นสงครามเย็นเป็นต้นมาเราจะเห็นการเพิ่มขึ้นของการวิจารณ์สมมติฐานของแนวคิดสังคมนิยมบนหลักการที่ว่า แนวคิดสังคมนิยมกำลังถูกละทิ้งความสำคัญในโลกยุคโลกาภิวัตน์

แนวคิดสังคมนิยมมีเพียงหนึ่งเดียว หรือมีหลากหลาย?

ไม่มีฉันทามติในงานชิ้นต่างๆ ที่จะทำให้เราสามารถพูดได้ว่าแนวคิดสังคมนิยมเป็นทฤษฎีหนึ่งเดียวอย่างแจ่มชัด มีเหตุผลต่างๆ ที่ดีสำหรับขยายรายละเอียดประเภทต่างๆ ของแนวคิดสังคมนิยม ข้อแตกต่างที่สำคัญที่สุด คือระหว่างแนวคิดที่หลักสำคัญทางทฤษฎีอยู่ที่ธรรมชาติของมนุษย์กับที่เน้นความสำคัญของความเป็นอนาธิปไตยระหว่างประเทศ และการแบ่งแยกอำนาจในระบบระหว่างประเทศ

แนวคิดสังคมนิยมเชิงโครงสร้าง (Structural Realism) แบ่งออกเป็น 2 ค่าย ได้แก่ ฝ่ายที่ถกเถียงว่ารัฐจะขยายความมั่นคงสูงสุด (Defensive Realism) และฝ่ายที่ถกเถียงว่ารัฐจะขยายอำนาจสูงสุด (Offensive Realism) อย่างไรก็ตาม ก็มีนักคิดสังคมนิยมร่วมสมัยผู้ซึ่งแสดงความเห็นจากทั้งแนว Defensive Realism และ Offensive Realism จากแนวคิดสังคมนิยมเชิงโครงสร้าง นักคิดสังคมนิยมยุคคลาสสิกใหม่ นำทั้งความแตกต่างของบุคคลและหน่วยต่างๆ กลับมาสู่ทฤษฎี ในขณะที่นักสังคมนิยมแบบทางเลือกที่สมเหตุสมผล (Rational Choice Realists) จะยอมรับความสำคัญของสถาบันระหว่างประเทศ

หลักสำคัญของแนวคิดสังคมนิยม

รัฐนิยม (Statism) เป็นข้อสำคัญของแนวคิดสังคมนิยม ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้ออ้าง 2 ประการ คือ ประการแรก สำหรับนักทฤษฎีรัฐเป็นตัวละครที่สำคัญมากที่สุด และตัวละครอื่นๆ ในการเมืองโลกมี

นัยสำคัญน้อยกว่า อีกประการหนึ่ง รัฐ “อธิปไตย” มีนัยแสดงถึงการดำรงอยู่ของความเป็นประชาคมทางการเมืองที่เป็นเอกราชซึ่งมีอำนาจทางกฎหมายเหนือดินแดนของตน

ข้อวิจารณ์หลัก รัฐนิยมมีความผิดพลาดทั้งในเชิงประจักษ์ (ความท้าทายต่ออำนาจรัฐจาก “บน” และ “ล่าง”) และในเชิงมาตรฐานของพฤติกรรม (ความรู้ความสามารถของรัฐอธิปไตยที่จะตอบโต้ปัญหาในระดับโลกร่วมกัน เช่น การขาดแคลนอาหาร, สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ความอยู่รอด (Survival) เป้าหมายแรกของทุกรัฐคือความอยู่รอด ซึ่งถือว่าเป็นผลประโยชน์แห่งชาติสูงสุดที่ผู้นำทางการเมืองทุกคนต้องยึดมั่น เป้าหมายอื่นๆ เช่น ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญรองลงมา หรือ “การเมืองระดับล่าง” (Low Politics) เพื่อที่จะรักษาความมั่นคงของรัฐไว้ได้ ผู้นำต้องนำเอารหัสทางความเชื่อและหลัก (Ethical Code) ที่ตัดสินการกระทำจากผลลัพธ์มากกว่าจะเป็นการตัดสินว่าการกระทำของคุณคผิดหรือถูก ถ้ามีศีลธรรมใดๆ เกี่ยวข้องกับแนวคิดสังคมนิยมทางการเมืองแล้ว สิ่งเหล่านั้นก็คงเพียงสามารถยึดคิดแต่ในเฉพาะบางชุมชนเท่านั้น

ข้อวิจารณ์หลัก ไม่มีขีดจำกัดการกระทำของรัฐที่รัฐอ้างว่าเป็นความจำเป็นได้เลยหรือ?

การช่วยตัวเอง (Self-Help) ไม่มีรัฐหรือสถาบันอื่นใดที่รัฐหนึ่งจะสามารถไว้วางใจในด้านความอยู่รอดของตนได้ ในการเมืองระหว่างประเทศ โครงสร้างของระบบไม่ได้ยอมให้มีความเป็นมิตร ความเชื่อใจ และเกียรติยศ เงื่อนไขของความไม่แน่นอนที่ยังคงเกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นจากการขาดรัฐบาลโลก การอยู่ร่วมกันจะสำเร็จได้ต้องรักษาสมดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) และจำกัดความร่วมมือที่เป็นไปได้ในปฏิสัมพันธ์ที่ซึ่งรัฐที่มีแนวคิดสังคมนิยม (Realist State) จะสร้างกำลังมากขึ้นเหนือรัฐอื่น

ข้อวิจารณ์หลัก หลักการช่วยตัวเองนั้นไม่ได้เป็นผลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จากการขาดรัฐบาลโลก การช่วยตัวเองเป็นตรรกะที่รัฐเลือกมาใช้ มากไปกว่านั้น ยังมีตัวอย่างในประวัติศาสตร์และในปัจจุบันที่รัฐพอใจที่จะมีระบบความมั่นคงร่วมกัน (Collective Security Systems) หรือสร้างประชาคมความมั่นคงแห่งภูมิภาค (Regional Security Communities) มากกว่าที่จะใช้หลักการช่วยเหลือตัวเอง

แนวคิดเสรีนิยม (Liberalism)

แนวคิดเสรีนิยมเดิมนั้นอยู่ในความคิดทางการเมืองซึ่งย้อนไปถึงนักคิดอย่าง John Locke ในปลายศตวรรษที่ 17 ตั้งแต่นั้นมาความคิดแบบเสรีได้ก่อรูปขึ้นมาว่าเราคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับพลเมืองอย่างไร เสรีนิยมเป็นทั้งทฤษฎีเกี่ยวกับรัฐบาลภายในรัฐ และแนวคิดธรรมาภิบาลระหว่างรัฐกับประชาชนทั่วโลก แนวคิดเสรีนิยมไม่เห็นด้วยกับแนวคิดสังคมนิยมที่มองว่าการเมืองระหว่างประเทศเป็นอนาธิปไตย แต่พวกเสรีนิยมมุ่งค้นหาค่านิยมของความเป็นระเบียบ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความอดทนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ช่วงสำคัญของความคิดแบบเสรีนิยมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จากงานของพวกเสรีนิยมที่เชื่อว่าการทำสงครามไม่มีความจำเป็น

และและเป็นวิธีการที่ล้าสมัยที่ต้องมารองรับข้อพิพาทระหว่างรัฐ สถาบันในประเทศและระหว่างประเทศมีความจำเป็นเพื่อปกป้องและส่งเสริมค่านิยมเหล่านี้ แต่ต้องเข้าใจว่าค่านิยมเหล่านี้และสถาบันอาจทำให้มีความแตกต่างทางนัยยะ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ว่ามีการถกเถียงอย่างรุนแรงระหว่างพวกเสรีนิยม เสรีนิยมไม่เห็นด้วยกับประเด็นสำคัญ เช่น สาเหตุของสงคราม และสถาบันประเภทไหนที่จำเป็นต่อการส่งเสริมค่านิยมแบบเสรีนิยมในระบบระหว่างประเทศพหุวัฒนธรรมแบบกระจายอำนาจ และข้อแตกต่างที่สำคัญภายในเสรีนิยม ซึ่งมีความชัดเจนขึ้นในโลกโลกาภิวัตน์ของเรา คือระหว่างพวกที่ปฏิบัติด้วยแนวคิดเสรีนิยมด้านบวก ซึ่งสนับสนุนนโยบายต่างประเทศแบบแทรกแซง (Interventionist Foreign Policies) และสถาบันระหว่างประเทศที่เข้มแข็ง กับพวกที่ต่อต้านด้วย

แนวคิดด้านลบซึ่งให้ความสำคัญกับการอดทนและไม่แทรกแซง

แก่นความคิดหลักในแนวคิดเสรีนิยมบนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความคิดเสรีนิยมบนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงต้นมีมุมมองว่าระเบียบในธรรมชาติถูกฉ้อฉลโดยผู้นำรัฐที่ไม่เป็นประชาธิปไตยและนโยบายที่ล้าสมัย เช่น สมดุลแห่งอำนาจ นักคิดเสรีนิยมยุคเรอเนซองส์ยังเชื่อว่าศีลธรรมที่เป็นสากลที่มีอยู่สามารถบรรลุผลโดยการใช้เหตุผลและผ่านการสร้างรัฐที่มีรัฐธรรมนูญ เพิ่มเติมไปมากกว่านี้การไม่ควบคุมการเคลื่อนไหวของประชาชนและสินค้าสามารถทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกิดสันติได้ง่ายขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีความต่อเนื่องที่สำคัญระหว่างความคิดเสรีนิยมยุคเรอเนซองส์และความคิดในศตวรรษที่ 20 เช่น ความเชื่อในอำนาจของความเห็นสาธารณะของโลกซึ่งสามารถควบคุมผลประโยชน์ของรัฐได้ง่ายขึ้น แต่จิตนิยมเสรีนิยม (Liberal Idealism) ก็เป็นที่ถือนิยมมากกว่าสำหรับพวกจิตนิยมแล้ว อิสรภาพของรัฐเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาในการเมืองระหว่างประเทศและไม่ใช้ส่วนหนึ่งของทางออก ข้อบังคับ 2 ประการที่มาจากทฤษฎีวิจัยนั้น ได้แก่ ประการแรกคือความจำเป็นสำหรับการคิดเกี่ยวกับมาตรฐานพฤติกรรมอย่างชัดเจน เช่น จะส่งเสริมสันติภาพและสร้างโลกที่ดีกว่าอย่างไร ประการที่สอง รัฐจะต้องเป็นส่วนหนึ่งขององค์การระหว่างประเทศและผูกมัดด้วยกฎและแบบแผนพฤติกรรมขององค์การระหว่างประเทศนั้น

ใจกลวงความคิดของจิตนิยมนั้นคือ รูปแบบขององค์การระหว่างประเทศที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางสันติ การลดการสะสมอาวุธ การระงับข้อพิพาท และ (ถ้าจำเป็น) การบังคับได้ง่ายขึ้น สันนิบาตชาติ (League of Nations) ก่อตั้งขึ้นในปี 1920 แต่ระบบความมั่นคงร่วมกันล้มเหลวที่จะป้องกันการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทศวรรษที่ 1930 รัฐที่ชนะสงครามในฐานะพันธมิตรในช่วงสงครามต่อต้านนาซีเยอรมัน ได้ผลักดันสถาบันการเมืองระหว่างประเทศใหม่ซึ่งสร้างขึ้นมาจากกฎบัตรสหประชาชาติ (United Nations Charter) ลงนามเดือนมิถุนายนปี 1945 โดยรัฐ 50 รัฐ ที่ซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากสันนิบาตชาติ 2 ประการ คือ ประการแรกสมาชิกภาพจะมีทั่วโลก อีกประการหนึ่งมหาอำนาจสามารถป้องกันการบังคับใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นและอาจจะขัดแย้งกับผลประโยชน์ของมหาอำนาจ

ในยุคหลังปี 1945 นั้น (ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2) พวกเสรีนิยมได้ขอให้สถาบันระหว่างช่วยทำหน้าที่ต่างๆ ที่รัฐไม่สามารถทำได้ นี่เป็นการตัวเร่งสำหรับทฤษฎีบูรณาการในยุโรปและพหุนิยมในสหรัฐอเมริกา ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 พหุนิยมได้สร้างความท้าทายครั้งสำคัญให้แก่แนวคิดสังคมนิยม พหุนิยมมุ่งเน้นตัวละครใหม่ (บริษัทข้ามชาติ, NGO) และรูปแบบใหม่ของปฏิสัมพันธ์ (การพึ่งพาซึ่งกันและกัน, การบูรณาการ)

เสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) แสดงให้เห็นถึงความท้าทายเชิงทฤษฎีที่ซับซ้อนมากขึ้นต่อแนวคิดสังคมนิยมร่วมสมัย โดยอธิบายความคงทนของสถาบันระหว่างประเทศถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในบริบท ตามที่พวกเสรีนิยมใหม่ว่านั้น สถาบันระหว่างประเทศมีอิทธิพลต่อการใช้กำลังกันอย่างไม่ระมัดระวังในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเปลี่ยนแปลงลักษณะของรัฐและผูกมัดไว้ในแผนความร่วมมือต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าเสรีนิยมสันติประชาธิปไตย (Democratic Peace Liberalism) และเสรีนิยมใหม่นั้นเป็นความคิดหลักในแนวคิดเสรีนิยมในปัจจุบัน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีของการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำว่า “การปกครองท้องถิ่น” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Local Government” หรือ “รัฐบาลท้องถิ่น” ซึ่งหมายถึง การจัดตั้งรูปแบบการปกครองในระดับท้องถิ่น ดั้งเดิมขึ้นจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยมีผลให้องค์กรที่จัดตั้งนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีอำนาจอิสระบางส่วนในการบริหารงาน เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบต่อภารกิจต่างๆ ภายในขอบเขตพื้นที่ตามที่รัฐบาลกลางกำหนด

ความสำคัญขององค์กรปกครองในระดับท้องถิ่น

การพัฒนาทางการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการเมืองที่มั่นคงตั้งแต่ระดับรากหญ้า ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแสดงบทบาทในการเสริมสร้างระบอบการเมืองให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยแบบหยั่งรากลึกซึ้งได้ ทั้งนี้พบว่ามีเหตุผลที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การวางรากฐานทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเสมือนสถาบันการศึกษา เพื่ออบรม ฝึกฝน และหล่อหลอมแก่ประชาชนให้เข้าใจถึงหลักและวิถีทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กระทั่งพบว่านักการเมืองในระดับชาติจำนวนไม่น้อยมักผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมาก่อน อันเป็นแบบฝึกหัดเบื้องต้นในการเรียนรู้ให้เข้าใจถึงการใช้อำนาจในการบริหารจัดการปกครองตนเอง ขณะเดียวกันประชาชนโดยทั่วไปก็ย่อมมีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง (Citizenship) มากขึ้น ดังถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยให้ฝังรากกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เพื่อรองรับการสร้างสรรค์ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อไป

ประการที่สอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ๆ มีการปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานของส่วนกลาง ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระของส่วนกลางในอีกด้านหนึ่งไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ความใกล้ชิดระหว่างผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนภายในเขตพื้นที่ย่อมมีมากกว่าตัวแทนจากส่วนกลางที่มาประจำอยู่ ซึ่งมักเกิดการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายอยู่บ่อยครั้ง กระทั่งส่งผลต่อการเกิดปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของนโยบาย โดยเฉพาะการดำเนินนโยบาย หรือการปฏิบัติตามนโยบายต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้การอาศัยความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการในบางคราวย่อมส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างความเห็นพ้อง การระดมคิดในการแก้ไขปัญหา และความสมัครสมานสามัคคีแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เป็นต้น อีกทั้งโดยมากผู้นำท้องถิ่นย่อมตระหนักและเข้าใจปัญหาภายในท้องถิ่นได้ดีกว่าด้วย จึงส่งผลให้ความต้องการของประชาชนย่อมได้รับการตอบสนองได้อย่างรวดเร็วทันใจกว่าการรอคอยการแก้ไขปัญหาจากตัวแทนของส่วนกลางที่มักติดขัดกับหลักเกณฑ์ของระบบราชการจนเกิดความล่าช้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระในการบริหารและศักยภาพทางด้านงบประมาณอย่างเพียงพอจึงย่อมทำหน้าที่เต็มเต็มการแก้ไขปัญหาเพื่อท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม รัฐบาลสามารถใช้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากผู้นำในท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรองรับนโยบายด้านการพัฒนาได้โดยตรงจากรัฐ การทำหน้าที่เชื่อมโยงดังกล่าวจึงเป็นการถ่ายทอดนโยบายของรัฐบาลให้แปรเปลี่ยนเป็นนโยบาย แผน และโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นในเชิงรูปธรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น แม้ว่าการพึ่งพาอาศัยกลไกรัฐโดยระบบราชการก็สามารถทำได้เช่นเดียวกันก็ตาม แต่อาจตระหนักได้ว่า การเข้าถึงประชาชนของผู้นำท้องถิ่นย่อมกระทำได้อย่างรวดเร็วกว่า เพราะทั้งความสัมพันธ์แบบทางการและไม่เป็นทางการสามารถกระจายข่าวสารหรือประเด็นเชิงนโยบายให้ประชาชนได้เข้าถึงและรับรู้ได้โดยสะดวก ประกอบกับการมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ และศักยภาพในการพัฒนา พร้อมกับมีอำนาจอิสระ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณที่เพียงพอ ก็ย่อมทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบราชการอยู่มากเช่นกัน

จากข้างต้นย่อมพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงย่อมกลายเป็นองค์กรขั้นพื้นฐานของระบบการเมืองที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาในหลายมิติ การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นจึงย่อมเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนมิใช่น้อยเมื่อเปรียบกับการรวบอำนาจไว้แต่กับส่วนกลางเพียงอย่างเดียว หรือแบ่งอำนาจเพียงบางส่วนให้กับตัวแทนในระดับภูมิภาคเท่านั้น ซึ่งแนวคิดในลักษณะหลังเช่นนี้ย่อมขัดแย้งกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาลท้องถิ่นแล้ว ย่อมพบว่าการปกครองท้องถิ่นตามหลักการแบบประชาธิปไตยนั้น องค์ประกอบของการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ หลายประการ (มอนตากูม, Mongtagu, 1984; Wit, 1967; โกวิทซ์ พวงงาม, 2550; ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2535; วิชุกร นาครณ, 2549) ได้แก่

ประการแรก การมีรัฐบาลท้องถิ่นทำหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลดังกล่าวถือเป็นตัวแทนประชาชนในการใช้อำนาจบริหารเพื่อกำหนดนโยบายสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน หรือเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งหลักการสำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยก็คือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งด้วยวิธีการทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้บทบาทของรัฐบาลท้องถิ่นจึงย่อมมีลักษณะคล้ายคลึงกับรัฐบาลกลาง หากแต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารได้อย่างเท่าเทียม เพราะหลักการปกครองท้องถิ่น มุ่งให้รัฐบาลท้องถิ่นมีภารกิจตามแต่ที่กฎหมายระบุไว้เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นพันธกิจที่สามารถทำได้เองในเขตพื้นที่ท้องถิ่นนั้น อีกทั้งโดยมากรัฐบาลท้องถิ่นยังจำเป็นต้องพึ่งพิงรัฐบาลกลางให้เข้ามาช่วยสนับสนุนในเรื่องที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

ประการที่สอง การมีพื้นที่รับผิดชอบที่มีขอบเขตชัดเจน โดยรัฐบาลท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจหน้าที่ได้โดยอิสระตามกรอบการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง พื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้งพื้นที่ในเขตเมืองที่มีความเจริญทางวัตถุสูง และ/หรือพื้นที่ในเขตชนบทก็ได้ ซึ่งการจัดตั้งเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โกวิทซ์ พวงงาม (2550) สรุปให้เห็นว่าการจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยพิจารณาให้มีเกณฑ์ทั่วไป ดังนี้

1. เกณฑ์จำนวนประชากร โดยทั่วไปจะมีเกณฑ์ขั้นต่ำของจำนวนประชากรที่จะจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบขึ้นมา ซึ่งจะไม่มีมีการกำหนดโดยยึดหลักว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบที่จะจัดตั้งขึ้นมา ควรมีความสามารถในการให้บริการได้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2. เกณฑ์ลักษณะพื้นที่ เช่นเดียวกับจำนวนประชากร ถ้าเป็นชุมชนเมืองจะเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและหนาแน่น มักจะมีการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโครงสร้างองค์กรที่มีการจำแนกแจกแจงสูง และหรือมีการจัดโครงสร้างแบบสองชั้น เช่นในเขตนครหลวง มักมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่เข้ามารับผิดชอบในภาพรวม และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับรองลงไปรับผิดชอบเขตพื้นที่ย่อยๆ สำหรับในพื้นที่ชนบทที่ประชาชนอาศัยกันอยู่กระจัดกระจาย การจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่มี ความสลับซับซ้อนมาก และมักจะมีโครงสร้างแบบชั้นเดียว

3. เกณฑ์รายได้ เป็นเกณฑ์ที่มีความสำคัญเพราะจะเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง และความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ด้วย ซึ่งรายได้ของท้องถิ่นที่จัดเก็บได้เองควรเป็นรายได้หลักของท้องถิ่น และมีจำนวนเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานท้องถิ่น โดยที่พึงพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางน้อยที่สุด

4. เจตนาารมณ์และความเห็นของประชาชน เป็นเครื่องบ่งบอกถึงความพร้อมในส่วนขอประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการจัดตั้ง หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว การจัดตั้งพื้นที่หนึ่งๆ ให้เป็นเขตในการปกครองตนเอง จึงย่อมที่จะสามารถกระทำได้โดยทั่วไป อย่างไรก็ตามก็กลับพบข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคง เช่น บริเวณแนวชายแดนนั้นสมควรจัดตั้งให้เป็นเขตปกครองตนเองให้เกิดความอิสระมาก/น้อยเพียงใด ตลอดจนขอบเขตอำนาจของของรัฐบาลท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ควรจะเป็นไปในลักษณะใดจึงจะสามารถสร้างสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการปกครองตนเองกับการรักษาความมั่นคงของรัฐบาลกลาง

ประการที่สาม การมีประชาชนอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นๆ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม องค์กรประกอบนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นบ้างแล้วว่า จำนวนประชากรนั้นมีผลอย่างยิ่งต่อการก่อตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกรูปแบบการปกครอง เช่น ในพื้นที่ที่มีประชาชนไม่มากนักก็อาจเลือกรูปแบบคณะกรรมการมาเป็นโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น เพราะมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการสูงกว่าแบบเน้นกลไกการทำงานของสภาท้องถิ่นที่มุ่งการตรวจสอบและถ่วงการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารมิให้ฉ้อฉล

ขณะเดียวกันย่อมพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้กลายเป็นประเด็นสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ซึ่งโดยเนื้อหาของหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนต้องได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการให้สามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้ในหลายมิติ เช่น การแสดงความคิดเห็นของประชาชน การเข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง การชุมนุมประท้วงอย่างสันติ เป็นต้น ดังถือเป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วม นอกเหนือจากการขีดเส้นไว้แค่เพียงการใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงถือเป็นกุญแจที่สำคัญต่อการเปิดประตูการพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการภายในท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ ความต้องการ และความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่นเป็นที่ตั้ง

ประการที่สุดท้าย การมีฐานะเป็นองค์กรนิติบุคคล ที่มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจัดการ ที่มีได้มีอำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด หากแต่ยังคงมีอำนาจที่อยู่ในกำกับของรัฐ ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้ถือเป็นอำนาจเพียงบางส่วนที่รัฐบาลกลางได้กระจายมาให้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นหนึ่งๆ สามารถทำนิติกรรมสัญญากับองค์กรอื่นๆ ได้ อันเป็นการเพิ่มความคล่องตัวในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการ ซึ่งอำนาจในมิตินี้ยังครอบคลุมถึงการจัดการ ควบคุม และบังคับใช้กฎหมายท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำและดำเนินงบประมาณรายรับ-รายจ่ายขององค์กร

สถานภาพความเป็นนิติบุคคลย่อมส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มากขึ้นในกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพราะการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้กับส่วนท้องถิ่นส่งผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินนโยบายในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายประเภทการกระจายความกินดีอยู่ดี หรือที่เรียกว่า “Distributive Policy” (Ripley & Franklin, 1984) เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข แม้ว่าโดยมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะประสบปัญหาเรื่องงบประมาณ แต่การกระจายอำนาจทางด้านการศึกษาและอยู่ในฐานะนิติบุคคลส่งผลให้องค์กรเหล่านี้สามารถแสวงหาเงินหรือทรัพยากรเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จากหลากหลายวิธีการได้โดยสะดวกมากขึ้น อาทิ การประกอบธุรกิจการค้า การให้เช่าอาคารสถานที่ การจัดตั้งตลาดการค้า การจัดเก็บภาษี ตลอดจนถึงการกู้ยืมเงินจากธนาคาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การมีฐานะเป็นนิติบุคคลนี้ยังสามารถออกกฎหมายท้องถิ่นได้ด้วย ในทางกลับกัน การใช้อำนาจดังกล่าวมิได้มีนัยแสดงว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด เพราะอำนาจที่เกิดขึ้นนี้เป็นเพียงอำนาจบางส่วนที่รัฐกระจายมาให้เพื่อทำหน้าที่เฉพาะในเขตพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เท่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่นจึงยังคงมีอยู่มาก และมีได้เป็นการแบ่งแยกเด็ดขาดออกจากอำนาจรัฐเสียทั้งหมด ด้วยเหตุนี้จึงยังคงพบว่ารัฐบาลจึงยังคงส่งตัวแทนเข้าไปเป็นข้าราชการ/ข้าราชการเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรนั้นๆ ไว้มือ ซึ่งอาจมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการให้อิสระของรัฐบาลกลาง กล่าวคือ หากรัฐบาลกลางยึดหลักการรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจแล้ว บทบาทของบุคคลที่เป็นตัวแทนจากส่วนกลางก็ย่อมที่จะมีบทบาทและอำนาจในองค์กรท้องถิ่นสูง และก็ย่อมเป็นไปในทางตรงข้ามหากรัฐบาลนั้นยึดหลักการกระจายอำนาจ ฉะนั้นอำนาจอธิปไตยยังคงเป็นอำนาจอันสูงสุดที่ประชาชนทุกคนภายในรัฐนั้นเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยมีรัฐบาลกลางทำหน้าที่เป็นผู้ใช้อำนาจนี้แทน

จึงย่อมสรุปจากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นได้ว่า องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมียังน้อย 4 ประการ ได้แก่ การมีรัฐบาลท้องถิ่น การมีพื้นที่อาณาบริเวณที่ชัดเจน การมีประชากรในพื้นที่ และการมีองค์กรนิติบุคคลที่มาจากกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง

การควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาถึงการกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ย่อมพบว่า มีหลายวิธีการที่ถูกลำมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการทำงานขององค์กร ได้แก่

ประการแรก การควบคุมโดยกฎหมาย ซึ่งการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเป็นฐานรองรับ จึงจะทำให้อำนาจดังกล่าวนี้กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

(Authority) ดังนั้นการออกกฎระเบียบข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงยังคงจำเป็นต้องอ้างอิงข้อกำหนดของรื้อนั้นๆ ไว้เสมอ หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจล่วงละเมิดกฎหมายของรัฐได้

ประการที่สอง การควบคุมโดยกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ ระบบการศาลในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญต่อการกำกับการใช้อำนาจรัฐมากขึ้น เพื่อให้รัฐหนึ่งๆ ยังคงอยู่ภายใต้หลักนิติรัฐ (Rule of Law) ซึ่งอย่างน้อยจึงมักมีการจัดตั้งศาลปกครอง (Administrative Court) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินระหว่างองค์การภาครัฐด้วยกันเอง และโดยเฉพาะองค์การภาครัฐกับภาคเอกชน อันส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้นสอดคล้องกับหลักการในกระบวนการยุติธรรม

ประการที่สาม การควบคุมโดยรัฐบาลกลางและองค์การส่วนภูมิภาค ซึ่งทั้งสองภาคส่วนนี้ต่างก็มีบทบาทโดยตรงในการทำงานร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ รัฐบาลอยู่ในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ส่วนองค์การภูมิภาคมีหน้าที่รับนโยบายนั้นๆ มาแตกขยาย และ/หรือถ่ายทอดให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปยึดถือ ดัดแปลง และปฏิบัติตาม เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันกลับพบว่าทั้งสองภาคส่วนข้างต้นยังมีส่วนในการควบคุมและกำกับการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การสนับสนุน การควบคุมและการกำกับการใช้เงินงบประมาณ จึงทำให้มองเห็นว่า อำนาจการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงเกี่ยวพันไว้กับอำนาจของส่วนกลางอยู่มาก อันเป็นมิติหนึ่งของการรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐไว้

ประการที่สี่ การควบคุมโดยกระบวนการทางการเมืองภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยหลักการจัดระบบการปกครองแล้วจะพบว่า ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ฝ่ายบริหารหรือผู้นำท้องถิ่นที่มักมาจากการเลือกตั้ง (โดยรวมถึงที่มาจากการสรรหาจากสภา) และฝ่ายนิติบัญญัติหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง โดยกลไกทางการเมืองดังกล่าวนี้ต่างก็ต้องทำงานตามหน้าที่ของตน โดยมากทั้งสองฝ่ายต่างต้องถ่วงดุลย์การใช้อำนาจของกันและกัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงกลายเป็นองค์กรการเมืองในระดับรากหญ้าที่มีระบบการตรวจสอบอยู่ในตัวเองผ่านทางกระบวนการอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายสภาท้องถิ่น การยับยั้งกฎหมายของฝ่ายบริหาร เป็นต้น

ประการที่ห้า การควบคุมโดยประชาชน ซึ่งโดยหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งหวังให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง บทบาทของประชาชนจึงไม่ใช่แค่เพียงการใช้สิทธิเข้าไปเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น การแสดงออกทางการเมือง เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ การร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง การร่วมเดินขบวนสนับสนุนหรือประท้วงนโยบาย หรือการยื่นถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นที่ประจักษ์ว่าประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยุติธรรม เสมอภาค และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำได้หลากหลายวิธี ซึ่งส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ได้แก่ การมีความรับผิดชอบในงานและพันธกิจที่กระทำ การมีความโปร่งใสในการทำงาน การตรวจสอบผลการทำงานได้ การมีความน่าเชื่อถือในสิ่งที่กระทำ และการสามารถคาดการณ์ในสิ่งที่กระทำได้ เป็นต้น โดยการยึดหลักการเหล่านี้มาปฏิบัติย่อมส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นองค์กรในระดับรากหญ้าอันเป็นที่พึงสำคัญของประชาชนในท้องถิ่นได้ต่อไป

รัฐกับการกระจายอำนาจ

ทั้งหมดที่กล่าวไว้ข้างต้นทำให้มองเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานภาครัฐในระดับรากหญ้าที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด สถานภาพของรัฐบาลท้องถิ่นได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารและแสดงบทบาทเป็นผู้จัดการกิจกรรมในหลายๆ ด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยมีสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ช่วยเหลือและตรวจสอบถ่วงดุลย์การทำงานไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคแล้วนั้นย่อมพบว่า แม้องค์กรภูมิภาคหรือองค์กรท้องถิ่นโดยรัฐนั้นจะทำหน้าที่ได้ดีไม่น้อยหน้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากมิติความเป็นประชาธิปไตยกลับพบข้อสังเกตที่สำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การสร้างแม่แบบทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่เป็นเหมือนกับโรงเรียนประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพราะทั้งตัวแทนทางการเมือง (Local Political Agent) และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งล้วนเป็นคนในท้องถิ่นด้วยกันเอง ความใกล้ชิดสนิทสนมกับตัวแทนในท้องถิ่นจึงมีมากกว่านักการเมืองในระดับอื่นที่สูงกว่า ประชาชนจึงสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจถึงหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

ประการที่สอง การสร้างกลไกภาคประชาสังคม โดยเมื่อประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้การใช้ชีวิตทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากขึ้นแล้ว ก็ย่อมเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเองมากขึ้น จนนำไปสู่การสร้างระบบการเมืองที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการปกครองขึ้นตามไปด้วย พื้นที่ทางการเมืองย่อมถูกแบ่งให้กับประชาชนไปพร้อมๆ กับภาครัฐและภาคเอกชนหรือกลุ่มทุนที่ยึดครองอยู่ ดังนั้นเปรียบกับองค์กรภูมิภาคแล้วย่อมพบประเด็นความแตกต่างในมิติดังกล่าว เพราะการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่บนฐานการสร้างภาคประชาสังคมโดยรัฐย่อมดีน้อยกว่าการเมืองภาคประชาชนที่มีบ่อเกิดจากความต้องการของประชาชนเอง

ฉะนั้นย่อมสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจทางการเมืองโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองตนเองย่อมเกื้อหนุนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก เนื่องจากส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพทางการเมืองของตนเองอย่างแท้จริงอันเป็นก้าวสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเจริญสืบต่อไป

อำนาจหน้าที่และการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจในความรับผิดชอบ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

อำนาจและหน้าที่

อำนาจและหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสาน และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นและวางระบบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
5. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน
8. ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
10. พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม
11. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ดังต่อไปนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง

1. สำนักงานเลขานุการกรม : Office of the Secretary
2. กองการเจ้าหน้าที่ : Division of Personnel
3. กองคลัง : Division of Finance
4. กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น : Division of Local Legal Affairs
5. กองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น : Division of Local Audit
6. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น : Local Information Technology Centre
7. สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : Local Personnel Development Institution
8. สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น : Bureau of Local Finance
9. สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น : Bureau of Local Personnel System Development
10. สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน) : Bureau of Local Administrative Development (Policy and Planning)

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด (75 จังหวัด): Provincial Office for Local Administration

2.5 ความเป็นมาประชาคมอาเซียน

อาเซียนเริ่มต้นในช่วงปี ค.ศ. 1961 หรือ พ.ศ. 2504 เวลานั้นโลกยังอยู่ในช่วงสงครามเย็น คือแบ่งออกเป็นค่ายคอมมิวนิสต์กับทุนนิยมเสรี เป็นฝั่งสหภาพโซเวียตกับอเมริกา ทั้งสองฝั่งแข่งขันสะสมอาวุธ เผยแพร่แนวคิดทางการเมือง และชักชวนประเทศเล็กให้ร่วมอุดมการณ์เดียวกับตน ตอนนั้นประเทศในแถบบ้านเราหลายประเทศยังเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกอยู่กำเนิดเริ่มแรกของอาเซียนคือการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สนับสนุนแนวคิดแบบทุนนิยมเสรีโดยได้ รับการสนับสนุนจากอเมริกาจึงเกิดการรวมกลุ่มกันครั้งแรกเรียกว่า สมาคมอาสา หรือ Association of South East Asia โดยมีสมาชิกคือไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ในปี ค.ศ. 1961 หรือ พ.ศ. 2504 แต่อยู่เพียงสองปีก็ยกเลิกไปด้วยปัญหาภายใน

ต่อมาวันที่ 8 สิงหาคม 2510 (8/8/1967) จึงเกิดการลงนามปฏิญญากรุงเทพ เพื่อก่อตั้งอาเซียน (Association of South East Asian Nations : ASEAN) อย่างเป็นทางการโดยมีสมาชิกก่อตั้งคือ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และ สิงคโปร์ ใน ปี ค.ศ 1975 พ.ศ. 2518 เกิดเหตุ

ไซ่ง่อน พนมเปญ เวียงจันทน์แตก ประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาวเป็นเอกราชอย่างสมบูรณ์จากประเทศเจ้าอาณานิคม ทว่าเวียดนามกับลาวก็กลายเป็นคอมมิวนิสต์ เกิดปัญหาเขมรแดงที่พยายามจะเปลี่ยนกัมพูชาเป็นคอมมิวนิสต์ด้วย อาเซียนยังไม่มีมีความสำคัญมากนัก ประเทศภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีปัญหามากมายทั้งภายในและภายนอก เกิดสงครามเวียดนาม-เขมร สงครามอเมริกา-เวียดนาม ไทยกวาดล้างคอมมิวนิสต์ ฯลฯ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2527 (ค.ศ. 1984) ประเทศบรูไนดารุสซาลามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก จนกระทั่งปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) หลังสหภาพโซเวียตล่มสลาย ถือเป็นการจบสงครามเย็น เมื่อหมดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างทุนนิยมเสรีและคอมมิวนิสต์แล้ว เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ก็ทยอยเข้าร่วมตามลำดับ เวียดนามเข้าร่วมปี พ.ศ. 2538 (1995) ลาวเข้าร่วมปี พ.ศ. 2540 (1997) และกัมพูชาเข้าร่วมปี พ.ศ. 2542 (1999) อาเซียนจึงแข็งแกร่งขึ้นและพร้อมจะพัฒนาไปข้างหน้า

2.5.1 ภาพรวมประชาคมอาเซียน

องค์กรอาเซียนเกิดขึ้นในปี 1967 ถึงแม้ว่าในช่วง 10 – 20 ปีแรก ไม่มีความสำคัญในด้านกิจกรรมการเมืองหรือความมั่นคง แต่วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีเรื่องการเมือง ความมั่นคงแอบแฝงอยู่ ในช่วง 10 ปีแรกของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนไม่มีกิจกรรมความร่วมมือที่สำคัญมาก แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญของสมาคมอาเซียนเกิดขึ้นในปี 1975 ปีที่เวียดนาม ลาว เขมร ตกอยู่ในการปกครองของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้ประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยที่ถือว่าเป็นประเทศด้านหน้า เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นมาในแง่การรุกรานจากลัทธิคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยจะต้องรับก่อน เพราะมีพรมแดนติดต่อกับทั้ง ลาว เขมร และเวียดนามก็ไม่ไกลนัก จีนก็อยู่ไม่ไกล ไทยจึงได้ชวนประเทศในอาเซียนซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกัน ถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์

ในการประชุมสุดยอดครั้งแรกที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซียในปี 1976 อาเซียนได้แสดงผลให้เห็นออกมาชัดเจนว่า อาเซียนสามัคคีกันมากและลงนามในสนธิสัญญาความตกลงในด้านต่างๆ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ก่อนหน้านั้นและหลังจากนั้น ซึ่งคงจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการตื่นตัวที่มีจากภัยคอมมิวนิสต์ในยุคนั้น

ปีถัดมา ปี 1977 มีการประชุมสุดยอดติดต่อกันปีต่อปี คือ ปี 1976 ครั้งที่ 1 ปี 1977 ครั้งที่ 2 ที่ต้องประชุมติดกันเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าอาเซียนเอาจริงและมีความสามัคคีกัน

ในปี 1976 ประชุมที่บาหลีครั้งที่ 1 ปี 1977 กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ประชุมครั้งที่ 2 แล้วหายไปอีก 10 ปี ประชุมสุดยอดครั้งที่ 3 ปี 1987 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

หลังจากปี 1978 อาเซียนเริ่มคลายความวิตกกังวลลง ภายในไทยเองก็เช่นกัน หลังปี 1978-1979 ไปแล้ว บรรยากาศสังคมไทย เรื่องของการตื่นกลัวภัยคอมมิวนิสต์เริ่มลดลง เริ่มเข้าสู่ยุค

ของรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ต่อเนื่องมาจนเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้งในแบบระบอบประชาธิปไตยในยุคต่อมา ในช่วงก่อนหน้านั้นจะเห็นว่ามีการทำรัฐประหาร โดยฝ่ายรัฐบาลทหาร เป็นเพราะกลัวภัยคอมมิวนิสต์ในตอนนั้นด้วย ประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์เริ่มที่จะแสดงออกมาให้เห็นว่า ต้องการที่จะอยู่ร่วมกลุ่มกับประเทศอื่นๆ อย่างสันติ อย่างไรก็ตาม มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในช่วงปี 1978 คือ การที่เวียดนามบุกเข้ายึดเขมร

ในการประชุมสุดยอดครั้งต่อมาปี 1987 ที่มะนิลา เป็นการประชุมที่ไม่มีเรื่องทางด้านความมั่นคงมากนัก ในช่วงระหว่างปี 1977-1987 อาเซียนในแง่ความมั่นคงได้เป็นเรื่องของความพยายามที่จะให้เวียดนามถอนทหารออกจากเขมรพยายามที่จะถ่วงดุลอำนาจเวียดนาม พยายามกดดันเวียดนามให้ออกจากเขมร

ในการประชุมที่มะนิลา ปัญหาเขมรเริ่มคลี่คลายลงไปมาก เป็นปลายยุคสงครามเย็น การที่เวียดนามอีกเต็ม ปัจจัยหนึ่งมาจากการหนุนหลังของรัสเซีย ในตอนนั้นรัสเซียหนุนเวียดนามเต็มที่ รัสเซียรู้ว่า เวียดนามจะเป็นตัวคานอำนาจที่ดีกับจีน ซึ่งขณะนั้นรัสเซียกับจีนเป็นศัตรูกัน นอกจากนั้น รัสเซียเองยังได้ประโยชน์ในการขยายอิทธิพลมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ มาตั้งฐานทัพเรือที่อ่าวคัมรานในเวียดนาม

แต่ในปลายทศวรรษ 1980 คือช่วงปี 1987 เหตุการณ์ในรัสเซียเริ่มเปลี่ยนไปมาก ในสมัยกอร์บาชอฟ มีนโยบายที่จะปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปนโยบายต่างประเทศ รัสเซียเริ่มที่จะไม่ยอมดำเนินนโยบายเชิงก้าวร้าว เชิงรุกราน ในเชิงขยายอิทธิพลต่อไปอีก นี่คือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปี 1989 เวียดนามถอนทหารออกจากเขมรหลังจากนั้นก็สิ้นสุดสงครามเย็น ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต้นทศวรรษ 1990 รัสเซียล่มสลาย พรรคคอมมิวนิสต์ล่มสลายไปหมด

พอเข้าทศวรรษ 1990 เป็นยุคหลังสงครามเย็น ในยุคนี้เป็นยุคใหม่ของอาเซียนด้านความมั่นคง เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดแล้ว อาเซียนจะมีบทบาทอย่างไรทางด้านความมั่นคง

ในยุคนี้ในเอเชียเกิดช่องว่างของอำนาจขึ้นมา ในเรื่องดุลยภาพแห่งอำนาจในภูมิภาคคือในสมัยสงครามเย็น ตัวแสดง คือ รัสเซียและอเมริกาแข่งขันกัน เรื่องของสงครามเย็น สงครามร้อนที่เกิดขึ้น เช่น สงครามเวียดนาม สงครามเกาหลี ก็เป็นสงครามระหว่างสองค่าย เกาหลีเหนือที่เป็นคอมมิวนิสต์กับเกาหลีใต้ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ เวียดนามเหนือคอมมิวนิสต์ เวียดนามใต้ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ แต่พอหลังสงครามเย็น สงครามเหล่านี้ก็หายไป ความขัดแย้งต่างๆ หายไปหมด เป็นยุคที่ไม่มีใครเป็นศัตรูกับใครอีกต่อไปแล้ว ไทยกับจีน และไทยกับเวียดนามไม่ได้เป็นศัตรูกันอีก

ต่อไปแล้ว ไทยประกาศว่า ต่อไปนี้จะเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ในยุคนี้จึงเป็นยุคที่อาเซียนจะทำอะไรที่จะใช้โอกาสในช่วงหลังสงครามเย็น สร้างกลไกการหารือทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา

การประชุมสุดยอดครั้งที่ 4 ที่สิงคโปร์ ในปี 1992 เป็นการประชุมสุดยอดที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของอาเซียน เพราะเป็นการประชุมครั้งแรกในยุคหลังสงครามเย็น ในการประชุมที่

สิงคโปร์นี้ มีการตกลงกันว่า อาเซียนจะจัดตั้งกลไกทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา ต่อมากลายมาเป็นกลไกที่เรียกกันว่า ASEAN Regional Forum (ARF) ซึ่งประชุมครั้งแรกในปี 1994 ที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ในการประชุมสุดยอดที่สิงคโปร์ ยังมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านเศรษฐกิจ ได้ตกลงว่าจะมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนขึ้นมาที่เรียกว่า AFTA

3 ปีถัดมา มีการประชุมสุดยอดที่กรุงเทพฯ ในปี 1995 จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการประชุมสุดยอดของอาเซียนได้เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ช่วงแรกไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน จากการประชุมปีต่อปี แล้วหายไป 10 ปี ประชุม 1 ครั้ง พอการประชุมที่มะนิลา อาเซียนจึงเห็นว่า ต้องกำหนดให้แน่นอนว่าจะประชุมกี่ปีต่อครั้ง โดยที่ประชุมตกลงกันว่า 5 ปีให้มีการประชุมสุดยอดหนึ่งครั้ง คือจากปี 1987 มาเป็นปี 1992 แต่พอมาประชุมในปี 1992 ก็รู้สึกว่าจะ 5 ปียาวนานเกินไป จึงเปลี่ยนเป็น 3 ปี ประชุม 21 ครั้ง คือจากปี 1992 เป็น 1995 จากการประชุมปี 1995 ยังรู้สึกว่าจะ 3 ปียาวนานเกินไป เลยกลายเป็นว่า การประชุมอย่างเป็นทางการมีทุก 3 ปี แต่มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการทุกปี การประชุมสุดยอดที่กรุงเทพฯ ไม่มีอะไรเป็นเรื่องเด่น ยกเว้นการลงนามในสนธิสัญญาการจัดตั้งเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์

ในการประชุมสุดยอดที่เวียดนามในปี 1998 นั้น เป็นการประชุมสุดยอดที่เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศของความชื่นชมในยุควิกฤติเศรษฐกิจ เพราะทุกประเทศย้ายแ่จากวิกฤติเศรษฐกิจ

ในการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงมะนิลาในปี 1999 นั้น เห็นได้ว่า บรรยากาศต่างๆ เริ่มดีขึ้น เศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มฟื้นตัวฉะนั้นจึงเป็นบรรยากาศของการที่อาเซียนจะมาประสานรอยร้าวกัน

ต่อมา อาเซียนสามารถผ่านพ้นมรสุมดังกล่าวไปได้ และศรัทธาใหม่ของความร่วมมืออาเซียนก็เกิดขึ้น ในปี 2003 ในการประชุมสุดยอดที่บาหลี อาเซียนได้เดินหน้าบูรณาการในเชิงลึก ด้วยการตั้งเป้าหมายว่า จะพัฒนาไปเป็นประชาคมอาเซียน โดยจะมี 3 เสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นตลาดรวมภายในปี 2015 นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

กล่าวโดยสรุป ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่า อาเซียนประสบความสำเร็จ โดยอาเซียนถือได้ว่าเป็นองค์กรความร่วมมือของประเทศกำลังพัฒนาที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดองค์กรหนึ่งในโลก

2.5.2 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ในช่วง 10 ปีแรกของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนไม่มีกิจกรรมความร่วมมือที่สำคัญมากนัก แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญของสมาคมอาเซียนเกิดขึ้นในปี 1975 เป็นปีที่เวียดนาม ลาว เขมร ตกอยู่ในการปกครองของคอมมิวนิสต์ ทำให้ประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยที่ถือว่าเป็นประเทศด้านหน้า เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นมาในแง่การรุกรานจากคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยจะต้องรับก่อน เพราะมี

พรมแดนติดต่อกับทั้งลาว เขมร และเวียดนามก็ไม่ไกลนัก จีนก็อยู่ไม่ไกล ไทยจึงได้ชวนประเทศในอาเซียนซึ่งก็มีความเห็นเช่นเดียวกัน ถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์

ในปี 1976 จึงมีการประชุม Bali Summit ขึ้นมา เป็นการประชุมสุดยอดครั้งแรกของอาเซียน และถือว่าการประชุมที่สำคัญในประวัติศาสตร์ความร่วมมือของอาเซียนในแง่ความมั่นคง โดยมีการจัดทำสนธิสัญญา “Treaty of Amity and Cooperation in South-East Asia” “สนธิสัญญาแห่งการสมานฉันท์และความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” สนธิสัญญานี้ถือได้ว่าเป็นสนธิสัญญาด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงฉบับแรก ถึงแม้ว่าสนธิสัญญานี้ไม่ได้ระบุชัดถึงการเป็นพันธมิตรทางการทหาร แต่ก็ถือเป็นสนธิสัญญาหรือความตกลงที่จะมีความร่วมมือในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง ความมั่นคง และที่สำคัญคือระบุว่าประเทศต่างๆ ในอาเซียนจะแสวงหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศโดยวิถีทางที่ไม่ใช้กำลัง หรือเป็นไปในแบบสันติวิธี มีการระบุถึงวิธีการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก

จริงๆ แล้วก่อนมีการจัดทำสนธิสัญญานี้ ก็มีความพยายามของประเทศมาเลเซียที่ไม่ต้องการให้อาเซียนตกอยู่ใต้อิทธิพลของประเทศใดประเทศหนึ่งในยุคสงครามเย็น มาเลเซียจึงเสนอแนวความคิดของ ZOPFAN ขึ้นมา จะทำให้เขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเป็นกลาง เรียกว่า “Zone of Peace, Freedom and Neutrality in South-East Asia” ซึ่งเสนอมาดังแต่ปี 1971 อย่างไรก็ตาม ZOPFAN ในยุคหลังสงครามเย็นดูเหมือนจะหมดความสำคัญลงไป เพราะวาระขณะนี้ไม่จำเป็นอีกแล้วที่จะไปเป็นกลางในความขัดแย้งระหว่างใครกับใคร ขณะนี้ไม่มีการแบ่งเป็น 2 ฝ่ายแล้ว เพราะฉะนั้นการเป็นกลาง หรือการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดจึงหมดความสำคัญลงไป

ประวัติศาสตร์ความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียนมาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกครั้งเมื่อเวียดนามรุกรานเขมรเมื่อปี 1978 กลไกการหารือระหว่างอาเซียนด้วยกัน ที่เป็นกลไกสำคัญคือ SOM (Senior Official Meeting) เป็นการประชุมในระดับปลัดกระทรวงต่างประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน SOM ภายหลังจากปี 1978 มีบทบาทมากขึ้นในการประชุมหารือในการกำหนดท่าทีของอาเซียนต่อปัญหาเขมร ซึ่งเป็นปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคในขณะนั้น เป็นการกำหนดท่าทีของอาเซียนให้เวียดนามถอนทหารไปจากกัมพูชา

นอกจากกลไก SOM ยังมีกลไกย่อยๆ อีกเรียกว่า Working Group มีหลาย Working Group ด้วยกันในกรอบอาเซียน และได้มีการปรับเพิ่มกลไกของอาเซียนด้านความมั่นคง โดยเรียกว่าเป็น Special SOM ต่างจาก SOM ธรรมดาเพราะว่า Apecial SOM จะมีการหารือด้านความมั่นคงที่ฝ่ายทหารของประเทศต่างๆ เข้ามาร่วมหารือในการประชุมด้วย

ภายหลังจากที่ปัญหาเขมรได้หมดไป อาเซียนได้มีปัญหามากมาย เข้ามาโดยเฉพาะปัญหาความมั่นคงภายหลังสงครามเย็นมีมากขึ้น ปี 1992 ในการประชุมสุดยอดที่สิงคโปร์ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างระบอบความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา ไม่ใช่เฉพาะในอาเซียนเท่านั้น โดยอาเซียนเดิมมี 6 ประเทศปัจจุบันมี 10 ประเทศ แต่เวที ASEAN Regional Forum หรือ ARF เป็นเวทีหารือ

ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค มีประเทศอื่นๆ นอกจากประเทศในอาเซียนที่สำคัญๆ เข้ามาด้วย ในการประชุมสุดยอดที่สิงคโปร์ในปี 1992 อาเซียนได้มีมติให้มีการจัดตั้งกลไกการประชุมด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา และต่อมามีปี 1994 จึงมีการประชุมครั้งแรกของ ARF ขึ้นที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นจึงมีการประชุมติดต่อกันมาทุกปี

ต่อมา แนวคิดเรื่องการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกิดขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี ในปี 2003 โดยได้มีการจัดทำ Bali Concord II ซึ่งตกลงกันว่าจะจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นภายในปี 2020 (แต่ต่อมาร่นมาเป็นปี 2015) โดยประชาคมอาเซียนจะมี 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมวัฒนธรรม

2.5.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำหรับแนวคิดเรื่องการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น ได้เริ่มมีมาตั้งแต่ปี 2003 ในการประชุมสุดยอดบาหลีที่อินโดนีเซีย ได้มีการจัดทำ Bali Concord II ขึ้นซึ่งได้ตั้งเป้าหมายว่า จะมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นภายในปี 2020 (ต่อมาได้ร่นมาเป็นปี 2015) โดยประชาคมอาเซียนจะมี 3 เสาหลัก คือ ประชาคมความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม สำหรับประชาคมเศรษฐกิจนั้น ในปี 2004 ได้มีการทำแผนปฏิบัติการ กำหนดมาตรการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งประชาคม และต่อมาเมื่อปี 2007 ได้มีการจัดทำแผนงานหรือ Blueprint ซึ่งมีรายละเอียดมากขึ้น เกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยจะใช้เอกสาร Blueprint มาวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ ดังนี้

ตลาดร่วมอาเซียน

ใน Blueprint ได้มีการกล่าวถึงการจะจัดตั้งตลาดร่วมอาเซียน โดยจะมี 5 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

- 1) การไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า
- 2) การไหลเวียนอย่างเสรีของบริการ
- 3) การไหลเวียนอย่างเสรีของการลงทุน
- 4) จะให้มีการไหลเวียนที่มีความเสรีมากขึ้น สำหรับเงินทุกและ
- 5) การไหลเวียนเสรีสำหรับแรงงานมีฝีมือ

สำหรับการเปิดเสรีการค้าสินค้านั้น จะเน้นการลดภาษีลงให้เหลือ 0 % และจะมีการขจัดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี ซึ่งน่าจะเป็นอุปสรรคสำคัญของการเปิดเสรีการค้า

สำหรับการเปิดเสรีการค้าบริการนั้น อาเซียนตั้งเป้าหมายว่า จะเปิดเสรีโดยเริ่มต้นจากสาขา 4 สาขาด้วยกัน ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ E-ASEAN ด้านสุขอนามัยและการท่องเที่ยว ซึ่งจะเปิดเสรีให้ได้ภายในปี 2010 และหลังจากนั้น จะเปิดเสรีทุกสาขาที่เหลือภายในปี 2015 อย่างไรก็ตาม สาขาที่น่าจะมีปัญหาคือ การเปิดเสรีสาขาการเงิน โดยอาจจะต้องนำเอาสูตร ASEAN-X คือประเทศไหนพร้อมก็เปิดเสรีไปก่อน ส่วนประเทศไหนไม่พร้อม ก็เข้ามาร่วมด้วยทีหลัง

สำหรับการเปิดเสรีด้านการลงทุนนั้น อาเซียนได้มีกรอบความตกลงในเรื่องการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน หรือ ASEAN Investment Area (AIA) และภายใต้ Blueprint มีแผนที่จะทำความตกลงใหม่เรียกว่า ASEAN Comprehensive Investment Agreement ซึ่งจะเน้นในเรื่องของการปกป้องการลงทุน การมีกฎระเบียบด้านการลงทุนที่มีความโปร่งใส ส่งเสริมอาเซียนให้เป็นเขตการลงทุนเดี่ยวและเปิดเสรีระบอบการลงทุนของสมาชิกอาเซียน ที่จะนำไปสู่การลงทุนเสรีและเปิดกว้างภายในปี 2015

สำหรับในด้านกรไหลเวียนของเงินทุนนั้น อาเซียนยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายให้เสรี 100 % ได้ Blueprint ได้แต่เพียงตั้งเป้าหมายเปิดเสรีเฉพาะแรงงานฝีมือเท่านั้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าจะเป็นตลาดร่วมภายในปี 2015 นั้น ถ้าดูตามทฤษฎีแล้ว จะเป็นตลาดร่วมที่ไม่สมบูรณ์ทั้งนี้เพราะตามทฤษฎีแล้วตลาดร่วมจะต้องมี 4 เสรี คือ เสรีในการค้าสินค้า เสรีการค้าภาคบริการ เสรีในการเคลื่อนย้ายเงินทุน และเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ดังนั้น ในอนาคต อาเซียนคงจะต้องหารือว่า จะเป็นตลาดร่วมแบบไหน ถ้าต้องการเป็นตลาดร่วมอย่างแท้จริง ก็คงจะต้องมีการหารือกันถึงเรื่องการเปิดเสรีด้านเงินทุน และด้านแรงงาน ซึ่งคงจะไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย

การลดช่องว่างระหว่างประเทศรวยและประเทศจน

ใน Blueprint ได้มีการกล่าวถึง Initiative for ASEAN Integration (IAI) ซึ่งมาตรการในการลดช่องว่างระหว่างประเทศรวยและประเทศจนในอาเซียน ซึ่งหลังจากอาเซียนรับสมาชิกใหม่เข้ามา อาเซียนเหมือนแตกออกเป็น 2 ขั้ว คือ ประเทศพี่เก่า 6 ประเทศ ที่มีฐานะดีกว่า กับประเทศน้องใหม่ 4 ประเทศ ที่มีฐานะยากจน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า การแก้ปัญหาเรื่องนี้ของอาเซียน ยังไม่มีเอาภาพเพราะกลไกอาเซียนนั้น หลัก จะมี 2 กลไก คือ กลไกการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน กับกลไกการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมักจะมีปัญหาขัดแย้งกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการแก้ปัญหาลดช่องว่าง คือ ในขณะที่รัฐมนตรีเศรษฐกิจเน้น IAI แต่ในกรอบของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเมื่อปี 2001 ได้มีการจัดทำปฏิญญา เพื่อลดช่องว่างเหมือนกัน และดูเหมือนกับว่าทั้ง 2 กลไกนี้เป็นกลไกของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ผลักดันการจัดทำ ASEAN Development Goals (ADG) ในลักษณะคล้ายๆ กับ Millennium Development Goals (MDG) ของ UN จึงสงสัยว่าเรื่อง ADG จะอยู่ตรงไหนใน Blueprint ซึ่งเป็นเอกสารที่สร้างขึ้นโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน

สหภาพเศรษฐกิจอาเซียน

ใน Blueprint ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่ได้มีการกล่าวถึง อาเซียนจะมีการพัฒนาเป็นอะไรภายหลังจากปี 2015 ผู้เขียนขอเสนอความเห็นที่ อาเซียนน่าจะพัฒนาไปเป็นสหภาพอาเซียน (ASEAN Union) ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายๆ กับสหภาพยุโรป โดยควรมีการพัฒนากระบวนการเงินอาเซียนให้เป็นระบบเดียวกัน คือ ให้มีการจัดตั้งสหภาพการเงินอาเซียน หรือ ASEAN Monetary

Union ซึ่งในระยะยาว จะพัฒนาไปเป็นเงินสกุลอาเซียน และจัดตั้งธนาคารกลางอาเซียนขึ้น นอกจากนี้ การที่จะเป็นสหภาพอาเซียนได้ อาเซียนจะต้องมีการกำหนดนโยบายร่วมที่เป็นเนื้อเดียวกัน โดยเฉพาะนโยบายการค้า นโยบายอุตสาหกรรม นโยบายเกษตร และนโยบายต่างประเทศ

อุปสรรค

ที่กล่าวมาข้างต้น ในเรื่องของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนและสหภาพอาเซียนนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้ เพราะยังมีอุปสรรคหลายประการ ปัญหาใหญ่ของอาเซียน คือ ช่องว่างระหว่างประเทศรวยและประเทศจน ซึ่งยังคงมีความแตกต่างกันมาก ระหว่างประเทศรวยซึ่งเป็นสมาชิกเก่า เช่น สิงคโปร์ กับประเทศสมาชิกน้องใหม่ที่ยังคงมีความยากจนอยู่มาก โดยเฉพาะลาว กัมพูชา และพม่า ประเทศอาเซียนยังคงมองประเทศสมาชิกอื่นเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจ แทนที่จะเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ อาเซียนยังมีปัญหาทั้งบูรณาการในเชิงลึกและในเชิงกว้างตลาดร่วมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบ ในขณะที่ปัญหาบูรณาการในเชิงกว้าง คือ ถึงแม้อาเซียนจะรวมตัวกันอย่างเข้มข้น แคนไหนด หรือในเชิงลึกแคนไหนด แต่อาเซียนก็ยังเป็นกลุ่มของประเทศเล็กๆ 10 ประเทศเท่านั้น อาเซียนจึงกำลังถึงทางตันในบูรณาการในเชิงกว้างด้วย

ความคืบหน้าในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 16 ที่กรุงฮานอย เมื่อเดือนเมษายน 2010 ประเทศเวียดนาม เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง คือ การพิจารณาความคืบหน้าในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2015

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจนั้น ในปี 2004 ได้มีการทำแผนปฏิบัติการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งประชาคม ต่อมาปี 2007 ได้มีการจัดทำ Blueprint หรือแผนงาน ซึ่งมีรายละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ล่าสุดในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 16 ที่เวียดนาม ได้มีการพิจารณาเอกสาร ASEAN Economic Community Scorecard ซึ่งเป็นเอกสารที่ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่อยู่ใน Blueprint รายงานดังกล่าวขอเรียกย่อๆ ว่า AEC Scorecard ได้ครอบคลุมช่วงเวลาในปี 2008 ถึง 2009

(1) การเปิดเสรีการค้าสินค้า

ใน AEC Blueprint ได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักของประชาคมเศรษฐกิจว่า จะมีการจัดตั้งตลาดเดียวหรือตลาดร่วมและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) การไหลเวียนอย่างเสรีของบริการ การไหลเวียนอย่างเสรีของการลงทุน การไหลเวียนที่มีความเสรีมากขึ้นสำหรับเงินทุน และการไหลเวียนเสรีสำหรับแรงงานมีฝีมือ

สำหรับความคืบหน้าในการเปิดเสรีการค้าสินค้านั้น ถือได้ว่ามีความคืบหน้ามากที่สุด โดยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี 2010 อัตราภาษีของสินค้าที่ค้าขายกันระหว่างอาเซียนได้ลดลงอยู่ที่ 0 - 5 % โดยอัตราเฉลี่ยของอัตราภาษีอยู่ที่ 0.9 % ปริมาณการค้าระหว่างอาเซียนด้วยกันเพิ่มขึ้น

อย่างมาก โดยในปี 2008 มีมูลค่าการค้าถึงเกือบ 460,000 ล้านดอลลาร์ ในเดือนพฤษภาคม ปี 2010 ข้อตกลง ASEAN Trade in Goods Agreement จะมีผลบังคับใช้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการเปิดเสรีขี้นี้อยู่ที่เรื่องการขจัดมาตรการที่มีใช้ภายใต้ Non Tariff Barriers หรือ NTB อาเซียนได้มีการจัดทำกรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้า (ASEAN Trade Facilitation Framework) เพื่อที่จะขจัดปัญหา NTB โดยเฉพาะเรื่องขั้นตอนศุลกากร กระบวนการทางการค้า มาตรฐานสินค้า และมาตรการด้านสุขอนามัย

(2) การเปิดเสรีการค้าภาคบริการ

สำหรับการเปิดเสรีการค้าภาคบริการนั้น อาเซียนตั้งเป้าหมายว่า จะเปิดเสรีโดยเริ่มต้นจาก 4 สาขา ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ E-ASEAN ด้านสุขอนามัย และการท่องเที่ยว ซึ่งจะเปิดเสรีให้ได้ภายในปี 2010 หลังจากนั้น จะเปิดเสรีทุกสาขาที่เหลือ ให้ได้ภายในปี 2015 อย่างไรก็ตาม สาขาที่น่าจะมีปัญหา คือ การเปิดเสรีสาขาการเงิน

ใน AEC Scorecard ได้รายงานว่าได้มีการเจรจาตกลงไปแล้ว 7 รายการภายใต้ข้อตกลงที่เรียกว่า ASEAN Framework Agreement on Services (AFS) ซึ่งสาขาที่มีความคืบหน้าในการเปิดเสรีภาคบริการ ได้แก่ สาขาการบริการทางธุรกิจการบริการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ การก่อสร้าง การขนส่งทางทะเล การจัดจำหน่ายสินค้า สาขาโทรคมนาคม การศึกษาและการท่องเที่ยว

(3) การเปิดเสรีด้านการลงทุน

สำหรับการเปิดเสรีด้านการลงทุนนั้นใน AEC Scorecard ได้รายงานความคืบหน้า การจัดทำความตกลงที่เรียกว่า ASEAN Comprehensive Investment Agreement ซึ่งเน้นเรื่องการปกป้องการลงทุน การมีกฎระเบียบด้านการลงทุนที่มีความโปร่งใส ส่งเสริมอาเซียนให้เป็นเขตการลงทุนเดี่ยว และเปิดเสรีกฎระเบียบการลงทุนของสมาชิกอาเซียน ที่จะนำไปสู่การลงทุนเสรีและเปิดกว้างภายในปี 2015 โดยจะมีการประกาศใช้ข้อตกลงดังกล่าวในเดือนสิงหาคม ปี 2010

(4) การเปิดเสรีการไหลเวียนของเงินทุน

สำหรับในด้านการไหลเวียนของเงินทุนนั้น อาเซียนยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายให้เสรี 100 % ได้ใน AEC Blueprint จึงได้แค่ตั้งเป้าหมายให้การไหลเวียนของเงินทุนมีความเสรีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Free Flow of Capital แทนที่จะใช้คำว่า Free of Flow Capital

อย่างไรก็ตาม ใน AEC Scorecard ได้รายงานที่อาเซียนได้มีมาตรการที่จะให้การไหลเวียนของเงินทุนมีความเสรีมากขึ้น โดยในเดือนเมษายนปี 2009 ได้มีการให้การรับรองแต่แผนดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตลาดการเงินของอาเซียนอย่างบูรณาการ (Integrated ASEAN Capital Market)

นอกจากนี้ เพื่อที่จะให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ได้ลดข้อจำกัดในเรื่องของการลงทุนจากต่างชาติ อย่างไรก็ตาม ประเทศอาเซียนบางประเทศยังมีข้อจำกัดในเรื่องนี้อยู่ อาเซียนจึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่จะให้มีการไหลเวียนของการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ให้มีความเสรีมากขึ้น รวมทั้งความพยายามที่จะให้การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มีการไหลเวียนและมีความเสรีมากขึ้น รวมทั้งให้มีการลดข้อจำกัดในเรื่องของระบบอัตราแลกเปลี่ยนด้วย

(5) การเปิดเสรีด้านแรงงาน

สำหรับในด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานนั้นอาเซียนยังไม่สามารถเปิดเสรีได้ 100 % AEC Blueprint ได้แต่เพียงตั้งเป้าหมายเปิดเสรีเฉพาะแรงงานมีฝีมือเท่านั้นแต่ไม่ได้มีการกล่าวถึงการเปิดเสรีแรงงานไร้ฝีมือ

ใน AEC Scorecard ได้รายงานว่อาเซียนพยายามที่จะเปิดเสรีแรงงานมีฝีมือ อาทิ การเปิดเสรีแรงงานมีฝีมือในด้านการแพทย์ นักบัญชี วิศวกร พยาบาล และสถาปนิก เป็นต้น

ในตอนท้าย AEC Scorecard ได้สรุปว่า ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา อาเซียนได้ประสบความสำเร็จในการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจในปี 2015 โดย AEC Scorecard ได้ประเมินว่า ขณะนี้มาตรการต่างๆ ได้คืบหน้าไปแล้ว 82 %

สู่สหภาพอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่สุดเอกสารหนึ่งของอาเซียน มีการกล่าวถึงพัฒนาการของอาเซียนในอนาคต ซึ่งประเด็นสำคัญอันหนึ่งคือ โจทย์ที่ว่า หลังจากปี 2015 ซึ่งในตอนนั้นอาเซียนจะพัฒนาไปเป็นประชาคมอาเซียน โจทย์ก็คือ แล้วหลังจากนั้นอาเซียนจะพัฒนาไปเป็นอะไรต่อไป ผู้วิจัยจึงอยากจะเสนอแนวคิดแนวหนึ่งเพื่อตอบโจทย์ข้างต้น โดยผู้วิจัยขอเสนอว่าภายหลังปี 2015 อาเซียนควรพัฒนาไปเป็นสหภาพอาเซียน (ASEAN Union) ซึ่งรายละเอียดต่างๆ จะมี ดังนี้

อาเซียนน่าจะพัฒนาไปเป็นสหภาพอาเซียน (ASEAN Union) ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายๆ กับสหภาพยุโรป แต่ขอเน้นว่า จะไม่เลียนแบบยุโรป แต่จะใช้ตัวแบบของสหภาพยุโรปมาเป็นตัวอย่าง ต้องแยกแยะ อะไรดีก็เอามาใช้ อะไรที่ไม่เหมาะกับอาเซียนก็ไม่ต้องเอามาใช้ อย่างไรก็ตาม เรื่องสหภาพอาเซียนนั้นเป็นเรื่องใหญ่และระยะยาว ดังนั้น จึงควรมีการศึกษากันอย่างลึกซึ้ง ถึงผลดีผลเสีย ความเป็นไปได้และอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะในมุมมองของประเทศไทย

สำหับองค์ประกอบของสหภาพอาเซียนควรมีประเด็นเหล่านี้

(1) ควรมีการพัฒนาการระบบการเงินอาเซียนให้เป็นระบบเดียวกัน คือ ให้มีการจัดตั้งสหภาพการเงินอาเซียนหรือ ASEAN Monetary Union ซึ่งในระยะยาว จะพัฒนาไปเป็นเงินสกุลอาเซียน และมีการจัดตั้งธนาคารกลางอาเซียนขึ้นด้วย

(2) การที่จะเป็นสหภาพอาเซียนได้ อาเซียนจะต้องมีการกำหนดนโยบายร่วมที่เป็นเนื้อเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการค้า ควรจะมีทำที่ร่วมกันเป็นนโยบายการค้าของอาเซียน โดยจะไม่มีนโยบายการค้าของไทยหรือของมาเลเซียอีกต่อไป ซึ่งตรงนี้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจนได้จาก EU ขณะนี้ EU มีอำนาจในการต่อรองสูงเพราะมีนโยบายการค้าเป็นหนึ่งเดียว นอกจากนั้นอาเซียนคงจะต้องมีนโยบายร่วมในด้านอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายอุตสาหกรรม นโยบายเกษตร และนโยบายต่างประเทศ

(3) สำหรับกลไกด้านสถาบันนั้น อาเซียนควรจะต้องพัฒนาจากสมาคมที่หารือกันเฉพาะข้าราชการไปสู่ประชาคมและสหภาพที่เป็นของประชาชน และลงลึกสู่ระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง ดังนั้น ในอนาคตถึงแม้จะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่าจะทำได้ แต่ก็ควรพิจารณาจัดตั้งสภาที่ปรึกษาอาเซียน (ASEAN Consultative Council) ซึ่งสภาที่ปรึกษานี้ จะเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่างๆ ของอาเซียน

(4) สำหรับบทบาทของสำนักเลขาธิการอาเซียนนั้น แน่นนอนว่า จะต้องมีการเพิ่มบทบาทให้มากขึ้น ในปัจจุบัน สำนักเลขาธิการมีบทบาทน้อยมากและตัวเลขาธิการก็มีบทบาทน้อย อยากจะให้เปรียบเทียบกับสหประชาชาติ ซึ่งเลขาธิการสหประชาชาติมีบทบาทที่โดดเด่นมาก

(5) สหภาพอาเซียนจะต้องมีธรรมาภิบาลและเป็นสถาบันที่มีความเป็นประชาธิปไตยแบบเต็มรูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นประชาสังคม NGO ภาคเอกชน พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน รัฐสภา สื่อมวลชน และประชาชน

(6) ประเด็นสุดท้ายไว้คือ ถึงแม้อาเซียนจะบูรณาการกันไปถึงขั้นเป็นสหภาพแล้วก็ตาม แต่ข้อจำกัดสำคัญของอาเซียนคือ อาเซียนประกอบด้วยประเทศเล็กๆ เพียง 10 ประเทศ ถึงแม้จะบูรณาการกันไปถึงไหน ก็จะมีข้อจำกัด เพราะอย่างไรอาเซียนก็ไม่สามารถจะเป็นกลุ่มประเทศที่มีพลังอำนาจที่จะต่อกรกับกลุ่มใหญ่ๆ อย่างเช่น EU ได้ ดังนั้น ในระยะยาว อาเซียนคงจะต้องขยายฐานออกไป โดยขณะนี้ความเป็นไปได้มากที่สุดคือการขยายฐานออกไปในกรอบอาเซียนบวกสามคือ ดิ่ง เอเซีย ญี่ปุ่น จีน เกาหลีเข้ามารวมด้วย และพัฒนาไปเป็นประชาคมเอเชียตะวันออก หรือสหภาพเอเชียตะวันออกในที่สุด

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

แผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกิดขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลีปี 2003 โดยได้มีการจัดทำ Bali Concord II ซึ่งกำหนดจะจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นภายในปี 2020 (แต่ต่อมาเริ่มมาเป็นปี 2015) โดยประชาคมอาเซียนจะมี 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

สำหรับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมนั้น ในภาษาอังกฤษเรียกว่า ASEAN Socio-Cultural Community เรียกย่อๆ ว่า ASCC ต่อมาในปี 2004 ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการหรือ

Plan of action ขึ้นต่อมาอาเซียนได้จัดทำแผนงานหรือ Blueprint ของ ASCC โดยได้มีการลงนามรับของ Blueprint ในการประชุมสุดยอดที่หัวหินเมื่อกุมภาพันธ์ 2009

สำหรับ ASCC นั้น มีเป้าหมายหลักที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีสังคมที่รับผิดชอบ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและก่อให้เกิดเอกภาพ โดยเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน และทำให้เกิดเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น ASCC ให้ความสำคัญกับ 5 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สวัสดิการสังคม สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เรื่องแรกที่ ASCC ให้ความสำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นการศึกษาให้เป็นวาระของอาเซียน การสร้างสังคมความรู้ โดยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเสริมสร้างทักษะในการประกอบการ สำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

สวัสดิการสังคม

ASCC จะส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยลดความยากจน และส่งเสริมการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม เน้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก รวมถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่สหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDG) ในการกำจัดความยากจนและความหิวโหย และ ASCC จะให้ความมั่นใจว่า ประชาชนอาเซียนทุกคนมีอาหารพอเพียงตลอดเวลา และให้ความมั่นใจในการปลอดภัยด้านอาหาร เน้นการเข้าถึงการรักษาสุขภาพ การบริการทางการแพทย์ และยา ที่เพียงพอและราคาถูกรับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร และพร้อมรับมือภัยพิบัติ และประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

สิ่งแวดล้อม

ใน Blueprint ของ ASCC ได้กล่าวว่า อาเซียนจะส่งเสริมสิ่งแวดล้อมสีเขียวและสะอาด โดยการปกป้องทรัพยากรทางธรรมชาติ อนุรักษ์ดิน น้ำ แร่ธาตุ และพลังงาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่ง และทรัพยากรทางทะเล รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพน้ำและอากาศ และอาเซียนจะมีส่วนร่วมในความพยายามของโลก ในการจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและคุ้มครองชั้นโอโซน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ เป้าหมายของ ASCC ดูจะสวยหรูเกินความเป็นจริง เพราะความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม กำลังเป็นสิ่งท้าทายความร่วมมือของอาเซียนเป็นอย่างมาก

ถึงแม้ว่าอาเซียนจะได้ประกาศมาตรการต่างๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่ปรากฏอยู่ใน Blueprint ของ ASCC แต่ในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยเกรงว่าอาเซียนคงจะประสบ

ปัญหาหลายเรื่อง โดยเฉพาะปัญหาการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ในประเทศสมาชิกที่ยังไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา

ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม กำลังเป็นสิ่งท้าทายความร่วมมือของอาเซียน ทั้งนี้เพราะประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่างก็ประสบปัญหาข้ามชาติร่วมกัน ปัญหาสำคัญ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เผชิญหน้าอาเซียน อาทิ ระบบนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรน้ำ การจัดการทรัพยากรชายฝั่งและทางทะเล ปัญหาโลกร้อน ปัญหาควันไฟป่า

ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า และการสูญเสียป่าไม้ นับเป็นปัญหาใหญ่เรื่องหนึ่งในปัจจุบัน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูญเสียป่าไป คิดเป็น 1.04% ต่อปี

สำหรับปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ มีปัญหาหลายเรื่องด้วยกัน ไม่ที่จะเป็นการสูญเสียแหล่งที่อยู่ ระบบนิเวศวิทยาของป่าชายเลนถูกทำลาย ระบบนิเวศวิทยาของปะการัง ถูกทำลาย 80% ของแนวปะการังในภูมิภาคกำลังอยู่ในภาวะเสี่ยง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาพืชและสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ รวมทั้งทรัพยากรสัตว์น้ำกำลังลดถอยลงเป็นอย่างมาก

สำหรับปัญหามลพิษในอากาศและน้ำนั้น ปัญหาใหญ่ที่กระทบต่อภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ ปัญหาควันไฟป่าจากอินโดนีเซีย ซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางอากาศในหลายประเทศในภูมิภาค สำหรับปัญหาภาวะโลกร้อนนั้น จะส่งผลกระทบต่อระดับน้ำทะเลและระบบนิเวศวิทยาต่างๆ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นจำนวนประมาณ 2 ตันต่อคนต่อปี

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องทรัพยากรน้ำ ซึ่งได้มีการคาดการณ์กันว่า ภายในปี 2025 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะประสบกับภาวการณ์ขาดแคลนน้ำ และที่เกี่ยวข้องกันก็คือ เรื่องปัญหามลพิษในน้ำ ซึ่งจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และในอดีตที่ผ่านมาได้มีความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

ในวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ซึ่งจัดทำขึ้นในปี 1997 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า “Clean and Green ASEAN” ภายในปี 2020

Hanoi Plan of Action ซึ่งได้จัดทำขึ้นในปี 1998 ได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการปกป้องสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้ง ASEAN Regional Centre for Biodiversity Conservation และได้มีการลงนามในความตกลง 2 ฉบับได้แก่ ASEAN Agreement on the Conservation of Nature and Natural Resources และ ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้อาเซียนจะได้ร่วมมือกันในการประกาศมาตรการต่างๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ในทางปฏิบัติ ก็ประสบปัญหาหลายเรื่อง โดยเฉพาะปัญหาการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียน ยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนทรัพยากร ผู้เชี่ยวชาญ และการขาดการ

ประสานงาน วิธีทางอาเซียน หรือ ASEAN Way ได้ก่อให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ ซึ่งไม่ทันต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อาเซียนยังขาดมาตรการและกลไกในการบังคับให้สมาชิกปฏิบัติตาม

การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

อีกเรื่องที่ ASCC ให้ความสำคัญคือ การสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยจะเน้นการสร้างความรู้สึกร่วมของการอยู่ร่วม และส่งเสริมความเป็นเอกภาพในความแตกต่าง ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก เกี่ยวกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ศาสนา และอารยธรรม ส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ของภูมิภาคที่เป็นหนึ่งเดียว และค้นหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน และสร้างอาเซียนที่มีประชาชนเป็นแกนนำ โดยสนับสนุนทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคม

เป้าหมายของ ASCC ในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนข้างต้น ดูจะเป็นความฝัน เพราะจริงๆ แล้ว จุดอ่อนของอาเซียนเรื่องหนึ่งคือ แต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งในเรื่องของระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ ดังนั้น โจทย์ใหญ่ของอาเซียนคือ จะทำอย่างไรที่จะสร้างประชาคม โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง

สิทธิมนุษยชน

ใน Blueprint ของ ASCC ได้กล่าวว่า อาเซียนมีพันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรม และสิทธิของประชาชน โดยเน้นการปกป้องผลประโยชน์ สิทธิ รวมทั้งส่งเสริมโอกาสอย่างเท่าเทียม และยกระดับคุณภาพชีวิต มาตรฐานการดำรงชีวิต สำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

เกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนนี้ Blueprint ของ ASCC ควรให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนมากกว่านี้ โดยน่าจะครอบคลุมถึงเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการติดต่อในระดับประชาชนต่อประชาชน

อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการประชาธิปไตย หลายประเทศสมาชิกยังเป็นเผด็จการ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบจริงๆ มีเพียงไม่กี่ประเทศ จึงทำให้ความร่วมมือของอาเซียนในเรื่องการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนไม่พัฒนาเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าในกฎบัตรอาเซียนจะระบุไว้ในมาตรา 14 ว่า จะมีการจัดตั้งกลไกด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียนขึ้นมา แต่อำนาจหน้าที่ของกลไกนี้ ถูกตัดทอนลง จนไม่มีประสิทธิภาพ

บทบาทของไทยในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา ไทยมีบทบาทนำในอาเซียน ตั้งแต่การริเริ่ม การก่อตั้งอาเซียนเกิดที่กรุงเทพฯ ถ้าเป็นมนุษย์ อาเซียนคงจะต้องมีสัญชาติไทย และอาเซียน “คลอด” ที่ห้องบัวแก้ว วังสราญรมย์ ซึ่งเป็นห้องที่ได้มีการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อปี 1967 ไทยจึงมีบทบาทมาตั้งแต่แรก

หลักจากนั้น ในประวัติศาสตร์ของอาเซียน ในช่วงที่อาเซียนเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญๆ ในช่วงที่พลิกบทบาท พลิกศักราชใหม่ของอาเซียน ไทยมีบทบาทสำคัญในหลายๆ ครั้ง

ปี 1975 อินโดจีนกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไทยมีบทบาทสำคัญในการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งแรกที่บาหลีในปี 1976

ต่อมาในปี 1978 เวียดนามบุกยึดเขมร ไทยได้มีบทบาทในการผลักดันให้อาเซียนร่วมมือกัน ประสานนโยบายกัน ใช้เวลานานเกือบสิบปี แต่ในที่สุดก็ประสบความสำเร็จ ในปี 1989 เวียดนามได้ถอนทหารออกไปจากเขมร

หลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดลง ไทยมีบทบาทอีกครั้ง โดยไทยเป็นคนเสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA ขึ้นในปี 1992

ต่อมาในปี 1995 เป็นปีแรกที่ไทยเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมสุดยอดอาเซียน ที่กรุงเทพฯ ในครั้งนั้น ไทยผลักดันเรื่องหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งเป็นการเปิดศักราชใหม่ของความร่วมมือกันของอาเซียนอีกครั้งหนึ่ง คือการเสนอให้อาเซียนที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก ให้มาเป็นสมาชิกให้หมด ตอนแรกมี 5 ประเทศสมาชิกก่อตั้ง ต่อมา ปี 1985 มีบรูไนเข้ามาเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 แต่ในภูมิภาคนี้ ยังมี 4 ประเทศที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก คือ เวียดนาม ลาว เขมร พม่า ไทยเป็นคนผลักดันว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องดึงเอประเทศเหล่านี้ เข้ามาอยู่ในครอบครัวอาเซียน เป็นครอบครัวเดียวกันทั้งหมด ในการประชุมสุดยอดในปี 1995 ที่ประชุมตกลงในหลักการว่า จะเดินหน้าในเรื่องนี้ และในปี 1995 เวียดนามเข้ามาเป็นสมาชิก ปี 1997 เป็นลาวกับพม่า พอปี 1999 เป็นกัมพูชา ตอนนี้มี 10 ประเทศครบ

อย่างไรก็ตาม บทบาทของไทย ได้เกิดการพลิกผัน เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในปี 1997 ซึ่งเหมือนเป็นการ “เสียกรุง” ครั้งที่ 3 เศรษฐกิจไทยย่อเย็บจากวิกฤตต้มยำกุ้งในครั้งนี้เป็นอย่างมาก บทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศตกต่ำลง อาเซียนก็ล้มลุกคลุกคลานในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับไทย ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ในช่วงปี 1997 ถึง 1999

ต่อมาปี 2000 อาเซียนเริ่มฟื้น แต่ไทยกลับมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง คือมีการพลิกขั้วทางการเมือง เกิดมีพรรคการเมือง “ไทยรักไทย” แล้วหัวหน้าพรรคคือ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อทักษิณ เข้ามาเป็นผู้นำ การทูตและนโยบายต่างประเทศไทยก็เปลี่ยนไป ซึ่งเรื่องนี้ต้องเป็นที่ถกเถียงกันในหมู่นักประวัติศาสตร์ในหมู่นักวิชาการต่อไปนี้ ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ไทยได้เสียอะไรมาน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ต้องยอมรับว่า มีความคิดริเริ่มในเรื่องนโยบายต่างประเทศหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดตั้งเวที ACD ขึ้นมา ซึ่งเป็นเวทีหารือเอเชียทั้งทวีป เรื่องของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งการผลักดันในเรื่องการเจรจา FTA ทวิภาคี ซึ่งเป็นจุดสำคัญของการทูตไทยในสมัยนั้น คือในช่วงปี 2001 ถึง 2006

แต่ตรงนี้ หมายความว่าอย่างไร ก็หมายความว่า นโยบายต่างประเทศในสมัยรัฐบาลทักษิณ อาเซียนได้ถูกลดความสำคัญลง ความสำคัญของอาเซียนต่ำกว่าของ ACD ต่ำกว่าความร่วมมืออนุภูมิภาค ต่ำกว่า FTA ทวิภาคี เพราะฉะนั้น ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ในเวทีอาเซียน ไทยจึงไม่ได้มีการ

ผลักดัน ไม่ได้มีความคิดริเริ่มเหมือนที่ไทยได้เคยทำมาในอดีต บทบาทของไทย ก็ลดลงไปเยอะ ในขณะเดียวกัน ข้อเสนอการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นข้อเสนอของสิงคโปร์ ข้อเสนอประชาคมความมั่นคงอาเซียน เป็นข้อเสนอของอินโดนีเซีย ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ เป็นคนผลักดัน มาเลเซียก็ไปผลักดันอาเซียน +3 จะเห็นได้ว่า ในช่วงนี้ไทยไม่ได้มีบทบาทที่โดดเด่นอย่างที่เคยเป็น

สถานการณ์เช่นนี้ไม่ได้ดีขึ้นเลย หลังจากมีการทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน ปี 2006 เมื่อมีรัฐบาล “ชิงแก่” ทุกอย่างก็หยุดหมดเป็นยุค “ใส่เกียร์ว่าง” รวมทั้งการทูตไทยก็ “ใส่เกียร์ว่าง” เหมือนจะขอเวลานอกไม่ทำอะไร ไทยไม่มีบทบาทอะไรเลย ในกรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งอาเซียนด้วย

หลังจากนั้น มีการเลือกตั้ง แล้วมีอะไรเกิดขึ้นตามมา คือ มีรัฐบาลสมัคร มีรัฐบาลสมชาย การเมืองไทยก็ปั่นป่วน เกิดวิกฤตทางการเมืองครั้งใหญ่ ทั้งเสื้อเหลือง เสื้อแดง รัฐบาลไม่มีเวลาที่จะคิดริเริ่มในเรื่องการทูตใหม่ๆ ไม่มีเวลาคิดที่จะมาเป็นผู้นำอาเซียน คิดแต่ว่า จะทำอย่างไรที่จะรอดจากการถูกล้มรัฐบาล

เพราะฉะนั้น ในยุคนี้ที่ทำให้บทบาทไทยตกต่ำลงไปเรื่อยๆ จนมาถึงจุดสำคัญ คือ ไทยได้เป็นประธานอาเซียน ตั้งแต่เดือนสิงหาคมปี 2008 ในสมัยรัฐบาลสมัคร รัฐบาลสมชาย ก็เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง ทำให้กำหนดเวลาการประชุมสุดยอด ในเดือนธันวาคม ปี 2008 ต้องเลื่อนออกไป และมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการประชุม และสถานที่ประชุมหลายครั้ง ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์อาเซียนว่า จะเกิดเรื่องวุ่นวายยุ่งเหยิงอย่างนี้ ทั้งวันประชุม ทั้งสถานที่ประชุม ตอนแรก จะจัดที่กรุงเทพฯ ตอนหลังก็จะย้ายไปเชียงใหม่ พอตอนหลังรัฐบาลสมชายล้ม รัฐบาลอภิสิทธิ์ก็จัดประชุมที่เชียงใหม่ไม่ได้ จึงจะไปจัดประชุมที่ภูเก็ต แต่ก็ยังมีปัญหาอีก ต้องไปประชุมที่ชะอำ หัวหิน ก็ปั่นป่วนไปหมด

จึงกลายเป็นว่า การที่ไทยได้เป็นประธานอาเซียน และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนด้วย แทนที่จะใช้โอกาสทองอันนี้ ที่เป็นประธานอาเซียน ผลักดันให้ไทยกลับมามีบทบาทนำในอาเซียน แต่กลับเปลี่ยน “โอกาส” ให้กลายเป็น “วิกฤต” ไป จึงเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก

วิกฤตการเมืองไทย วิกฤตอาเซียนยังไม่จบ ในเดือนเมษายน ปี 2009 การประชุมที่พญา การประชุมอาเซียนบวกสามอาเซียน และบวกหกอาเซียนที่พญาภิราม ผู้วิจัยคิดว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของอาเซียน ที่การประชุมสุดยอดล่ม เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของโลก ที่การประชุมในระดับใหญ่ๆ อย่างนี้ มีทั้งผู้นำญี่ปุ่น จีน อินเดีย ต้องขึ้นเฮลิคอปเตอร์หนีกันสับสนอลหม่าน หลุกหลุมมาก ชื่อเสียงประเทศไทยหน้าตาประเทศไทย อยู่ที่ไหน แล้วไทยจะเหลืออะไร ในเรื่องของภาพลักษณ์ของประเทศ และ Credit ความน่าเชื่อถือของประเทศ เสียหายหนักมาก

โอกาสของไทยก็เสียไป บทบาทนำของไทยก็ลดลงไป ผู้วิจัยคิดว่า ในระยะหลัง ๆ นี้ สถานะของไทยในเวทีระหว่างประเทศตกลงไปมาก และในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียน แต่ไทยไม่ได้ทำหน้าที่นั้นให้ดี

ไทยกับการเป็นประธานอาเซียน

ไทยรับหน้าที่เป็นประธานอาเซียน โดยในช่วง ปี 2009 ไทยรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมใหญ่หลายครั้ง คือ การประชุมสุดยอดครั้งที่ 14 และ 15 เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปี รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน จึงนับเป็นโอกาสทองของไทย ที่จะพลิกฟื้นบทบาทนำของไทยในอาเซียน แนวทางในการเล่นบทบาทนำของไทยในการผลักดันในเรื่องต่างๆ มีดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์หลัก

เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ที่ในสมัยรัฐบาลทักษิณ บทบาทนำของไทยในอาเซียนได้ลดลง นโยบายของรัฐบาลทักษิณในขณะนั้น เน้นทวิภาคี เจรจาสองฝ่าย และจากสองฝ่ายก็มาเป็นอนุภูมิภาค ตั้งวงเล็กกว่าอาเซียนคือ ACMECS ซึ่งไทยสามารถเป็นหัวหันวางได้ แต่พอมาถึงวงอาเซียน ก็ทิ้งไป แล้วรัฐบาลทักษิณก็มาสร้างวงที่ใหญ่กว่าอาเซียนคือ วง ACD ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ฝ่ายไทยจะต้องริบพลิกฟื้นสถานการณ์ นำไทยกลับมาเป็นบทบาทนำในอาเซียนโดยไทยต้องริบผลักดันความคิดริเริ่มข้อเสนอใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งประเด็นที่ไทยมีบทบาทนำได้มีดังนี้

(2) กฎบัตรอาเซียน

ในเดือนธันวาคมปี 2008 ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม มีหลายเรื่องในกฎบัตร ที่ไทยควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

(3) วัตถุประสงค์

ในกฎบัตรอาเซียนมีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ต่างๆ ของอาเซียน เรื่องสำคัญที่ไทยควรผลักดัน คือ เรื่องการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการส่งเสริมให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

อย่างไรก็ตาม ในกฎบัตรอาเซียน ไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายว่า ภายหลังปี 2015 หลังจากการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นแล้ว อาเซียนจะพัฒนาไปเป็นอะไรต่อไป ข้อเสนอว่าเป้าหมายระยะยาวของอาเซียน หลังปี 2015 คือการพัฒนาไปเป็นสหภาพอาเซียน (ASEAN Union) โดยคงจะมีลักษณะคล้ายๆ กับสหภาพยุโรปในปัจจุบัน

(4) หลักการ

มาตรา 2 ของกฎบัตรอาเซียน กล่าวถึงหลักการต่างๆ แต่มีหลักการหนึ่ง คือ หลักการไม่ยุ่งเกี่ยวกิจการภายในของประเทศสมาชิก ซึ่งในโลกยุคปัจจุบัน หลักการดังกล่าว ควรมีความยืดหยุ่น และอาเซียนควรมีสิทธิในการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในได้ หากมีความจำเป็น

(5) กลไก

ในกฎบัตรอาเซียนได้กล่าวถึงกลไกต่างๆ ของอาเซียน แต่มีหลายประเด็นที่น่าจะเป็นปัญหา ดังนี้

1) ในกฎบัตรกำหนดจะให้มีการจัดตั้งกลไกใหม่ขึ้นมา อาทิ ASEAN Coordinating Council และ ASEAN Community Council ซึ่งอาจจะมีปัญหาความซ้ำซ้อนกับกลไกเดิมของอาเซียนโดยเฉพาะจะไปซ้ำซ้อนกับ ASEAN Ministerial Meeting (AMM) และ ASEAN Economic Ministers (AEM)

2) สำหรับประเด็นเรื่องบทบาทของเลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนนั้น ถึงแม้ในกฎบัตรจะได้พยายามเพิ่มบทบาท แต่ดูแล้ว ยังมีบทบาทจำกัดหากนำไปเทียบกับบทบาทของเลขาธิการสหประชาชาติ

3) สำหรับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ถึงแม้กฎบัตรจะบอกว่า จะมีการจัดตั้งกลไกดังกล่าวขึ้นมา แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน ในขั้นตอนของการจัดทำบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ประเทศที่มีระบอบเผด็จการโดยเฉพาะพม่าพยายามตัดแขนตัดขา และตัดทอนอำนาจของกลไกดังกล่าว จนในที่สุด เป็นได้เพียงแค่เสือกระดาษ

4) นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายกลไกที่ไม่ได้อยู่ในกฎบัตร ซึ่งคิดว่าสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกสำหรับประชาชน ที่น่าจะมีการจัดตั้งสภาที่ปรึกษา (Consultative Council) ซึ่งจะเป็นช่องทางหลักเพื่อให้ประชาชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมความร่วมมือของอาเซียน นอกจากนี้ ฝ่ายไทยควรจะต้องผลักดันให้มีการศึกษารูปแบบการพัฒนาให้อาเซียนมีประชาชนเป็นศูนย์กลางและการพัฒนาภูมิภาคประชาชน (Track II) ของอาเซียน

ในระยะยาว ฝ่ายไทยอาจจะต้องผลักดันให้มีการแก้ไขกฎบัตร เพื่อเพิ่มกลไกดังกล่าวเข้าไป รวมทั้งในระยะยาว อาจจะมีการจัดตั้งสภาอาเซียน (ASEAN Parliament) และศาลสิทธิยุติธรรมอาเซียน (ASEAN Court of Justice)

5) สำหรับในประเด็นหลักการตัดใจนั้น กฎบัตรอาเซียนยังคงติดอยู่กับหลักฉันทามติอย่างเดียว ซึ่งจะเป็นปัญหามากสำหรับความก้าวหน้าของอาเซียนฝ่ายไทยจึงควรผลักดันให้มีการรื้อฟื้นแนวคิดเรื่องการลงคะแนนเสียงในบางกรณีรวมทั้งผลักดันกลไกบังคับให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎบัตร และมาตรการลงโทษ หากมีการละเมิดกฎบัตร ประเด็นเหล่านี้ ไม่ได้ปรากฏอยู่ในกฎบัตร

ประชาคมการเมืองความมั่นคง

อีกเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายไทยควรผลักดันคือ เรื่องการจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ประเด็นสำคัญที่ไทยน่าจะผลักดันในเรื่องนี้ คือ กลไกป้องกันความขัดแย้ง โดยเฉพาะการพัฒนาาระบบเตือนภัยล่วงหน้าของอาเซียน และไทยน่าจะผลักดันการเสริมสร้างกลไกแก้ไขความขัดแย้ง และจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพของอาเซียน

อีกเรื่องหนึ่งคือ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ที่ผ่านมามีความร่วมมือของอาเซียนในการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น เป็นยุทธศาสตร์ที่เลียนแบบอเมริกา คือ เน้นการใช้กำลังเข้าปราบปราม แต่คิดว่า การแก้ปัญหาดังกล่าวให้ได้ผลอย่างยั่งยืน อาเซียนควรปรับยุทธศาสตร์ใหม่ โดยกลยุทธ์สำคัญของการแก้ปัญหา คือ ยุทธศาสตร์ชนะใจและจิตวิญญาณ ยุทธศาสตร์ชนะสงคราม อุดมการณ์ ยุทธศาสตร์การใช้พระคุณแทนพระเดช และยุทธศาสตร์การแก้ที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง

ประชาคมเศรษฐกิจ

ไทยควรแสดงบทบาทนำในการผลักดันการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2015 ให้ได้ แต่ถ้าดูตามทฤษฎีแล้ว ตลาดร่วมอาเซียนในปี 2015 จะเป็นตลาดร่วมที่ไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ เพราะตลาดร่วมจะต้องมี 4 เสรี คือ เสรีการค้าสินค้า เสรีการค้าภาคบริการ เสรีการเคลื่อนย้ายทุน และเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานในอนาคต อาเซียนคงจะต้องหาหรือกันว่า จะเป็นตลาดร่วมแบบไหน

ปัญหาใหญ่ของอาเซียนอีกเรื่องหนึ่งคือ ช่องว่างระหว่างประเทศรวยกับประเทศจน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก ฝ่ายไทยจึงน่าจะผลักดันให้อาเซียนมีมาตรการลดช่องว่างดังกล่าวอย่างจริงจัง มาตรการอันหนึ่งที่น่าจะทำได้คือ การจัดทำ ASEAN Development Goals โดยควรจะเป็นการต่อยอดออกไปจาก Millennium Development Goals ของสหประชาชาติ

2.6 ความเป็นมาของประเทศไทยในอาเซียน

2.6.1 ความเป็นมาของอาเซียน

อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ได้ลงนามใน “ปฏิญญา กรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือกันในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก และการธำรงรักษาสันติภาพ และความมั่นคง ในพื้นที่และเป็นการเปิดโอกาสให้คลายข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอย่างสันติ ของระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชีย ในเวลาต่อมาได้มี บรูไนดารุสซาราม (เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2527) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม 2538) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2540) สหภาพพม่า (เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2540) ราชอาณาจักรกัมพูชา (เข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2542) ตามลำดับทำให้อาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 (ค.ศ. 1967) ณ กรุงเทพฯ เป็นองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความมั่นคงทางการเมือง การเจริญเติบโตทางการค้าและทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาทางสังคมของประเทศสมาชิก แรกเริ่ม อาเซียนประกอบด้วย 5 ประเทศคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาภายหลังยุคสงครามเย็น อาเซียนได้พยายามสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคโดยได้ขยายจำนวนประเทศสมาชิกเป็น 10 ประเทศทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มด้วยการเป็นประเทศสมาชิกของประเทศบรูไนในปี 2527 (ค.ศ. 1984) ต่อมาเวียดนามได้เข้าเป็นสมาชิกในปี 2538 (ค.ศ. 1995) ลาวและพม่าในปี 2540 (ค.ศ. 1997) และกัมพูชาในปี 2542 (ค.ศ. 1999) อาเซียนมีประชากรรวมประมาณ 550 ล้านคน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร โดยสำนักงานเลขาธิการอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 4 ปี 2535 (ค.ศ. 1992) ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area – AFTA) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญ เพื่อป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยอาศัยการเปิดเสรีด้านการค้าและการลดภาษีและอุปสรรคข้อกีดขวางทางการค้า ที่มีใช้ภาษี รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษีศุลกากรเพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าเสรี และตั้งแต่ปี 2540 (ค.ศ. 1997) อาเซียนได้เสริมสร้างความแข็งแกร่งของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยได้มีการแถลง ASEAN Vision 2020 ซึ่งต่อมาได้กำหนดให้มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) รวมทั้งได้ริเริ่มการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน (ASEAN Finance Ministers’ Meeting – AFMM) และความร่วมมือกับประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี

จากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ในช่วงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 ปี 2550 (ค.ศ. 2007) ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบที่จะให้เร่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากปี 2563 (ค.ศ. 2020) เป็นปี 2558 (ค.ศ. 2015) โดยได้ร่วมลงนามในแผนการดำเนินงานไปสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint – AEC Blueprint)

นอกจากนี้ ในช่วงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 ผู้นำอาเซียนยังได้ให้การรับรองกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งกรอบทางสถาบันและกฎหมายสำหรับอาเซียนในการเป็นองค์กรระหว่างประเทศชั้นนำในภูมิภาค โดยกฎบัตรอาเซียนจะมีผลบังคับใช้หลังประเทศสมาชิกทุกประเทศให้สัตยาบัน

ดังนั้น กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบหลักด้านความร่วมมือทางการเงินและระบบสอดส่องดูแลเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในภูมิภาค โดยดำเนินการในกรอบการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน (ASEAN Finance Ministers’ Meeting – AFMM) ซึ่งมีการประชุมเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี 2540 และดำเนินการผ่านคณะทำงาน 3 ด้าน

ได้แก่ (1) การพัฒนาตลาดทุนภูมิภาค (Capital Market Development) (2) การเปิดเสรีภาคบริการทางการเงิน (Financial Services Liberalization under the ASEAN Framework Agreement on Services) และ (3) การเปิดเสรีบัญชีทุน (Capital Account Liberalization) นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนยังเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตาม AEC Blueprint ในส่วนที่เกี่ยวกับภาคการเงิน ซึ่งครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีภาคบริการทางการเงิน และการเปิดเสรีบัญชีทุน นอกเหนือ จากความร่วมมือภายใต้กรอบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้เข้าร่วมในกรอบความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางอาเซียน (ASEAN Central Bank Forum – ACBF) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2540 โดยการประชุมภายใต้กรอบ ACBF ประกอบด้วยการประชุมระดับผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน (ASEAN Central Bank Governors’ Meeting – ACGM) และการประชุมระดับรองผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน (ASEAN Central Bank Deputies’ Meeting – ACDM) ซึ่งเป็นการหารือเรื่องความร่วมมือทางการเงินภายในภูมิภาค เช่นเดียวกับการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน

ทั้งนี้ ธนาคารกลางอาเซียนยังได้ร่วมกันลงนามในสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราอาเซียน (ASEAN Swap Arrangement – ASA) เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2520 (ค.ศ. 1977) เพื่อเป็นกลไกในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ซึ่งสัญญาดังกล่าวมีอายุ 2 ปี และได้มีการต่ออายุมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวงเงินความช่วยเหลือรวม 2 พันล้านเหรียญ สหรัฐ.

2.6.2 บทนำก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เมื่อปี 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและประชาคมความมั่นคง เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2552 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมายและองค์กรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558

สำหรับเสาหลักการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ภายในปี 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ อย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้นต่อมาในปี 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้าน ต่างๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้า

เพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญดังนี้ 1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน 2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง 3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ 4. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

2.6.3 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะทำให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยอาเซียนได้กำหนดกลไกและมาตรการใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในสาขาที่มีความสำคัญลำดับแรก อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงานฝีมือ และผู้เชี่ยวชาญ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบันในอาเซียน

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี (2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีขึ้น และ (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ทั้งนี้ อาเซียนได้กำหนด 12 สาขาอุตสาหกรรมสำคัญลำดับแรกอยู่ภายใต้ตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน ได้แก่ เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์ไม้ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ การขนส่งทางอากาศ สุขภาพ E-ASEAN ท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ รวมทั้งความร่วมมือในสาขาอาหาร เกษตรและป่าไม้

การเป็นตลาดสินค้าและบริการเดียวจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพของอาเซียนในการเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก และเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลกโดยประเทศสมาชิกได้ร่วมกันดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของอาเซียน ได้แก่ ยกเลิกภาษีศุลกากรให้หมดไป ทอยอยยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ปรับประสานพิธีการด้านศุลกากรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนทางธุรกรรม เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี นักลงทุนอาเซียนสามารถลงทุนได้อย่างเสรีในสาขาอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดให้ เป็นต้น

2.6.4 การเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน คือ การสร้างภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง มีความเจริญรุ่งเรือง และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันมี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) นโยบายการแข่งขัน (2) การคุ้มครองผู้บริโภค (3) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (IPR) (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (5) มาตรการด้านภาษี (6) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อผูกพันที่จะนำกฎหมายและนโยบายการแข่งขันมาบังคับใช้ภายในประเทศเพื่อทำให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียมกันและสร้างวัฒนธรรมการแข่งขันของภาคธุรกิจที่เป็นธรรม นำไปสู่การเสริมสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคในระยะยาว

2.6.5 การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน มี 2 องค์ประกอบ คือ (1) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (2) ความริเริ่มในการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiatives for ASEAN Integration: IAI) ความริเริ่มดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา ทั้งในระดับ SME และเสริมสร้างการรวมกลุ่มของกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ให้สามารถดำเนินการตามพันธกรณีและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

2.6.6 การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนอยู่ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีการเชื่อมต่อระหว่างกันและมีเครือข่ายกับโลกสูง โดยมีตลาดที่พึ่งพากันและอุตสาหกรรมระดับโลก ดังนั้น เพื่อให้ภาคธุรกิจของอาเซียนสามารถแข่งขันได้ในตลาดระหว่างประเทศ ทำให้อาเซียนมีพลวัตเพิ่มขึ้นและเป็นผู้ผลิตของโลก รวมทั้งทำให้ตลาดภายในยังคงรักษาความน่าดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อาเซียนจึงต้องมองออกไปนอกภูมิภาค

อาเซียนบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยดำเนิน 2 มาตรการคือ (1) การจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) และความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด (CEP) กับประเทศนอกอาเซียน (2) การมีส่วนร่วมในเครือข่ายห่วงโซ่อุปทานโลก

สรุป ปี 2552 เป็นปีที่ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในอาเซียนเนื่องจากเป็นวาระที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนทำให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมอาเซียนทั้งในระดับสุดยอดและระดับรัฐมนตรี การประชุมร่วมระหว่างผู้นำอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา รวมทั้งการวางรากฐานสำหรับประชาคมอาเซียนในอนาคต การเสริมสร้างความมั่นคงของอาเซียนในด้านต่างๆ และเพิ่มพูนบทบาทของอาเซียนให้มีส่วนร่วมในการคลี่คลายปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาคมโลก

2.7 บทบาทไทยในอาเซียน

2.7.1 การดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย

ไทยได้เข้ารับตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากสิงคโปร์ภายหลังการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ 41 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2551 และดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนเป็นเวลาหนึ่งปีครึ่ง จนถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2552

การดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยถือเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ โดยถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลดำเนินการในปีแรก เพื่อสร้างความ

เชื่อมั่นให้ปรากฏแก่สายตาชาวโลก ซึ่งการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยในครั้งนี้มีความพิเศษหลายประการ ดังนี้

(1) วาระการดำรงตำแหน่งของไทยอยู่ในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของอาเซียน เพราะเกิดขึ้นในช่วงที่กฎบัตรอาเซียนเพิ่งเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ทำให้ต้องมีการปรับโครงสร้างและกลไกต่างๆ ของอาเซียนเพื่อวางรากฐานสำหรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่กำหนดเป้าหมายไว้ภายในปี 2558

(2) เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎบัตรอาเซียนที่ได้ปรับวาระการดำรงตำแหน่งประธานจากเดิม ที่จะเริ่มรับตำแหน่งในช่วงกรกฎาคมของทุกปี มาเป็นการเริ่มในช่วงต้นปีตามปีปฏิทินแทนประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้มีมติเห็นชอบให้ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในช่วงที่กำลังปรับเปลี่ยนนี้ ซึ่งมีระยะเวลา 1 ปีครึ่ง (จากกรกฎาคม 2551 ถึงธันวาคม 2552) และเวียดนามจะรับเป็นประธานอาเซียนต่อจากไทย ตั้งแต่ 1 มกราคมถึง 31 ธันวาคม 2553

(3) การดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยเกิดในช่วงเดียวกับที่ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนตั้งแต่เดือนมกราคม 2551 ซึ่งจะเอื้อต่อการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยในการร่วมงานและประสานงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับเลขาธิการอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันหรือการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ของอาเซียนตามกฎบัตรรวมถึงการปฏิรูปโครงสร้างสำนักเลขาธิการอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้การดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย ซึ่งไทยได้พิจารณานำมาใช้ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินนโยบายที่มีต่ออาเซียนให้บรรลุผลสำเร็จในช่วงที่ดำรงตำแหน่งผู้ขับเคลื่อนหลักของอาเซียน

2.7.2 เป้าหมายหลักของไทยในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

ที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติของไทยเพื่อเตรียมการจัดประชุมสุดยอดอาเซียน และการประชุมที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้เห็นชอบต่อการวางเป้าหมายหลักในวาระการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย 3 ประการ คือ

(1) การปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎบัตรอาเซียน (Realising Commitments under ASEAN Charter) นั่นคือ การวางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการจัดตั้งกลไกต่างๆ ที่ระบุไว้ในกฎบัตรให้แล้วเสร็จภายในวาระการดำรงตำแหน่งของไทยได้แก่ คณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก ซึ่งได้แก่ คณะมนตรีประชาคมการเมืองความมั่นคง คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจ และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดตั้งคณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา และการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอาเซียน เป็นต้น

(2) การฟื้นฟูอาเซียนให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Revitalising People-Centred ASEAN Community) โดยส่งเสริมการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างประชาคมอาเซียน

(3) การเสริมสร้างการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์สำหรับประชาชนทุกคนในภูมิภาค (Reinforcing Human Development and Security for all) โดยการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขในปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้ง อาทิจปัญหาความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคระบาดต่างๆ เป็นต้น

2.7.3 ความสำเร็จในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย

ตลอดช่วงเวลาหนึ่งปีครั้งที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ไทยได้ผลักดันประเด็นความร่วมมือต่างๆ ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างสมาชิกอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาที่ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นต่ออาเซียน ต่อภูมิภาคโดยรวม และที่แน่นอน คือต่อประเทศไทยของเราเองด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนด้วยการดำเนินบทบาทประธานอาเซียนอย่างสร้างสรรค์ แล้วยังเป็นการวางรากฐานสำคัญให้กับอาเซียนในฐานะองค์กรระดับภูมิภาค เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายแห่งการรวมตัวกันเพื่อเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งได้แก่

(1) การสร้างประชาคมอาเซียน

1) การลงนามปฏิญญาชะอำ หัวหินว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน (ปี 2552 ถึงปี 2558)

ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาชะอำ - หัวหิน ว่าด้วยแผนสำหรับประชาคมอาเซียนฯ รวมทั้งได้รับรองแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ซึ่งแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการรับรองไปก่อนหน้านี้แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2550) ทั้งนี้ เพื่อกำหนดทิศทางและวางรากฐานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก

2) การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงในภูมิภาค

ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนครั้งที่ 42 และการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้เสนอวิสัยทัศน์ที่จะผลักดันให้ประชาคมอาเซียนเป็น ประชาคมที่มีการติดต่อเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นนั้น (Community of Connectivity) เนื่องจากตระหนักว่าการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงในภูมิภาคเป็นหัวใจหลักที่ทำให้เกิดประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงในภูมิภาคดังกล่าวประกอบด้วยความเชื่อมโยงทางกายภาพ โดยผ่านการสร้างโครงข่ายทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมถึงความเชื่อมโยงกันทาง

จิตใจโดยผ่านการเรียนรู้ซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของอารยธรรมร่วมกัน ตลอดจนการชื่นชมประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของกันและกัน

การริเริ่มดังกล่าวของนายกรัฐมนตรีไทยได้นำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจระดับสูงเพื่อยกร่างแผนแม่บทสำหรับการพัฒนาโครงสร้างการคมนาคมในภูมิภาค ซึ่งจะนำไปสู่การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอาเซียน (Infrastructure Development Fund for ASEAN) ต่อไป รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนโดยการเปิดตัวสถานีโทรทัศน์อาเซียน เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจของประชาชนในภูมิภาค

3) การลดช่องว่างทางการพัฒนาของอาเซียน

ไทยได้ร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนจัดทำแผนงานข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552-2558 ซึ่งภายใต้แผนดังกล่าวจะประกอบด้วยโครงการเพื่อการลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อันรวมถึงโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียนด้วย

(2) การดำเนินการตามกฎบัตรอาเซียน

ในช่วงการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ไทยสามารถผลักดันการดำเนินการตามพันธกรณี ภายใต้กฎบัตรอาเซียนให้สำเร็จลุล่วง เพื่อให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎกติกาในการทำงานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1) การจัดตั้งคณะมนตรีประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก ได้แก่ คณะมนตรีประชาคมการเมืองความมั่นคง คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจ และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรม โดยไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมคณะมนตรีทั้ง 3 เสาหลักอย่างครบถ้วนทั้งนี้ คณะมนตรีประชาคมอาเซียนเป็นที่ประชุมระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขา เพื่อประสานการปฏิบัติงานของสาขาต่างๆ ที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของสาขาของตน

2) การจัดตั้งคณะมนตรีประสานงานอาเซียน ซึ่งเป็นที่ประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ทำหน้าที่ในการเตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียนและประสานงานระหว่างประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก เพื่อความสอดคล้องกันของนโยบาย

3) การจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งเป็นองค์กรใหม่ภายใต้กฎบัตรอาเซียนมีเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำกรุงจาการ์ตาของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นผู้แทนในคณะกรรมการฯ มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียน เพื่อการบรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 และเป็นผู้ประสานงานระดับภูมิภาค (Regional Coordinator) ขององค์กรต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของอาเซียน

4) การจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights – AICHR) ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ทำให้อาเซียนเป็นประชาคมที่ก้าวหน้า ยุติธรรม

บรรลู่ซึ่งศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ทั้งนี้ ไทยโดยนายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว เอกอัครราชทูต ณ กรุงเจนีวา ได้ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะทำงานระดับสูงเพื่อยกย่องขอบเขตอำนาจหน้าที่ องค์คณะกรรมการดังกล่าวและเมื่อคณะกรรมการได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ผู้แทนของไทยคือ ดร.ศรีประภา เพชรหมี่ศรีก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการฯ เป็นคนแรกจนถึงเดือนธันวาคม 2552

5) การจัดทำความตกลงว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของอาเซียน รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ลงนามความตกลงว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของอาเซียนซึ่งจะทำให้อาเซียนมีนิติฐานะถูกต้องตามกฎหมายอย่างสมบูรณ์และสามารถให้ความคุ้มกันตามความจำเป็นกับเจ้าหน้าที่ของอาเซียนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ซึ่งจะส่งผลให้สำนักเลขาธิการอาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) การจัดทำร่างพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน โดยที่ประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างพิธีสารดังกล่าว ซึ่งจะเป็นกรอบทางกฎหมายที่ใช้ในการระงับข้อพิพาทอันเกิดจากการตีความกฎบัตรอาเซียนที่แตกต่างกันระหว่างประเทศสมาชิก

7) การปรับโครงสร้างสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งไทยมีบทบาทสำคัญร่วมกับสมาชิกอื่นๆ ในการผลักดันประเด็นต่างๆ ได้แก่ การเสริมสร้างบทบาทของเลขาธิการอาเซียนในเรื่องต่างๆ อาทิ การติดตามให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ของอาเซียน การเพิ่มจำนวนรองเลขาธิการอาเซียนเพื่อให้ครอบคลุมการบริหารงานในสำนักเลขาธิการอาเซียนโดยสมบูรณ์ และการปรับโครงสร้างภายในสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อให้รองรับกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นตามกฎบัตร

8) การมีเพลงประจำอาเซียน (ASEAN Anthem) ไทยได้รับความไว้วางใจจากประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันประกวดเพลงอาเซียน เพื่อสร้างอัตลักษณ์ที่สำคัญของอาเซียนและความผูกพันระหว่างประชาชนในภูมิภาค โดยมีผู้ส่งเพลงเข้าประกวดทั้งสิ้น 99 เพลงจากสิบประเทศอาเซียนซึ่งนักแต่งเพลงของไทยได้รับรางวัลชนะเลิศ ปัจจุบันเพลงประจำอาเซียน “The ASEAN Way” ได้ถูกนำไปบรรเลงในการประชุมอาเซียนที่สำคัญในหลายการประชุม

(3) การฟื้นฟูอาเซียนให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ในฐานะประธานอาเซียนไทยได้ดำเนินการต่างๆ เพื่อเป็นการวางรากฐานให้ประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-Centred ASEAN Community) อย่างแท้จริง และเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวอาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนทั้งในเรื่องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้ โดยมีบทเรียนจากสหภาพยุโรปที่ชี้ให้เห็นว่าการเป็นประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน

สำหรับประเด็นสำคัญที่ไทยมีบทบาทนำและวางรากฐานการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ไทยได้ผลักดันให้มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนของสมัชชารัฐสภาอาเซียน ภาคประชาสังคมอาเซียน เยาวชนอาเซียน และสภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 และครั้งที่ 15 ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ผู้แทนจากทุกภาคส่วนในอาเซียนได้มีโอกาสร่วมประชุมสุดยอดกับผู้นำ อันถือเป็นนิมิตหมายที่ดีของการเริ่มต้นในการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ฝ่ายรัฐสภาสามารถให้การสนับสนุนในการออกกฎหมายที่สำคัญเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างมาตรฐานด้านกฎหมายในประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกัน ในขณะที่ภาคเอกชนก็มีความสำคัญในการขับเคลื่อนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ก้าวหน้าต่อไปพร้อมๆ กับที่เยาวชนและภาคประชาสังคมก็มีบทบาทในการช่วยกันสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้กับประชาชน ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้เป็นการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคตของประชาคมอาเซียน และเป็นการวางรากฐานไว้สำหรับการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 16 ที่เวียดนามจะเป็นเจ้าภาพต่อไป

2) การจัดตั้งสมาคมอาเซียนแห่งประเทศไทย ไทยได้เริ่มการตั้งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (ASEAN Association-Thailand) โดยได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2551 เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนในเรื่องการประชาสัมพันธ์และส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ตลอดจนหาทางส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจ การตระหนักรู้เรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือต่างๆ ที่ควรจะมีเอกฉันท์ของอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นช่องทางเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียนได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ของสมาคม ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้สมาชิกอาเซียนอื่นๆ จัดตั้งสมาคมอาเซียนแบบเดียวกันนี้ขึ้นจนครบทั้ง 10 ประเทศ

3) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์อาเซียน (ASEAN TV) ไทยได้เปิดตัว ASEAN TV ในช่วงที่มีการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 โดยเป็นสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่ถ่ายทอดรายการต่างๆ อาทิ สารคดี การท่องเที่ยว และละคร ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้เพื่อเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในหมู่ประชาชน โดยมี อสมท. เป็นแม่ข่าย

(4) การเสริมสร้างการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์สำหรับประชาชนทุกคนในภูมิภาค

ไทยได้ผลักดันการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันทั่วถึง และเป็นรูปธรรม ดังนี้

1) วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินโลก

- นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานอาเซียนได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมสุดยอด G 20 ที่กรุงลอนดอนและเมืองพิตส์เบิร์กเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

เศรษฐกิจโลกโดยนายกรัฐมนตรีได้สะท้อนมุมมองของอาเซียนและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการต่อต้านลัทธิกีดกันทางการค้า การบิดเบือนกลไกของตลาด การปฏิรูปสถาบันการเงินระหว่างประเทศ และการวางแนวทางที่จะกำหนดสถาปัตยกรรมระบบการเงินโลกใหม่ร่วมกัน

- ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้ร่วมกับประเทศสมาชิกผลักดันให้มีการขยายความร่วมมือภายใต้ข้อริเริ่มเชียงใหม่ในกรอบอาเซียน + 3 ให้เป็นความร่วมมือในระดับพหุภาคี โดยเพิ่มวงเงินจาก 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 120,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐโดยคาดว่าข้อริเริ่มเชียงใหม่แบบพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation - CMIM) จะจัดตั้งได้แล้วเสร็จภายในปี 2552 ซึ่งไทยได้ประกาศความพร้อมในการเป็นที่ตั้งชั่วคราวของ CMIM Surveillance Unit ในระหว่างที่ CMIM ยังไม่แล้วเสร็จด้วย

2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ไทยร่วมกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ออกแถลงการณ์ร่วมอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ASEAN Joint Statement on Climate Change) เพื่อเป็นการยืนยันท่าทีร่วมกับประเทศคู่เจรจาที่จะผลักดันให้การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสมัยที่ 15 และพิธีสารเกียวโตสมัยที่ 5 ที่กรุงโคเปนเฮเกนประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของหลักการเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันที่แตกต่างตามกำลังความสามารถ

3) ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

- ไทยได้ริเริ่มและผลักดันให้มีการรับรองแถลงการณ์ชะอำ - หัวหินว่าด้วยความร่วมมือ เรื่องความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพในกรอบอาเซียน + 3 (Cham Hua Hin Statement on ASEAN Plus Three Cooperation on Food Security and Bio-energy Development) ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพที่ครอบคลุมและสนับสนุนการยกระดับโครงการนำร่องระบบสำรองข้าวฉุกเฉินเอเชียตะวันออก (East Asia Emergency Rice Reserve - EAERR) ให้เป็นกลไกถาวรภายใต้ระบบสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียน + 3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve - APTERR) ทั้งนี้ โดยมีสำนักเลขาธิการอยู่ที่ประเทศไทย นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดตั้ง APTERR ดังกล่าว ไทยในฐานะที่เป็นผู้ผลักดันการจัดตั้ง ได้บริจาคข้าวจำนวน 250 ตัน ภายใต้โครงการ EAERR ให้แก่ฟิลิปปินส์ ซึ่งประสบภัยพิบัติจากพายุไต้ฝุ่นกิสนาและป่าหม่า

- ไทยร่วมมือกับประเทศสมาชิกผลักดันการยกระดับโครงการนำร่องระบบสำรองข้าวฉุกเฉินเอเชียตะวันออกให้เป็นโครงการถาวรภายใต้ระบบสำรองข้าวฉุกเฉินในกรอบอาเซียน + 3

4) การเสริมสร้างการศึกษาของประชาชนอาเซียน

- ไทยได้ผลักดันให้ประเด็นด้านการศึกษาเป็นหัวข้อสำคัญในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 เนื่องจากตระหนักดีว่าการศึกษานอกจากจะเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาประชาชนของอาเซียนแล้ว ยังนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ในทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมร่วมกัน ซึ่งน่าจะเอื้อต่อความร่วมมือและความผูกพันระหว่างภูมิภาคในอันที่จะก้าวข้ามประวัติศาสตร์ความขัดแย้งในอดีตได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุแห่งการเป็นประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันซึ่งกันและกันต่อไป โดยผู้นำได้ลงนามในปฏิญญาชะอำ - หัวหินว่าด้วยว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งเอกสารฉบับนี้จะเป็นการวางรากฐานด้านการศึกษาของอาเซียนที่จะมุ่งไปสู่การจัดทำแผนงานด้านการศึกษาอาเซียน 5 ปี และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีพของประชาชนในอาเซียน

5) ปัญหาโรคระบาดต่างๆ

- ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนบวกสาม ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) ระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2552 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของภูมิภาคในการควบคุมโรคดังกล่าวซึ่งเป็นภัยคุกคามสุขภาพของประชากรในภูมิภาค รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือในภูมิภาคในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตวัคซีน และการจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ ร่วมกัน

2.7.4 ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

(1) จากการที่สามารถจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 และ 15 ได้ลุล่วงเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งมีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมโดยคนไทยทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพที่ดี นับว่ามีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูความเชื่อมั่นที่ประเทศในภูมิภาคและประชาคมระหว่างประเทศมีต่อประเทศไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ การที่นายกรัฐมนตรีได้ปฏิบัติหน้าที่ประธานอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพได้ส่งผลให้ไทยสามารถผลักดันการแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งในเรื่องการรองรับผลกระทบจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจและการเงินโลก การเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน และการจัดการภัยพิบัติต่างๆ สมดังเจตนารมณ์ของไทยที่ต้องการให้การประชุมสุดยอดอาเซียนช่วยวางรากฐานสำหรับการบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนที่เน้นการปฏิบัติและมีการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงภายในปี 2558

(2) การจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนับเป็นความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งในช่วงแห่งการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอันส่งผลโดยตรงต่อประชาชนอาเซียนต่อไป

(3) การที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดทางเศรษฐกิจของอาเซียนประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ เหล่านี้ นอกจากจะช่วยให้ประชาคมอาเซียนสามารถติดต่อกันได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทยไปด้วยในตัว โดยถือเป็นการขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากการที่เคยมีประชาชนผู้ซื้อเพียง 60 ล้านคนก็จะกลายเป็นมีผู้ซื้อในประชาคมอาเซียนถึงเกือบ 600 ล้านคน อีกทั้งยังสามารถเป็นแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทยต่อไปในอนาคต และจากการที่ไทยมีที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางภูมิภาค จึงถือเป็นข้อได้เปรียบกว่าประเทศสมาชิกอื่น เพราะทำให้ง่ายต่อการที่จะเป็นศูนย์กลางทางด้านคมนาคมและขนส่งในภูมิภาค

(4) ในทางอ้อม การที่ผู้นำ รัฐมนตรี คณะผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งสื่อมวลชนจากสำนักข่าวต่างๆ ได้เดินทางมาเข้าร่วมการประชุมอาเซียนต่างๆ กว่า 3,000 คนในแต่ละการประชุมที่ไทยเป็นประธานในช่วงระยะเวลาหนึ่งปีครั้ง ทำให้ภาพลักษณ์และการฟื้นฟูด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวมได้รับประโยชน์อย่างมาก และที่สำคัญเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งถือเป็นรายได้หลักของประเทศในพื้นที่ที่มีการจัดประชุมในระดับต่างๆ ทั่วประเทศ

2.8 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มกีดกันการค้ารุนแรงขึ้น ทำให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น วัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) มี 7 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
  2. ส่งเสริมความมีเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
  3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
  4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
  5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
  6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  7. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ
- ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก

1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) เป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

(1) สร้างประชาคมให้มีความร่วมมือกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิด และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง

(2) ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์

(3) ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาค และจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค

2. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางสังคมที่เอื้ออาทร และแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

(1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)

(2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)

(3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)

(4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

(5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity)

(6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

3. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) มีประสงค์ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ในด้านเศรษฐกิจ โดย

(1) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน

(2) มุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรี

(3) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และช่วยให้ประเทศสมาชิกเหล่านี้ เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมให้อาเซียนสามารถ

รวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน

(4) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ

แนวทางการเตรียมความพร้อม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2554 มีข้อเสนอ ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในสาขาต่างๆ อาทิ ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่น เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการประสานงาน ส่วนภาษาท้องถิ่น ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสาร และอำนวยความสะดวกต่อประชาชน และนักท่องเที่ยวของสมาชิก
2. ศึกษาข้อมูลต่างๆ โดยเฉพาะตัวบทกฎหมายของสมาชิกแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความแตกต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือ และป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศ
3. จัดตั้งสำนักงาน/สำนัก/ส่วนงาน เพื่อดูแลงานรับผิดชอบงานด้านอาเซียนโดยเฉพาะ ภายใต้โครงการทำความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทำความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน
4. สร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่างๆ เช่น ค่านิยมว่าด้วยการไม่ใช้กำลัง ยึดหลักสันติวิธี และการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างความสงบสันติภายในภูมิภาค
5. เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการทหาร เพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งที่รุนแรง
6. ทำความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน
7. เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคง บนพื้นฐานความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนการประสานจัดทำข้อมูลกลางในเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติในอาเซียน เพื่อใช้แก้ไขปัญหาการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การประพาดพิดกฎหมาย และอาชญากรรมข้ามชาติ

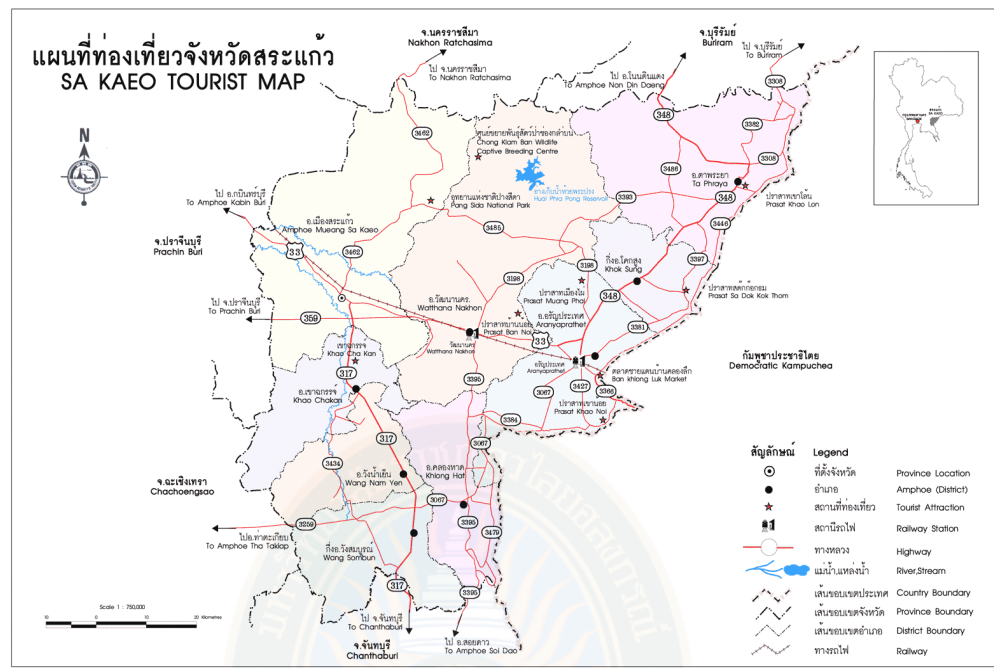
2.9 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การวิจัย

2.9.1 จังหวัดสระแก้ว

สมัยโบราณ สระแก้วมีความสำคัญในด้านเป็นเส้นทางคมนาคมทางตะวันตก-ตะวันออก (ระหว่างเมืองชายฝั่งทะเลอ่าวไทยกับกัมพูชา) และทางเหนือ-ใต้ (ระหว่างเมืองในกลุ่มน้ำโขง ชี มูล กับเมืองชายฝั่งทางจันทบุรี) กระทั่งหลัง พ.ศ. 1500 รัฐพื้นเมืองต่างๆ ในสุวรรณภูมิมีการปรับตัวเนื่องจากการทำการค้ากับจีน ประกอบกับภูมิประเทศบริเวณอ่าวไทยเปลี่ยนแปลงกลายเป็นแผ่นดินตื้นเขินขึ้น เส้นทางคมนาคมทางน้ำเปลี่ยนแปลง ผู้คนจึงอพยพย้ายถิ่นออกจากสระแก้ว

ชื่อจังหวัดสระแก้วมีที่มาจาก ชื่อสระน้ำโบราณในพื้นที่อำเภอเมืองสระแก้ว ซึ่งมีอยู่ 2 สระ ในสมัยกรุงธนบุรี ประมาณ ปี พ.ศ. 2324 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งทรงเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก เป็นแม่ทัพยกไปตีประเทศกัมพูชา (เขมร) ได้แะพักกองทัพที่บริเวณ สระน้ำทั้งสองแห่งนี้ กองทัพได้อาศัยน้ำจากสระใช้สอย ได้ขนานนามสระทั้งสองว่า “สระแก้ว-สระขวัญ” และได้ขนานน้ำจาก สระทั้งสองแห่งนี้ใช้ในการประกอบ พิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โดยถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์

สระแก้วเดิมมีฐานะเป็นตำบล ซึ่งสมัยก่อนทางราชการได้ตั้งเป็นด่านสำหรับตรวจคน และสินค้าเข้า-ออกมีข้าราชการตำแหน่งนายกองทำหน้าที่เป็นนายด่าน จนถึงปี พ.ศ. 2452 ทางราชการ จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อว่า “กิ่งอำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ใน การปกครองของอำเภอกบินทร์บุรี โดยใช้ชื่อสระน้ำเป็นชื่อกิ่งอำเภอมายังจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2501 ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะ ขึ้นเป็นอำเภอชื่อว่า “อำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ในการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี และต่อมาเมื่อ 1 ธันวาคม 2536 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสระแก้ว ขึ้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 110 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2 กันยายน 2536 เป็นผลให้จังหวัดสระแก้วได้เปิดทำการใน วันที่ 1 ธันวาคม 2536 โดยเป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย

ภาพที่ 2.5 แผนที่จังหวัดสระแก้ว

(1) ที่ตั้งและอาณาเขต

สระแก้ว เป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันออกตอนบนของประเทศ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 15 ลิปดา ถึง 14 องศา 15 ลิปดาเหนือ กับประมาณเส้นแวงที่ 101 องศา 45 ลิปดา ถึง 103 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 7,195.138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,496.961 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.71 ของภาคตะวันออก (เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดสระแก้วปี 2540) โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- 1) ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดนครราชสีมา
- 2) ทิศตะวันออก ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา
- 3) ทิศใต้ ติดกับจังหวัดจันทบุรี
- 4) ทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา

(2) สภาพภูมิประเทศ

สภาพทั่วไป พื้นที่จังหวัดสระแก้วโดยรวมเป็นพื้นที่ราบถึงที่ราบสูงและมีภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 74 เมตร กล่าวคือ

- 1) ด้านเหนือ มีทิวเขาบรรทัดซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง มีลักษณะเป็นป่าเขาที่ขี้ได้แก่ บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

2) ด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา มีสภาพเป็นป่าโปร่ง ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดสภาพป่าเสื่อมโทรม ตอนกลางมีลักษณะเป็นที่ราบ ได้แก่ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ เป็นเขตติดต่อจังหวัดจันทบุรี

3) ด้านตะวันออก ลักษณะเป็นที่ราบถึงที่ราบสูง และมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ไร่ทำนา

4) ด้านตะวันตก นับตั้งแต่อำเภอวัฒนานคร มีลักษณะเป็นสันปันน้ำและพื้นที่ลาดไปทางอำเภอเมืองสระแก้วและอำเภอรัญประเทศ เข้าเขตราชาอาณาจักรกัมพูชา

(3) สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล

1) ฤดูร้อน เริ่มต้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน

2) ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,296-1,539 มิลลิเมตร

3) ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม อากาศเย็นและมีหมอกในตอนเช้า อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 27.5-28.78 องศา

(4) หน่วยการปกครอง

1) การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน

2) ท้องที่อำเภอรัญประเทศประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 13 แห่ง

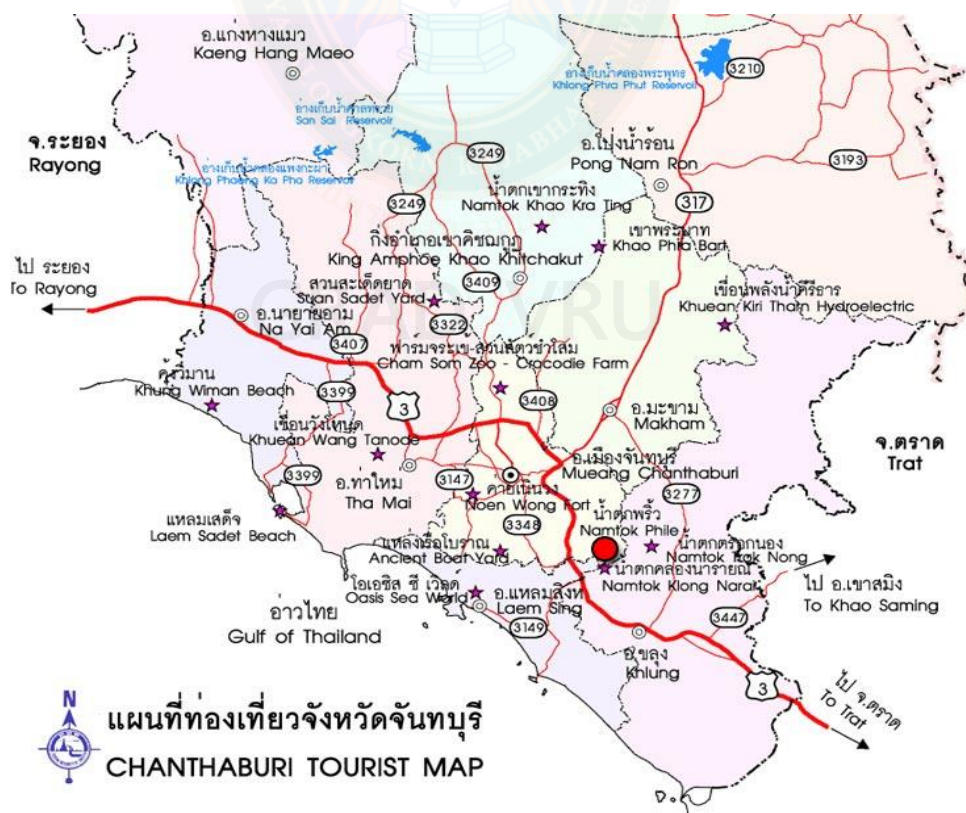
(5) ประชากร

ประชากร ณ เดือนมีนาคม 2547 รวมทั้งสิ้น 537,706 คน เป็นชาย 270,877 คน หญิง 266,829 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง จำนวน 106,949 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอรัญประเทศจำนวน 82,487 คน และอำเภอวัฒนานคร จำนวน 80,207 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่น ของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอวังน้ำเย็น 195 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอรัญประเทศ 100 คน/ตร.กม. และกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ 93 คน/ตร.กม.

2.9.2 จังหวัดจันทบุรี

จันทบุรีเป็นเมืองเก่าจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เชื่อกันว่ามีอายุไม่ต่ำกว่า 1,000 ปี สร้างขึ้นโดยชนชาติ ของ บางตำนานก็ว่าสร้างโดยชนชาติ ขอม หัวเมืองเดิมตามศิลาจารึกเรียกว่า “ควนครบุรี” ชาวพื้นเมืองเรียกว่า “เมืองกาโหว” ตามชื่อผู้ปกครอง เมืองจันทบุรีเดิมตั้งอยู่บริเวณหน้าเขาสระบาบ มีชนพื้นเมืองเดิมอาศัยอยู่เรียกว่า ชาวของ มีภาษาพูดเป็นภาษาของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยและภาษาเขมร เจ้าผู้ครองเมืองที่ยิ่งใหญ่ในตำนานคือ พระเจ้าพรหมทัต (พ.ศ. 1349-1399) ครั้นถึงปี พ.ศ. 1800 ได้มีการย้ายถิ่นฐานมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านหัววัง ตำบลพุงทลาย ซึ่งอยู่ใกล้กับแม่น้ำจันทบุรีในปัจจุบัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสได้เข้ายึดเมืองจันทบุรีไว้นานถึง 11 ปี เนื่องจากไทยมีข้อพิพาทเรื่องดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง โดยฝรั่งเศสกล่าวหาว่าไทยล่วงล้ำดินแดนอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่วนไทยได้อ้างว่าดินแดนดังกล่าวเป็นของไทย ฝ่ายไทยเห็นว่าจะต่อสู้ทางทหารฝรั่งเศสไม่ได้ จึงขอเปิดการเจรจา ทางฝรั่งเศสยื่นคำขาด โดยฝ่ายไทยต้องยอมยกดินแดนที่เป็นข้อพิพาทรวมทั้งเกาะทั้งหมดในลำน้ำโขง พร้อมเงินอีกหนึ่งล้านฟรังก์และสามล้านบาท โดยจนกว่าจะดำเนินการเสร็จฝรั่งเศสจะยึดเมืองจันทบุรีไว้ก่อน แต่เมื่อทางไทยดำเนินการเสร็จ ฝรั่งเศสไม่ได้ถอนกำลังออก ฝ่ายไทยจึงต้องยอมยกเมืองตราดและเมืองประจันตคีรีเขตร์ (เกาะกง) เพื่อแลกกับเมืองจันทบุรี และอีกหนึ่งปีต่อมาไทยยอมยกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ เพื่อแลกเมืองตราดคืนมา แต่ฝรั่งเศสไม่ได้คืนเมืองประจันตคีรีเขตร์แต่อย่างใด ปัจจุบันเมืองประจันตคีรีเขตร์จึงอยู่ในการปกครองของราชอาณาจักรกัมพูชา ต่อมา มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จัดตั้งมณฑลจันทบุรี โดยมีเมืองจันทบุรี ระยอง และตราดอยู่ในเขตการปกครองจนถึงปี พ.ศ. 2476 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงยกเลิกมณฑลเทศาภิบาลและได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ โดยแบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ ดังนั้นเมืองจันทบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบันนี้

ภาพที่ 2.6 แผนที่จังหวัดจันทบุรี

(1) ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่บนพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12-13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-102 องศาตะวันออก อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานครประมาณ 245 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของพื้นที่ภาคตะวันออก และเท่ากับร้อยละ 1.8 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- 1) ทิศเหนือ ติดจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว
- 2) ทิศตะวันออก ติดจังหวัดตราดและราชอาณาจักรกัมพูชา
- 3) ทิศใต้ ติดอ่าวไทย
- 4) ทิศตะวันตก ติดจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี

(2) ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก เป็นป่าไม้ ภูเขา และที่ราบสูงเป็นส่วนใหญ่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 30-190 เมตร ทิศใต้เป็นชายฝั่งทะเลมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม บางแห่งเป็นอ่าวแหลมและหาดทราย สูงจากระดับน้ำทะเล 30-190 เมตร พื้นที่จังหวัดจันทบุรี แยกลักษณะภูมิประเทศออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) ภูเขาสูงและเนินเขา
- 2) ที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขา
- 3) ที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบชายฝั่งทะเล

(3) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปจังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่มีอากาศร้อนชื้น มีฝนตกชุกติดต่อกันประมาณ 6 เดือนต่อปี และในปี พ.ศ. 2542 มีฝนตกจำนวน 182 วัน วัดปริมาณน้ำฝนโดยรวม 3,509.40 มิลลิเมตร และเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดในรอบปี คือเดือนธันวาคม วัดได้ 13.10 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.46 องศาเซลเซียส ประกอบด้วย 3 ฤดู คือ

- 1) ฤดูร้อน ตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม
- 2) ฤดูฝน ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม
- 3) ฤดูหนาว ตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

(4) หน่วยการปกครอง

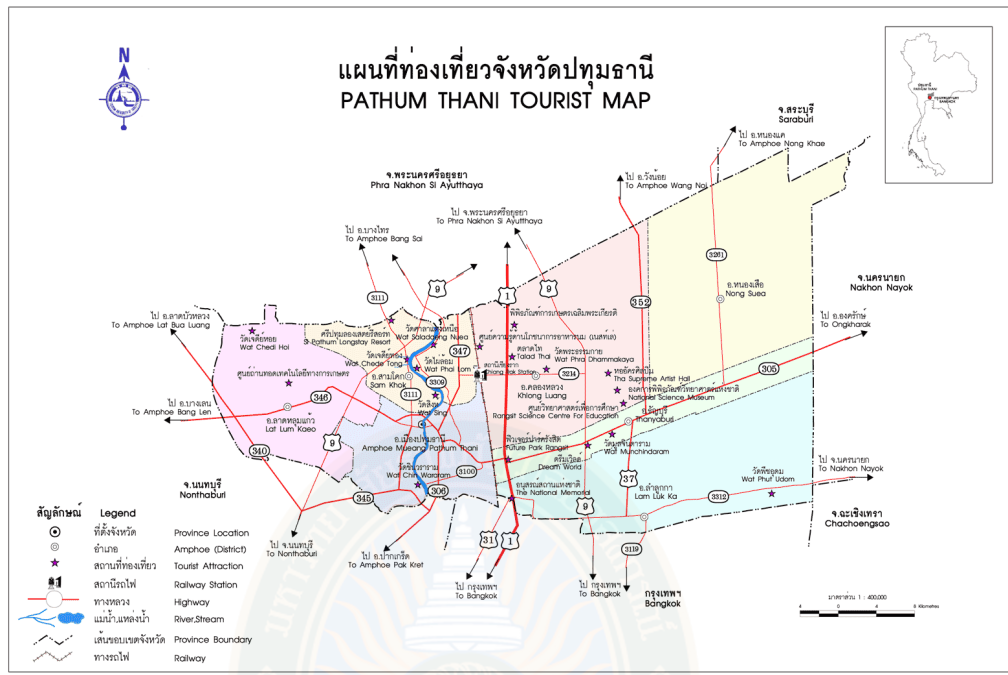
1) การปกครองแบ่งออกเป็น 10 อำเภอ 76 ตำบล 690 หมู่บ้าน
 2) การจัดองค์กรราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 1 แห่ง เทศบาล มี 16 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล มี 65 แห่ง

(5) ประชากร

ประชากรจังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2549 รวมทั้งสิ้น 498,159 คน เป็นชาย 246,468 คน เป็นหญิง 251,691 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองจันทบุรี มีจำนวน 119,203 คน รองลงมาได้แก่อำเภอท่าใหม่ จำนวน 68,687 คน และอำเภอสอยดาว จำนวน 62,340 คน อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองจันทบุรี โดยมีอัตราเฉลี่ย 512 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่อำเภออำเภอสอยดาว 163 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร อำเภอท่าใหม่ 112 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอแก่งหางแมว มีอัตราเฉลี่ย 27 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

2.9.3 จังหวัดปทุมธานี

เดิมจังหวัดปทุมธานีเป็นถิ่นฐานบ้านเมืองแล้วไม่น้อยกว่า 300 ปี นับตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่ง กรุงศรีอยุธยา คือ เมื่อพุทธศักราช 2202 มังนันทมิตรได้กวาดต้อนครอบครัวมอญ เมืองเมาะตะมะ อพยพหนีภัยจากศึกพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้น ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก จากนั้นมาชุมชนสามโคกได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี ชาวมอญได้อพยพหนีพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีก เป็นครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคก และครั้งสุดท้าย ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้มีการอพยพชาวมอญครั้งใหญ่จากเมืองเมาะตะมะ เข้าสู่ประเทศไทยเรียกว่า “มอญใหญ่” พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญบางส่วนตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก อีกเช่นเดียวกัน ฉะนั้นจาก ชุมชนขนาดเล็ก “บ้านสามโคก” จึงกลายเป็น “เมืองสามโคก” ในกาลต่อมา

ภาพที่ 2.7 แผนที่จังหวัดปทุมธานี

ที่มา: แผนที่ท่องเที่ยว บ้านสามโคก จังหวัดปทุมธานี (2555)

(1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภอมั่นขวัญน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

(2) สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสามโคก ทำให้พื้นที่ของจังหวัดถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัด หรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว กับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอสามโคก กับฝั่งตะวันออกของจังหวัดหรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอคลองหลวง หนองเสือ ลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสามโคก

แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่ นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยา เฉพาะช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดปทุมธานีและอำเภอสามโคก มีความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร ดังนั้น น้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร จะได้จากระบบคลองส่งน้ำชลประทาน และคลองธรรมชาติ ซึ่งจะรับน้ำจากเขื่อนชัยนาท จังหวัดชัยนาท ส่งมาตามคลองอนุศาสนนันท์ เชื่อมต่อกับคลองระพีพัฒน์ และรับน้ำจากแม่น้ำป่าสัก ส่วนหนึ่งที่เขื่อนพระราม 6 จังหวัดสระบุรี เพื่อส่งน้ำมาให้พื้นที่เพาะปลูกในจังหวัด เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ราบเรียบมาก ดังนั้นระบบส่งน้ำคลองชลประทานในจังหวัดปทุมธานีจะเป็นคลองที่ขุดได้เป็นแนวตรงที่สุดในประเทศไทย

(3) ส่วนทางการปกครองและสังคม

จังหวัดปทุมธานีประกอบด้วยการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นดังนี้

1) ราชการบริหารส่วนกลาง เป็นหน่วยราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทั้งในเขตจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดอื่นๆ โดยมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงกับกระทรวง ทบวง และกรมอื่นๆ

2) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยราชการซึ่ง กระทรวง ทบวง และกรมต่างๆ ได้จัดส่งมาปฏิบัติหน้าที่ประจำจังหวัด โดยเป็นผู้แทนกระทรวง ทบวง และกรมต่างๆ ซึ่งอยู่ในการบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด มีจำนวน 38 หน่วยงาน นอกจากนี้ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคของจังหวัดปทุมธานี แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ 60 ตำบล 529 หมู่บ้าน

3) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น การบริหารส่วนท้องถิ่นมี 3 รูปแบบ ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง รวม 14 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 51 แห่ง (ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

(4) ประชากร

จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2548 จังหวัดปทุมธานีมีประชากรทั้งสิ้น 815,402 คน เป็นชาย 391,909 คน เป็นหญิง 423,493 คน จำนวนบ้าน 370,867 หลังคาเรือน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอลำลูกกา

ประชากรในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยชาวไทยภาคกลาง อิสลาม เหนือ ใต้ ชาวจีน ชาวมอญ และชาวมุสลิม ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ภาษาที่นิยมใช้กันมาก คือภาษาไทยภาคกลาง

ประชากรจังหวัดปทุมธานี จะกระจายอยู่ในทุกอำเภอ สภาพความเป็นอยู่ยังคงเป็นแบบชนบท เป็นสังคมเกษตร และส่วนหนึ่งเป็นสังคมเมืองประชาชนอาศัยอยู่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ อาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 80 อื่นๆ ประมาณร้อยละ 20 จากสถิติ จัดอยู่ในลำดับที่ 8 ของประเทศ

(5) ข้อมูลด้านสังคม

การศึกษา จังหวัดปทุมธานีมีสถานศึกษา ปี 2548 ในระบบโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน มีจำนวนนักเรียน 143,769 คน สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาได้แก่สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในระดับอุดมศึกษาเนื่องจากจังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และถือว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษา ผู้ที่เข้ามาับการศึกษา เป็นนักศึกษาจากทั้งในจังหวัด กรุงเทพฯ จังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดอื่นๆ นอกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว จังหวัดปทุมธานียังจัดให้มีการศึกษานอกโรงเรียน เช่น การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่ไม่สามารถจะเข้ารับการการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในระบบได้

(6) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม ถือเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชาชนดั้งเดิม ในจังหวัดปทุมธานีและการผลิตภาคเกษตรกรรมยังคงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจรองจากอุตสาหกรรมของจังหวัด การเกษตรกรรมมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ การกลั่นกรอง การประมง และปศุสัตว์ พื้นที่ทำการเกษตร จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทำการเกษตรในปี 2548 รวมทั้งสิ้น 436,852 ไร่ และมีจำนวนครุว์เรือเกษตรกรจำนวน 22,928 ครุว์เรืออน พื้นที่การเกษตรมีอยู่ในทุกอำเภอภายในจังหวัด

(7) การอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้นในปี 2548 จำนวน 245 แห่ง มูลค่าเงินลงทุน 8,886,208,067 บาท ก่อให้เกิดการจ้างงาน 13,376 คน สถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสามารถทำให้การบริการด้านคมนาคมขนส่งได้รวดเร็วมากขึ้น

(8) การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดปทุมธานีมีเส้นทางคมนาคมขนส่ง ทั้งทางบกโดยทางรถยนต์และรถไฟ ทางน้ำ การคมนาคมทางบกมีถนนพหลโยธินเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน และมีเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดใกล้เคียงที่สะดวกรวดเร็วและใช้ได้ทุกฤดูกาลโดยมีระยะทางการคมนาคมขนส่ง ดังนี้ (ที่มา: สำนักงานขนส่งจังหวัดปทุมธานี)

การคมนาคมทางบกโดยรถไฟ จังหวัดปทุมธานีมีเส้นทางรถไฟสายเหนือและสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน โดยมีสถานีรถไฟ 2 แห่ง ได้แก่ สถานีรถไฟรังสิต ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี และมีสถานีรถไฟเชียงราก ในเขตอำเภอสสามโคก และมีจุดที่จอดรับส่งผู้โดยสารรถไฟระยะสั้น เพื่อเดินทางไปยังกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงที่มีระยะสั้นที่ผ่านหมู่บ้านรัตนโกสินทร์ และจุดจอดรถไฟหลักหก

การคมนาคมทางน้ำ ใช้เส้นทางตามลำน้ำเจ้าพระยา ซึ่งผ่านอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคก แต่เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาเดินทางนานทำให้การคมนาคมทางน้ำไม่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน คงมีแต่การขนส่งสินค้าบางประเภทที่ไม่เน่าเสีย ได้แก่ อัญมณี และทองคำ เป็นต้น

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เป้าหมายการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 อาเซียนมีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) โดย 2 ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานหลัก) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (กระทรวง) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (กระทรวงการพัฒนา) โดยอาเซียนได้จัดทำแผนงาน (Blueprint) สำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน 1 (Connectivity) ในปี 2558 อีกทั้งเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก และผู้นำอาเซียนได้รับรอง แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงในอาเซียน ในการประชุมสุดยอดครั้งที่ 17 ณ กรุงฮานอย ซึ่งระบุ ความเชื่อมโยงใน 3 รูปแบบ ได้แก่ ความเชื่อมโยงด้านกายภาพ อาทิ การพัฒนาเครือข่ายด้านคมนาคม ความเชื่อมโยงด้านสถาบัน อาทิ การทำให้กฎระเบียบด้านการข้ามแดนต่างๆ มีความสอดคล้องกัน และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนรู้จักกันและเข้าใจกันมากขึ้น 3 ในปี 2552 ไทยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน และนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนนโยบายรัฐบาลจากคำแถลงนโยบายรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภาหนึ่งในจุดมุ่งหมายของนโยบาย “เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างสมบูรณ์ โดย” โดยนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ยังรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันด้านการเมือง และความมั่นคง

ผลจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ความเป็นเอกภาพ มีความสงบสุข มีความแข็งแกร่ง มีการสร้างกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างกัน ขจัดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกัน และลดปัญหาความมั่นคงรูปแบบเดิมรวมทั้งช่วยส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาคทำให้ไทยอยู่ในประชาคมที่มีกติกาและมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกันมากขึ้น แม้ว่าการเป็นประชาคมอาเซียนจะมีได้เป็นการแก้ไขปัญหาโดยตรง แต่ก็ช่วยส่งเสริมการดำเนินการในกรอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรอบ

ทวิภาคีช่วยสนับสนุนประเทศสมาชิกอาเซียนในการหาข้อยุติต่อปัญหาต่างๆ ระหว่างกันโดยสันติวิธี ซึ่งความร่วมมือที่ใกล้ชิดกับประเทศอื่นทั้งในและนอกภูมิภาค โดยเฉพาะการแก้ปัญหาความมั่นคง รูปแบบใหม่ เช่น การบริหารจัดการภัยพิบัติ ความมั่นคงทางทะเล และอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ ช่วยให้ไทยสามารถแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาศัย หน้าที่ในการเสนอท่าทีและความเห็นต่างๆ ของประเทศอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศในอาเซียน และเพิ่ม เช่น การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธยาเสพติด และการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

ด้านเศรษฐกิจ การเคลื่อนตัวของประชาชนและสินค้าอย่างเสรีมากขึ้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามพรมแดนต่างๆ ประเทศเป็นเพื่อนบ้านของไทยที่มีพรมแดนติดกัน มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึง มีสินค้าและบริการที่สามารถเสริมซึ่งกันและกันได้ หรือมีสินค้าบริการที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งหากสามารถร่วมมือกัน ก็จะสามารถสร้างความแข็งแกร่งในด้านอำนาจการต่อรอง อันจะนำมาซึ่งการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจการค้าที่มีความสำคัญยิ่งอาเซียนเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดไทยมากที่สุด ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศมีจุดแข็งของแต่ละประเทศมาเสริมกับจุดแข็งของประเทศไทยเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดในการผลิต ส่งออกและบริการ ซึ่งจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรีมากขึ้น นอกจากนี้ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยให้ประเทศสมาชิกมีความเป็นปึกแผ่นและช่วยสร้างอำนาจการต่อรองในเวทีต่างๆ มากขึ้น การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดตลาดในภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ โดยสามารถทำได้ เนื่องจากจะมีการแสวงหาความร่วมมือเพื่อยกเลิกหรือลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดของกันและกันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวในด้านการค้าและการลงทุนของไทย ไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคด้านภาษีหรือมาตรการทางการค้าอื่นๆ ที่มีใช้ภาษี รวมถึงอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรใช้โอกาสที่เกิดจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่างๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในโลก ซึ่งช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของไทยในเศรษฐกิจโลกในภาพรวมต่อไป ประชาคมเศรษฐกิจจะทำให้ผู้ประกอบการไทยได้เริ่มปรับตัวและเตรียมความพร้อมรับสภาวะแวดล้อม อุปสรรคในด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ สมาชิกส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันและการเป็นพันธมิตรในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศจากการขจัด จากการลดอุปสรรคด้านการค้าและจากการดำเนินงานตามความริเริ่มสำหรับการรวมตัวอาเซียน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานของประเทศที่พัฒนาน้อยกว่าด้านสังคมและวัฒนธรรมช่วยให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีความเท่าเทียมและเสมอภาคยิ่งขึ้น

เป้าประสงค์ในการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางการดำเนินการใดๆ ของภาครัฐ จะต้องเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความเข้าใจที่ตีระหว่างกัน และสร้างความรู้สึกเป็นประชาคมร่วมกันจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนรู้จักกันมากขึ้น โดยมีความเอื้ออาทรและแบ่งปันกัน เพื่อสร้างการควบคุมโรคติดต่อ การเสริมสร้างความร่วมมือโดยการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์เพื่อป้องกันและควบคุมโรค การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือจากมนุษย์จำเป็นต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีความเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศอาเซียนอื่นมากยิ่งขึ้น ช่วยขจัดปัญหา ด้านสาธารณสุขที่อาจเกิดจากการเดินทางระหว่างกันที่สะดวกและเสรีมากขึ้น อาทิ

- พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะการสร้างศักยภาพด้านนโยบายทางสังคม เพื่อให้การรวมตัวในภูมิภาคมีประสิทธิภาพ

- การเมืองและความมั่นคง รวมทั้งเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและการเป็นประชาคมอาเซียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนความร่วมมือเพื่อลดช่องว่างด้านการเตรียมความพร้อมของไทยภาพรวม ไทยต้องสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และภายนอกภูมิภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกประเทศในอาเซียนตกลงกันไว้แล้ว เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียนต่อไป

ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการและทุกภาคส่วน รวมทั้งภาคประชาชน ไทยควรดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประธานอาเซียน เป็นกลไกประสานงานระดับนโยบาย เพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานไทยและเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และกระทรวงการต่างประเทศได้รวบรวมแผนงานสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558 ของส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้รัฐบาลเห็นภาพรวมของสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีของไทยตามแผนการจัดตั้งประชาคมของแต่ละเสาหลัก ไทยได้จัดตั้งกลไกในระดับชาติเพื่อรองรับการดำเนินการในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน การสร้างความตระหนักรู้แก่ภาคส่วนต่างๆ ฯลฯ

คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ โดยมีรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นกรรมการ เพื่อประสานงานและติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทย คณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้อาเซียนแห่งชาติ โดยมีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นประธาน เพื่อบูรณาการงานการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่

ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ประชาชนไทยมีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียนและสามารถใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการอาเซียนในแต่ละเสา โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธาน เสาการเมืองและความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการเพื่อจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง โดยมีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เสาเศรษฐกิจ ได้แก่ คณะอนุกรรมการดำเนินการตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมี ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และสำหรับเสาสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ คณะกรรมการแห่งชาติด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน การเตรียมความพร้อมของภาครัฐดำเนินการโดย กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติทั้งการปรับส่วนราชการให้รองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาบุคลากรและการสร้างศักยภาพแก่คณะกรรมการ/อนุกรรมการ สำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการของกรมอาเซียนในการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่างๆ โดย ส่วนราชการ และการส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา โดยที่ ผ่านมาได้มีการดำเนินการในประเด็นต่างๆ อาทิ ผลักดันให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่ รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN) ในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการ และเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้ โดยอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน แก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงานและการเจรจาต่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและ ภาษาเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อให้มีการจัดโครงการเสริมสร้าง ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ให้แก่ข้าราชการหรือพนักงาน หน่วยงานของรัฐบาลเพื่อนบ้าน โดยกำหนดจัดฝึกอบรมที่จัดเป็นรุ่น ประกอบด้วยการบรรยายความรู้ เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่างๆ และการดู งานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียน ร่วมกับสถาบันต่างประเทศเพื่อฝึกอบรมข้าราชการ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศ ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะเป็นพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายมี ความทันสมัยและเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขัน และใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ การ เตรียมความพร้อมของภาคเอกชนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคม อาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการที่อาเซียนมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก กรมอาเซียนได้มีบทบาทในการประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญต่างๆ อาทิ ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใน

เรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองความต้องการ ในการพัฒนาระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคของภาครัฐ โดยในปัจจุบันมีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทยเป็นองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเขตการค้าเสรีทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และอื่นๆ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่างๆ โดยกำหนดการรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศโดยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม การเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน ในการเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการ อาทิ การส่งเสริมการสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทย จะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดการบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจและมีการพบปะกับภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชนที่ผ่านมา กรมอาเซียนได้จัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรแล้วทั้งสิ้น 7 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2555 โดยมีผู้เข้าร่วมครั้งละประมาณ 1 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ภูเก็ต ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก จันทบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร ลพบุรี ชลบุรี ระยอง ตาก และเชียงราย นอกจากนี้ กรมอาเซียนยังมีแผนการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรในปี งบประมาณ 2555 ต่อไปอีกหลายแห่ง เพื่อให้ครอบคลุมถึงทุกภาคของประเทศ กิจกรรมอาเซียนสัญจร : กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจร ไปยังจังหวัด ครอบคลุมหน่วยงานและผู้สนใจจากจังหวัดต่างๆ ทั้งสิ้น 13 ในโอกาสครบรอบการก่อตั้งอาเซียน ที่กระทรวงการต่างประเทศ เป็นประจำทุกปี กิจกรรมที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้น ประมาณ 160 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วมตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียงความหรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการภาพถ่ายสถานที่ท่องเที่ยวอาเซียน และจะมีการเสวนาโดยวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวกับอาเซียน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.10.1 งานวิจัยในประเทศ

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2548) ทำการศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษายุทธศาสตร์การจัดทำ FTA ของไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาว่า มีประเทศใดในโลกที่ไทยควรจะเจรจาจัดทำ FTA และหากเจรจากับประเทศดังกล่าว จะกำหนดยุทธศาสตร์อย่างไร โดยเน้นเฉพาะกลุ่มประเทศที่ไทยได้มีการเจรจาจัดทำ FTA แล้วหรืออยู่ในระหว่างการเจรจา ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การเจรจาสินค้าเกษตรที่อ่อนไหวที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของไทย คือ โคนเนื้อ และโคนม ซึ่งมีความชัดเจนว่าคู่แข่งจากออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าผู้ผลิตไทย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาครัฐต้องดำเนินมาตรการทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้าและศักยภาพผู้ผลิตภายใน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมของประเทศของประเทศคู่เจรจามาสร้างความร่วมมือในลักษณะที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาโคนเนื้อ และโคนมของไทย ส่วนการเจรจาสินค้าเกษตรรายการอื่นๆ ที่ไทยมีความพร้อมในการเปิดเสรีนั้น การเจรจาต้องทำควบคู่กับการส่งเสริมการทำตลาดอย่างจริงจังหลังจาก FTA มีผลบังคับใช้ และต้องติดตาม ขจัด ปิดเป่าอุปสรรคต่างๆ ในการเข้าสู่ตลาดของคู่ค้าโดยเฉพาะอุปสรรคที่มีใช้ภาษี เช่น มาตรการด้านสุขอนามัย

สำหรับการเจรจาสินค้าเกษตร 22 รายการที่ไทยให้การคุ้มครองภายใต้ WTO นั้น จากการศึกษาพบว่า ศักยภาพสินค้าเกษตรแต่ละรายการ มีทั้งที่แข่งขันได้และแข่งขันไม่ได้ ดังนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการจัดทำแผนเสริมสร้างขีดความสามารถสำหรับสินค้าเหล่านี้ เพื่อทยอยลดการเปี่ยงเบนตลาดในประเทศตามศักยภาพของแต่ละสินค้า โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือในการบริหารจัดการในลักษณะที่เป็น Network/Chain/Cluster ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะ/ประเภทสินค้าเกษตร โดยมุ่งเน้นในด้าน Supply Management การสร้างมูลค่า (Value Creation) การพัฒนาระบบ Logistics การขนส่งและ Outlets เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรเหล่านี้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เป็นสากล โดยต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและติดตามประเมินผลการปรับตัว/ปรับโครงสร้าง โดยมีแผนงานที่ชัดเจน

สำหรับการประเมินผลกระทบการจัดทำ FTA พบว่า ในภาพรวมไทยเกินดุลการค้ากับอินเดียและนิวซีแลนด์ ในกรณีอินเดีย การส่งออกสินค้าที่อยู่ในรายการลดภาษีซึ่งเป็นผลโดยตรงจาก FTA มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ในขณะที่ไทยขาดดุลการค้ากับออสเตรเลีย และจีนในภาพรวม แต่ถ้ามองพิจารณาในรายการสินค้าแล้ว การขาดดุลกับออสเตรเลียไม่ได้เป็นผลกระทบจาก FTA เพราะการนำเข้าที่มีสัดส่วนมากเป็นพิเศษเป็นการนำเข้าน้ำมันดิบและทองคำซึ่งอัตราภาษีนำเข้าเป็นศูนย์ อยู่แล้ว ส่วนการค้ากับจีนนั้น หากมองเฉพาะสินค้าที่เป็นผลจาก FTA คือ สินค้าในหมวด 07-08 ที่ลดอัตราภาษีตั้งแต่ ตุลาคม 2546 พบว่าไทยเกินดุลหากประเมินผลกระทบแยกตามรายสินค้าหรือตาม

ภาคการผลิตแล้วพบว่า การค้าที่ได้รับผลกระทบด้านลบจากการเปิดเสรี คือกลุ่มผลไม้พืชผักเมืองหนาว และโคเนื้อ โคนม ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องมีมาตรการช่วยเหลือผู้ผลิตกลุ่มนี้

จากการพิจารณาเกณฑ์ความดึงดูดใจในการค้าการลงทุนระหว่างกัน (Attractiveness Criteria) กับการวิเคราะห์อุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ (Trade Barriers) สรุปได้ว่า ประเทศที่มีลำดับความสำคัญลำดับแรกในการจัดทำ FTA คือ ประเทศอินเดีย และ BIMSTEC รองลงมาเป็นอันดับสองคือ ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น อันดับสามคือ ออสเตรเลีย และ EFTA ส่วนอันดับสุดท้ายคือ บาห์เรน เปรู และนิวซีแลนด์ และสำหรับประเทศที่มีศักยภาพในการเจรจาจัดทำ FTA กับไทยในอนาคต พบว่าประเทศที่ไทยน่าจะมีการจัดทำ FTA เป็นลำดับต้นๆ คือ แอฟริกาใต้ บราซิล อาร์เจนตินา เม็กซิโก EU รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย และเกาหลีใต้ นอกเหนือจากศักยภาพและความจำเป็นในการขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันแล้ว ยุทธศาสตร์ในการจัดทำ FTA จำเป็นต้องคำนึงถึงระดับความร่วมมือที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วย เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้หรือความยากง่ายในการเจรจาจัดทำ FTA ยุทธศาสตร์รองรับผลกระทบสำหรับ FTA ที่ดำเนินการแล้ว ซึ่งจากผลการศึกษาสรุปไว้ว่าแนวทางในการปรับตัวของภาคธุรกิจไทยในภาพรวมนั้น จำเป็นต้องปรับกลไกทั้งทางด้าน Demand Side

สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (2551) ทำการศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษาและพัฒนากรอบแนวทางการประเมินผลกระทบจากการทำความตกลง FTA” การศึกษานี้ ได้พัฒนากรอบแนวทางการประเมินผลกระทบจากการทำความตกลง FTA โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ (1) กรอบแนวทางประเมินในภาพรวมของ FTA และ (2) กรอบแนวทางประเมินในหัวข้อเฉพาะ ซึ่งมี 6 หัวข้อ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน ด้านการลงทุน ด้านเกษตร ด้านทรัพย์สินทางปัญญา และด้านกระบวนการยุติข้อพิพาท กรอบแนวทางประเมินในภาพรวมของ FTA กรณีของประเทศไทย การประเมินภาพรวมของการทำความตกลง FTA ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่นำหนักในมิติด้านเศรษฐกิจ โดยประเมินจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงด้านการส่งออก-นำเข้า หรือ ผลต่อดุลการค้าของประเทศ โดยใช้โมเดลทางเศรษฐศาสตร์เป็นเครื่องมือหลัก เช่น GTAP Model แต่ยังไม่เคยมีการประเมินภาพรวมที่ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเป็นการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้น ในการศึกษาประเมินผลกระทบของการทำ FTA ของประเทศไทย ควรดำเนินการแบ่งเป็น 3 ช่วง

ช่วงที่ 1 การศึกษาประเมินก่อนการเจรจา : เป็นการศึกษาประเมินผลกระทบในด้านต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากการทำความตกลง ผลการศึกษาในช่วงนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำ “ร่างกรอบการเจรจา” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 190 วรรคสาม

ช่วงที่ 2 การศึกษาประเมินผลกระทบจากร่างความตกลง FTA: เป็นการศึกษาประเมินผลกระทบของความตกลง FTA ภายหลังจากที่ได้มีการเจรจาจนได้ร่างความตกลง FTA ฉบับ

สุดท้ายแล้วการศึกษาในช่วงนี้จะมีผลชัดเจนเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อบท และพันธกรณีต่างๆ ที่กำหนดอยู่ในร่างความตกลง FTA ผลที่ได้จากการศึกษาประเมินในช่วงนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของรัฐบาลในการตัดสินใจว่าจะลงนาม และ/หรือ แสดงเจตนาผูกพันในความตกลง FTA หรือไม่ และเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดเตรียมมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความตกลง FTA (ตามบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสี่)

ช่วงที่ 3 การศึกษาประเมินผลการปฏิบัติตามความตกลง FTA: เป็นการศึกษาประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงต่อภาคส่วนต่างๆ ภายหลังจากที่ความตกลง FTA มีผลใช้บังคับไประยะหนึ่ง โดยควรมีการศึกษาติดตามประเมินในช่วง 5 ปีแรกอย่างต่อเนื่องทุกปี หลังจากช่วง 5 ปีแรก ควรมีการติดตามประเมินผลกระทบทุกๆ 3 ปี คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อประเด็นการพิจารณาผลกระทบของ การทำ FTA กับการตัดสินใจเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ในการประเมินผลกระทบจากการทำความตกลง FTA ควรทำการประเมินผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ ที่ครอบคลุมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

2. ผลประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเจรจาในแต่ละหัวข้อ (หรือแต่ละบท) ทั้งในแง่บวกและลบ ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบ หักลบ ในลักษณะการแลกเปลี่ยน (Trade off) ข้ามหัวข้อกันได้

3. การพิจารณาภาพรวมจึงต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับ “กรอบอ้างอิง” หรือ “เกณฑ์การพิจารณา” ที่อยู่ในระดับที่เหนือกว่าผลประโยชน์จากการทำ FTA ในแต่ละหัวข้อ ในด้านกระบวนการประเมิน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าในการประเมินผลกระทบความตกลง FTA ควรจะยึดถือหลักการเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสาธารณะต่อการประเมินผลกระทบ” เพื่อให้ นักวิชาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ ได้ร่วมในกระบวนการศึกษาประเมินผลกระทบสำหรับความตกลง FTA แต่ละฉบับ การมีส่วนร่วมของสาธารณะในกระบวนการประเมินผลกระทบความตกลง FTA นั้น จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในขั้นการคัดเลือกและกำหนดกรอบประเด็นที่จะประเมินผลกระทบ (Public Screening & Scoping) และการพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานการประเมินผลกระทบ (Public Reviewing) นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้เสนอประเด็นที่ควรมีการประเมินผลกระทบในด้านเกษตรเป็น 2 กลุ่ม

สรุปจากการทบทวนโครงการศึกษาและพัฒนากรอบแนวทางการประเมินผลกระทบจากการทำความตกลง FTA ของสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะในการเจรจา ซึ่งเป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องคำนึงถึงมาใช้ในการเตรียมความพร้อมการเจรจาความตกลง FTA เพื่อให้การเจรจามีประสิทธิภาพ คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับ และต้นทุนในด้านต่างๆ ที่ประเทศไทยต้องจ่ายอันเป็นผลมาจากความตกลง FTA ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบ เพื่อให้การกำหนดนโยบายเรื่อง FTA เป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และช่วยให้

ยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าความตกลง FTA ของไทยมีความชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อกระบวนการต่อรองและลดผลกระทบในเชิงลบได้อย่างครบถ้วนและรอบด้านมากขึ้น

พมลพร มุ่งเมฆา (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน การส่งออกมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งที่มาสำคัญของรายได้ที่นำมาพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยได้มีการค้าขายระหว่างกลุ่มอาเซียนมานาน และมีบทบาทสำคัญเพิ่มมากขึ้นนับตั้งแต่มีการตั้งเขตการค้าเสรี ส่งผลให้อาเซียนเป็นตลาดที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษาก็เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก และสภาพการณ์ทางการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งวิเคราะห์โดยการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ และประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดาและดัชนีการกระจุกของการส่งออก ของ Hirsch - Gini Coefficient โดยใช้ข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2546 ผลการศึกษาจากสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศไทย ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามสมมติฐานตามกฎของอุปสงค์ ได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมของประเทศคู่ค้าและราคาส่งออก โดยทั้งสองปัจจัยปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสิงคโปร์ ส่วนผลการศึกษาการกระจุกตัว พบว่า ประเทศไทยมีการกระจุกตัวของสินค้าและตลาดส่งออกค่อนข้างสูง โดยพบว่าสินค้าที่มีการกระจุกตัวในการส่งออกสูงสุดได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และการกระจุกตัวมีมากที่สุดในตลาดของประเทศสิงคโปร์

ดังนั้นเพื่อให้การขยายตัวในการส่งออกของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลควรสนับสนุนการส่งออกในสินค้าสำคัญที่มีศักยภาพในการส่งออก ทั้งสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว น้ำมันสำเร็จรูปและสินค้าอุตสาหกรรม เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนั้นควรให้มีการกระจายการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศต่างๆ ใน อาเซียนให้มากขึ้น และแก้ไขปัญหาการค้าทางชายแดนให้ชัดเจน เพื่อลดการกระจุกตัว และช่วยให้รายได้ที่ได้รับจากการส่งออกมีความแน่นอนยิ่งขึ้น

กษมา มาลาวรรณ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน จากภาพการณ์แข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนอย่างมาก ดังนั้น การที่อาเซียนมีประเทศสมาชิกครบทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งทำให้อาเซียนกลายเป็นตลาดใหญ่ และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน เพื่อเพิ่มความได้เปรียบในสภาพแวดล้อมทางการลงทุน อันจะช่วยดึงดูดการลงทุนทั้งจากในและนอกภูมิภาคอาเซียน จะส่งผลดีต่ออาเซียนและประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นการขยายตลาดการลงทุนอาเซียนโดยรวม เพื่อชดเชยการสูญเสียส่วนแบ่งในตลาดโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคอื่นๆ แล้ว

การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนยังมีส่วนในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งในภูมิภาคอาเซียน และส่งเสริมให้อาเซียนเป็นภูมิภาคการลงทุนที่มีประสิทธิภาพและมีความได้เปรียบในด้านการค้าและการลงทุนด้วย

เขตการลงทุนอาเซียน (AIA) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะเพิ่มการลงทุนในอาเซียนจากนักลงทุนทั้งในและนอกกลุ่มอาเซียน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจของอาเซียนโดยเฉพาะให้มีความได้เปรียบในด้านการลงทุน โดยคำนึงถึงความแตกต่างในระดับการพัฒนาการและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (Framework Agreement on the ASEAN Investment Area – AIA Agreement) ซึ่งกำหนดพันธกรณีให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีอุตสาหกรรมและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment – NT) ภายในปี ค.ศ. 2010 สำหรับนักลงทุนอาเซียน และปี ค.ศ. 2020 สำหรับนักลงทุนทั่วไป

ในการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน โดยเขตการลงทุนอาเซียน มีช่องการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะมีสภาพบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นเพียงองค์กรย่อยของอาเซียนเพื่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของ GATT และ WTO ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ต่างก็เป็นสมาชิกอยู่ โดยในการดำเนินการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มีค่าในทางกฎหมายระหว่างประเทศ อันส่งผลให้สามารถใช้บังคับกับทุกประเทศสมาชิกอาเซียนให้ต้องยอมรับในความตกลงดังกล่าว โดยให้มีผลใช้บังคับในดินแดนของตน แต่ในทางปฏิบัติ การดำเนินการตามพันธกรณีของกรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนก็ประสบปัญหาบ้าง ทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวกรอบความตกลงและปัญหาที่เกิดจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนบรรลุวัตถุประสงค์และเอื้อประโยชน์ทั้งในด้านการค้าและการลงทุนต่ออาเซียนและประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนอาจเกิดผลกระทบต่ออาเซียนและประเทศไทยบ้าง ซึ่งทำให้อาเซียนและประเทศไทยต้องพัฒนาตัวเองและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรองรับการลงทุนที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนเกิดประโยชน์ต่ออาเซียนและประเทศไทยได้อย่างสูงสุดต่อไป

มรกด ยิบอินซอย (2557) บทบาทของนักธุรกิจไทยกับการเปิดเสรีด้านการค้า สินค้า บริการ และการลงทุน ภายใต้การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน Asean Economic Community (AEC) ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) พบว่า จากการศึกษาบทบาทของนักธุรกิจไทยกับการเปิดเสรีด้านการค้า สินค้า บริการ และการลงทุนภายใต้การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับผลกระทบและการเตรียมพร้อม พบว่า ส่วนที่เป็นผลดีในทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการขยายตลาดสินค้า บริการ

การลงทุน ไปยังตลาดอาเซียนหรือ AEC ซึ่งมีประชากรประมาณ 590 ล้านคน เพิ่มขีดความสามารถ การแข่งขันของสินค้า และบริการในตลาดโลกและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศมาลงทุนใน ประเทศไทยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากโอกาสในการเลือกซื้อสินค้าที่มีราคา ถูกกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย และบริการที่หลากหลายและมีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม ส่วน ผลเสียที่กระทบต่อเศรษฐกิจไทย คือ นักธุรกิจไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากการที่มีการ ตั้งโรงงานผลิตสินค้าแข่งขันกับไทยและสินค้านำเข้าราคาถูกกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยถูกนำเข้ามา จำหน่ายในประเทศไทยมาก

สำหรับการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า การขับเคลื่อนของ ภาครัฐและเอกชนไทยอยู่ในระดับขาดการตื่นตัว ภาคเอกชนบางส่วน กล่าวเช่น ภาคการธนาคาร พาณิชยกรรมของประเทศไทยขยายกิจการ เพื่อรองรับการขยายตัวการลงทุนทำธุรกิจของลูกค้านำใน AEC ส่วนใหญ่เข้าหาพันธมิตรในท้องถิ่น กลุ่มก่อสร้าง กลุ่มพลังงาน กลุ่มท่าเรือ น้ำลึก นิคมอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมแก้ว กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ส่วนหนึ่งขยายฐานการผลิตไปลงทุนในลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย ส่วนอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมระบบค้ำปติก กลุ่มโรงพยาบาล เอกชนขยายกิจกรรมในประเทศไทย เพื่อรองรับการเป็น AEC ส่วนการลงทุนของนักธุรกิจ SMEs ของ ไทยที่ไปลงทุนในแต่ละประเทศใน AEC อยู่ในระดับที่น้อยมาก และประมาณ 80% ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ AEC

ปัญหาที่สำคัญของนักธุรกิจหรือนักลงทุนไทยที่ไม่กล้าออกไปลงทุนหรือไม่มีความพร้อมใน การแข่งขันเพื่อเข้าสู่ AEC กล่าวคือ ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน เพื่อการค้าระหว่าง ประเทศ (International Trade Financing) และเงื่อนไขการชำระเงินเพื่อการค้าระหว่างประเทศ (Payment Instrument for International Trade) กฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ กฎระเบียบทางการค้าของอาเซียน กฎระเบียบทางการค้าของแต่ละประเทศใน AEC โดยเฉพาะ กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของแต่ละประเทศ กฎระเบียบการค้าของประเทศไทย การคุ้มครอง การค้าการลงทุน การประกันภัยความเสี่ยงแต่ละประเทศใน AEC นอกจากนั้นการขาดบุคลากร ขาด ตัวแทนหรือกลุ่มผู้ร่วมลงทุน (Partner) หรือกิจการร่วมค้า (Joint Venture) ขาดอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ และที่สำคัญ ไม่รู้จะไปเชื่อมโยงติดต่อกับใครในแต่ละประเทศใน AEC

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะบางประการที่ภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการ กล่าวคือ

1. ทุกหน่วยงานของรัฐบาลไทย ตลอดจนทั้งสื่อสารมวลชนต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้คนไทยทั้ง ประเทศได้รับรู้และเข้าใจถึงผลกระทบ ผลดี ผลเสียของการเข้าสู่ AEC ในเวลาอันใกล้
2. ควรจัดพิมพ์คู่มือเกี่ยวกับการเงิน เพื่อการค้าระหว่างประเทศ แหล่งเงินทุนในประเทศ แหล่งเงินทุนต่างประเทศ เงื่อนไขการชำระเงินเพื่อการค้าระหว่างประเทศ การประกันความเสี่ยง เกี่ยวกับการลงทุน คู่มือเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศต่างๆ ของไทยที่จะไปลงทุนใน AEC หรือต่างประเทศ คู่มือการค้า และการลงทุนของประเทศต่างๆ ใน AEC เพื่อเป็นประโยชน์ในการ

ลงทุนของคนไทย คู่มือการค้าและการลงทุนของประเทศไทย แจกจ่าย และเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน และทางอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้แก่นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการหรือนักลงทุนไทยและต่างชาติได้ทราบ

3. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดทั้งกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ของประเทศไทยที่ไม่สอดคล้องกับการรองรับการเข้าร่วมเป็น AEC โดยเร่งด่วน

4. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท อำนาศาลที่จะพิจารณาพิพากษา ระยะเวลาในการดำเนินคดีและการบังคับคดี

5. กระทรวงศึกษาธิการจะต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นการศึกษา และให้ความรู้เกี่ยวกับ ASEAN ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเรียนภาษาอังกฤษ ตลอดทั้งเปิดการเรียนการสอนภาษาของแต่ละประเทศใน AEC อย่างจริงจัง โดยกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เยาวชนไทยรู้เรื่องเกี่ยวกับ AEC ตั้งแต่ระดับการศึกษาภาคบังคับ

สำหรับภาคเอกชนไทย ควรดำเนินการในการปรับตัว เพื่อการแข่งขันโดยศึกษาติดตามข้อมูลข่าวสารทางการค้า สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างแบรนด์ ใช้กลยุทธ์ตลาดเชิงรุก เจาะตลาดผู้ซื้อ พัฒนา และผลิตสินค้าตรงตามความต้องการของตลาด นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ความสำคัญกับการวิจัย และพัฒนา ศึกษา และหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ และพัฒนาของภาคเอกชนไทยเชิงรุก พัฒนาปรับปรุงด้านประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) พัฒนาเทคโนโลยี พัฒนาระบบบริหารจัดการพัฒนาบุคลากร แรงงานฝีมือ ช่างเทคนิค ภาษาพัฒนา และผลิตสินค้าตรงตามความต้องการของตลาด พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าให้ทันสมัย พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

นอกจากนั้น สิ่งที่ไทยจะต้องเตรียมตัวสำหรับ AEC กล่าวคือ คนชาติอาเซียนลงทุนเพื่อเพิ่มเครือข่ายธุรกรรมระหว่างประเทศ ประเทศไทยจะต้องมีผู้ให้บริการด้าน Logistics ที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น มีการใช้ ICT เพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในธุรกรรมต่างๆ ทุกกระบวนการ จะต้องเตรียมพร้อมแรงงาน Asean ที่อ่าน ฟัง พูด เขียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษได้ ตลอดทั้งนักกฎหมายไทยที่เข้าใจภาษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศต่างๆ ทั้ง 10 ประเทศใน AEC

อารีย์ พุทธิฐาน (2553) จากการเตรียมพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนต่อภาวะเป็ยบด้านเครื่องสำอางให้สอดคล้องกันของอาเซียน : หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ (2) ระดับความคิดเห็น และ (3) ระดับการเตรียมพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนต่อการดำเนินการตามกฎระเบียบด้านเครื่องสำอางให้สอดคล้องกันของอาเซียน : หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง

ประชากรที่ศึกษาภาคเอกชน คือ บริษัทผู้ผลิตเครื่องสำอางที่ได้รับหนังสือรับรองมาตรฐานวิธีการที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 91 โรงงาน และภาครัฐ 3 แห่ง ประกอบด้วย กลุ่มควบคุมเครื่องสำอาง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข กองเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวง

สาธารณสุข และสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามภาคเอกชน และแบบสัมภาษณ์ภาครัฐที่มีความเที่ยง เท่ากับ 0.900 และ 0.726 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยสำหรับภาคเอกชน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับภาครัฐ

ผลการศึกษาพบว่า (1) ส่วนใหญ่ภาคเอกชนและภาครัฐมีความรู้เรื่องกฎระเบียบฯ ในระดับดี (2) ภาคเอกชนมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบฯ และต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบฯ ส่วนภาครัฐมีระดับเห็นที่เห็นด้วยว่า กฎระเบียบฯ มีความสำคัญยิ่งและเป็นมาตรฐานที่ดีในการที่จะผลิตเครื่องสำอางที่ปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค และ (3) ส่วนใหญ่ ภาคเอกชนมีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลางต่อการดำเนินการตามกฎระเบียบฯ และมีระดับการเตรียมพร้อมมากในด้านนโยบายของผู้บริหาร ด้านภาครัฐพบว่า ยังมีการเตรียมพร้อมอยู่ในระดับประสานงานและพัฒนาในทุกโรงงาน ส่วนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎระเบียบฯ ให้แก่ภาคเอกชนนั้น วิธีที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดประชุม

พรชัย ศักดิ์สกุลพรชัย (2553) การประเมินสภาพเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไทย เปรียบเทียบคู่แข่งในกลุ่มอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียนในปี พ.ศ. 2553 ในการพิจารณาคัดเลือกคู่แข่งและจัดอันดับการแข่งขันของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไทยที่สำคัญโดยวิธีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงข้อมูล (Data Efficiency Analysis, DEA) และประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงกดดัน 5 ประการ (Five Forces Model) ในการบอกสถานภาพการแข่งขันที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบเพชรที่สมบูรณ์ (Diamond Model) ในการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ และจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ในปี พ.ศ. 2553 มีอัตราการเจริญเติบโตไปในทางหดตัว การผลิต การจำหน่ายในประเทศมีปริมาณลดลง การส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้น การใช้แรงงานเป็นแรงงานที่มีฝีมือมากกว่าแรงงานไร้ฝีมือ วัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ คู่แข่งของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไทยในภูมิภาคอาเซียนที่สำคัญมี 3 ประเทศ คือ ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนามและประเทศอินโดนีเซีย มีการแข่งขันกันสูง ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ในภูมิภาคอาเซียนอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย อันดับสองได้แก่ประเทศไทย อันดับสามได้แก่ประเทศอินโดนีเซีย และอันดับสี่ได้แก่ประเทศเวียดนาม

กิตติยา ชินแก้ว (2551) จากศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่นั้นเพิ่งเปิดประเทศไม่นาน มีความต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อมาพัฒนาประเทศของตน พร้อมทั้งมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเหมาะสำหรับการลงทุนเป็นอย่างยิ่ง ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ก่อนและหลังการเข้า

เป็นสมาชิกของอาเซียน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยประเทศที่ทำการศึกษาคือ ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ซึ่งทำการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ วิธีวิเคราะห์ที่ใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ที่มีตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) โดยทำการวิเคราะห์ก่อนและหลังเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน จากผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาพบว่า การลงทุนของนักลงทุนไทยส่วนใหญ่จะเน้นการลงทุนในภาคเกษตรกรรมมากที่สุดและมูลค่าเงินลงทุนของประเทศไทยที่ไหลเข้าไปในประเทศเหล่านี้มากที่สุดคือโครงการประเภทพลังงาน เนื่องมาจากอัตราค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูกซึ่งจะต่างกันเฉพาะทักษะของแรงงานในแต่ละประเทศ ที่ประเทศผู้ลงทุนใช้ในการกำหนดที่จะลงทุนในประเทศใด นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดที่ว่า ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ยังไม่สามารถรองรับความต้องการในการบริโภคได้เท่าที่ควร และเมื่อนำปัจจัยต่างๆ มาวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศกัมพูชา อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลาวและพม่า จำนวนประชากรของพม่า และภายหลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเวียดนามนั้น มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านี้ควรศึกษาถึงข้อจำกัดในการลงทุนและรัฐบาลควรหันมาสนับสนุนการลงทุนในด้านต่างๆ

พีรศักดิ์ วัฒนรณชัย (2557) ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน 2015 พบว่า การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะตรวจสอบความพร้อมด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาของไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงอุปสรรคข้อขัดข้องที่จะเกิดขึ้น เสนอแนะยุทธศาสตร์และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคม ทั้งยังกำหนดขอบเขตการศึกษาด้วยกรณีศึกษาต่างๆ เพื่อใช้เป็นตัวแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผน และโครงการได้ในอนาคต ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำรา บทความ เอกสารทางราชการ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เปรียบเทียบทฤษฎี หลักการ เหตุผล และแนวทางปฏิบัติ จากองค์กระระหว่างประเทศอื่นๆ เพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยและข้อยุติ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ผลการวิจัยได้เสนอมาตรการการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นแนวทางให้กับภาครัฐในการกำหนดยุทธศาสตร์ไทย ในด้านความมั่นคง ได้แก่ มาตรการความไว้นิ่งเชื่อใจ มาตรการการทูตเชิงป้องกัน ปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาสำหรับด้านเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนามาตรฐานสินค้า เสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สนับสนุนโครงการขยายการขนส่ง ปรับปรุงโครงสร้างภาษี ดูแลตลาดทุน ปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมระหว่างประเทศ การพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานแรงงาน พัฒนาทักษะทางด้านภาษา ในด้านสังคมจิตวิทยา เป็นการพัฒนารัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปการศึกษา การสร้างความเป็นธรรม กระจายรายได้ สาธารณสุข

และสวัสดิการสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน โดยสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียนและสนับสนุนการศึกษาวัฒนธรรมของอาเซียน

ข้อเสนอแนะเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อการพัฒนา ในระยะสั้น (0-5 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ยุทธศาสตร์และนโยบายอาเซียน ยุบและควบคุมหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการเป็นผู้นำอาเซียน การประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน 2015 ระยะปานกลาง (5-10 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงอาเซียน การจัดตั้งกองกำลังอาเซียน การปฏิรูปการศึกษา การบิน ท่องเที่ยวและการแพทย์ และในระยะยาว (10-15 ปี) เป็นการปฏิรูปการวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ ในด้านการบริหารนั้นจะต้องเป็นการบริหารงานสมัยใหม่ที่มีความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลอันจกันำพาประเทศชาติเป็นผู้นำประชาคมอาเซียนได้ในอนาคต

พงษ์เทพ ธิฐาพันธ์ (2557) การปรับปรุงระบบภาษีเพื่อความมั่นคงของประเทศภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า AEC ถือเป็นความท้าทายต่อความสามารถในการจัดเก็บภาษีของไทย โดยโครงสร้างระบบภาษีของไทยจะต้องเปลี่ยนไปเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ในส่วนของประเทศไทย รัฐบาลยังคงมีความจำเป็นต้องพึ่งพิงเงินได้จากภาษีอากรเพื่อนำมาเป็นงบประมาณในการพัฒนาประเทศ หากเราไม่มีการปรับปรุงระบบภาษีให้เหมาะสมแล้วจะทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวมของประเทศในเรื่องการจัดเก็บรายได้ ดังนั้น การปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีจึงควรมีทั้งการปรับเพิ่มและปรับลด รวมทั้งการพิจารณาทบทวนสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาในองค์รวมอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ควรปรับเพิ่มจาก 7 % เป็น 10 % ตามกฎหมายเดิม ซึ่งปัจจุบันได้ขยายเวลาไปจนถึง 30 กันยายน 2557
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล ควรปรับลดลงจาก 30 % เป็น 23 % และเป็น 20 % ตามนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน
3. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ควรพิจารณาทั้งระบบอัตราภาษีและค่าลดหย่อน
4. ภาษีทรัพย์สิน ควรปรับปรุงการจัดเก็บหรือนำมาใช้ในการส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ควรปฏิรูปทั้งระบบเพื่อส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการหารายได้เอง
6. ภาษีศุลกากร ควรเร่งหากรอบความตกลงระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศ
7. ทบทวนสิทธิประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ทั้งมาตรการภาษีและประเภทกิจการที่ส่งเสริม

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นคงต้องทำพร้อมกันทั้งระบบแบบไม่แยกส่วน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายหรือประมวลรัษฎากร ควรมีการทบทวนให้ทำได้งานขึ้น จึงจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

ลักษณะ ปลั่งแสงมาศ (2557) เรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพระดับชาติเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพระดับชาติเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพระดับชาติของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนและเพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 โดยจะทำการศึกษาและเปรียบเทียบแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพระดับชาติ ซึ่งได้แก่ มาตรฐาน (Metrology) การมาตรฐาน (Standardization) การทดสอบ (Testing) และระบบบริหารคุณภาพ (Quality Management System) ของประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ การวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ของหน่วยงานในกลุ่มประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเทศ รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของประเทศไทย ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า แต่ละประเทศมีการกำหนดความรับผิดชอบเป็นหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด โดยที่อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพครบถ้วนและอยู่ในระดับที่สากลยอมรับ เวียดนามเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีศักยภาพสูง ส่วนกัมพูชา พม่า ลาว และบรูไน ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนา ความแตกต่างในเรื่องการกำหนดความรับผิดชอบขององค์กร จะมีผลในการพัฒนา หากมีองค์กรที่รับผิดชอบภาพรวมทั้งระบบ การกำหนดนโยบายและการสนับสนุนงบประมาณจะชัดเจน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ในขณะที่ประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่อยู่ต่างประเทศรับผิดชอบ มีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนอยู่บ้าง ทำให้พัฒนาได้ช้ากว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ควรดำเนินการโดยเร่งด่วนได้แก่ ส่งเสริมการนำพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 สู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมผ่านเครือข่ายที่มียุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน (Single Network) นอกจากนี้ ควรผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางสำหรับประเทศกัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม และไทยควรแสดงบทบาทผู้นำในการกำหนด ASEAN Standard สำหรับสินค้าที่มีการซื้อขายระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนผลักดันให้ภูมิภาคอื่นยอมรับ ASEAN Standard

ประสาทพล อักษรรัตน์ (2557) จากศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและการขยายพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการรวมตัวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาจากทัศนะของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว พบว่า ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์ และหลากหลายกว่าประเทศกัมพูชา และเวียดนามในแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง SEC แต่ในด้านความดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นรองกัมพูชาและเวียดนามเนื่องจาก

ประเทศไทยมีการเปิดการท่องเที่ยวมาเป็นเวลานาน จึงได้รับกระแสจากโลกาภิวัตน์เป็นเวลานาน ดังนั้น ประเทศไทย ควรมีการพัฒนาความร่วมมือทางการท่องเที่ยวกับประเทศในประชาคมอาเซียน อื่นๆ โดยเฉพาะกัมพูชาและเวียดนาม โดยเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานจากการ “เน้นการแข่งขัน” มาเป็น “เน้นการสร้างความร่วมมือ” ระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

- (1) การหาจุดเหมือนและจุดต่างทางการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย-กัมพูชา-เวียดนามเพื่อพัฒนาเป็นจุดขายที่โดดเด่นที่เป็นจุดต่างทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมโยง (2) การส่งเสริม สนับสนุน และการอบรมทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (3) การจัดอบรมทางด้านภาษาต่างชาติต่างๆ แก่บุคลากรทางการท่องเที่ยว (4) การอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และการลงทุนทางการท่องเที่ยวในภูมิภาค (5) มองหาแนวทางที่จะพัฒนาข้อเสนอขายร่วมกัน เพื่อพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวร่วมกันในแบบ ASEAN One Destination นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนวทางสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวให้กับประเทศไทย ดังนี้ (1) พัฒนาโครงการ “เส้นทางท่องเที่ยว 77 จังหวัด +2 ประเทศ” (2) ปรับปรุงฐานข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อที่จะให้เป็นศูนย์บริการข้อมูลที่ครบวงจร (One Stop Service) สำหรับการท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทยและพื้นที่เชื่อมโยง (3) นำเสนอประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวเพื่อเปิดประตูสู่การท่องเที่ยวอาเซียน (Gateway to ASEAN) โดยเน้นการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ของ 3 ชนชาติที่มีทั้งความเหมือน และความต่าง การส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจนของพื้นที่เชื่อมโยงไทย - กัมพูชา - เวียดนาม อย่างต่อเนื่อง จะนำไปสู่การพัฒนาตราสินค้าการท่องเที่ยวไทยและการขยายพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการรวมตัวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์

พิบูลย์ มณีโชติ (2557) จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 (ค.ศ. 2015) : ศึกษากรณีหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ วัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษในการสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเน้นความร่วมมือตามผลการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า หน่วยรบพิเศษสามารถสนับสนุนความร่วมมือที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การต่อต้านการก่อการร้าย และการแพทย์ทางทหาร สำหรับการเตรียมความพร้อมของหน่วยรบพิเศษ ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างความตระหนักรู้ให้กับกำลังพล โดยมอบหมายให้ศูนย์สงครามพิเศษจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประชาคมอาเซียน ใช้การฝึกตามวงรอบประจำปีเพื่อสร้างความชำนาญให้เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล และระดับหน่วย ให้เพิ่มรหัสการฝึกผสมกับมิตรประเทศในประชาคมอาเซียนและให้ปรับมาตรฐานการฝึกผสม ด้านการศึกษาให้โรงเรียนสงครามพิเศษสอดแทรกเนื้อหาประชาคมอาเซียนลงในหลักสูตรต่างๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมกิจกรรมห้องสมุด ใช้ประโยชน์จากระบบเคเบิลทีวีในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดหายุทธโปกรณ์เพื่อรองรับความร่วมมือระยะสั้น ใช้ยุทธโปกรณ์และเครื่องมือพิเศษที่มีอยู่แล้ว ระยะยาวเมื่อมีการขยายความร่วมมือจนถึงขั้นจัดตั้งกองกำลังร่วมคง

จำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติม ให้มีการสร้างเครือข่ายขยายความร่วมมือภายในประเทศ สำหรับเครือข่ายทางทหารระหว่างสมาชิกอาเซียนให้ใช้การฝึกผสมที่มีอยู่และการแลกเปลี่ยนการเยือนทุกระดับ ในการสนับสนุนประชาคมเศรษฐกิจและประชาสังคมและวัฒนธรรม หน่วยรบพิเศษสามารถสนับสนุนโดยใช้ขีดความสามารถด้านการข่าวเชิงลึก การปฏิบัติการจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ ในการแสวงประโยชน์จากการปฏิบัติราชการสนาม ให้ใช้ข้อมูลข่าวสารจากช่างงานที่มีอยู่ใช้ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สำหรับข้อเสนอแนะ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การกำหนดนโยบายจากหน่วยเหนือที่ชัดเจน การพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม ผู้บังคับหน่วยทุกระดับต้องมีวิสัยทัศน์อาเซียน และมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ รวมทั้งขอให้ทุกหน่วยงานได้จัดทำเอกสารวิจัย และ/หรือแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในเสาหลักที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานและประเทศชาติสืบไป

วิชัย คงรัตนชาติ (2557) จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมแรงงานไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและติดตามความคืบหน้าในการใช้ประโยชน์ของไทยในกรอบความตกลง AFTA ตลอดจนศึกษาถึงผลกระทบและเงื่อนไขของการเตรียมความพร้อมให้กับภาคแรงงานไทย และผลประโยชน์ที่ภาคแรงงานไทยควรได้รับ ในกรอบความตกลงดังกล่าว รวมทั้ง เพื่อเสนอแนะ กำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ การเตรียมการพัฒนาแนวทางคุ้มครองแรงงานไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

การเคลื่อนย้ายเสรีในเรื่องของคน (Person Free Movement) เป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญของการทำเขตการค้าเสรี โดยกำหนดให้ผู้ที่มิใช่ประภาคนิยบัตรรับรองฝีมือแรงงานของประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าไปทำงานในประเทศใดก็ได้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน การเปิดเสรีวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งผลกระทบต่อครอบคลุมทั้ง ด้านวิชาชีพ ด้านกฎหมาย ด้านการลงทุน และด้านตลาดแรงงาน ต่อประเทศสมาชิกอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนแรงงานวิชาชีพ และการเข้ามาแย่งงานภายในประเทศของแรงงานวิชาชีพชาวต่างชาติด้วย

กระทรวงแรงงานเป็นองค์กรหลักของไทยที่มีบทบาทสำคัญในการบรรลุสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องการไหลเวียนของกำลังแรงงานข้ามพรมแดนระหว่างกันและกันในภูมิภาคที่ลงลึกถึงระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ และแรงงานมีฝีมือ ควบคู่ไปกับการเตรียมแนวทางด้านมาตรฐานฝีมือแรงงานและวิชาชีพ ที่ยอมรับร่วมกันในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค โดยยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” ส่งเสริมให้มีงานทำ มีศักยภาพสนับสนุนความสามารถในการแข่งขัน มีหลักประกันอันมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานจำเป็นต้องปรับตัวด้านนโยบายและกลไกทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วนสู่ตลาดแรงงาน มีความมั่นคงในการจ้างงานและค่าจ้าง ตลอดจน

ผลประโยชน์ตอบแทนต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับกำลังแรงงานทุกประเภท เป็นตลาดแรงงานที่มีอุปสงค์และอุปทานสอดคล้องกันได้ดียิ่งขึ้น

2.10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอตเคน (Aitken, 1973) ศึกษาถึงผลจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจของเขตเศรษฐกิจยุโรป (EEC) และเขตการค้าเสรียุโรป (EFTA) ที่เกิดขึ้นกับการค้าของยุโรป ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาอิทธิพลที่เป็นตัวรูปแบบทางค้าของยุโรป โดยได้ทำการดัดแปลงแบบจำลองมาจากแบบจำลองกระแสการค้า (Trade Flow Model) ของ ไลน์แมน และทินเบอร์เกน (Hans Linnemann & Jan Tinbergen) ในการศึกษาครั้งนี้ เอตเคน (Aitken) ได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนแรกเป็นการคาดคะเนผลกระทบทางการค้าที่จะเกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจยุโรป และเขตการค้าเสรียุโรป ซึ่งเป็นการประมาณค่าโดยผ่านตัวแปร Dummy ขั้นตอนที่สองเป็นการคาดคะเนผลกระทบที่จะเกิดกับการสร้างปริมาณการค้า (Trade Creation) และการหันเหทิศทางการค้า (Trade Diversion) จากการจัดตั้งองค์กรทั้งสองจากการศึกษาพบว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจยุโรปและเขตการค้าเสรียุโรป จะมีผลกับทั้ง Trade Creation และ Trade Diversion ของประเทศสมาชิก โดยจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับ Trade Creation มากกว่าการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับ Trade Diversion กล่าวคือ มีการทำให้การสร้างปริมาณการค้าขององค์กรทั้งสองเพิ่มขึ้น แต่การรวมกลุ่มแบบเขตเศรษฐกิจยุโรปจะมีการเพิ่มขึ้นของการสร้างปริมาณการค้ามากกว่าเขตการค้าเสรียุโรป (เครีเมรา สมิต โอจา และโคล, Karemera Smith, Ojah & Cole, 1999) ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการค้าของสินค้าที่มีการค้าขายกันบ่อยในภูมิภาคแปซิฟิก โดยแบบจำลอง Gravity ที่นำมาใช้นั้น ได้ดัดแปลงมาจากแบบจำลอง Gravity ดั้งเดิมของ Linnemann และ Bergstrand โดยได้ทำการเพิ่มตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อม และตัวแปรด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถส่งผลกระทบกับการค้าเข้าไปในแบบจำลอง โดยตัวแปรเหล่านั้นจะอยู่ในรูปของตัวแปร Dummy ซึ่งได้แก่ (1) ตัวแปร Dummy การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดให้ตัวแปรดังกล่าวมีค่าเป็น 0 เมื่อประเทศคู่ค้าไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มเศรษฐกิจเดียวกัน ตัวแปรนี้ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อศึกษาการเพิ่มขึ้นของผลของการสร้างปริมาณการค้า และผลของการหันเหทิศทางการค้า (2) ระยะทางระหว่างประเทศคู่ค้าที่เป็นสมาชิกของกลุ่มทางเศรษฐกิจเดียวกันตัวแปรนี้ถูกกำหนดขึ้นมาเนื่องจากประเทศสมาชิกของกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีที่ตั้งของประเทศใกล้เคียงกัน น่าจะมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันทำให้มีรสนิยมในการผลิตและการบริโภคสินค้ามีความคล้ายคลึงกันด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำการค้ากันมากขึ้น (3) ระดับการพัฒนาประเทศของประเทศสมาชิก ซึ่งวัดโดยรายได้ต่อหัวของประชากรในประเทศ ตัวแปรนี้ถูกกำหนดขึ้นมาเนื่องจากมีความเชื่อว่า ระดับการพัฒนาของประเทศน่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะประเทศที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรในระดับที่ใกล้เคียงกันจะมีแนวโน้มที่จะทำการค้ากันเอง

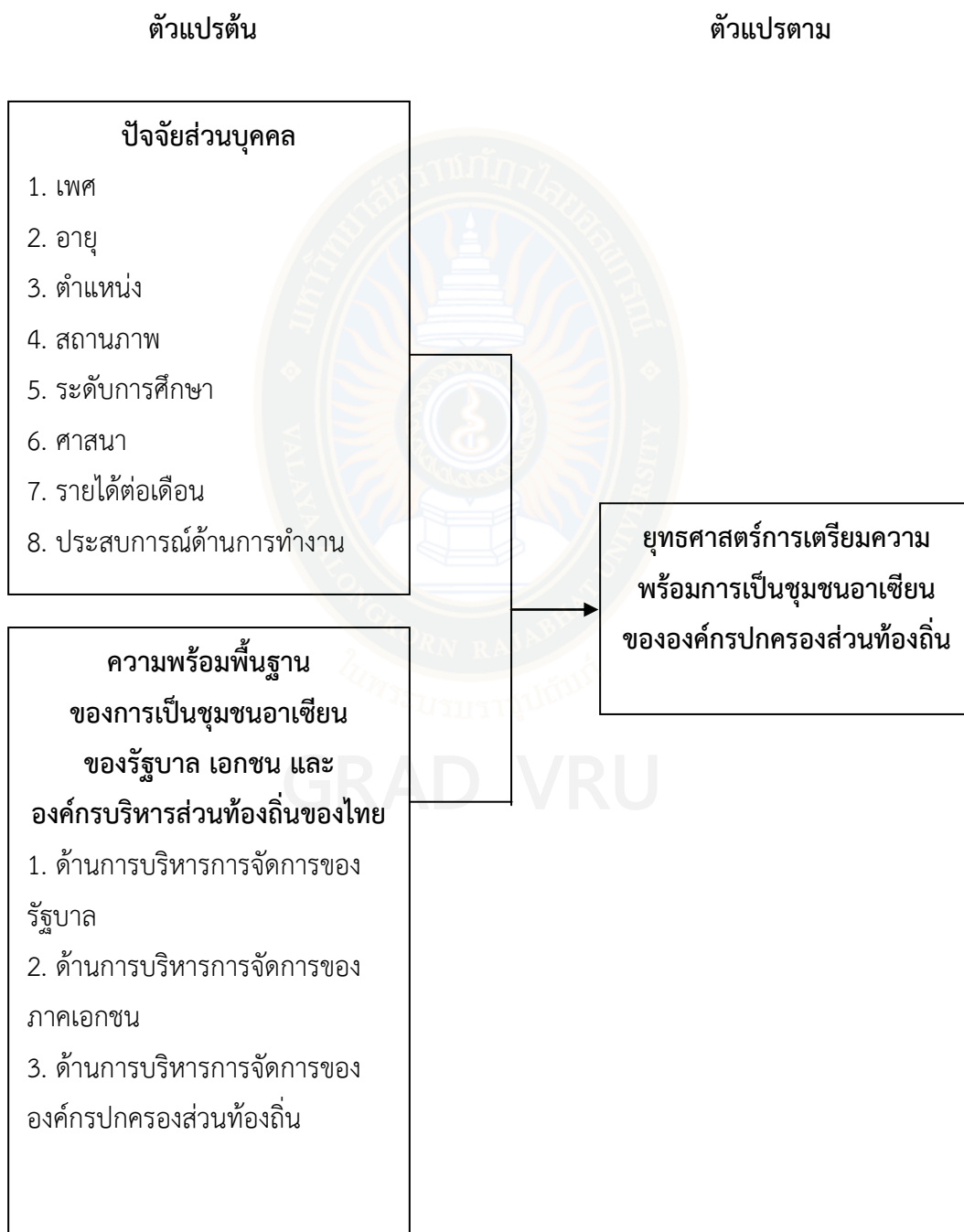
จากศึกษาพบว่า รายได้ประชาชาติราคาสินค้าส่งออก ราคาสินค้านำเข้า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ มีส่วนสำคัญในการกำหนดการค้าของประเทศในภูมิภาคแปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนนั้น ปรากฏว่ามีส่วนสนับสนุนให้เกิดการสร้างปริมาณการค้า และการหันเหทิศทางการค้าขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกของกลุ่มดังกล่าว ในขณะที่การจัดตั้ง NAFTA นั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากนัก โดยมีผลกระทบเฉพาะในบางกลุ่มสินค้าเท่านั้น

ครูเกอร์ (Krueger, 1999) ศึกษาถึงผลกระทบจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ของประเทศเม็กซิโก โดยในการศึกษาเรื่องดังกล่าว Krueger ได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ “Shift And Share Analysis” เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในปริมาณและรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศภาคี NAFTA กับประเทศอื่นๆ และขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดรูปแบบของการค้าและเศรษฐกิจและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้ง NAFTA โดยทางเศรษฐกิจในขั้นตอนนี้จะทำโดยใช้แบบจำลอง Gravity ซึ่งอยู่ในรูปของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศคู่ค้า 2 ประเทศเป็นฟังก์ชันของ GDP อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ภาษาราชการ ระยะทางระหว่างประเทศ ความห่างไกล และพรมแดนที่ติดกันของประเทศทั้งสอง

จากแบบจำลองดังกล่าว จะพบว่า มีตัวแปร 3 ตัวที่แตกต่างจากแบบจำลอง Gravity ดั้งเดิม ซึ่ง Krueger ได้อธิบายว่า ตัวแปรความห่างไกลถูกนำมาใส่ไว้ในแบบจำลองเนื่องจากหลักความเป็นจริงที่ว่า ประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้กันมักจะมีแนวโน้มว่าจะทำการค้าขายกันเองมากกว่าประเทศที่ตั้งอยู่ห่างไกลกัน เพราะประเทศที่มีพรมแดนติดกัน จะมีต้นทุนค่าขนส่งสินค้า หรือต้นทุนในการดำเนินธุรกรรมต่ำกว่าประเทศที่ไม่ได้มีพรมแดนติดกัน ซึ่งสิ่งนี้สามารถพิจารณาได้ว่า เป็นสิ่งที่สนับสนุนการค้าระหว่างประเทศคู่ค้าในรูปแบบหนึ่ง ส่วนภาษาราชการถูกนำมาใส่ไว้ในแบบจำลองเนื่องจากหลักความเป็นจริงที่ว่า ประเทศที่ใช้ภาษาต่างกัน การติดต่อสื่อสารเพื่อทำการค้าขายอาจเกิดความยากลำบาก ซึ่งสิ่งนี้สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศคู่ค้าในรูปแบบหนึ่ง

2.11 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้จะได้ใช้กรอบแนวคิดเรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการศึกษาถึงความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในด้านต่างๆ มีกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตารางที่ 2.1 ตัวบ่งชี้สัมพันธ์กับตัวแปรและมาตรฐานการศึกษาตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา	ตัวบ่งชี้ปัจจัยศึกษา	มาตรวัด
1. ปัจจัยส่วนบุคคล	1. เพศ 2. อายุ 3. ตำแหน่ง 4. สถานภาพ 5. ระดับการศึกษา 6. ศาสนา 7. รายได้ต่อเดือน 8. ประสบการณ์ด้านการทำงาน	
2. ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาลเอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย	1. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน 3. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แบบสอบถาม Descriptive Statistics Frequencies Regression
3. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1. รัฐบาลมีการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน 2. พร้อมต่อการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ จัดสรรงบประมาณ 3. การมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน 4. มีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน	และแบบสัมภาษณ์ เจาะลึกการสนทนากลุ่ม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้เชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนแรกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ สามารถควบคุมและทำนายได้ (นิศา ชูโต, 2551) ส่วนที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร กับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน จึงได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้รายละเอียดชัดเจน สามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ สามารถวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในเชิงปริมาณ

จากนั้นผู้วิจัยยังใช้การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย เอกสารแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางประกอบในการวิจัย โดยมีลำดับและขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ประกอบด้วย 1) แหล่งข้อมูลในการวิจัย 2) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธีทั้งวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นประชากรและกลุ่มตัวอย่างจึงแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1 ข้อมูลที่เป็นบุคคล ผู้วิจัยได้กำหนดตัวบุคคลที่ให้ข้อมูลที่สำคัญที่ใช้ในการวิจัย มี 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1.1 ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัด โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำนวน 78 แห่ง
2. ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 76 แห่ง
3. ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 65 แห่ง

รวมทั้งรวมทั้งหมด จำนวน 219 แห่ง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบสอบถาม นายกองคํการ
บริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ใน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีจำนวน
ทั้งหมด ชายหญิง 657 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายแยกออกตาม องค์การบริหารส่วนตำบล
นั้นๆ ซึ่งเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโดยตรงในฐานะที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนตำบล
นั้นๆ โดยแยกออกได้แต่ละจังหวัด ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำนวน 234 คน
  2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 228 คน
  3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 195 คน
- รวมทั้งหมด จำนวน 657 คน

3.1.1.2 ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่รับผิดชอบกำกับดูแลหรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการ
สัมภาษณ์เจาะจง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่น
จังหวัด นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอ
เมืองเท่านั้น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 3 คน
  2. รองผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 6 คน
  3. ปลัดจังหวัด จำนวน 3 คน
  4. ท้องถิ่นจังหวัด จำนวน 3 คน
  5. นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 คน
  6. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 คน
  7. ท้องถิ่นอำเภอเมือง จำนวน 3 คน
- รวมทั้งหมด จำนวน 24 คน

3.1.2 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร เป็นเอกสารหรือหลักฐานต่างๆ ที่ทางองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในระดับจังหวัดชายแดนภาคตะวันออก และจังหวัดภายในปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว
จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของทางราชการในเขตพื้นที่
เพื่องานวิจัยครั้งนี้

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งแยกออกเป็นข้อมูลต่างๆ ดังนี้

3.2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ตำแหน่ง
4. สถานภาพ
5. ระดับการศึกษา
6. ศาสนา
7. รายได้ต่อเดือน
8. ประสบการณ์ด้านการทำงาน

3.2.1.2 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล
2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน
3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.2 ตัวแปรตาม คือ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้การศึกษาทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนั้นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จึงประกอบด้วย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 4 ระดับ ไม่เห็นด้วย เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งจำนวนตัวแปรในด้านต่างๆ

3.3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกสัมภาษณ์เจาะจงเฉพาะผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโดยตรงในฐานะที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การ

บริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมืองเท่านั้น รวมทั้งหมด จำนวน 24 คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย และยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามวัดภาวะผู้บริหาร โดยให้บริการผู้วิจัยไปดำเนินการสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามวัดตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อ
2. ศึกษา นิยาม ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ ในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ให้ความหมายและเขียนนิยามปฏิบัติการจากแนวทางศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประเมิน (Rating Scale) จำนวน 4 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วย เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด แล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณา

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.อมรอน มะลูลิม ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ อาจารย์ ดร.วงศ์ธีรา สุวรรณิน อาจารย์ ดร.ยุทธพล ทวะชาลี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ และพร้อมพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 5 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดสอบ (Try out) กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโดยตรงในฐานะที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ในจังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) ของแบบวัดทั้งฉบับแต่ละข้อ กับคะแนนรวม (Item Total Correlation) เป็นรายด้านที่ได้จากการทดลอง (Try out) มาวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) คัดเลือกคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

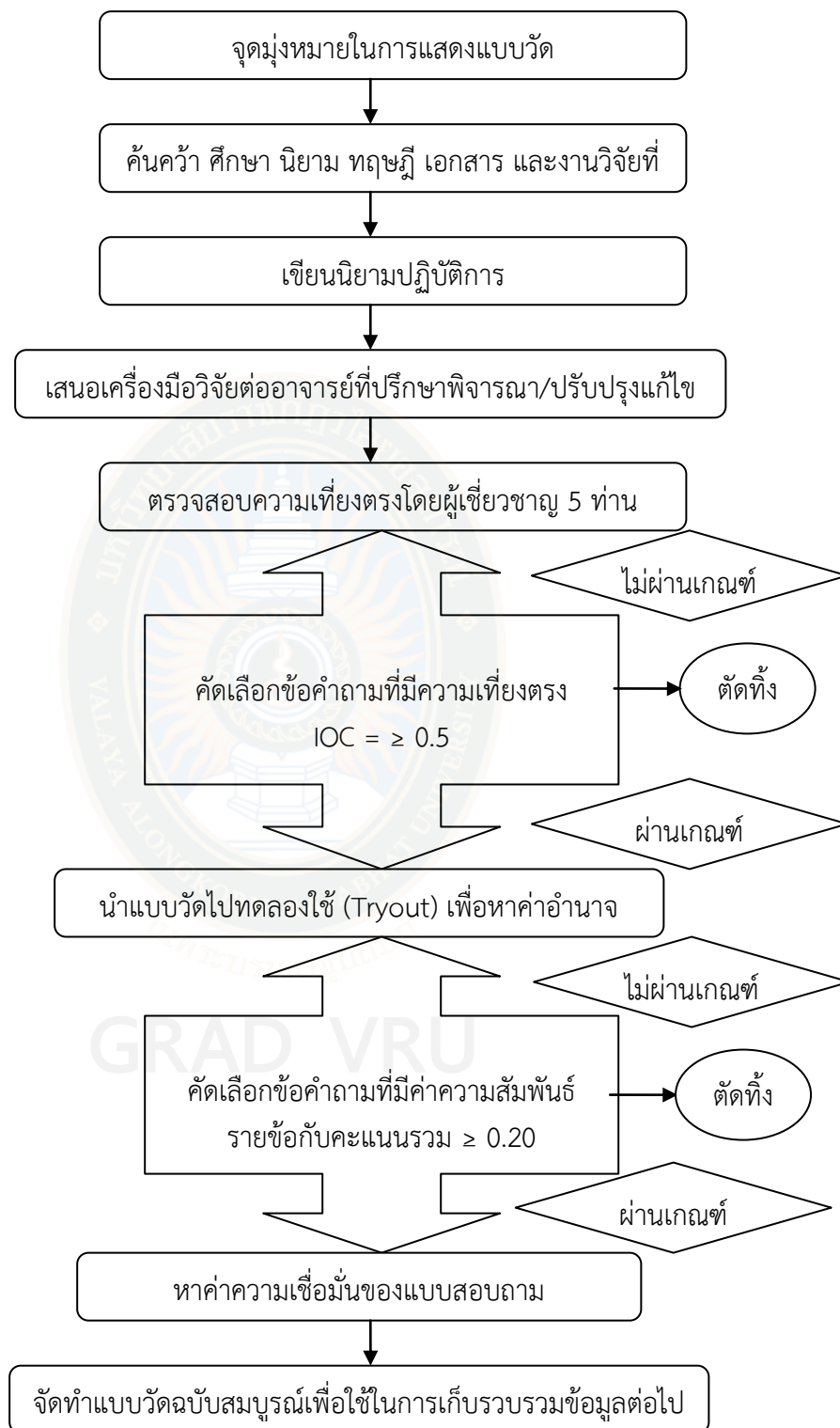
8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 7 ไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับจากนั้นนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ตามแบบของครอนบราก อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538) เช่นเดียวกับ ยุทธ ไกยวรรณ (2545)

สำหรับผลของการทดสอบความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) นั้น เท่ากับหรือมากกว่า 0.60 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ โดยผลของการทดสอบความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมากกว่า 0.60 ถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงในการนำไปเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์และแปลความหมายได้ ซึ่งจากการนำแบบสอบถามไปทดสอบได้ค่าของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

9. จัดพิมพ์ทำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและมีคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ดังรายละเอียดลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลของแต่ละจังหวัด ดังภาพที่ 3.1

GRAD VRU

ภาพที่ 3.1 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดผลกระทบต่อความสามารถในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูลจะดำเนินการโดยผู้วิจัยจัดเก็บด้วยตัวเองและมีผู้ช่วยวิจัย ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่วัดผลของความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ยื่นต่อผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมือง ในแต่ละจังหวัดต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (ตามรายละเอียดในเรื่องกลุ่มตัวอย่างและแผนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง)

3.4.3 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียน และโดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และข้อมูลที่ได้รับการกล่าวถึงในการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถจำแนกเอกสารที่ศึกษามีดังนี้ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2556 - 2559 การจัดตั้งศูนย์ศึกษาและเตรียมความพร้อมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เฉพาะกิจ) การจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกระทรวงมหาดไทย และการกำหนดแนวทางการพัฒนาระยะยาวโดยบรรจุในแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2555-2558 และเอกสารอื่นๆ ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำขึ้น

3.4.4 การสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semiformal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมือง ในแต่ละจังหวัดต่างๆ คำถามที่ใช้จะเป็นเพียงแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประสบความสำเร็จในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐ

3.4.5 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมผู้ช่วยนักวิจัยโดยขออนุญาตเก็บข้อมูลและดำเนินการดังต่อไปนี้

3.4.5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตนเองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้บริหารในแต่ละจังหวัดรวมถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์พร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ์ในการสอบถาม และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตาม วัน เวลาราชการ

3.4.5.2 ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลและกรอกข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาต ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของแบบสอบถามจากนั้นจึงนำกลับมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลมาแล้วนำแบบสอบถามที่ได้สอบถาม โดยแบ่งเป็นประเด็นตามคำถามของการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัยโดยใช้ระบบ IDEB (บุญทัน ดอกไธสง, 2549) หรือระบบ 1-2-3-4 เพื่อนำมาวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นตามหลักของเนื้อหาสาระที่ได้มาจากการสัมภาษณ์โดยทำการวิเคราะห์เป็นคู่ๆ ในแต่ละประเด็นของข้อมูลจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาจัดกระทำเป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลเสริมความแม่นยำและชัดเจนของข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ระดับเห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับเห็นด้วยมาก	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับเห็นด้วยน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับไม่เห็นด้วย	กำหนดให้	1 คะแนน

การแปลผล ค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2536) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
3.26 - 4.00	= ระดับมากที่สุด
2.56 - 3.25	= ระดับมาก
1.76 - 2.55	= ระดับน้อย
1.00 - 1.75	= ระดับน้อยที่สุด

3.5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ดังนี้

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลมาแล้วนำข้อมูลมาจัดระบบ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.5.2.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

3.5.2.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโดยความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี (Denzin N., 1970) ซึ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

(1) การตรวจสอบข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) ทำการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกันเป็นการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อทำการตรวจสอบว่าเมื่อบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะยังคงเหมือนเดิมหรือไม่ (Denzin N., 1970)

2) ตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อธิบายแล้วไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้เกี่ยวข้องอ่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและสามารถปรับแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องได้

(2) นำข้อมูลมาจัดระบบ โดยการจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

(3) จัดข้อมูลให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาอย่างง่าย เช่น ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และทำให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการนำเสนอในประเด็นที่เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบนำสัมภาษณ์ โดยเป็นขั้นตอนของการจัดการข้อมูลที่กระจัดกระจายให้อยู่ในระบบ โดยอาศัยพื้นฐานการจำแนกหมวดหมู่อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ แยกแยะองค์ประกอบของปรากฏการณ์ที่ศึกษาและทำความเข้าใจกับระบบของความหลากหลายเหล่านี้ การจัดและจำแนกข้อมูลเหล่านี้เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ถึง รูปแบบการจัดการ เงื่อนไขในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นนำเอาข้อมูลต่างๆ มาจัดระบบเพื่อมองถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำไปหาความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ในพื้นที่ต่อไป

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัด โดยการหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงครายข้อ (IOC) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความถูกต้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. วิเคราะห์หาความถี่ และค่าร้อยละ (Percentages)
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ค่าถดถอย (Regression)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายใต้ตาราง โดยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบกำกับดูแลหรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสัมภาษณ์เจาะจง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมืองเท่านั้น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งหมด จำนวน 24 คน เพื่อให้การสัมภาษณ์ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงถูกต้องมากที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสงวนสิทธิ์ในการให้ระบุชื่อ-สกุล ตำแหน่งของผู้ถูกสัมภาษณ์ หรือเฉพาะท่านที่อนุญาตในบางประเด็นเท่านั้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ผลข้อมูลความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ของสงวนสิทธิ์ในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั้งนี้ก็เพื่อให้ผลการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงถูกต้องมากที่สุด และเป็นความรับผิดชอบต่อจริยธรรมในการวิจัย

4.1 ส่วนที่ 1 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

1.1 การสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล พบว่า รัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงาน

ภาครัฐ และภาคเอกชนมีการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนผ่านนโยบายภาครัฐ แผนงานตามยุทธศาสตร์กระทรวงต่างๆ พร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงนโยบายด้านอาเซียน ซึ่งรัฐบาลได้มีการส่งเสริมพร้อมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานระบบคมนาคม การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือการสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ ทั้งนี้ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานการให้บริการที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น แต่ปัจจุบันพบว่ารัฐบาลมีการส่งเสริมสนับสนุนความพร้อมพื้นฐานค่อนข้างน้อยอันเป็นผลมาจากความขัดแย้งทางการเมือง เสถียรภาพของรัฐบาลไม่มีความต่อเนื่องส่งผลทำให้นโยบายต่างๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของไทยที่มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการหรือยึดแนวนโยบายของรัฐบาลทิศทางการพัฒนาโดยภาพรวมของประเทศมาประยุกต์หรือบัญญัติไว้แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานได้ จึงส่งผลทำให้ประเทศมีการเตรียมความพร้อมจากการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าระดับบนสู่ระดับล่าง ทั้งนี้การบริหารจัดการภาครัฐหรือรัฐบาลได้กำหนดนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์แล้วส่งต่อให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างการบริหารงานราชการ โดยที่รัฐบาลได้เตรียมความพร้อมในการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ระบบคมนาคม ระบบรถไฟฟ้าวางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานไทย การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้การบริหารจัดการของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ/บูรณาการ/จัดเวทีวิชาการ/จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน ทั้งนี้สอดคล้องกับ ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการเตรียมความพร้อมให้กับท้องถิ่นได้เตรียมตัวและเตรียมความพร้อมมาแล้วในระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดได้มุ่งส่งเสริมส่งให้จังหวัดมีศักยภาพความพร้อมในการเข้าสู่เป็นประชาคมอาเซียน โดยในด้านแผนยุทธศาสตร์ได้มุ่งพัฒนาด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานเช่น ระบบคมนาคมหรือโลจิสติกส์ การขยายถนน (บ่งชี้ได้จากการพยายามกู้เงิน 2 ล้านล้านบาท ของรัฐบาลยิ่งลักษณ์) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การพัฒนาระบบเทคโนโลยี การพัฒนาศูนย์ให้บริการการท่องเที่ยว เป็นต้น ตามอำนาจหน้าที่ของจังหวัดที่มีอยู่แต่ด้วยอุปสรรคด้านงบประมาณ บุคลากร ส่งผลทำให้จังหวัดต้องประยุกต์แผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งในด้านการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนซึ่งมีความสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาลไทย

ตลอดระยะเวลาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เริ่มต้นตัวที่จะเข้าร่วมกับอาเซียนมาโดยตลอด สังเกตได้จาก การเกิดเวทีอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอาเซียนที่จัดขึ้นโดยรัฐบาลเองเสมอๆ ซึ่งถือว่าการดีเพราะมีส่วนช่วยในการกระตุ้นภาคธุรกิจให้เกิดการตื่นตัวไปพร้อมๆ กันด้วย ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมเอง ก็เกิดการตื่นตัวอยู่ด้วยเช่นกัน เพราะเห็นว่ารัฐได้เตรียมระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการไว้รองรับการลงทุนจากประเทศสมาชิกในอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์ที่ถือเป็นกลุ่มนายทุนสำคัญของอนุภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกันก็เริ่มออกกฎเกณฑ์ที่ผ่อนปรนให้เกิดการลงทุนจากประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ซึ่งถือว่าเป็นข้อดีที่สะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลมีความพร้อมและตั้งใจที่จะเข้าเป็นชุมชนอาเซียน ในส่วนของภาคธุรกิจเองก็เตรียมตั้งรับกับการเข้าร่วมในกลุ่มอาเซียนอยู่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เริ่มหันกลับมาพิจารณาจุดแข็งจุดอ่อน รวมทั้งโอกาสและปัญหาหรืออุปสรรคที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากได้รับแรงกระตุ้นจากภาครัฐนั่นเอง

เช่นเดียวกันข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 4 ได้แสดงทัศนคติไว้ว่า

“การเมืองไทยในปัจจุบันขาดเสถียรภาพทางการบริหารหรือการปกครองในการกำหนดทิศทางเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลทำให้นโยบายจากส่วนกลางที่จะส่งต่อให้ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น ขาดความต่อเนื่องและชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกรอบปฏิบัติโดยหลักการมากกว่า ระเบียบ ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐ อปท. จะดำเนินการกำหนดแผนงาน/แผนยุทธศาสตร์ให้มีความเกี่ยวข้องกับอาเซียน เช่น การพัฒนาบุคลากร การเตรียมความพร้อมการให้บริการในหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น”

ดังนั้นแล้วการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารจัดการของรัฐบาลยังไม่มี การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและการส่งเสริมสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณอย่างจริงจัง เช่นเดียวกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 14 และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 7 เห็นว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมให้องค์กรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการให้บริการที่เป็นเลิศ การพัฒนาทักษะทางภาษาของบุคลากร และการจัดเตรียมระบบในการให้บริการกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 5 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาลที่มีความขัดแย้งของไทยส่งผลทำให้การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเป็นไปได้ช้ากว่าสิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีความได้เปรียบทางแผนที่พิกัดภูมิศาสตร์ที่สำคัญของการเชื่อมต่อมหาสมุทรแปซิฟิกและทะเลจีนใต้หรือเป็นศูนย์การทางการค้า คมนาคมในอาเซียนแต่หากเกิดวิกฤติปัญหาทางการเมืองย่อมส่งผลต่อการเข้าสู่อาเซียนอย่างแน่นอน

ทั้งนี้ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 11 ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ล้วนมีผลกระทบต่อคนไทยอย่างมาก แต่คนไทยรวมถึงข้าราชการไม่น้อยยังขาดการตระหนักรู้ ในเบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนอาเซียนและการจะเกิดผลกระทบดังกล่าว โดยเฉพาะการรวมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ไม่ทราบถึงผลกระทบที่อาจมีขึ้นในระยะอันใกล้ การที่ต้อง

เตรียมตัวและเตรียมความพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทันและได้ประโยชน์นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสูงสุดในระยะอันใกล้ การที่ภาคเอกชนของไทยก็เป็นหน่วยหนึ่งที่จะต้องมีความพร้อมต่อการเข้าร่วมกลุ่ม และงานประสานงานหลักของภาครัฐในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีประเด็นที่หลากหลายและกว้างขวางที่จะต้องดำเนินการทำให้การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยมีความซับซ้อนมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมให้กับภาคประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การที่จะต้องขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายด้านสังคมให้มีความกว้างขวางที่นับว่าเป็นเรื่องที่มีความท้าทายเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง โดยจะต้องสร้างความร่วมมือทั้งกับองค์กรภาครัฐองค์กรภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อสังคมรวมทั้งการเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า “เป็นเรื่องของทุกคน” การส่งเสริมให้ฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมจึงต้องออกแบบให้มีเวที กลไก และมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาครัฐ ได้มีโอกาสหาความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิด และส่งเสริม เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งนับว่าไม่ใช่เรื่องง่ายในการที่จะขับเคลื่อนทุกภาคส่วนดังกล่าวในบริบทของสังคมไทย

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 11 ได้กล่าวสรุปปิดท้ายว่า ท้ายที่สุดของการเป็นประชาคมก็คือการมีประชาชนเป็นศูนย์กลางความร่วมมือของทุกฝ่ายในการรักษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัตสูง ทั้งการแข่งขัน การปรับตัว และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เพื่อก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกกับคนไทยทุกกลุ่มให้มากที่สุด

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ราย อนุญาตให้เปิดเผยชื่อสกุลได้แก่ นางสาวอัจฉรา วงษ์เอก ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีว่า “การเตรียมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาอังกฤษที่ดี เพื่อช่วยให้เกิดการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสารทุกรูปแบบได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพตลอดไป ได้ตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมการเป็นประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่ง ซึ่งเสนอแนะให้นักศึกษาต้องรู้ว่าอาเซียนกำลังดำเนินการอะไรบ้าง ต้องรู้ว่า 7 สาขาวิชา ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้รองรับการแข่งขันได้อย่างไร การเตรียมเรื่องภาษาอังกฤษให้มีทักษะวิชาชีพที่ได้มาตรฐาน วิชาชีพอาเซียน การส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้สังคมและ วัฒนธรรมประชาคมอาเซียนมากขึ้น กฎระเบียบต้อง พัฒนาการเรียนรู้กฎหมายว่าด้วยอาเซียนมากขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 15 ธันวาคม 2556) เช่นเดียวกับ นายธีรวิฑูศิริวรรณ รองผู้ว่าจังหวัดปทุมธานี ว่า “ถึงเวลาแล้วที่ท้องถิ่นต้องพร้อมมากขึ้นในเรื่องภาษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน และยิ่งไปกว่านั้นภาษาคอมพิวเตอร์ ที่จะคุยแลกเปลี่ยนกับชาว

อาเซียนด้วยกัน ต้องสนับสนุนให้โรงเรียนภายใต้การดูแลของ อบจ. / เทศบาล และอบต. สนใจการพัฒนาภาษาต่างประเทศ ทั้งอังกฤษ และ ภาษาอื่นๆ เพื่อสร้างทุนมนุษย์ของประเทศไทยให้มีความสามารถเรื่องภาษาให้ได้โดยเร็วที่สุด” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ธันวาคม 2556)

สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ให้สัมภาษณ์ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการแก้ปัญหาด้านการควบคุมโรค การจำกัดผลกระทบของโรคร้ายแรง การสุขอนามัยและสิ่ง แวดล้อมในการทำงาน การสุขภาพ สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีระบบ ภาระงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการและ รักษาแรงงานต่างด้าว” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ธันวาคม 2556) และนายสิทธิเกตุ เข้มคง ท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ให้สัมภาษณ์ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความร่วมมือกับทุกหน่วยงานในการป้องกันโรคติดต่อ/โรคระบาด มีการดำเนินงานเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการระบาดของโรคต่างๆ ที่มีผลทั้งต่อสุขภาพประชาชนและกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีความร่วมมือด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นความร่วมมือทางวิชาการ องค์กรใดที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านใด ก็จะมาช่วยกันทำงาน ซึ่งนอกเหนือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองแล้ว องค์กรปกครอง รวมถึงภาคเอกชน ก็เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานทางด้านนี้ด้วย” (สัมภาษณ์เมื่อ 25 ธันวาคม 2556)

1.2 ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชนของไทย

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน พบว่า ในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนมีลักษณะที่มีความรวดเร็วในการบริหารจัดการที่มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ธุรกิจภาคเอกชนมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความสอดคล้องกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้รวดเร็วและมีความพร้อมมากกว่าภาครัฐ ซึ่งภาคธุรกิจได้ดำเนินการวางแผนการตลาดกลยุทธ์ทางการค้า การลงทุนและการวางแผนอัตรากำลังคนรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานและทุนเสรีทางการค้าระหว่าง 10 ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน โดยที่ภาคเอกชนได้มีการปรับตัวในหลายมิติเช่นการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานตรงต่อกลุ่มลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน มิติด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มิติด้านการหาหุ้นส่วนทางธุรกิจ ซึ่งภาคเอกชนมีการวิเคราะห์และปรับตัวในองค์กรให้สอดคล้องกับการเข้าสู่อาเซียนแต่ภาคเอกชนยังขาดการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือความชัดเจนในด้านนโยบายด้านอาเซียน ด้านภาษี ด้านกฎหมายแรงงาน และการแก้ไขปัญหาด้านการกีดกันทางการค้า ปัจจัยดังกล่าวภาครัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนหรือกำหนดแนวทางที่ชัดเจนซึ่งมีความสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 และ 9 ได้กล่าวไว้ว่า ในภาพรวมกลุ่มทุนทางภาคเอกชนของไทยเองก็มีความพร้อมในหลายด้าน ทั้งด้าน

เงินทุน ภูมิปัญญาหรือทรัพย์สินทางปัญญา เทคโนโลยี และฐานความพร้อมทางด้านประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มทุนที่เคยลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านอยู่แล้ว ซึ่งมีประสบการณ์และทักษะความชำนาญ ในการเลือกที่จะดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในระดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงส่งผลให้ภาคธุรกิจเอง ต่างก็เกิดความพร้อมที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ขณะเดียวกันกลุ่มทุนท้องถิ่นที่อยู่ตาม ชายแดนก็เรียนรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ประเทศเพื่อนบ้านต่างเข้ามามีปฏิสัมพันธ์อยู่แล้ว เช่น เข้าใจว่าสินค้า ประเทศใดเป็นที่ต้องการในต่างประเทศ ระดับหรือกลุ่มลูกค้ามีศักยภาพในการบริโภคมากหรือน้อย เพียงใด รวมถึงบริการประเภทใดที่เหมาะสมกับการส่งต่อไปยังประเทศที่สาม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วน สะท้อนให้เห็นว่า ภาคธุรกิจของไทยมีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะต่างก็มีการ วิเคราะห์ศักยภาพของตนมานานพอสมควร

ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 6 ได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยสภาพพื้นฐาน นั้น ภาคเอกชนไทยต่างมีบทบาทในเชิงปฏิสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว ซึ่ง จำเป็นต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เผชิญกับการแข่งขันตลอดเวลา ซึ่งอาจแตกต่างกับภาครัฐ เพราะแม้ ภาครัฐจะมีอำนาจในการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการส่งเสริมและการกำกับภาคเอกชนก็ตาม แต่ภาค ธุรกิจก็ทำได้คล่องตัวมากกว่าภาครัฐ เนื่องจากกฎเกณฑ์ต่างๆ สำหรับการปรับตัวเพื่อการแข่งขันนั้นมี ข้อจำกัดน้อยกว่า ส่วนภาครัฐยังต้องติดขัดกับกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับอยู่บ้าง เช่น ในระดับ องค์กรบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านได้โดย อิสระเพราะต้องอยู่ภายใต้การกำกับอย่างใกล้ชิดจากในส่วนภูมิภาค เป็นต้น เช่นเดียวกับข้าราชการ ระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชนไทยกับการก้าวเข้า สู่การเป็นประชาคมอาเซียน และที่สำคัญเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็น ประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการที่อาเซียนมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก ภาคเอกชนจะต้องมีบทบาทในการประสานกับส่วนราชการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญต่างๆ อาทิเช่น การประสานงานกับส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับความสามารถในการ แข่งขันในตลาดอาเซียน การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองความ ต้องการ และมีขีดระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคภาครัฐ โดยในปัจจุบัน มีผู้แทนสภา หอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ใน องค์กรประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ เป็นต้น

การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรีที่ระหว่างประเทศสมาชิก อาเซียน (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่างๆ ของที่กำหนด การรักษาคุณภาพ

สินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมการเตรียมความพร้อมของภาคประชาชนในการเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน อาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจากหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้

ดังนั้น การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น การส่งเสริม การสร้าง และใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทย จะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดการบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ และมีการพบปะกับภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน

นอกจากนี้แล้วผู้ให้สัมภาษณ์ของภาคธุรกิจได้แก่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 4 ได้แสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจไว้ว่า เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการดำเนินงานของภาคเอกชนมีความคล่องตัว มีการปรับตัวได้รวดเร็วกว่าภาครัฐ ทั้งในด้านนโยบายการปฏิบัติงาน บุคลากร การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาคเอกชนทั้งในระดับใหญ่ หรือ SME ย่อมมีการปรับตัวก่อนหน้าอยู่แล้ว ทั้งในด้านศักยภาพของฝีมือแรงงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การวางแผนอัตรากำลังคน ไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าภาครัฐ เช่นเดียวกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 5 ได้ให้ทัศนคติว่าจากการพูดคุยกับสมาชิกในกลุ่มธุรกิจและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเห็นว่านโยบายภาครัฐที่มีต่อการส่งเสริมธุรกิจก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนยังไม่มีหรือเห็นอย่างเป็นรูปธรรม ความชัดเจนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ รัฐบาลไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มธุรกิจใดก็ตาม ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วกลุ่มธุรกิจของไทยมีการปรับตัว เตรียมความพร้อมในมิติต่างๆ ได้ดีกว่าภาครัฐเสียยิ่งกว่า ทั้งนี้ภาครัฐต้องมีความชัดเจนในด้านอาเซียนมากกว่านี้ เช่น แรงงานต่างด้าว เพราะปัจจุบันการเคลื่อนย้ายแรงงานยังมีปัญหาและระยะเวลาในการทำงานมีน้อยมาก และมีขั้นตอนระเบียบที่ยุ่งยากมาก ภาคธุรกิจขนาดเล็กไม่สามารถปฏิบัติได้ หาก พ.ศ. 2558 กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่สามารถตกลงนโยบายด้านแรงงาน หรือทิศทางในการพัฒนาอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรมย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างแน่นอน

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 14 ได้กล่าวเสริมว่า ภาคเอกชนมีการปรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีการเพิ่มศักยภาพในการผลิต คุณภาพฝีมือ

แรงงาน กลุ่มลูกค้าใหม่ ทั้งนี้ในส่วนภาคธุรกิจมีการวางแผน (Plan) ในการทำงานดีกว่าภาครัฐ เพราะหากภาคธุรกิจไม่ปรับตัวย่อมส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดขององค์กร รัฐบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมมากกว่านี้ เช่น สิงคโปร์มีการออกกฎหมายเอื้อต่อการส่งออก เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้เปรียบในการแข่งขันในครั้งนี้นี้ และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 20 มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันโดยกล่าวว่า ภาคธุรกิจเอกชนต้องส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาสินค้าและบริการให้เป็นที่ยอมรับของสากล ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบต่อสังคมลูกค้าด้วย นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 8 กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมหลายประเภท และมีมาตรฐานคุณภาพของฝีมือแรงงานมากกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน แต่ปัจจุบันการปรับค่าแรงจากภาครัฐย่อมส่งผลทำให้ภาคธุรกิจต้องมีการปรับอัตราค่าจ้างคนให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบททางการเมือง หรือมีการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาเพื่อใช้ลดต้นทุน ซึ่งภาครัฐต้องกำหนดนโยบายในการส่งเสริมภาคเอกชน ซึ่งต้องยอมรับในบริบทของสังคมไทยว่าภาครัฐมีการสนับสนุนอุตสาหกรรมต่างๆ ค่อนข้างน้อย แต่ในทางกลับกันประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความนำลงทุนมากที่สุดในอาเซียนและมีทรัพยากร วัฒนธรรม สังคม ที่มีความปลอดภัยและสะดวกรวดเร็วมากกว่าหลายประเทศในอาเซียน

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ราย อนุญาตให้เปิดเผยชื่อสกุลได้แก่ นายทรงยศ เทียนทอง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ให้สัมภาษณ์ว่า

“ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีต่อเศรษฐกิจไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดตลาดการค้าเสรีภายใต้องค์การการค้าโลก และภายใต้กรอบอาเซียน (อาฟต้า) ที่มีต่อภาคการเกษตร เศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจรายสาขา ปัจจัยการผลิตการเกษตรและปัจจัยการผลิตอื่นทางเศรษฐกิจของไทยและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าของอาเซียนสู่องค์การการค้าโลกถึงความเป็นไปได้ มาตรการทางการค้าและปัจจัยอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า เพื่อการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทยที่มีต่อกลุ่มการค้าอื่นๆ พร้อมทั้งแนวทางการปรับตัวของภาคการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานด้านการค้าระหว่างประเทศ และการบริการการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้ได้มาตรฐานสากล และการปรับปรุงและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่ อยู่ในระดับมาก” (สัมภาษณ์เมื่อ 9 ธันวาคม 2556) สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายชูศักดิ์ ตรีสาร รองผู้ว่าจังหวัดสระแก้วให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทยด้านบริการ 2 สาขา ได้แก่ สาขาท่องเที่ยวและการบิน ซึ่งไทยเป็นประเทศผู้รับผิดชอบหลักในด้านท่องเที่ยวให้เร่งปรับประสานกฎระเบียบในการออกวีซ่าให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางมาอาเซียน และ ยกเว้นวีซ่าสำหรับคนอาเซียนที่เดินทางภายในอาเซียน” (สัมภาษณ์เมื่อ 9 ธันวาคม 2556)

1.3 ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีความพร้อมพอสมควรในการบริหารจัดการสำหรับการเข้าร่วมกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนของ การสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรและประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท ความสำคัญ และประโยชน์ของอาเซียนกับประเทศไทยในท้องถิ่น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ ภารกิจของท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานบุคลากร และประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่อาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นโดยการพัฒนาหรือการเร่งปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานในท้องถิ่น เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การคมนาคม ปรับปรุงถนนขยายเส้นทางให้มีความสะดวกในด้านโลจิสติกส์บัญญัติไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของท้องถิ่นเอง การปรับปรุงระบบสารสนเทศและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น มีอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ภารกิจและงบประมาณขององค์กรที่มีอยู่ ทั้งนี้นโยบายที่ไม่ชัดเจนของรัฐบาล ขาดหน่วยงานกำกับดูแลด้านอาเซียนหรือการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลมีผลกระทบต่อการส่งเสริมหรือเตรียมความพร้อมให้กับอปท.เหมือนกันเนื่องจากปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำกัดในแผนงบประมาณอยู่แล้วทำให้การเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่อาเซียนจึงควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 และ 19 ได้กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยเองก็มีความพร้อมพอสมควรในการบริหารจัดการสำหรับการเข้าร่วมกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท ความสำคัญ และประโยชน์ของอาเซียนกับประเทศไทย ถึงแม้ประเทศไทยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือมีปัญหาทางการเมืองอยู่ก็ตาม แต่ปัญหาเหล่านี้กลับไม่ได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของไทยในการเข้าร่วมอาเซียนแม้แต่น้อย ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังคงรับนโยบายดังกล่าวเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจหรือสร้างทัศนคติอันดีเกี่ยวกับอาเซียนต่อประชาชนทั้งในระดับรากหญ้าและชุมชนเมือง ในขณะเดียวกันในเขตพื้นที่ตามแนวชายแดนต่างก็มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการค้าการลงทุน โดยเฉพาะบริเวณที่มีด่านเข้าออกทั่วประเทศ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้วยดีมา

โดยตลอด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจึงไม่ใช่ว่าต้องเผชิญกับการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพราะรัฐบาลก็ให้การสนับสนุนด้วยดีพอสมควรทีเดียว นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 ได้กล่าวไว้ว่าตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีความพร้อมในระดับหนึ่งพิจารณาได้จากบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดนเพื่อรองรับการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของพ่อค้าไทยกับพ่อค้าประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ การค้าในตลาดโรงเกลือที่เทศบาลตำบลป่าไร่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่รองรับการค้าและการลงทุนในการดำเนินธุรกิจของพ่อค้าและนักลงทุนชาวกัมพูชา เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในระดับจังหวัด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายก็มีการสร้างระบบสาธารณูปการที่พร้อมเพียงสำหรับการสนับสนุนการลงทุนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งทางด้านคมนาคมขนส่ง และโครงข่ายไฟฟ้า และระบบการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ดังนั้น สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยทั้งในระดับตำบลและระดับจังหวัดต่างมีความพร้อมที่จะส่งเสริมการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในด้านการวางระบบสาธารณูปการ

โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้ให้ข้อมูลการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไว้ว่าสนใจ ดังนี้ การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจต้องทบทวนบทบาทในการดูแลและช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิตในพื้นที่ และส่งเสริมทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม ด้านสังคมควรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากยาเสพติด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการศึกษาควรเน้นภาษาที่ใช้สื่อสารและการทำงาน ส่งเสริมและเพิ่มหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ด้านวัฒนธรรมควรพัฒนาเอกลักษณ์ไทยสู่สากลโดยพัฒนาความร่วมมือ เผยแพร่แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมความร่วมมือด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนและนานาชาติ ด้านสาธารณสุขควรคำนึงถึงผลกระทบจากปัญหาสาธารณสุขที่อาจเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานและนักท่องเที่ยวโดยเสรีส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ด้านทัศนคติต้องมีการปรับทัศนคติในการทำงานของข้าราชการท้องถิ่น ให้มีความเป็นมืออาชีพ และมีความเป็นนานาชาติ และทัศนคติเกี่ยวกับนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การอยู่ร่วมกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน และผู้นำท้องถิ่นไม่ใช่แค่ผู้นำของอำเภอหรือตำบลในประเทศอีกต่อไป แต่จะต้องเป็นผู้นำในชุมชนเดียว คือชุมชนอาเซียน และด้านการบริหารจัดการ ต้องมีระบบกลไกและการเตรียมความพร้อม การนำหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดีมาเป็นพลังในการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กร ดังนั้น ถ้าพิจารณาในแง่ของการเตรียมการให้เป็นประชาคมอาเซียนที่แข็งแรงและเป็นปึกแผ่น เราอาจต้องศึกษาแผนแม่บทของการ

เป็นประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างจริงจัง และละเอียด หลังจากนั้นอาจจะจัดการประชุมสัมมนาเรื่องนี้ให้มีการอภิปรายกันในที่สาธารณะอย่างกว้างขวาง

โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 4 ได้กล่าวไว้ว่า หากสังเกตการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานบุคลากร และประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่อาเซียน ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลได้มุ่งพัฒนาด้านระบบโลจิสติกส์ต่างๆ การปรับปรุงระบบสารสนเทศ หรือจุดปล่อยสัญญาณอินเทอร์เน็ตชุมชน จุดบริการนักท่องเที่ยว หรือการพัฒนาป้ายต่างๆ ให้เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น เช่นเดียวกับ ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 12 ได้แสดงทัศนคติว่า หน่วยงานท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐานให้มีความพร้อมซึ่งเป็นไปตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น แต่ตนเองเห็นว่าด้วยศักยภาพด้านงบประมาณและกำลังคนยังมีไม่เพียงพอเพราะภารกิจหน้าที่ประจำของท้องถิ่นมีจำนวนมาก ดังนั้นควรมีหน่วยงานที่ประสานด้านอาเซียนให้มากขึ้นตามระยะเวลาการเปลี่ยนผ่านการเข้าสู่อาเซียนดังกล่าว

ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 9 ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจุบัน อบต. เทศบาล ได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอาเซียนเป็นอย่างดี มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาให้ความรู้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ท้องถิ่นจะสามารถทำได้ตามที่กรอบกฎหมายกำหนดไว้ เพราะนโยบายหลายๆ เรื่องต้องถูกกำหนดมาจากรัฐบาลไม่ใช่ปล่อยให้ท้องถิ่นหรือภาคเอกชนดำเนินการเอง แต่ต้องเข้าใจถึงสถานการณ์ทางการเมืองไทยและการเมืองในอาเซียนด้วยว่ามีความหลากหลายและขัดแย้งกันเองภายในประเทศและระดับประเทศ ดังนั้นทั้งท้องถิ่นต้องมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในด้านคุณภาพชีวิต อาชีพ ที่ดินทำกิน ให้ดีเพราะจะเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เช่นเดียวกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 7 กล่าวว่าด้วยอำนาจหน้าที่ ภารกิจในการถ่ายโอนจากการกระจายอำนาจนั้นทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมหรือพัฒนาในการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่อาเซียนได้ เช่น การปรับปรุงระบบคมนาคม ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ให้มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการพัฒนาในอนาคต การเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรในท้องถิ่นเรื่องของภาษา การทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล การรณรงค์ให้ประชาชนได้รับทราบ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้องถิ่นตระหนักและเป็นนโยบายสำคัญของผู้นำท้องถิ่นในการยึดเป็นแนวในการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 16 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ได้กำหนดนโยบายในการหาเสียงหรือวิสัยทัศน์ในปัจจุบันต้องมีคำว่า อาเซียน หรือกำหนดนโยบายด้านอาเซียนในการพัฒนาชุมชน เพราะส่วนใหญ่เห็นว่าการนำเรื่องอาเซียนเข้ามาสู่การพัฒนาท้องถิ่นจะให้เกิดความตระหนักรู้และความตื่นตัวในการพัฒนาทั้งระดับบุคลากรและ

ประชาชน ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การประดับธงอาเซียน การตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา การจัดอบรมเผยแพร่ความรู้อาเซียนให้กับประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน การทำความสะอาดบริเวณริมสองฝั่งถนน

ทั้งนี้ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 9 เห็นแย้งว่า การเข้าสู่อาเซียนทำให้ท้องถิ่นได้มีการกิจ หรือบทบาทความรับผิดชอบมากขึ้นจากจำนวนแรงงานที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ เช่น ความสะอาด อาชญากรรม การค้ามนุษย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระงานของบุคลากร งบประมาณในการปรับปรุงหรือพัฒนา ซึ่งแม้ว่าท้องถิ่นเองจะมีแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ดีขึ้นรองรับการเข้าสู่อาเซียนแต่ประชากรแฝงที่มากขึ้น สภาวะเศรษฐกิจหรือการจัดเก็บรายได้เท่าเดิมแต่ภาระงานเพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนเองในพื้นที่ได้รับผลกระทบเช่นกัน เพราะหากรัฐกำหนดนโยบายที่ชัดเจน แนวทางปฏิบัติในการให้จัดเก็บภาษีได้อย่างเป็นระบบจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการดูแลและพัฒนาแรงงานและโครงสร้างพื้นฐานได้ดีกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 21 มีทัศนคติว่า งบประมาณที่มีอย่างจำกัดแต่ปัญหาความต้องการของประชาชนมีเพิ่มขึ้นเป็นเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องๆ ง่ายๆ ที่ท้องถิ่นจะเตรียมความพร้อมได้อย่างสมบูรณ์แต่ผู้บริหารท้องถิ่นมีศักยภาพในการบูรณาการโครงการต่างๆ ให้มีความสอดคล้องเหมาะสม ทั้งการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนและสามารถส่งเสริมความร่วมมือด้านอาเซียนได้ในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ผลจากความขัดแย้งทางการเมืองไทยย่อมส่งผลกระทบต่อการกำหนดวิสัยทัศน์หรือนโยบายให้กับท้องถิ่นนำไปสู่การปฏิบัติแต่ยังเชื่อว่าศักยภาพของท้องถิ่นไทยหรือการปกครองท้องถิ่นไทยมีขีดความสามารถและศักยภาพดีกว่าประเทศอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ราย อนุญาตให้เปิดเผยชื่อสกุล ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายสมหมาย วิเชียรฉันทน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ให้สัมภาษณ์ว่า

“การเตรียมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ด้านสังคม เป็นการส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างสังคมที่ มั่นคงและปลอดภัยจากยาเสพติด เพิ่มพูนการกินดีอยู่ดีของประชาชนอาเซียน ผ่านโอกาสที่หัดเทียมกันในการเข้าถึง การพัฒนามนุษย์ สวัสดิการ และความยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่คุ้มครองสภาพแวดล้อม ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนโดยเคารพความหลากหลายและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม” (สัมภาษณ์เมื่อ 16 มกราคม 2557)

จึงสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายอมรภักดิ์ เรืองเดช ท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี ให้สัมภาษณ์ว่า “การเตรียมความพร้อมด้านวัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการพัฒนาความร่วมมือ เผยแพร่ แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ทาง

ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน และนานาชาติ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ในมิติทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาสังคมอาเซียน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในประชาคมอาเซียน ในมิติทางสังคมวัฒนธรรม พัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งมีการรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาและรากเหง้าความเป็นตัวตนของท้องถิ่นไทย แต่ละท้องถิ่นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร แก้ไขผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ” (สัมภาษณ์เมื่อ 16 มกราคม 2557)

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารการจําโครงการสัมมนาการจัดประชุมของจังหวัดปทุมธานี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรี พบว่า การเตรียมความพร้อมจังหวัดปทุมธานีเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วันที่ (11 กุมภาพันธ์ 2557) เวลา 13.00 น. นายวินชัย อูยางกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการการเตรียมความพร้อมจังหวัดปทุมธานีเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ด้านประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน) ครั้งที่ 1 /2557 ณ ห้องประชุมบัวหลวง ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี ประชาคมอาเซียนจะเริ่มต้นเมื่อ 31 ธันวาคม 2558 ดังนั้นทุกประเทศจึงต้องเตรียมความพร้อม ตามแผนงาน (Blueprint) ที่กำหนด ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์กับประเทศและภูมิภาคมากที่สุด ประชาคมอาเซียนจึงมีความสำคัญต่อประเทศไทยทั้งการเพิ่มอำนาจในการเจรจา ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความร่วมมือต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นในฐานะที่เป็นตลาด แหล่งผลิตสินค้าและบริการ

ดังนั้น เพื่อพร้อมการรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นจากประชาคมอาเซียนและเป็นการสร้างความพร้อมให้กับบุคลากร ในส่วนของจังหวัดปทุมธานี ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอาเซียนที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ เกิดความตระหนัก รู้ สามารถเตรียมความพร้อมตลอดจนความสามารถในการวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรอบด้านและเป็นระบบ จังหวัดปทุมธานีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมจังหวัดปทุมธานีเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

- 1) ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
- 2) ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3) ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

โดยที่การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนจังหวัดสระแก้ว พบว่า ในวันที่ (5 มีนาคม 2557) ณ โรงแรมอินโดจีน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

นายพิษณุวัตร วรรณะกุล นายอำเภออรัญประเทศ เป็นประธานจัดโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่ชายแดน (People to People Connectivity) ประจำปี 2557 โดย น.ส. จันทร์เพ็ญ สอนสมสุข พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร อรัญประเทศร่วมเป็นเกียรติ

นายพิษณุวัตร วรรณะกุล นายอำเภออรัญประเทศ กล่าวว่า การจัดโครงการนี้จัดขึ้น เนื่องจากต้องการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนของกรมการปกครอง สร้างความรู้ความเข้าใจด้านประชาคมอาเซียนให้แก่ส่วนราชการระดับอำเภอ ข้าราชการฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านสามารถเตรียมความพร้อมเมื่อการเปิดประชาคมอาเซียนมาถึงในปี 2558 ได้

ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมรับการอบรมจำนวน 200 คน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องของอาเซียนทั้งศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และที่สำคัญคือ เรื่องของการเกษตร เพื่อให้สามารถนำเอาความรู้ในการอบรมไปปรับใช้เพื่อเตรียมตัวเข้าประชาคมเศรษฐกิจในปี 2558 ได้นั่นเอง (ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 5 มีนาคม 2557)

และการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนจังหวัดจันทบุรี พบว่า ที่ห้องประชุมจตุรมณี โรงแรมเคพีแกรนด์ จังหวัดจันทบุรี นายวิจิต ชาติโพธิฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี เป็นประธานการเปิดโครงการประชุมสัมมนา เรื่องการเตรียมความพร้อมจังหวัดจันทบุรี ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยมี หัวหน้าส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในจังหวัดจันทบุรี เข้าร่วมสัมมนากว่า 300 คน สัมมนาการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ข้าราชการ ผู้นำองค์กรภาคเอกชน ผู้นำองค์กรชุมชนท้องถิ่น ได้เข้าใจต่อระบบการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เป็นการพัฒนาตนเองเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นายสุรชัย สุขสวัสดิ์ รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานจังหวัดจันทบุรี กล่าวว่า จังหวัดจันทบุรีได้เห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในจังหวัดจันทบุรี ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในประชาคมอาเซียนและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หลังจากที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยเฉพาะให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดจันทบุรี เข้าใจ และตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งด้านบวก และด้านลบ ต่อระบบการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระบบราชการ และให้ทุกภาคส่วนพัฒนาศักยภาพให้พร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างรู้เท่าทัน

ด้าน ดร.ประวัฒน์ อุตตโมต กล่าวว่า ภายหลังจากที่ประเทศไทยจะก้าวสู่ประเทศอาเซียน จะมีเสรีในหลายด้าน โดยเฉพาะการค้าขาย ที่จังหวัดจันทบุรีที่จะได้รับประโยชน์ในการค้าขาย

ระหว่างประเทศ รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่ไร้พรมแดน ซึ่งตนเองมองว่าเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม เปิดเสรีไร้พรมแดน อยากรัฐบาลออกประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกในพื้นที่ชายแดน

ขณะที่ ร.ต.อ.ดร.นิติภูมิ นวรัตน์ กล่าวว่า หลังจากวันที่ 1 มกราคม 2558 ที่ประเทศไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียน จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย การท่องเที่ยว การเมือง การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษา ที่ประเทศไทยยังอ่อนด้อยเรื่องของการพัฒนาภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากประชาชนที่ยังไม่สามารถพูด หรือเขียนภาษาอังกฤษได้ จะส่งผลกระทบต่อในเรื่องการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียน ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว อยากรเห็นการศึกษาของประเทศไทยมีการส่งเสริมภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง ขณะที่ประเทศกัมพูชาเพื่อนบ้านในขณะนี้ มีการสอนภาษาอังกฤษทุกหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนของประเทศกัมพูชา สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างดี

ร.ต.อ.ดร.นิติภูมิ กล่าวต่อว่า เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน สามารถเข้ามาค้าขาย หรือแรงงานสามารถเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้โดยเสรี ซึ่งถ้าหากประเทศไทยไม่มีการเตรียมพร้อมในการที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนก็จะส่งผลเสีย และเสียเปรียบเพื่อนสมาชิกในกลุ่มอาเซียนอย่างแน่นอน (ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 2 เมษายน 2555)

ดังนั้น ภายใน พ.ศ. 2558 ที่กำลังจะถึงนี้ จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ที่ได้สร้างเงื่อนไขใหม่ๆ ของการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยที่เคยปรับตัวมาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 นั้นจะต้องมีการทำทลายที่นำไปสู่การปรับตัวครั้งใหม่ ซึ่งนั่นหมายถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ คือ มีการไหลเวียนของเงินทุน สินค้าและบริการ ตลอดจนแรงงานข้ามชาติที่บริเวณชายแดน การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของไทยต่อกับเศรษฐกิจของโลก และผลกระทบจากความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรมและสังคม

ประเด็นที่ 2 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 การสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ชุมชนอาเซียน โดยยึด Blueprint มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ให้หน่วยงานภาครัฐได้นำไปปฏิบัติหรือส่งเสริมภาคธุรกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ส่งเสริม

ประชาสัมพันธข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้ประชาชนได้รับทราบ พร้อมทั้งมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ชุมชนอาเซียนผ่านนโยบายด้านการส่งเสริมโครงสร้างขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมไทย นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงการส่งเสริมสนับสนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกลับพบว่าได้ดำเนินนโยบายไปตามโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนฝ่ายกระทรวง จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติเท่านั้นแต่ยังพบข้อจำกัดว่างบประมาณเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่อาเซียนยังมีจำกัดและไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาและผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลทำให้นโยบายการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมชะงักหรือยุติไป ดังนั้นรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการด้านอาเซียน จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 4 เห็นว่าสภาพปัญหาทางการเมืองไทยในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมาเกิดความขัดแย้งและขาดความต่อเนื่องของนโยบายพอสมควรซึ่งหากพิจารณาในมิติเชิงนโยบายด้านการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนยังเป็นการกำหนดในกรอบและทิศทางที่กว้างๆ มากกว่าเจาะจงหรือมีหน่วยงานกำกับติดตามดูแลอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาคธุรกิจหรือหน่วยงานต่างๆ เองได้ติดตามรัฐบาลว่าจะกำหนดนโยบายอย่างไร มีการปรับกฎหมายลักษณะใด หรือการยกเลิกการค้าหรือไม่ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่ต้องติดตามประเมินผลเพื่อประกอบในการบริหารจัดการในหน่วยงาน ดังนั้นการสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมหรือมีเพียงการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันมากกว่าการร่วมดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 7 เห็นว่า รัฐบาลควรมีการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้านอาเซียนให้เพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐและการจัดเก็บรายได้มีเพียงบริหารงานตามแผนโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจมีไม่เพียงพอต่อการเตรียมความพร้อมดังกล่าว งบประมาณก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้มีเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 ได้แสดงทัศนคติที่มีต่อการเตรียมความพร้อมว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยโดยเฉพาะตามแนวตะเข็บชายแดนต่างรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ว่าการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนนั้น ไทยซึ่งมีจุดแข็งในแง่การเป็นฐานการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ย่อมสามารถกระจายสินค้าเหล่านั้นไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ และสามารถนำมาซึ่งรายได้จำนวนมากจากการค้าการลงทุนที่เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงประชาชนในองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลในเขตชายแดนย่อมมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีได้สูงขึ้นทีเดียว เพราะฉะนั้นการที่รัฐบาลผ่อนคลายเป็นพิเศษ กฎเกณฑ์ ให้กับคนในประเทศเพื่อนสมาชิกย่อมถือเป็นสิ่งที่ดีมากกว่าผลเสีย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้จึงได้รับการสนับสนุนหรือร้องขอ

การสนับสนุนจากรัฐโดยเฉพาะในแง่ของการสร้างระบบสาธารณูปการต่างๆ รวมถึงการผ่อนปรนกฎระเบียบเพื่อเอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับก้าวไปสู่อาเซียนได้อย่างสอดคล้องเป็นผลดี หรือเกิดประโยชน์สุขต่อสังคมไทยโดยรวม เช่นเดียวกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 เห็นว่า รัฐบาลเองก็มีส่วนในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมตัวเข้าร่วมกับอาเซียนในระดับหนึ่ง กล่าวคือ มีการออกนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการประชาสัมพันธ์ถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศสมาชิก ซึ่งอย่างน้อยคนไทยได้เรียนรู้ว่า อาเซียนนั้นมีบทบาทเกี่ยวข้องกับคนไทยในอนาคตในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านแรงงาน และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้กล่าวว่าการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นประกอบด้วย 3 เสาหลักคือ 1) ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาในด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือ 1 ใน 3 เสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจในเสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาหารและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ในบริบทดังที่กล่าวมาย่อมจะส่งผลกระทบต่อทางการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน ส่วนในด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยมีมุมมองว่าควรมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ 1) การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในเชิงนโยบาย คือ กระทบวงศีกษาธิการและกระทบวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา นโยบายที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของรัฐบาลยังไม่มี ความชัดเจนมากนักในการนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งควรมีนโยบายในการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม 2) การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองทางการเรียน การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมาการปรับเปลี่ยนทางการจัดระบบ อุดมศึกษาของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนสถานะของอาจารย์จากที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษานั้น ทำให้ความมั่นคงทางด้านอาชีพ ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางด้านฐานเงินเดือน โดยเป็นการปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบพนักงานมหาวิทยาลัย 3) การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา คือ นักศึกษานั้น หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้ปรับตัว และเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต เช่น นักศึกษา ต้องมีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของข้อดีและข้อเสียอย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับทั้ง กระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการทัศนการเรียนรู้ ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมทั้งสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ต้องการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะว่าถ้าหากชุมชนท้องถิ่นไม่มีมาตรการหรือแผนรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก็จะทำให้เกิดความเสียเปรียบทางการแข่งขันการตลาด ตลอดจนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และการสร้างชุมชนเศรษฐกิจอาเซียนที่จำเป็นต้องมีผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ให้มีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนให้เข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ ซึ่งต้องมีกลไกและสถาบันการศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่น ควรมีการสนับสนุนในการประสานงานและการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนท้องถิ่นในอนาคต แก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และปรับตัวในการวางแผนชุมชนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 5 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ภาครัฐควรส่งเสริมการเตรียมความพร้อมภาษาอังกฤษ ให้กับข้าราชการและส่งเสริมนโยบายด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่างประเทศอย่างจริงจัง โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 6 ได้แสดงทัศนคติว่า รัฐบาลควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสำนักงานเพื่อดูแลงานรับผิดชอบงานด้านอาเซียนโดยเฉพาะ ภายใต้โครงการทำความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทำความเข้าใจในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 14 เห็นว่ารัฐบาลควรมีการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้านอาเซียนให้เพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐและการจัดเก็บรายได้มีเพียงบริหารงานตามแผนโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจมีไม่เพียงพอต่อการเตรียมความพร้อมดังกล่าว งบประมาณก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 มิติที่รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนในด้านพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่รัฐบาลควรมีการกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นสู่อาเซียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านกิจการงานอาเซียนให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลงานด้านอาเซียนในท้องถิ่นหรือการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีเวทีสัมมนาทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ภาครัฐภาคเอกชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดยุทธศาสตร์ความต้องการในการเตรียมความพร้อมอย่างบูรณาการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบซึ่งรัฐบาลต้องเป็นผู้ประสานงานดังกล่าวในฐานะผู้มีอำนาจฝ่ายบริหารของประเทศ นอกจากนี้แล้วปัจจัยที่สำคัญคือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความสอดคล้องกับ ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 ได้กล่าวไว้ว่า ประการแรกของการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลคือควรให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้เพียงพอที่จะใช้สำหรับการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีผลเสียของอาเซียนแก่ประชาชน และโดยเฉพาะภาคธุรกิจเอกชนเพื่อให้เกิดความพร้อมหรือเตรียมยุทธศาสตร์รองรับการเข้าร่วมอาเซียนอย่างจริงจังในปี 2558 ประการต่อมา ภาครัฐควรจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมหรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีหรือผลเสีย ของการเข้าร่วมกับประเทศอื่นๆ ในฐานะอาเซียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ในการหาดีที่จะเลือกใช้ ประเด็นใดให้เป็นประโยชน์แก่คนในท้องถิ่น โดยรัฐควรให้องค์กรนี้เข้าไปช่วยองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ในประเด็นดังกล่าว และประการที่สาม รัฐบาลควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ตามแนวชายแดนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งล้วนเป็นประเทศสมาชิกในอาเซียนเช่นเดียวกัน อันย่อมจะนำมาซึ่งการขยายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมร่วมกัน สอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 21 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ควรให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ เพื่อใช้ในการสร้างกิจกรรมรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีผลเสียของอาเซียน และควรมีฝ่ายประชาสัมพันธ์จากฝ่ายรัฐบาลที่ทำหน้าที่ในการประสานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย โดยเฉพาะตามแนวชายแดนกับท้องถิ่นของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรวมถึงภาคเอกชนของประเทศเพื่อนบ้านด้วย

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีการแถลงนโยบายรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภา หนึ่งในจุดมุ่งหมายของนโยบายรัฐบาล คือ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนปี 2558 อย่างสมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคง โดยนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรกยังรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการร่วมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน” ซึ่งจะสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ที่กล่าวว่า “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียนนั้น หลักการที่สำคัญที่ควรจะต้องคำนึงถึงจะต้องประกอบไปด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของภาครัฐ โดยกระทรวงการต่างประเทศจะต้องมีการเสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงาน มีการพัฒนาศักยภาพข้าราชการทั้งด้านการทำงานในเวทีระหว่างประเทศ และทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกำลังเร่งรัดการดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กรอบอาเซียน 2) การเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน โดยการสร้างความรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน ผ่านกิจกรรมอาเซียนสัญจร กิจกรรมวันอาเซียน โครงการสัมมนาครูต้นแบบสู่ประชาคมอาเซียน ค่ายยุวทูตอาเซียน การจัดทำสื่อเผยแพร่ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ รายการโทรทัศน์ วิทยูสราชมรมย์ของกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งการจัดสัมมนาและการส่งวิทยากรบรรยาย ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการแล้วปีละกว่า 200 ครั้ง และการสร้างศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์อาเซียนศึกษา และหลักสูตรอาเซียนศึกษา ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ 3) การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน มีผู้แทนภาคเอกชนในคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ประสานงาน

อย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานทั้งสามข้างต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และสามารถใช้ออกาสจากการเปิดตลาดเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งความสำคัญกับการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงาน เป็นต้น

ดังนั้น ความพร้อมของการเข้าร่วมในกลุ่มประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและภาครัฐในการดำเนินงานของส่วนต่างๆ และที่สำคัญทางท้องถิ่นเองไม่สามารถจะดำเนินงานเองได้โดยตรง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการดำเนินการถึงจะสำเร็จและบรรลุถึงเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 14 ได้กล่าวไว้ว่า มิติที่สำคัญคือการกำหนดเรื่องอัตราภาษีเนื่องจากหากเปิดอาเซียนแล้วการกีดกันทางการค้าหรือการเปิดโอกาสในการลงทุนจะมีความเสรีมากน้อยหรือไม่อย่างไร เป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากที่สุด ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 5 เห็นว่า รัฐบาลควรบูรณาการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนให้ดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันไม่ควรปล่อยให้แต่ละหน่วยงานดำเนินงานตามกรอบวิสัยทัศน์ของแต่ละหน่วยงานกำหนด เพราะสะท้อนถึงบทบาทอำนาจของการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับการเป็น CEO ของผู้บริหารระดับจังหวัดที่ไม่สามารถบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ดังนั้นรัฐบาลควรกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ให้กับหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดหรือจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลด้านการเตรียมความพร้อมในอาเซียนโดยเฉพาะ

และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 6 ได้ให้ทัศนคติเรื่องนี้ว่าการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางต้องกระจายลงมาสู่หน่วยงานระดับล่างเพิ่มมากขึ้นมิใช่กระจุกอยู่ในระดับกระทรวงหรือเพียงหน่วยงานเท่านั้น ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 7 ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 6 โดยได้กล่าวเพิ่มเติมว่าบางกระทรวง บางหน่วยงานข้าราชการมีการไปศึกษาดูงานด้านอาเซียนแต่ไม่มีการจัดทำรายงานสรุปเพื่อนำมาสู่นโยบายหรือแผนงานให้หน่วยงานผู้ได้บังคับบัญชาไปปฏิบัติหรือมีองค์ความรู้ใหม่มาปฏิบัติ ในทางกลับกับการกิจหน้าที่ของ อปท. กลับมีเพิ่มมากขึ้นและต้องศึกษาหาแนวทางในการปฏิบัติเองทำให้ อปท. มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 13 เห็นว่า ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนด้านกฎหมายในการส่งเสริมการค้า ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านนโยบายที่ไม่ใช่มุ่งหวังแต่ประชานิยมมากเกินไปควรคำนึงถึงนโยบายที่ยั่งยืนหรือยึดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

2.3 ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนคือด้านการตระหนักถึงความสำคัญของผู้บริหารหรือผู้นำที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและด้านนโยบายที่ชัดเจนของรัฐ ขาดหน่วยงานกำกับดูแล หรือการบูรณาการบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 ได้กล่าวว่า ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนอยู่ในภาคการศึกษาภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ จึงทำให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่ได้ให้ความสำคัญอะไรมากนักกับการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเพราะเท่ากับละทิ้งโอกาสในการแสวงหาช่องทางที่จะได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิก นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอาเซียน จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนหนึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของในแง่ของการเตรียมความพร้อม เพราะหากคนไทยละเลยหรือมองข้ามถึงผลดี ผลเสีย หรือแม้แต่โอกาสและอุปสรรคที่ไทยจะเข้าร่วมอาเซียนแล้ว ย่อมหมายถึงว่า ไทยอาจเสียโอกาสในบางเรื่องที่เป็นคุณกับคนไทยเองได้เช่นกัน

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้กล่าวว่า “การเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่ออย่างสำคัญในหลายๆ ด้านต่อการพัฒนาของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทางสังคม โดยคาดว่าประเด็นหลักที่จะเป็นปัญหาได้แก่ การแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้น เกิดความเหลื่อมล้ำทางการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก ปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น ยาเสพติด พุติกรรมอำพราง การผสมผสานระหว่างเชื้อชาติ การค้ามนุษย์ โรคอุบัติใหม่ และความมั่นคงทางอาหาร และประเด็นทางสังคมที่มีความน่าห่วงใยและจะต้องได้รับความใส่ใจเนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ได้แก่ การสร้างภูมิคุ้มกันให้กลุ่มเป้าหมาย มาตรฐานในการจัดสวัสดิการสังคมให้กลุ่มเป้าหมายเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน และยึดมั่นในพันธกรณีภายใต้ประชาคมอาเซียน ความร่วมมือของอาเซียนเพื่อแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเป้าหมาย” ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 “การรวมตัวและเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมโดยรวมในหลายด้านที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ (ค้าประเวณี) เกิดโรคระบาดสายพันธุ์ใหม่ และเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อ

การเข้าร่วมกลุ่มของประชาคมอาเซียน” ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นข้างต้น ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และภาคท้องถิ่นที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม สร้างชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาเยาวชน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาสังคม รวมทั้งต้องสร้างทักษะที่มีความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 8 ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ที่ผู้บริหารหรือผู้นำว่าได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างไร หากพิจารณาถึงภาคเอกชนบทบาทที่สำคัญอยู่ที่ผู้บริหารในการกำหนดทิศทางหรือตัดสินใจ เช่นเดียวกันกับหน่วยงานภาครัฐที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาจะให้ความสำคัญอย่างไร ทั้งนี้แม้ว่ามีข้อจำกัดด้านงบประมาณ หรือความชัดเจนด้านนโยบาย แต่หากพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งในระดับท้องถิ่น อบจ. เทศบาล หรือ อบต. สามารถเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ นอกจากนี้แล้ว ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 15 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัจจัยการบริหารที่สำคัญหรือปัญหาที่สำคัญคือผู้นำองค์กร เพราะเป็นผู้กำหนดการบริหาร การตัดสินใจต่างๆ ขององค์กรแม้ว่างบประมาณของหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่จะมีอยู่อย่างจำกัดแต่ต้องยอมรับว่าการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ เช่น กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายเกี่ยวกับอาเซียนในองค์กร การปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐานเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ก็เป็นสิ่งที่ท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 23 ได้แสดงทัศนคติว่า วัฒนธรรมการบริหารราชการของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนสู่ฝ่ายปฏิบัติ กระจายอำนาจ งบประมาณ และบุคลากรให้กับหน่วยงานท้องถิ่นอื่นๆ เพราะหากนโยบายไม่ชัดเจน แผนงานไม่ต่อเนื่อง งบประมาณไม่เหมาะสม ฝ่ายปฏิบัติไม่สามารถบริหารงานให้มีความพร้อมได้ดีเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นเช่นนั้น

โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 17 เห็นว่า เสถียรภาพของรัฐบาลหรือปัญหาทางการเมืองของประเทศไทย และความขัดแย้งระหว่างภูมิภาคอาเซียนเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากรัฐบาลไม่มีนโยบายที่ชัดเจนแน่นอนว่าท้องถิ่นจะต้องดำเนินการด้านใด หรือเป็นส่วนงานที่ท้องถิ่นต้องดำเนินงานอยู่แล้วทำให้มีความทับซ้อนกัน ซึ่งตนเองเห็นว่าประชาคมอาเซียนน่าจะก่อให้เกิดผลดีกับภาคเอกชนมากกว่าท้องถิ่น หากรัฐบาลยังไม่มอบอำนาจเช่นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของประชากรต่างด้าว เป็นต้น ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 11 ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า รัฐบาลต้องกำหนด

นโยบายด้านการค้า ภาษี การส่งเสริมด้านการศึกษาหรือกำหนดหน่วยงานกำกับดูแลอาเซียน โดยเฉพาะซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 9 ได้กล่าวเพิ่มเติม ปัญหาด้านภาษาของบุคลากรในท้องถิ่นและการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงานนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง

2.4 แนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วม การประชุมแลกเปลี่ยนเวทีสาธารณะเกี่ยวกับอาเซียนจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยที่รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้นำหน้าทีในการประสานงาน/บริหารงานอย่างบูรณาการดึงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สอดคล้องกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า อยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียนในเชิงบูรณาการที่เอื้อประโยชน์หรือประสานประโยชน์ทั้งแก่คนในพื้นที่หรือท้องถิ่นนั้นกับกลุ่มทุนไทย ซึ่งย่อมส่งผลให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุดจากการเข้าร่วมประชาคมนี้ นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 2 เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียนที่เน้นผลประโยชน์ในเชิงรูปธรรม เพราะจะทำให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ดังนั้นยุทธศาสตร์ที่เกิดขึ้นต้องกำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือควรกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงบูรณาการที่เอื้อประโยชน์คนไทยเป็นสำคัญ จึงจะทำให้ไทยได้ประโยชน์ที่แท้จริงจากการเข้าร่วมประชาคมนี้

โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 3 ได้กล่าวไว้ว่า การลดผลกระทบปัญหาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้มาประยุกต์ใช้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอาไรต์เอาเปรียบชาติสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ภายใต้เงื่อนไข

ความรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision, One Identity, One Community”

ปฏิเสธไม่ได้แล้วว่า “ประชาคมอาเซียน” เป็นทิศทางที่ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนต้องมุ่งไป เพราะมีแต่การรวมกลุ่มจะช่วยให้อาเซียนมีอำนาจต่อรองในเวทีโลกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มของอาเซียนเองก็ไม่ใช่ว่าจะง่าย เพราะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเชื่อมโยงกันไม่มากนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ยุทธศาสตร์หนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การรวมประชาคมอาเซียนเกิดขึ้นได้จริง ก็คือวางรากฐาน ให้ประเทศในอาเซียนมี “ความเชื่อมโยง” ระหว่างกันมากขึ้น การเชื่อมโยงนี้ไม่ได้หมายถึงโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงโทรคมนาคม กฎระเบียบ การท่องเที่ยว การศึกษาด้วย ตัวองค์กรอาเซียนเองมีแผนแม่บทในเรื่องนี้อยู่แล้ว เป็นแผนแม่บทด้านการเชื่อมโยงอาเซียนเข้าด้วยกันในด้านต่างๆ ในช่วงเดือนธันวาคม 2010 และผู้นำอาเซียนในการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 17 ที่ประเทศเวียดนามได้ลงนามใน “ปฏิญญาฮานอย” (Ha Noi Declaration) ตามแผนแม่บทเรื่องการเชื่อมต่ออาเซียนเข้าด้วยกัน ได้แบ่งมิติของการเชื่อมต่อออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- การเชื่อมโยงทางกายภาพ ซึ่งหมายถึงการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม สารสนเทศ และพลังงานเข้าด้วยกัน

- การเชื่อมโยงทางกฎเกณฑ์เชิงสถาบัน เรื่องกฎหมาย กำแพงภาษี กฎระเบียบ เป็นต้น

- การเชื่อมโยงระหว่างประชากรอาเซียน เน้นเรื่องการศึกษา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคของการเชื่อมโยงอาเซียน เป็นปัญหาของการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน แบ่งได้เป็นทั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และช่องว่างทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันของประชากรแต่ละประเทศ การที่ภูมิรัฐศาสตร์ของอาเซียนแบ่งเป็นอาเซียนทางบกและอาเซียนทางทะเล (ประเทศอื่นๆ ในทะเลจีนใต้) ทำให้การประเมินความเชื่อมโยงของอาเซียนอาจจะต้องมองให้ละเอียดในระดับ “อนุภูมิภาค” มากกว่าการมองที่ระดับอาเซียนในภาพรวม ซึ่งเป็นองค์กรเชิงสถาบันที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์น้อยกว่า

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นข้างต้น ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม สร้างชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาเยาวชน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาสังคม รวมทั้งต้องสร้างทักษะที่มีความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง และตระหนักถึงการปลูกจิตสำนึกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพกับปัญหาทางสังคมที่จะมี

เพิ่มขึ้น เช่น ยาเสพติด พุทธิกรรมอำพราง การผสมผสานระหว่างเชื้อชาติ การค้ามนุษย์ โรคอุบัติใหม่ และความมั่นคงทางอาหาร และประเด็นทางสังคมที่มีความน่าห่วงใยและจะต้องได้รับความใส่ใจ เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ได้แก่ การสร้างภูมิคุ้มกันให้กลุ่มเป้าหมาย มาตรฐานในการจัดสวัสดิการสังคมให้กลุ่มเป้าหมายเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน และยึดมั่นในพันธกรณีภายใต้ประชาคมอาเซียน ความร่วมมือของอาเซียนเพื่อแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเป้าหมาย”

นอกจากนี้แล้วข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 9 ได้เสนอไว้ว่า แนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญได้แก่ การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วม การประชุมแลกเปลี่ยน เวทีสาธารณะเกี่ยวกับอาเซียนจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 12 เห็นว่า ภาครัฐจำเป็นต้องผู้ที่ทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ธุรกิจภาคเอกชน ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน โดยที่ภาครัฐหรือรัฐบาลต้องเป็นเจ้าภาพในฐานะผู้มีอำนาจในการบริหารซึ่งรัฐบาลไม่กำหนดนโยบายให้มีความชัดเจนแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จในเชิงนโยบาย และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 21 เห็นว่า แนวทางการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือนโยบายจากส่วนกลางที่มีความชัดเจน มีแนวทางในการปฏิบัติที่แน่นอน กระจายงบประมาณสอดคล้องกับการเตรียมความพร้อม มีหน่วยงานกำกับดูแลนอกจากนี้แล้วต้องเปิดโอกาสให้ฝ่ายปฏิบัติเช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สะท้อนถึงปัญหาสู่รัฐบาลได้ด้วยเช่นกัน

โดยที่ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 7 ได้ความเห็นเพิ่มเติม ต่อจากข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 12 ไว้ว่า การกำหนดนโยบายเน้นการมีส่วนร่วมนโยบายต้องมาจากส่วนกลางและส่วนล่าง เพื่อให้ได้นโยบายที่สอดคล้องเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการระดับสูงของจังหวัดลำดับที่ 19 ได้กล่าวว่า จังหวัดต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านอาเซียนระดับจังหวัดร่วมกันแต่ปัญหาด้วยข้อจำกัดด้านกรอบแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์จากส่วนกลางไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่โดยตรงมาให้กับ อบท. ต้องเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ อบท. ดังนั้นแล้วเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ว่าราชการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัดต้องเป็นแกนนำ

ในการจัดเวทีกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนไม่ควรปล่อยให้แต่ละหน่วยงานดำเนินงานตามลำพังอันจะไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาหรือการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ

4.2 ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผลกระทบต่อความสามารถในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	หมายถึง	จำนวนประชากรทั้งหมด
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	หมายถึง	ชั้นขององศาแห่งความเป็นอิสระ
MS	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
F	หมายถึง	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณา F-distribution
t	หมายถึง	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณา t-distribution
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร
R^2 Change	หมายถึง	ประสิทธิภาพการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอย
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน
*	หมายถึง	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อความสามารถในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามสภาพทั่วไป

(n=657)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	493	75.0
หญิง	164	25.0
อายุ		
31 ปี - ไม่เกิน 40 ปี	189	28.8
41 ปี - ไม่เกิน 50 ปี	385	58.6
51 ปี ขึ้นไป	83	12.6
ตำแหน่ง		
นายกองค์การบริหาร	219	33.3
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	219	33.3
ปลัดองค์การบริหาร	219	33.3
สถานภาพ		
โสด	55	8.4
สมรส	575	87.5
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	27	4.1
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	4.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	84	12.8
ปริญญาตรีขึ้นไป	545	83.0
ศาสนา		
พุทธ	657	100
รายได้ต่อเดือน		
15,000 – 22,000 บาท	180	27.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=657)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ	จำนวน	ร้อยละ
22,001 – 35,000 บาท	355	54.0
35,001 บาท ขึ้นไป	122	18.6
ประสบการณ์ด้านบริหาร		
1 ปี – 3 ปี	27	4.1
3 ปี – 8 ปี	300	45.7
9 ปี – 12 ปี	149	22.7
12 ปี ขึ้นไป	181	27.5

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 493 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่ หญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 ปี - ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาได้แก่ 41 ปี - ไม่เกิน 50 ปี จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 และ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6

ด้านตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนายกองค้การบริหาร ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหาร ตำแหน่งละ 219 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 575 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 และแยกกันอยู่/หย่าร้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 545 คน คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

ด้านศาสนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 22,001 – 35,000 บาท จำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาได้แก่ 15,000 – 22,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และ 35,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6

ด้านประสบการณ์ด้านบริหาร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานมาแล้ว 3 ปี – 8 ปี จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาได้แก่ 12 ปี ขึ้นไป จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ

27. 5 9 ปี – 12 ปีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 และ 1 ปี – 3 ปีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ตอนที่ 2 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย จำแนกโดยภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล			
รัฐบาลสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน	1.98	0.661	น้อย
ไทยยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการภายในองค์กร	2.52	0.500	น้อย
รัฐบาลยึดหลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ	2.14	0.891	น้อย
รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของอาเซียนได้โดยตรง	2.21	0.610	น้อย
รัฐบาลมีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง	2.10	1.007	น้อย
พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนได้	2.29	0.676	น้อย
มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ผู้นำท้องถิ่น	2.35	0.806	น้อย
ให้ความสำคัญกับการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยควบคู่กับองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียน	2.19	0.616	น้อย
จัดบรรยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียนแก่บุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในหัวข้อเป็นระยะๆ	2.06	0.946	น้อย
ภาพรวม	2.19	0.616	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล	ระดับความคิดเห็น
---	------------------

เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน			
ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน	3.10	0.305	มาก
เสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแก่ผู้ประกอบการไทย	3.44	0.496	มากที่สุด
ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC แก่ผู้ประกอบการไทย	3.40	0.490	มากที่สุด
เรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.31	0.464	มากที่สุด
สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร	3.27	0.445	มากที่สุด
สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ	3.31	0.464	มากที่สุด
ภาพรวม	3.31	0.341	มากที่สุด
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน	3.52	0.500	มากที่สุด
มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ	3.46	0.499	มากที่สุด
เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมชมเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนตามที่โอกาสเอื้ออำนวย	3.21	0.407	มาก
เปิดโอกาสให้ประชาชนประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าไปเยี่ยมชมเยือนไทยตามที่โอกาสเอื้ออำนวย	3.42	0.494	มากที่สุด
ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียน	3.33	0.472	มากที่สุด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน	3.11	0.498	มากที่สุด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการปัญหาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมร่วมกัน	3.21	0.407	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดน ในอาเซียนจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ ร่วมกัน	3.46	0.499	มากที่สุด
ภาพรวม	3.39	0.250	มากที่สุด
โดยภาพรวม	2.96	0.203	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.96$, S.D.=0.203) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าไทยยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการภายในองค์กร ($\bar{x}=2.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ผู้นำท้องถิ่น ($\bar{x}=2.35$, S.D.=0.806) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนได้ ($\bar{x}=2.29$, S.D.=0.676) รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของอาเซียนได้โดยตรง ($\bar{x}=2.21$, S.D.=0.610) ให้ความสำคัญกับการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยควบคู่กับองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียน ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) รัฐบาลยึดหลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ ($\bar{x}=2.14$, S.D.=0.891) รัฐบาลมีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ($\bar{x}=2.10$, S.D.=1.007) จัดบรรยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียนแก่บุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในหัวข้อเป็นระยะๆ ($\bar{x}=2.06$, S.D.=0.946) และสุดท้ายรัฐบาลสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.98$, S.D.=0.661)

ด้าน ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.44$, S.D.=0.496) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC แก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.40$, S.D.=0.490)

เรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบใน

การแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร ($\bar{x}=3.27$, S.D.=0.445) และให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.10$, S.D.=0.305)

ด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ ร่วมกัน ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) เปิดโอกาสให้ประชาชนประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนไทยตามทีโอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.42$, S.D.=0.494) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียน ($\bar{x}=3.33$, S.D.=.472) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนตามทีโอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการปัญหาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมร่วมกัน ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน ($\bar{x}=3.11$, S.D.=0.498)

ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลากรท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกโดยภาพรวม และรายข้อ

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนของ	ระดับความคิดเห็น
--	------------------

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
รัฐบาลสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน	1.77	0.420	น้อย
มีการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบการเมืองในประเทศกลุ่มอาเซียน	1.94	0.719	น้อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ	2.13	0.754	น้อย
มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ	2.58	0.644	มาก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเขตชายแดนมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน	1.85	0.764	น้อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน	2.42	0.642	น้อย
รัฐบาลมีการแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1.94	0.719	น้อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเพิ่มขีดความสามารถให้ SME และ OTOP ให้พร้อมแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน	2.77	0.478	มาก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น	2.63	0.853	น้อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.34	0.800	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.31	0.655	มากที่สุด
โดยภาพรวม	2.56	0.361	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนโดยภาพรวมมาก ($\bar{x}=2.56$, S.D.=0.361) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.34$, S.D.=0.800) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.655) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x}=2.63$, S.D.=0.853) มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.58$, S.D.=0.644) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.642) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเพิ่มขีดความสามารถให้ SME และ OTOP ให้พร้อมแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=2.77$, S.D.=0.478) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.13$, S.D.=0.754) มีการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบการเมืองในประเทศกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) รัฐบาลมีการแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรองรับการเข้าประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเขตชายแดนมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{x}=1.85$, S.D.=0.764) และรัฐบาลสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ($\bar{x}=1.77$, S.D.=0.420)

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(n=657)

ตัวแปร	B	Beta	t	Sig.
เพศ (X ₁)	0.033	0.040	1.011	0.312
อายุ (X ₂)	0.014	0.024	0.598	0.550
ตำแหน่ง (X ₃)	0.064	0.144	3.270	0.001**
สถานภาพ (X ₄)	-0.303	-0.294	-7.212	0.000**
ระดับการศึกษา (X ₅)	0.040	0.056	1.406	0.160
รายได้ต่อเดือน (X ₆)	-0.071	-0.133	-3.091	0.002**
ประสบการณ์ทำงาน (X ₇)	-0.056	-0.142	-3.484	0.001**
(Constant)	2.883		20.876	0.000**
Multiple R	0.104			
Adj.R ²	0.095			
F	10.811			
Sig F	0.000**			

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

แสดงว่า ตำแหน่ง (X₃) สถานภาพ (X₄) รายได้ต่อเดือน (X₆) และประสบการณ์ทำงาน (X₇) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันพยากรณ์ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร้อยละ 95.0 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) 0.138 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.883 + 0.064(X_3) - 0.303(X_4) - 0.071(X_6) - 0.056(X_7)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z_r = 0.144(Z_3) - 0.294(Z_4) - 0.133(Z_6) - 0.142(Z_7)$$

กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อพิจารณาตามสมการพยากรณ์ พบว่า ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้นายกองคการบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งหมด ชายหญิง 657 คน ที่มีปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง (X_3) สถานภาพ (X_4) รายได้ต่อเดือน (X_6) และประสบการณ์ทำงาน (X_7) จะมีแนวโน้มส่งผลให้ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเด่นชัดได้ดียิ่งขึ้น

การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แสดงไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยส่วนบุคคล	ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	r	Sig.
ตำแหน่ง	-0.013	0.736
สถานภาพ	-0.270(**)	0.000
รายได้ต่อเดือน	-0.079(*)	0.043
ประสบการณ์	-0.135(**)	0.001

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = -0.013$, Sig.=0.736, $r = -0.270$, Sig.=0.000, $r = -0.079$, Sig.=0.043, $r = -0.135$, Sig.=0.001)

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(n=657)

ตัวแปร	B	Beta	t	Sig.
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล (X_1)	0.116	0.199	6.241	0.000
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน (X_2)	-0.214	-0.202	-6.653	0.000
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. (X_3)	-0.710	-0.492	-15.830	0.000
(Constant)	5.224			
Multiple R	0.444			
Adj.R ²	0.441			
F	173.667			
Sig F	0.000			

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน ได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของอปท. ต่างกันมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

แสดงว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล (X_1) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน (X_2) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. (X_3) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันพยากรณ์ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร้อยละ 44.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) 0.198 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้
สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 5.224 + 0.116(X_1) - 0.214(X_2) - 0.710(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z_r = 0.199(Z_1) - 0.202(Z_2) - 0.492(Z_3)$$

กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อพิจารณาตามสมการพยากรณ์ พบว่า ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล (X_1) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน (X_2) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. (X_3) จะมีแนวโน้มส่งผลให้ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเด่นชัดได้ดียิ่งขึ้น

การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แสดงไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน	ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	r	Sig.
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล	0.418(**)	0.000
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน	-0.340(**)	0.000
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของอปท.	-0.593(**)	0.000

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = 0.418$, $\text{Sig.} = 0.000$, $r = -0.340$, $\text{Sig.} = 0.000$, $r = -0.593$, $\text{Sig.} = 0.000$)

ผลการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

มิติการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล

พบว่า รัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนผ่านนโยบายภาครัฐ แผนงานตามยุทธศาสตร์กระทรวงต่างๆ พร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงนโยบายด้านอาเซียน ซึ่งรัฐบาลได้มีการส่งเสริมพร้อมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานระบบคมนาคม การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือการสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ ทั้งนี้ข้าราชการบุคลากรภาครัฐได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น แต่ปัจจุบันพบว่ารัฐบาลมีการส่งเสริมสนับสนุนความพร้อมพื้นฐานค่อนข้างน้อยอันเป็นผลมาจากความขัดแย้งทางการเมือง เสถียรภาพของรัฐบาลไม่มีความต่อเนื่องส่งผลทำให้นโยบายต่างๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของไทยที่มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการหรือยึดแนวนโยบายของรัฐบาลทิศทางการพัฒนาโดยภาพรวมของประเทศมาประยุกต์หรือบัญญัติไว้แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานได้ จึงส่งผลทำให้ประเทศมีการเตรียมความพร้อมจากการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าระดับบนสู่ระดับล่างทั้งนี้การบริหารจัดการภาครัฐหรือรัฐบาลได้กำหนดนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์แล้วส่งต่อให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างการบริหารงานราชการ โดยที่รัฐบาลได้เตรียมความ

พร้อมในการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ระบบคมนาคม ระบบรถไฟฟ้ารางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานไทย การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้การบริหารจัดการของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ/บูรณาการ/จัดเวทีวิชาการ/จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.96$, S.D.=0.203) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) มีการจัดเตรียมความพร้อมได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) และความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) ที่มีการเตรียมความพร้อมเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาในความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาลพบว่ารัฐบาลไทยยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการภายในองค์กร ($\bar{x}=2.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ผู้นำท้องถิ่น ($\bar{x}=2.35$, S.D.=0.806) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนได้ ($\bar{x}=2.29$, S.D.=0.676) รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของอาเซียนได้โดยตรง ($\bar{x}=2.21$, S.D.=0.610) ให้ความสำคัญกับการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยควบคู่กับองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียน ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) รัฐบาลยึดหลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ ($\bar{x}=2.14$, S.D.=0.891) รัฐบาลมีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ($\bar{x}=2.10$, S.D.=1.007) จัดบรรยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียนแก่บุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในหัวข้อเป็นระยะๆ ($\bar{x}=2.06$, S.D.=0.946) และสุดท้ายรัฐบาลสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.98$, S.D.=0.661) สะท้อนให้เห็นว่า

มิติด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชนของไทย

พบว่า ในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนมีลักษณะที่มีความรวดเร็วในการบริหารจัดการที่มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ธุรกิจภาคเอกชนมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความสอดคล้องกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้รวดเร็วและมีความพร้อมมากกว่าภาครัฐ ซึ่งภาคธุรกิจได้ดำเนินการวางแผนการตลาดกลยุทธ์ทางการค้า การลงทุนและการวางแผนอัตรากำลังคนรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานและทุนเสรีทางการค้าระหว่าง 10 ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน โดยที่ภาคเอกชนได้มีการ

ปรับตัวในหลายมิติเช่นการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานตรงต่อกลุ่มลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน มิติด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มิติด้านการหาหุ้นส่วนทางธุรกิจ ซึ่งภาคเอกชนมีการวิเคราะห์และปรับตัวในองค์กรให้สอดคล้องกับการเข้าสู่อาเซียนแต่ภาคเอกชนยังขาดการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือความชัดเจนในด้านนโยบายด้านอาเซียน ด้านภาษี ด้านกฎหมายแรงงานและการแก้ไขปัญหาด้านการขีดกันทางการค้า ปัจจัยดังกล่าวภาครัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนหรือกำหนดแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.96$, S.D.=0.203) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) มีการเตรียมความพร้อมได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) ที่มีการเตรียมความพร้อมเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาในด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน พบว่าเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.44$, S.D.=0.496) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC แก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.40$, S.D.=0.490) เรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร ($\bar{x}=3.27$, S.D.=0.445) และให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.10$, S.D.=.305)

มิติด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีความพร้อมพอสมควรในการบริหารจัดการสำหรับการเข้าร่วมกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนของการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรและ ประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท ความสำคัญ และประโยชน์ของอาเซียนกับประเทศไทยในท้องถิ่น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ ภารกิจของท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานบุคลากร และประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่อาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นโดยการแทรกหรือการเร่งปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานในท้องถิ่น เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การคมนาคม ปรับปรุงถนนขยาย

เส้นทางให้มีความสะดวกในด้านโลจิสติกส์กับบัญญัติไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของท้องถิ่นเอง การปรับปรุงระบบสารสนเทศและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น มีอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ภารกิจและงบประมาณขององค์กรที่มีอยู่ ทั้งนี้นโยบายที่ไม่ชัดเจนของรัฐบาล ขาดหน่วยงานกำกับดูแลด้านอาเซียนหรือการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลมีผลกระทบต่อส่งเสริมหรือเตรียมความพร้อมให้กับ อปท. เหมือนกันเนื่องจากปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำกัดในแผนงบประมาณอยู่แล้วทำให้การเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่อาเซียนจึงควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.96$, S.D.=0.203) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) มีการจัดเตรียมความพร้อมได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) ที่มีการเตรียมความพร้อมเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาในด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ ร่วมกัน ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) เปิดโอกาสให้ประชาชนประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนไทยตามทีโอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.42$, S.D.=0.494) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียน ($\bar{x}=3.33$, S.D.=0.472) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนตามทีโอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการปัญหาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมร่วมกัน ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน ($\bar{x}=3.11$, S.D.=0.498)

ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ชุมชนอาเซียน โดยยึด Blueprint มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ให้หน่วยงานภาครัฐได้นำไปปฏิบัติหรือส่งเสริมภาคธุรกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้ประชาชนได้รับทราบ พร้อมทั้งมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ชุมชนอาเซียนผ่านนโยบายด้านการส่งเสริมโครงสร้างขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมไทย นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงการส่งเสริมสนับสนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกลับพบว่าได้ดำเนินนโยบายไปตามโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนฝ่ายกระทรวง จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติเท่านั้นแต่ยังพบข้อจำกัดว่างบประมาณเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนยังมีจำกัดและไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาและผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลทำให้นโยบายการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมชะงักหรือยุติไป ดังนั้นรัฐบาลควรมีส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการด้านอาเซียน จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.655) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x}=2.63$, S.D.=0.853) มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.58$, S.D.=0.644) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.642)

ด้านมิติที่รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน

พบว่า รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนในด้านพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่รัฐบาลควรมีการกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นสู่อาเซียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านกิจการงานอาเซียนให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลงานด้านอาเซียนในท้องถิ่นหรือการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีเวทีสัมมนาทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดยุทธศาสตร์ความต้องการในการเตรียมความพร้อมอย่างบูรณาการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบซึ่งรัฐบาลต้องเป็นผู้ประสานงานดังกล่าวในฐานะผู้มีอำนาจฝ่ายบริหารของประเทศ นอกจากนี้แล้วปัจจัยที่สำคัญคือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ดี

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, $S.D.=0.500$) มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, $S.D.=0.499$) ควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.58$, $S.D.=0.644$)

ด้านปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนคือด้านการตระหนักถึงความสำคัญของผู้บริหารหรือผู้นำที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านนโยบายที่ชัดเจนของรัฐ ขาดหน่วยงานกำกับดูแล หรือการบูรณาการการบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, $S.D.=0.500$) มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, $S.D.=0.499$) ควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.58$, $S.D.=0.644$)

ด้านแนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วม การประชุม แลกเปลี่ยน เวทีสาธารณะเกี่ยวกับอาเซียนจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยที่รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้นำที่ในการประสานงาน/ บริหารงานอย่างบูรณาการตั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร แบบมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ส่วนใหญ่ เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรม ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.500) มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) ควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้ เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก($\bar{x}=2.58$, S.D.=0.644)

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของไทย ซึ่งผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อประเมินหาถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค สามารถจำแนกตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

Strengths จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ	Weaknesses จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหาร บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตระหนักเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม เศรษฐกิจในการเตรียมความพร้อมการเป็น ชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้าน บุคลากร อำนาจหน้าที่ และเข้าใจสภาพปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มีอย่างจำกัดการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น - ความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย เนื่องจาก ปัญหางบประมาณที่ต้องบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Opportunities โอกาสที่จะดำเนินการได้	Threats อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคาม
และความต้องการในการเตรียมความพร้อม	หน่วยงานสามารถเตรียมความพร้อมได้โดยการ

<p>การเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ที่มีทรัพยากรที่สามารถส่งเสริมการพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียน โดยมีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ พัฒนาบุคลากร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกอาเซียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการบริหารจัดการภาครัฐของไทยมีโครงสร้างการบริหารราชการการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น - รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้อำนาจหน้าที่ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำร่วมบูรณาการจัดประชุมวิชาการ แลกเปลี่ยนระดมความคิดระหว่างภาครัฐภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวนโยบายยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน - หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากร 	<p>ประยุกต์ใช้ในแผนยุทธศาสตร์ ตามโครงการตามงบประมาณ ซึ่งทำให้หน่วยงานมิได้มีโครงการใหม่ๆ หรือที่เห็นเป็นรูปธรรมที่เด่นชัด เพราะด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะในการสื่อสารด้านภาษาของบุคลากรจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับการให้บริการหรือสื่อสารเป็นต้น - บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนหรือแรงงานที่มีฝีมือที่มีคุณภาพยังมีอยู่อย่างจำกัด - ความชัดเจนของนโยบายที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมหรือรับผิดชอบการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน - รัฐบาลกำหนดทิศทางนโยบายที่ชัดเจน การกำหนดแนวทางการปฏิบัติทั้งในมิติของกฎหมาย การจัดเก็บภาษี เป็นต้น - ภาครัฐในฐานะผู้มีอำนาจรัฐสูงสุดไม่ได้ดำเนินการจัดประชุมทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน - เสถียรภาพทางการเมืองหรือความขัดแย้งส่งผลทำให้การกำหนดนโยบายหรือการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เป็นไปยาก - งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีอย่างจำกัด
--	--

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

<p>Opportunities โอกาสที่จะดำเนินการได้</p>	<p>Threats อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคาม</p>
<p>โครงสร้างขั้นพื้นฐานในองค์กร ชุมชน หรือการ</p>	<p>ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมพัฒนาโครงสร้างขั้น</p>

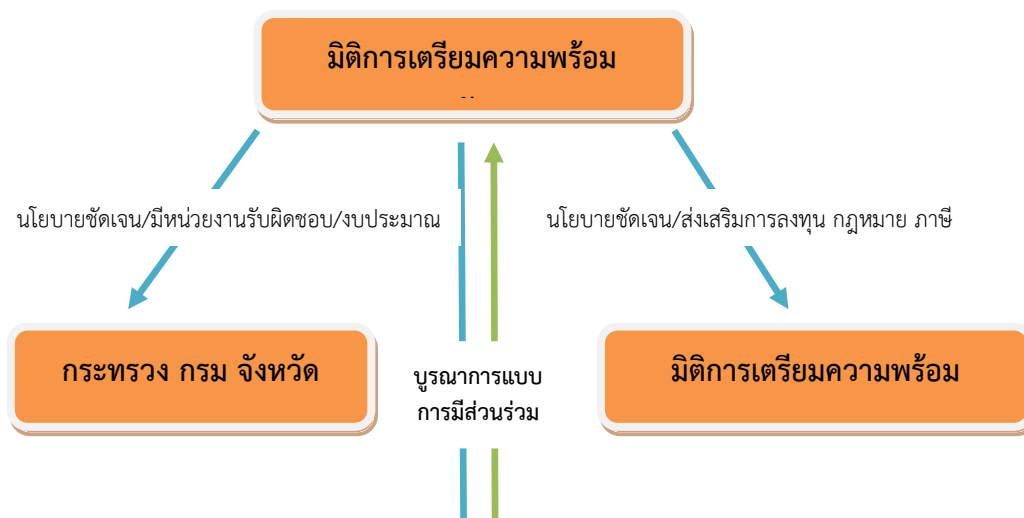
<p>พัฒนาคุณภาพการให้บริการและสินค้าเพื่อรองรับการเข้าสู่อาเซียนรัฐบาลมีการจัดตั้งหน่วยงานที่กำกับติดต่อดูแลหรือประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนจะสามารถทำให้ทุกภาคส่วนมีทิศทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องเหมาะสมกัน</p>	<p>พื้นฐานได้อย่างสมบูรณ์หรือชัดเจนควรมีการส่งเสริมพัฒนาด้านระบบโลจิสติกส์ การส่งเสริมคุณภาพของประชาชน การพัฒนาฝีมือแรงงาน/พัฒนาสินค้าและบริการ ให้มีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>
---	---

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย พบว่า จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนคือ ผู้บริหาร บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจในการเป็นชุมชนอาเซียน จะเห็นได้จากว่าทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนได้วิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและมีการเตรียมความพร้อมปรับเปลี่ยนการบริหารหรือการดำเนินงานของหน่วยงานว่าควรต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียน ในด้านการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ พัฒนาบุคลากร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งปัญหาหรือจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียนคืองบประมาณที่มีอย่างจำกัดการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน ความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย เนื่องจากปัญหางบประมาณที่ต้องบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานสามารถเตรียมความพร้อมได้โดยการประยุกต์ใช้ในแผนยุทธศาสตร์ ตามโครงการตามปีงบประมาณ ซึ่งทำให้หน่วยงานมิได้มีโครงการใหม่ๆ หรือที่เห็นเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดเพราะด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ ทักษะในการสื่อสารด้านภาษาของบุคลากรจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับการให้บริการหรือสื่อสารเป็นต้นบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนหรือแรงงานที่มีฝีมือที่มีคุณภาพยังมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นจึงได้ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข

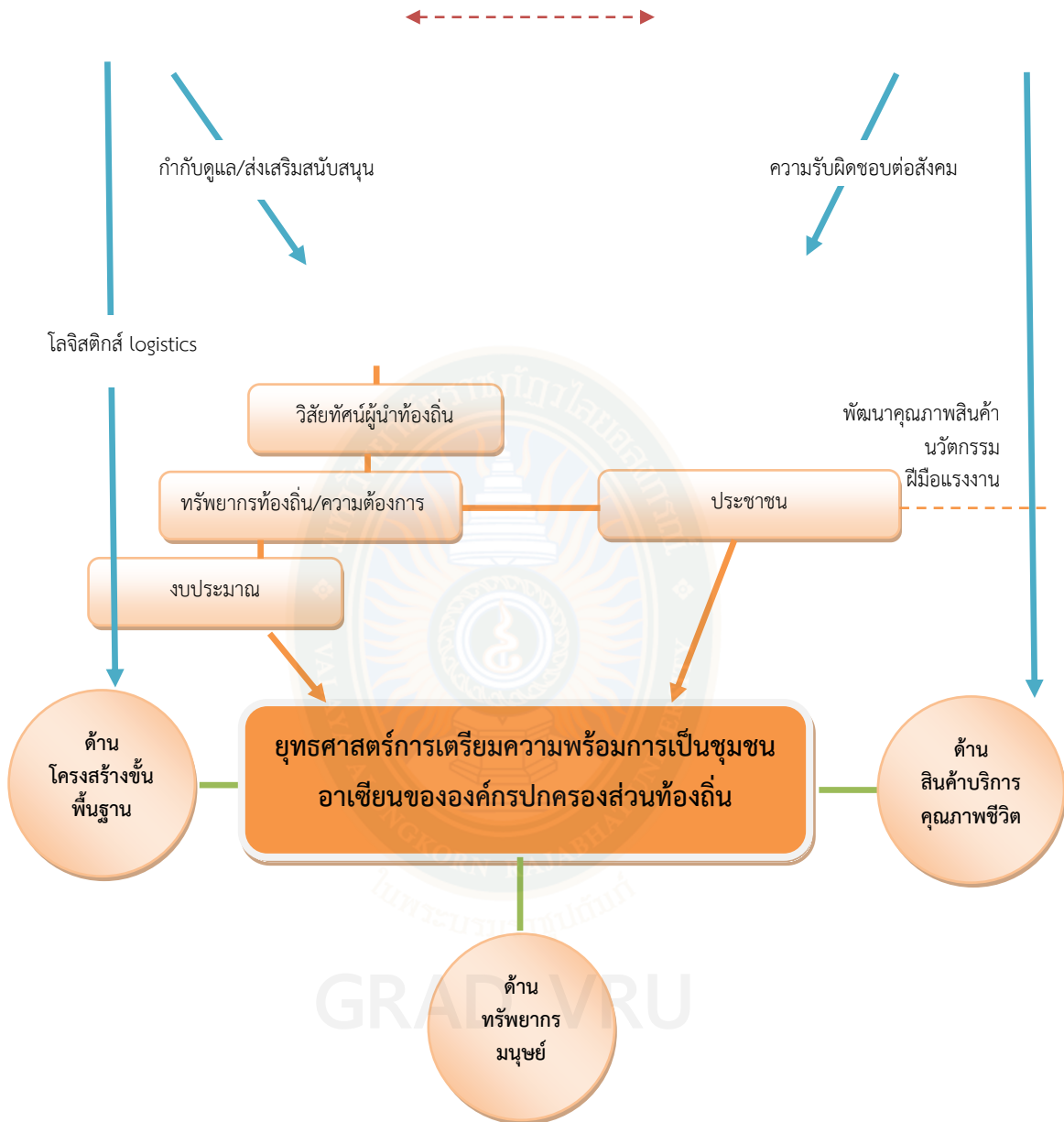
ทั้งนี้หากพิจารณาถึงโอกาสที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยพบว่า การบริหารจัดการภาครัฐของไทยมีโครงสร้างการบริหารราชการการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น เอื้ออำนาจให้การบริการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้อำนาจหน้าที่ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำร่วมบูรณาการจัดประชุมวิชาการแลกเปลี่ยนระดมความคิดระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โครงสร้างขั้นพื้นฐานในองค์กร ชุมชน หรือการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและสินค้าเพื่อรองรับการเข้าสู่อาเซียน รัฐบาลมีการจัดตั้งหน่วยงานที่กำกับติดต่อดูแลหรือ

ประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนจะสามารถทำให้ทุกภาคส่วนมีทิศทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องเหมาะสมกัน ทั้งนี้ยังพบว่าอุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามที่จะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยคือความชัดเจนของนโยบายที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมหรือรับผิดชอบการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน รัฐบาลต้องกำหนดทิศทางนโยบายที่ชัดเจน การกำหนดแนวทางการปฏิบัติทั้งในมิติของกฎหมาย การจัดเก็บภาษี เป็นต้นภาครัฐในฐานะผู้มีอำนาจรัฐสูงสุดไม่ได้ดำเนินการจัดประชุมทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน เสถียรภาพทางการเมืองหรือความขัดแย้งส่งผลทำให้การกำหนดนโยบายหรือการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เป็นไปยาก งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีอย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถส่งเสริมพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานได้อย่างสมบูรณ์หรือชัดเจน ควรมีการส่งเสริมพัฒนาด้านระบบโลจิสติกส์ การส่งเสริมคุณภาพของประชาชน การพัฒนาฝีมือแรงงาน/พัฒนาสินค้าและบริการ ให้มีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เห็นว่ายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้อง โดยอาศัยกระบวนการในการบริหารราชการแผ่นดินและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม รัฐบาลกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ มีการส่งเสริมการลงทุนอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล และผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน งบประมาณที่มีอยู่ โดยปรับปรุงระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐานในชุมชนให้พร้อมใช้งาน พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น จำเป็นต้องอาศัยศักยภาพขีดความสามารถของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

ผลการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สะท้อนให้เห็นว่ายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล ความพร้อมด้านการบริหารจัดการของภาคเอกชน และความพร้อมด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการในการบริหารราชการแผ่นดินและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม

มิติแรกด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการของรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ มีการส่งเสริมการลงทุนอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบ

โครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยที่จำเป็นต้องรัฐบาลดำเนินการบริหารงานอย่าง บูรณาการ ประสานงานหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนอย่างเป็นระบบร่วมกัน

มิติที่สองด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการจัดการของภาคเอกชน ได้แก่ มุ่งส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับตาม มาตรฐานสากล สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ สร้างพันธมิตรทาง ธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น

มิติที่สามด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้ สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน งบประมาณที่มีอยู่ โดยปรับปรุงระบบโครงสร้าง ขั้นพื้นฐานในชุมชนให้พร้อมใช้งาน พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนให้ดีขึ้น มีอาชีพ รายได้ที่มีมั่นคง

โดยที่ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นพบว่า จำเป็นต้องอาศัยศักยภาพขีดความสามารถของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในด้าน โครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการพัฒนาศักยภาพสินค้าและบริการให้ สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และแบบสอบถาม 4 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบกำกับดูแลหรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสัมภาษณ์เจาะจง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอเมืองเท่านั้น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งหมดจำนวน 24 คน และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 657 คน ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

1.1 การสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล

พบว่า รัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนผ่านนโยบายภาครัฐ แผนงานตามยุทธศาสตร์กระทรวงต่างๆ พร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงนโยบายด้านอาเซียน ซึ่งรัฐบาลได้มีการส่งเสริมพร้อมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานระบบคมนาคม การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือการสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ ทั้งนี้ข้าราชการบุคลากรภาครัฐได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น แต่ปัจจุบันพบว่ารัฐบาลมีการส่งเสริมสนับสนุนความพร้อมพื้นฐานค่อนข้างน้อยอันเป็นผลมาจากความขัดแย้งทางการเมือง เสถียรภาพของรัฐบาลไม่มีความต่อเนื่องส่งผลทำให้นโยบายต่างๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน

ของไทยที่มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการหรือยึดแนวนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาโดยภาพรวมของประเทศมาประยุกต์หรือบัญญัติไว้แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ได้ จึงส่งผลทำให้ประเทศมีการเตรียมความพร้อมจากการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าระดับบนสู่ระดับล่าง ทั้งนี้การบริหารจัดการภาครัฐหรือรัฐบาลได้กำหนดนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์แล้วส่งต่อให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างการบริหารงานราชการ โดยที่รัฐบาลได้เตรียมความพร้อมในการสร้างความพร้อมพื้นฐานด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ระบบคมนาคม ระบบรถไฟฟาราคู รถไฟฟ้าความเร็วสูง การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานไทย การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้การบริหารจัดการของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ/บูรณาการ/จัดเวที วิชาการ/จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน

1.2 ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชนของไทย

พบว่า ในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนมีลักษณะที่มีความรวดเร็วในการบริหารจัดการที่มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ธุรกิจภาคเอกชนมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความสอดคล้องกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้รวดเร็วและมีความพร้อมมากกว่าภาครัฐ ซึ่งภาคธุรกิจได้ดำเนินการวางแผนการตลาดกลยุทธ์ทางการค้า การลงทุนและการวางแผนอัตรากำลังคนรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน และทุนเสรีทางการค้าระหว่าง 10 ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน โดยที่ภาคเอกชนได้มีการปรับตัวในหลายมิติเช่นการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานตรงต่อกลุ่มลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน มิติด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มิติด้านการหาหุ้นส่วนทางธุรกิจ ซึ่งภาคเอกชนมีการวิเคราะห์และปรับตัวในองค์กรให้สอดคล้องกับการเข้าสู่อาเซียนแต่ภาคเอกชนยังขาดการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือความชัดเจนในด้านนโยบายด้านอาเซียน ด้านภาษี ด้านกฎหมายแรงงานและการแก้ไขปัญหาด้านการขีดกันทางการค้า ปัจจัยดังกล่าวภาครัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนหรือกำหนดแนวทางที่ชัดเจน

1.3 ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีความพร้อมพอสมควรในการบริหารจัดการสำหรับการเข้าร่วมกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนของโครงสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรและ ประชาชนได้รับรู้ถึงบทบาท ความสำคัญ และประโยชน์ของอาเซียนกับประเทศไทยในท้องถิ่น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ ภารกิจของท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานบุคลากร และประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่อาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นโดยการทุ่มเทหรือการเร่งปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานในท้องถิ่น เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การคมนาคม ปรับปรุงถนนขยายเส้นทางให้มีความสะดวกในด้านโลจิสติกส์บัญญัติไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่าง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของท้องถิ่นเอง การปรับปรุงระบบสารสนเทศและการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น มีอาชีพ สร้าง รายได้ที่มีมั่นคงให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ภารกิจและงบประมาณขององค์กรที่มีอยู่ ทั้งนี้นโยบายที่ไม่ชัดเจนของรัฐบาล ขาดหน่วยงานกำกับ ดูแลด้านอาเซียนหรือการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลมีผลกระทบต่อส่งเสริมหรือ เตรียมความพร้อมให้กับ อปท. เหมือนกันเนื่องจากปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำกัดในแผนงบประมาณอยู่แล้วทำให้การเตรียมความ พร้อมก่อนการเข้าสู่อาเซียนจึงควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

ประเด็นที่ 2 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

2.1 การสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ชุมชนอาเซียน โดยยึด Blueprint มาเป็นแนวทางใน การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ให้หน่วยงานภาครัฐได้นำไปปฏิบัติหรือส่งเสริมภาคธุรกิจ ซึ่งจะเห็น ได้ว่ารัฐบาลได้ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้ประชาชนได้รับ ทราบ พร้อมทั้งมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ชุมชนอาเซียนผ่านนโยบายด้านการส่งเสริม โครงสร้างขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมไทย นโยบายด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงการส่งเสริมสนับสนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกลับพบว่าได้ดำเนินนโยบายไปตามโครงสร้างการบริหาร ราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนฝ่ายกระทรวง จังหวัด องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติเท่านั้นแต่ยังพบข้อจำกัดว่างงบประมาณเฉพาะด้านการ เตรียมความพร้อมการเข้าสู่อาเซียนยังมีจำกัดและไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาและ ผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลทำให้นโยบายการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมชะงัก

หรือยุติไป ดังนั้นรัฐบาลควรมีส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการด้านอาเซียน จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น

2.2 มิติที่รัฐบาลควรสนับสนุนองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน

พบว่ารัฐบาลควรสนับสนุนองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนในด้านพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่รัฐบาลควรมีการกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นสู่อาเซียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านกิจการงานอาเซียนให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลงานด้านอาเซียนในท้องถิ่นหรือการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีเวทีสัมมนาทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดยุทธศาสตร์ความต้องการในการเตรียมความพร้อมอย่างบูรณาการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบซึ่งรัฐบาลต้องเป็นผู้ประสานงานดังกล่าวในฐานะผู้มีอำนาจฝ่ายบริหารของประเทศ นอกจากนี้แล้วปัจจัยที่สำคัญคือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ดี

2.3 ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่าปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนคือด้านการตระหนักถึงความสำคัญของผู้บริหารหรือผู้นำที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านนโยบายที่ชัดเจนของรัฐ ขาดหน่วยงานกำกับดูแล หรือการบูรณาการบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2.4 แนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วม การประชุมแลกเปลี่ยน เวทีสาธารณะเกี่ยวกับอาเซียนจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยที่รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประสานงาน/บริหารงานอย่างบูรณาการตั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกระทบต่อความสามารถในการการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.96$, S.D.=0.203) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าไทยยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการภายในองค์กร ($\bar{x}=2.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ผู้นำท้องถิ่น ($\bar{x}=2.35$, S.D.=0.806) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนได้ ($\bar{x}=2.29$, S.D.=0.676) รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของอาเซียนได้โดยตรง ($\bar{x}=2.21$, S.D.=0.610) ให้ความสำคัญกับการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยควบคู่กับองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียน ($\bar{x}=2.19$, S.D.=0.616) รัฐบาลยึดหลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ ($\bar{x}=2.14$, S.D.=0.891) รัฐบาลมีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ($\bar{x}=2.10$, S.D.=1.007) จัดบรรยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียนแก่บุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในหัวข้อเป็นระยะๆ ($\bar{x}=2.06$, S.D.=0.946) และสุดท้ายรัฐบาลสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.98$, S.D.=0.661)

ด้าน ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.341) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.44$, S.D.=0.496) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC แก่ผู้ประกอบการไทย ($\bar{x}=3.40$, S.D.=0.490)

เรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.464) สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร ($\bar{x}=3.27$, S.D.=0.445) และให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.10$, S.D.=0.305)

ด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.250) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.500) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ ร่วมกัน ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.499) เปิดโอกาสให้ประชาชนประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนไทยตามที่โอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.42$, S.D.=0.494) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียน ($\bar{x}=3.33$, S.D.=0.472) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนตามที่โอกาสเอื้ออำนวย ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการปัญหาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมร่วมกัน ($\bar{x}=3.21$, S.D.=0.407) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน ($\bar{x}=3.11$, S.D.=0.498)

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนโดยภาพรวมมาก ($\bar{x}=2.56$, S.D.=0.361) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.34$, S.D.=0.800) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, S.D.=0.655) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x}=2.63$, S.D.=0.853) มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.58$, S.D.=0.644) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.642) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเพิ่มขีดความสามารถให้ SME และ OTOP ให้พร้อมแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=2.77$, S.D.=0.478) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.13$, S.D.=0.754) มีการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบการเมืองในประเทศกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) รัฐบาลมีการแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเขตชายแดนมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{x}=1.85$, S.D.=0.764) และรัฐบาลสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ($\bar{x}=1.77$, S.D.=0.420)

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ตำแหน่ง สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

แสดงว่า ตำแหน่ง (X_3) สถานภาพ (X_4) รายได้ต่อเดือน (X_6) และประสบการณ์ทำงาน (X_7) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันพยากรณ์ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร้อยละ 95.0 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) 0.138 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.883 + 0.064(X_3) - 0.303(X_4) - 0.071(X_6) - 0.056(X_7)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z_r = 0.144(Z_3) - 0.294(Z_4) - 0.133(Z_6) - 0.142(Z_7)$$

กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อพิจารณาตามสมการพยากรณ์ พบว่า ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้นายกองการบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์กรการบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งหมด ชายหญิง 657 คน ที่มีปัจจัยด้านส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง (X_3) สถานภาพ (X_4) รายได้ต่อเดือน (X_6) และประสบการณ์ทำงาน (X_7) จะมีแนวโน้มส่งผลให้ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเด่นชัดได้ดีขึ้น

การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แสดงว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ด้านการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = -0.013$, Sig.=0.736, $r = -0.270$, Sig.=0.000, $r = -0.079$, Sig.=0.043, $r = -0.135$, Sig.=0.001)

2) พบว่า ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียน ได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. ต่างกันมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

แสดงว่า ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล (X_1) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน (X_2) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. (X_3) สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันพยากรณ์ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร้อยละ 44.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) 0.198 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 5.224 + 0.116(X_1) - 0.214(X_2) - 0.710(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z_r = 0.199(Z_1) - 0.202(Z_2) - 0.492(Z_3)$$

กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อพิจารณาตามสมการพยากรณ์ พบว่า ความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล (X_1) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน (X_2) ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. (X_3) จะมีแนวโน้มส่งผลให้ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเด่นชัดได้ดีขึ้น

การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรายด้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แสดงว่า ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = 0.418$, Sig.=0.000, $r = -0.340$, Sig.=0.000, $r = -0.593$, Sig.=0.000)

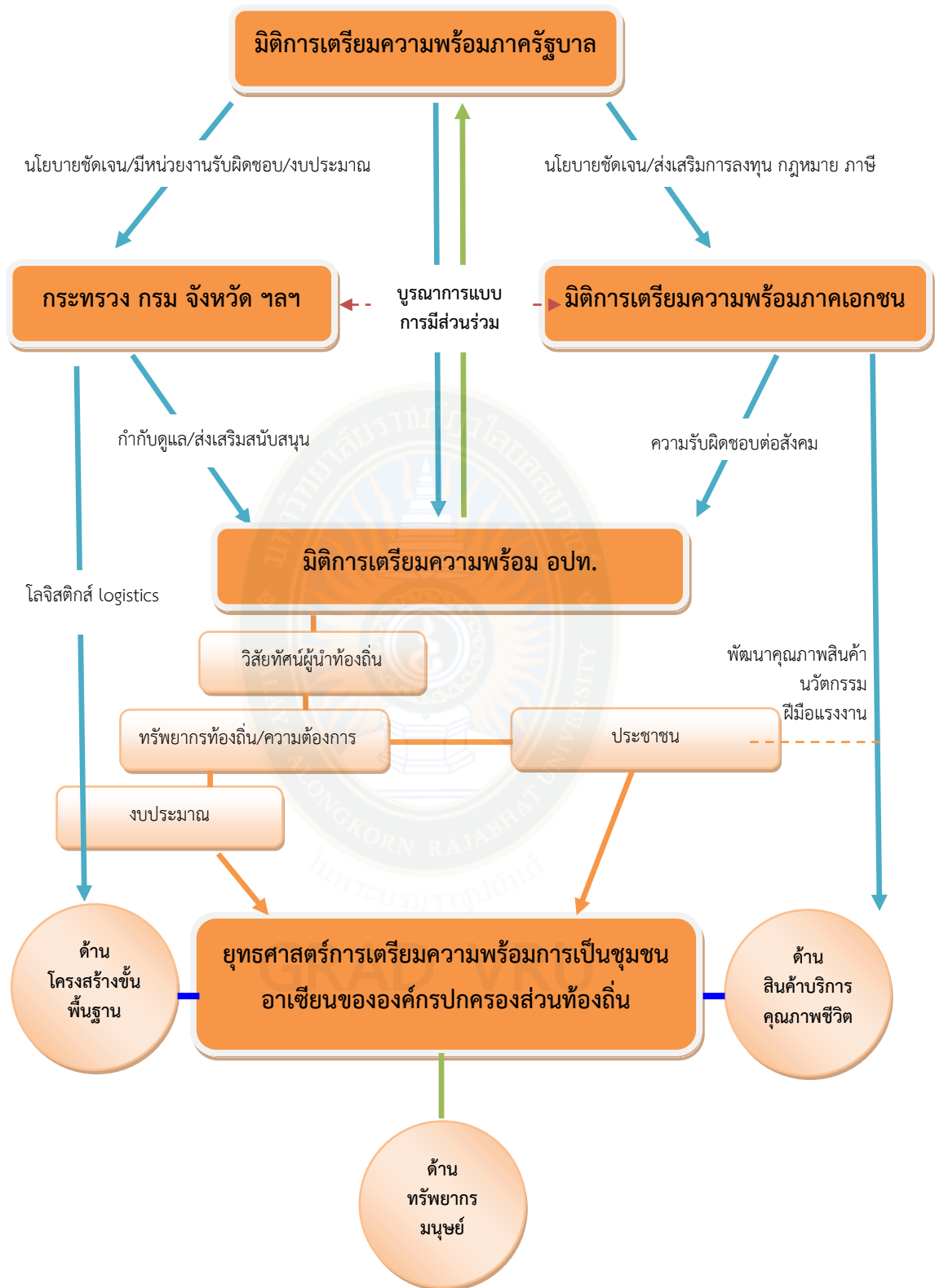
5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล 2. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และ 3. ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

5.2.1 จากการศึกษาความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย พบว่า ปัจจุบันภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการเตรียมความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนจะเห็นได้จากภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลอาเซียนกับประชาชนหรือบุคลากรภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันยังมีได้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ประสานงานหรือมีอำนาจงานด้านอาเซียน ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกระทรวงส่งผลทำให้ทิศทางการส่งเสริมอาเซียนไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่ต้องการความชัดเจนในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในภาพรวมว่าจะไปในทิศทางใด ระเบียบ กฎหมาย ภาษี จะมีการปรับเปลี่ยนไปในรูปแบบใดที่สอดคล้องเหมาะสมหรือส่งเสริมการเข้าสู่อาเซียนหรือไม่ โดยที่ภาคเอกชนมีการปรับกลยุทธ์ แผนงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเข้าสู่อาเซียนตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลังคน แรงงาน การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน การพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะองค์กรภาครัฐที่มีการกระจายทั่วประเทศและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดได้มีการปรับตัวโดยการกำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการโดยสอดคล้องอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร แผนงาน พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ศักยภาพ ความต้องการของชุมชนเพื่อปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องเหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาระดับจังหวัด ระดับประเทศหรือประชาคมอาเซียน โดยที่ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมดังกล่าวทั้งนี้ อปท. ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการให้บริการและด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้การส่งเสริมพัฒนาเป็นไปช้ากว่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมิได้จัดประชุมสัมมนาวิชาการหรือเวทีความคิดเห็นในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พีรศักดิ์ วัฒนธรรณชัย (2557) ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน 2015 พบว่า มาตรการการเตรียม

ความพร้อมเพื่อเป็นแนวทางให้กับภาครัฐในการกำหนดยุทธศาสตร์ไทย ในด้านความมั่นคง ได้แก่ มาตรการความไว้วางใจ มาตรการการทูตเชิงป้องกัน ปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาสำหรับด้านเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนามาตรฐานสินค้า เสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สนับสนุนโครงข่ายการขนส่ง ปรับปรุงโครงสร้างภาษี ดูแลตลาดทุน ปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมระหว่างประเทศ การพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานแรงงาน พัฒนาทักษะทางด้านภาษา ในด้านสังคมจิตวิทยา เป็นการพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานแรงงาน พัฒนาสร้างความเป็นธรรม กระจายรายได้ สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน โดยสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียนและสนับสนุนการศึกษาวัฒนธรรมของอาเซียน ข้อเสนอแนะเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อการพัฒนา ในระยะสั้น (0-5 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ยุทธศาสตร์และนโยบายอาเซียน ยุบและควบคุมนหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการเป็นผู้นำอาเซียน การประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน 2015 ระยะปานกลาง (5-10 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงอาเซียน การจัดตั้งกองกำลังอาเซียน การปฏิรูปการศึกษา การบิน ท่องเที่ยวและการแพทย์ และในระยะยาว (10-15 ปี) เป็นการปฏิรูปการวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ ในด้านการบริหารนั้นจะต้องเป็นการบริหารงานสมัยใหม่ที่มีความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอันจะนำพาประเทศชาติเป็นผู้นำประชาคมอาเซียนได้ในอนาคต นอกจากนี้แล้ว อารีย์ พุทธิฐาน (2553) จากการเตรียมพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนต่อภาวะเปราะบางด้านเครื่องสำอางให้สอดคล้องกันของอาเซียน : หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ (2) ระดับความคิดเห็น และ (3) ระดับการเตรียมพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนต่อการดำเนินการตามกฎระเบียบด้านเครื่องสำอางให้สอดคล้องกันของอาเซียน : หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง พบว่า (1) ส่วนใหญ่ภาคเอกชนและภาครัฐมีความรู้เรื่องกฎระเบียบฯ ในระดับดี (2) ภาคเอกชนมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบฯ และต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทสนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบฯ ส่วนภาครัฐมีระดับที่เห็นด้วยว่า กฎระเบียบฯ มีความสำคัญและเป็นมาตรฐานที่ดีในการที่จะผลิตเครื่องสำอางที่ปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค และ (3) ส่วนใหญ่ ภาคเอกชนมีการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลางต่อการดำเนินการตามกฎระเบียบฯ และมีระดับการเตรียมพร้อมมากในด้านนโยบายของผู้บริหาร ด้านภาครัฐพบว่า ยังมีการเตรียมพร้อมอยู่ในระดับประสานงานและพัฒนาในทุกโรงงาน ส่วนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎระเบียบฯ ให้แก่ภาคเอกชนนั้น วิธีที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดประชุม

5.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ผลการศึกษาแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการในการบริหารราชการแผ่นดินและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม

มิติแรกด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ มีการส่งเสริมการลงทุนอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยที่จำเป็นต้องรัฐบาลดำเนินการบริหารงานอย่างบูรณาการ ประสานงานหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนอย่างเป็นระบบร่วมกัน

มิติที่สองด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน ได้แก่ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น

มิติที่สามด้านความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน งบประมาณที่มีอยู่ โดยปรับปรุงระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐานในชุมชนให้พร้อมใช้งาน พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มีอาชีพ รายได้ที่มั่นคง

โดยที่ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า จำเป็นต้องอาศัยศักยภาพขีดความสามารถของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการพัฒนาศักยภาพสินค้าและบริการให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีรศักดิ์ วัฒนรณชัย (2557) ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียน 2015 พบว่า มาตรการการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นแนวทางให้กับภาครัฐในการกำหนดยุทธศาสตร์ไทย ในด้านความมั่นคง ได้แก่ มาตรการความไว้วางใจ มาตรการการทูตเชิงป้องกัน ปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาสำหรับด้านเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนามาตรฐานสินค้า เสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สนับสนุนโครงข่ายการขนส่ง ปรับปรุงโครงสร้างภาษี ดูแลตลาดทุน ปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมระหว่างประเทศ การพัฒนาศักยภาพและมาตรฐานแรงงาน พัฒนาทักษะทางด้านภาษา ในด้านสังคมจิตวิทยา เป็นการ

พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปการศึกษา การสร้างความเป็นธรรม กระจายรายได้ สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน โดยสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียนและสนับสนุนการศึกษาวัฒนธรรมของอาเซียน ข้อเสนอแนะเป็นการกำหนด ยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อการพัฒนา ในระยะสั้น (0-5 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ยุทธศาสตร์และนโยบายอาเซียน ยุบและควบคุมหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการเป็นผู้นำอาเซียน การประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน 2015 ระยะปานกลาง (5-10 ปี) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงอาเซียน การจัดตั้งกองกำลังอาเซียน การปฏิรูปการศึกษา การบิน ท่องเที่ยวและการแพทย์ และในระยะยาว (10-15 ปี) เป็นการปฏิรูปการวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ ในด้านการบริหารนั้นจะต้องเป็นการบริหารงานสมัยใหม่ที่มีความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลอันจําพาศประเทศชาติเป็นผู้นำประชาคมอาเซียนได้ในอนาคต

5.2.3 แนวทางการจัดทํานโยบายการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในประเด็นที่สำคัญๆ ได้แก่ 1. การสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. มิติที่รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน 3. ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4. แนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต่างสะท้อนภาพให้เห็นว่า ประเด็นต่างๆ ข้างต้นล้วนส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในหลายมิติ กล่าวคือ

มิติการสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ชุมชนอาเซียน โดยยึด Blueprint มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ให้หน่วยงานภาครัฐได้นำไปปฏิบัติหรือส่งเสริมภาคธุรกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้มุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ชุมชนอาเซียนผ่านนโยบายด้านการส่งเสริมโครงสร้างขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมไทย นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงการส่งเสริมสนับสนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนฝ่ายกระทรวงจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติแต่ยังพบข้อจำกัดว่างบประมาณเฉพาะ

ด้านการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่อาเซียนยังมีจำกัดและไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา และผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลทำให้นโยบายการส่งเสริมการเตรียมความพร้อม ชะงักหรือยุติไป ดังนั้นรัฐบาลควรมีส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการด้านอาเซียน จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น

มิติที่รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ เตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน พบว่า ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่ารัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการ เป็นชุมชนอาเซียนในด้านพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่รัฐบาลควรมีการกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานของแต่ละ หน่วยงานมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นสู่อาเซียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ภาครัฐควรมีการ สนับสนุนงบประมาณด้านกิจการงานอาเซียนให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลงานด้านอาเซียนในท้องถิ่นหรือ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีเวทีสัมมนาทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิด โอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดยุทธศาสตร์ ความต้องการในการเตรียมความพร้อมอย่างบูรณาการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบซึ่งรัฐบาล ต้องเป็นผู้ประสานงานดังกล่าวในฐานะผู้มีอำนาจฝ่ายบริหารของประเทศ นอกจากนี้แล้วปัจจัยที่ สำคัญคือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ดี

ดังนั้น ความพร้อมของการเข้าร่วมในกลุ่มประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและภาครัฐในการดำเนินงานของส่วนต่างๆ และที่ สำคัญทางท้องถิ่นเองไม่สามารถจะดำเนินงานเองได้โดยตรง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายใน การดำเนินการถึงจะสำเร็จและบรรลุถึงเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

มิติปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหา สำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนคือด้านการตระหนักถึงความสำคัญ ของผู้บริหารหรือผู้นำที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และด้านนโยบายที่ชัดเจนของรัฐ ขาดหน่วยงานกำกับดูแล หรือการบูรณาการบริหาร จัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

มิติแนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชน อาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วม การประชุมแลกเปลี่ยน เวทีสาธารณะเกี่ยวกับอาเซียนจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างเหมาะสมกับชุมชนและทุกหน่วยงานมีทิศทางในการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยที่รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้นำที่ในการประสานงาน/บริหารงานอย่างบูรณาการตั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับมรกด ยิบอินซอย (2557) บทบาทของนักธุรกิจไทยกับการเปิดเสรีด้านการค้า สินค้า บริการ และการลงทุน ภายใต้การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน Asean Economic Community (AEC) ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) พบว่า ข้อเสนอแนะบางประการที่ภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการ กล่าวคือ 1. ทุกหน่วยงานของรัฐบาลไทย ตลอดทั้งสื่อสารมวลชนต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้คนไทยทั้งประเทศได้รับรู้และเข้าใจถึงผลกระทบ ผลดี ผลเสียของการเข้าสู่ AEC ในเวลาอันใกล้นี้ 2. ควรจัดพิมพ์คู่มือเกี่ยวกับการเงิน เพื่อการค้าระหว่างประเทศ แหล่งเงินทุนในประเทศ แหล่งเงินทุนต่างประเทศ เงื่อนไขการชำระเงินเพื่อการการค้าระหว่างประเทศ การประกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุน คู่มือเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศต่างๆ ของไทยที่จะไปลงทุนใน AEC หรือต่างประเทศ คู่มือการค้า และการลงทุนของประเทศต่างๆ ใน AEC เพื่อเป็นประโยชน์ในการลงทุนของคนไทย คู่มือการค้าและการลงทุนของประเทศไทย แจกจ่าย และเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน และทางอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้แก่แก่นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการหรือนักลงทุนไทยและต่างชาติได้ทราบ 3. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดทั้งกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ของประเทศไทยที่ไม่สอดคล้องกับการรองรับการเข้าร่วมเป็น AEC โดยเร่งด่วน 4. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท อำนาจศาลที่จะพิจารณาพิพากษา ระยะเวลาในการดำเนินคดีและการบังคับคดี และ 5. กระทรวงศึกษาธิการควรจะต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับ ASEAN ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเรียนภาษาอังกฤษ ตลอดทั้งเปิดการเรียนการสอนภาษาของแต่ละประเทศใน AEC อย่างจริงจัง โดยกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เยาวชนไทยรู้เรื่องเกี่ยวกับ AEC ตั้งแต่ระดับการศึกษาภาคบังคับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาประกอบจะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนโดยภาพรวมมาก ($\bar{x}=2.56$, $S.D.=0.361$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.34$, $S.D.=0.800$) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.31$, $S.D.=0.655$) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่

กับการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x}=2.63$, S.D.=0.853) มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.58$, S.D.=0.644) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน ($\bar{x}=2.42$, S.D.=0.642) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเพิ่มขีดความสามารถให้ SME และ OTOP ให้พร้อมแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=2.77$, S.D.=0.478) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}=2.13$, S.D.=0.754) มีการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบการเมืองในประเทศกลุ่มอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) รัฐบาลมีการแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรองรับการเข้าประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=1.94$, S.D.=0.719) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเขตชายแดนมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{x}=1.85$, S.D.=0.764) และรัฐบาลสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ($\bar{x}=1.77$, S.D.=0.420)

นอกจากนี้ ผลการทดสอบสมมติฐานช่วยสะท้อนให้เห็นว่า ทุกปัจจัยข้างต้นต่างมีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กล่าวคือ นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตำแหน่ง สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน นอกจากนี้แล้วความพร้อมด้านการบริหาร การจัดการของรัฐบาล ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน และความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของ อปท. ต่างกันมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณจึงมีลักษณะที่สอดคล้องกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติหรือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสุรสิทธิ์ วชิรจร (2549) ได้สรุปให้เห็นว่า ปัญหาของการแปลงยุทธศาสตร์ไปเป็นนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติมีหลายประการ ได้แก่

ประการแรก ปัญหาด้านสมรรถนะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อยอีกหลายประการได้แก่ (1) ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มักจะพบว่าหน่วยงานภาครัฐมักจะมีบุคลากรที่ไม่สมดุลกับงานที่รับผิดชอบ (2) ปัจจัยด้านงบประมาณ โดยจะพบว่าฝ่ายกำหนดนโยบายมักจะพยายามกำหนดนโยบายให้หน่วยงานต่างๆ ทำมากขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะพบว่างบประมาณที่จัดสรรให้มักจะไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้น (3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบาย

ประการที่สอง ปัญหาด้านการควบคุม หมายถึง ความสามารถในการวัดความก้าวหน้าหรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ซึ่งปัญหาการควบคุมจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ เช่น ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายว่าสามารถแปลงนโยบายออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของนโยบายเพียงใด กิจกรรมของนโยบายมีวัตถุประสงค์ชัดเจนเพียงใด การกำหนดภารกิจ หรือมาตรฐานในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานโดยรวมเพียงใด เป็นต้น

ประการที่สาม ปัญหาด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ปัญหาที่เกิดจากการต่อต้านของผู้ปฏิบัตินั้นมาจากสาเหตุสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ (1) การที่นโยบายนั้นไม่ได้มาจากรากฐานความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในองค์กร หรือสมาชิกไม่ให้ความสำคัญต่อนโยบายนั้น (2) นโยบายส่งผลให้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานตลอดจนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรต้องเปลี่ยนแปลงไป (3) หัวหน้าหน่วยปฏิบัติไม่ได้ให้การสนับสนุนนโยบายเท่าที่ควร (4) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติทำการต่อต้าน เห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายจะส่งผลให้งบประมาณและอัตรากำลังของหน่วยต้องลดลงในระยะยาว อีกทั้งอาจก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนภารกิจและหน้าที่ของบุคลากรอย่างมาก (5) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายถูกกำหนดขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่ไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน (6) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับสาระหรือวิธีปฏิบัติในนโยบาย เพราะไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (7) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือและต่อต้านเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจว่าจะปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างไร

ประการที่สี่ ปัญหาด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอีกด้านหนึ่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ปัญหาด้านนี้จะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อยหลายประการ เช่น (1) ลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์ที่หนึ่งงานปฏิบัติมีกับหน่วยที่ควบคุมนโยบายดังกล่าว (2) ระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้องแสวงหาความร่วมมือหรือทำการตกลงกับหน่วยงานอื่นๆ และ (3) ระดับของความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยจะสามารถทำงานร่วมกันได้

ประการที่ห้า ปัญหาด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ องค์กรหรือบุคคลสำคัญที่กล่าวมานี้ หมายถึง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ตลอดจนสื่อมวลชน เป็นต้น องค์กรหรือบุคคลสำคัญดังกล่าวอาจให้การสนับสนุนทางการเงิน งบประมาณ ตลอดจนสามารถสร้างอุปสรรคหรือการต่อต้านได้ตลอดเวลาตามสถานะอำนาจและสถานการณ์ กล่าวโดยสรุปคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดอุปสรรคมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ (1) ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารหรือไม่ (2) กลุ่มอิทธิพลกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมี

ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของนโยบายมากขึ้นเพียงใด (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสื่อมวลชนมีความสำคัญในการสร้างแนวร่วม และความน่าเชื่อถือของนโยบาย และ (4) บุคคลสำคัญให้ความสนับสนุนนโยบายเพียงใด

ประการที่หก ปัญหาความซ้ำซ้อนของนโยบายและผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นก็คือ การแย่งงานกันทำ หรือเกิดการแข่งขันในการให้บริการระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยอาจเป็นไปในรูปแบบของการให้บริการมากเกินไป หรือไม่ก็เป็นการบังคับใช้กฎระเบียบในลักษณะที่หย่อนยานกว่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้แล้วความซ้ำซ้อนของนโยบายจะเพิ่มปัญหามากขึ้นในกรณีที่นโยบายที่กำหนดขึ้นภายหลังขัดแย้งกับนโยบายที่กำหนดขึ้นก่อนโดยไม่มีการยกเลิกนโยบายเดิม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับศุภชัย ยาวะประภาส (2545) พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ประการแรก ลักษณะของนโยบายนั้นๆ ประการที่สอง วัตถุประสงค์ของนโยบาย ประการที่สาม ความเป็นไปได้ทางการเมือง ประการที่สี่ ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี ประการที่ห้า ความพอเพียงของทรัพยากร ประการที่หก ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ประการที่เจ็ด ทศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และประการที่แปด กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยทั้งหมดข้างต้นต่างมีความเกี่ยวข้องต่อกันและกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของนโยบายต้องมีความชัดเจน สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบาย ทั้งนี้ลักษณะของนโยบายแต่ละประเภทย่อมมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันไปด้วย กับระดับความเป็นไปได้ในทางการเมืองต่อการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่และต้องการความเร่งด่วนในการแก้ไขย่อมที่ทุกฝ่ายจะเห็นพ้องต่อการแปลงหรือนำนโยบายนั้นๆ ไปสู่การปฏิบัติได้ง่าย และหากมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทศนคติที่ดีของผู้ปฏิบัติ และรวมถึงกลไกความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ย่อมมีส่วนอย่างยิ่งต่อการเกื้อหนุนให้นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นแล้วสามารถบรรลุผลจริงในทางปฏิบัติได้

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 รัฐบาลควรมีการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลกิจการด้านประชาชนอาเซียนอย่างเป็นระบบ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

5.3.2.1 รัฐบาลควรพัฒนาระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐานโลจิสติกส์ Logistics การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยที่จำเป็นต้องรัฐบาลดำเนินการบริหารงานอย่างบูรณาการ ประสานงานหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนอย่างเป็นระบบร่วมกัน

5.3.3.2 ภาคเอกชนควรพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น

5.3.4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนงบประมาณที่มีอยู่ โดยปรับปรุงระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐานในชุมชนให้พร้อมใช้งาน พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มีอาชีพ รายได้ที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- กนกพร มโนรัตน์. (2540). **สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจของแรงงานไทยหลังกลับจากการทำงานต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2554). **ประเทศไทยกับอาเซียน**. กรุงเทพฯ: สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2550). **แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรร่วม**. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/ryt9m/75149/>.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). **รายงานประจำปี พ.ศ. 2552: บทบาทไทยในอาเซียน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- กระทรวงมหาดไทย. (2539). **ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล**. สืบค้นจาก http://www.local.moi.go.th/main_law.htm.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2540). **แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544**. นนทบุรี: คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 8.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2544). **แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549: คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมพล ทองธรรมชาติ และเขาวนระ ไตรมาศ. (2544). **วิวัฒนาการของระบบรัฐธรรมนูญไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน พร้อมตัวบทรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2532). **การทำงานพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน: คืออะไรและทำอย่างไร**. วารสารสังคมพัฒนา. 1(2); 14-35.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). **การวิจัย: จากจุดเริ่มต้นถึงจุดสุดท้าย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ซีโนดีไซน์.
- กิ่งพร ทองใบ. (2546). **กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิตติยา ชินแก้ว. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกรียงสิน ประสงค์สุกาญจน์. (2552). **การจัดการการตลาดแบบองค์กรร่วม**. สืบค้นจาก <http://www.inspirecenter.info/th>
- โกวิท พวงงาม. (2546). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- โกวิท พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ**. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.

- โกวิท พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- คณะกรรมการจัดทำแผน 9. (2546). แผน 9 ของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2554). กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแบบแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9. (2545). แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณินิจ ดวงจิต. (2541). การเมืองในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายกำลังคน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำนวน ชโลภักดิ์. (2553). นโยบายคลองไทยเพื่อความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ชนินทร์ ชุณหพันธ์. (2544). นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Business Policy and Strategic Management). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2535). รัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2547). นโยบายชาติที่ปลอดความเป็นฝักฝ่ายกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญชุดที่ 3 เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบนิติรัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2539). การวางแผนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทิบูล ทีปะปาล. (2546). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). พฤติกรรมองค์การ: การศึกษาการบริหารพฤติกรรมองค์การเชิงบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). พฤติกรรมองค์การ: การศึกษาการบริหารพฤติกรรมองค์การเชิงบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก ภาคแรก จากยุคกรีกถึงยุคทุนนิยมตะวันตก. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ฉัญลักษณ์ นันทมนตรี. (2550). ปัจจัยนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษกรณีเทศบาลนครปากเกร็ด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธิดารัตน์ โชคสุชาติ. (2553). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย Asian Economic Community :Importance and Thai Preparations. **วารสาร มฉก. วิชาการ.** 1(2), 99 -112.
- ธีระ นุชเปี่ยม. (2541). **การเมืองโลกหลังสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรณกิจภัณฑ์และการพิมพ์.
- ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่นๆ. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นพพันธ์ วรรณเทพสกุล. (2550). **นโยบายสาธารณะท้องถิ่นจากแนวคิดสู่การปฏิบัติบทวิเคราะห์ นโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ จังหวัดสงขลา.** กรุงเทพฯ: สาส์น.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2544). **สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) เรื่อง ความเสมอภาค.** กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.
- บัญญัติ ศิริปรีชา. (2009). **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการคุ้มครองแรงงานในอนาคต กลุ่มงาน มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ASEAN Secretariat.** สืบค้นจาก www.Aseansec.org.
- บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ. (2547). **การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับ CEO.** กรุงเทพฯ: สุขุมและบุตร.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2535). **การจัดการองค์การ.** กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). **การจัดองค์การ.** กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2549). **การบริหารอำนาจ: สงครามแย่งเงิน: ยุคทุนใหม่.** กรุงเทพฯ: นัยนา ประไพ.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2553). **ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ ยุคโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส (1989).
- บุญอริ ยีหะ. (2551). **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). **การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประชัยพล ธีระเนตร. (2524). **นโยบายการส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีส่ง แรงงานไทยไปได้ทุกวัน.** กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). **การปกครองท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พจนา วรรณเสวี. (2546). **ความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตาก.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณศิริ พรหมพันธุ์. (2536). **นโยบายต่างประเทศด้านแรงงานไทย.** กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณี เกษมกล. (2549). **การใช้สมองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.** **วารสารวิชาการ.** 9(2), 6-10.
- พรศ ทิวารัตชัย. (2555). **การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียน สัตหีบเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา**

- เอกชนสู่ประชาคมอาเซียน.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พสุ เดชะรินทร์. (2546). **กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2552). **แนวคิดยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- พิพัฒน์ พสุธารชาติ. (2546). บทวิพากษ์เพื่อความเข้าใจเรื่ององค์รวม. **วารสารพุทธศาสนศึกษา.** 10(2), 7-37.
- ภณ ใจสมัคร. (2553). **การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- มยุรี อนุমানราชธน. (2549). **นโยบายสาธารณะ.** กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.
- มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2552). **การบริหารงานและจัดการองค์กร.** สืบค้นจาก <http://wiseknow.com/blog/2009/03/05/2031/>.
- เยาวดี รวงชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2540). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพฯ: วี.ทีซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- เยาวดี รวงชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ: วี.ทีซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- เยาวดี รวงชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2553). **การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ ราชแพทย์. (2554). **เส้นทางสู่อาชีพ: ก้าวต่อไปของผู้เรียนอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา,** กรุงเทพฯ: พิมพ์สองห้า.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2548). **หลักรัฐศาสตร์.** กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์.
- วรเดช จันทรศร. (2543). **การประเมินผลในระบบเปิด.** กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- วรเดช จันทรศร. (2552). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชชุกร นาครธน. (2549). **ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. พระนครศรีอยุธยา:** มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิลาส เตชะไพบูลย์. (2552). **สังคมไทยกับองค์รวมแบบไทยๆ.** สืบค้นจาก <http://www.geocities.com/thaifriendforum/holistic.html>

- วิวัฒน์ คติธรรมนิทย์ และชื่นขวัญ บุญทวี. (2551). **เรื่องดีๆ ในวงการศึกษไทย: รวมบทความคุณภาพคัดสรรจากเว็บไซต์นิวสกูล**. กรุงเทพฯ: โครงการเว็บไซต์นิวสกูลเพื่อการเรียนรู้สู่สุขภาวะในสถานศึกษา.
- วิสุทธิ โปธิแทน. (2551). **แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตยสำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา**. กรุงเทพฯ: นิตพิมพ์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). **นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วีรากร อุตร์เลิศ. (2555). **การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา: พื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2536). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรินาถ ศุภบุญ. (2550). **ความพึงพอใจของประชาชนในประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง**. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2545). **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2552). **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2552). **บทวิเคราะห์เรื่องผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ต่อเศรษฐกิจการค้าของไทย ใน 6 ปีข้างหน้า**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). **กฎหมายการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2547). **ทฤษฎีเกมกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศใน จูลซีฟ ซินวรโรน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549**. สืบค้นจาก <http://www.dloc.opm.go.th/Source/LW004.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). **สถิติข้าราชการครูและบุคลากรฉบับย่อปีการศึกษา 2551**. กรุงเทพฯ: แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.). **แผนยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2547-2549)**. กรุงเทพฯ: แอลพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2550).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ: สำนัก
 นายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2552).
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก
<http://www.panyathai.or.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. (2553). **ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความ
 พร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558.** กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์
 อุดมศึกษาต่างประเทศ.
- สุธิดา ปัทม และไกรชิต สุตะเมือง. (2555). การรับรู้ต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 (AEC) ตามนโยบายของรัฐบาลในกลุ่มประชากรบุคคลวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร.
วารสารการเงิน การลงทุนการตลาด และการบริหารธุรกิจ. 3(4), (10–12).
- สุปราณี พงศ์สิทธิ. (2538). **สาเหตุและสภาพปัญหาของการตัดสินใจไปทำงานในไต้หวันของ
 แรงงานไทย.** กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี โพธิยะราช และภูมิศักดิ์ ราชสี. (2553). **ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีต่อเศรษฐกิจไทย
 Impacts of Trade Liberalization Policy on Thai Economy.** กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2549). **นโยบายสาธารณะเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: บริษัทเนศวร (1999) พรินต์
 จำกัด.
- อภิญา เลื่อนฉวี. (2553). **เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในอาเซียน: ผลกระทบอย่างไรต่อไทย.**
 สืบค้นจาก <http://www.kpi.ac.th>
- อรอนพ บุญรัตพันธุ์. (2535). **การวางแผนยุทธศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ประเทศไทย.
- อรวรรณ สีลานิช. 2554. **การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการ
 เข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน.** สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ สาขาวิชา
 พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัมพร อารังลักษณ์ และคนอื่นๆ. (2553). **การบริหารปกครองสาธารณะ: การบริหารรัฐกิจใน
 ศตวรรษที่ 21.** ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารีย์ พุทธิฐาน. (2553). **การเตรียมพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนต่อภาวะเป็ยบด้าน
 เครื่องสำอางให้สอดคล้องกันของอาเซียน: หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตเครื่องสำอาง.**
 วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Barber, B. R. (2003). **Strong Democracy: Participatory Politics for a New Age.** Los
 Angeles: University of California Press.

- Blondel, J. (1995). **Comparative Government: An Introduction**. New Jersey: Prentice Hall.
- Bogdanor, V. (1999). **Devolution in the United Kingdom**. London: Oxford University Press.
- Hague, R., & Harrop, M. (2001). **Comparative Government and Politics: An Introduction**. London: Palgrave,
- Hellriegel, D., & Slocum, J. W. (1982). **Management**. 3rd ed. Oxford: Berg.
- Kaplan, R. S., & Norton. (2005). **The Strategy-Focused Organization: How Balanced Scorecard Companies Thrive in The New Business Environment**. New York: Harvard Business School Press.
- Lipson, L. (2002). **The Great Issues of Politics: An Introduction to Political Science**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Massie & Douglas. (1981). **Managing: A Contemporary Introduction**. 3rd ed. Englewood Cliffs.N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Ripley, R. & Frankin, G. (1984). **Congress, the Bureaucracy and Public Policy**. Homewood: The Dorsey Press.

ภาคผนวก

GRAD VRU

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามและคำถามนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ของนายพิเชษฐ์ จันทร์ส่ง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติทางองค์ประกอบในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติในการกำหนดนโยบายและการวางแผนความพร้อมในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียน จากการสุ่มตัวอย่างใน จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อ จึงขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามที่แนบมาด้วย

2. การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่าน
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอแสดงความนับถือ
นายพิเชษฐ์ จันทร์ส่ง
โทร. 081-3747706

E.Mail: muekdum@hotmail.com

GRAD VRU

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับสถานภาพหรือที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 ปี - ไม่เกิน 30 ปี

( ) 31 ปี - ไม่เกิน 40 ปี

( ) 41 ปี - ไม่เกิน 50 ปี

( ) 51 ปี ขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

( ) นายกองค้การบริหาร

( ) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

( ) ปลัดองค์การบริหาร

4. สถานภาพ

- ( ) โสด ( ) สมรส
( ) แยกกันอยู่/หย่าร้าง ( ) หม้าย

5. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า ( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

6. ศาสนา

- ( ) พุทธ ( ) อิสลาม
( ) คริสต์ ( ) ฮินดู

7. รายได้ต่อเดือน

- ( ) 15,000 – 22,000 บาท ( ) 22,001 – 35,000 บาท
( ) 35,001 บาท ขึ้นไป

8. ประสบการณ์ด้านบริหารในองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น

- ( ) 1 ปี – 3 ปี ( ) 3 ปี – 8 ปี
( ) 9 ปี – 12 ปี ( ) 12 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย		ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		น้อย	มาก	มากที่สุด	
		1	2	3	4
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของรัฐบาล					
1	รัฐบาลสร้างความสัมพันธ์อันดีระดับรัฐบาลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน				
2	ไทยยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการภายในองค์กร				
3	รัฐบาลยึดหลักความมั่นคงในการบริหารจัดการภาครัฐ				
4	รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนของ				

	อาเซียนได้โดยตรง				
5	รัฐบาลมีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง				
6	พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนได้				
7	มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ผู้นำท้องถิ่น				
8	ให้ความสำคัญกับการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยควบคู่กับองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียน				
9	จัดบรรยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ของอาเซียนแก่บุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในหัวข้อเป็นระยะๆ				
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการของภาคเอกชน					
10	ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน				
11	เสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแก่ผู้ประกอบการไทย				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย		ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด
		1	2	3	4
12	ประชาสัมพันธ์ผลกระทบของ AEC แก่ผู้ประกอบการไทย				
13	เรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนของสินค้าและบริการของประเทศในกลุ่มอาเซียน				
14	สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร				
15	สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ				
ความพร้อมด้านการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
16	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาเซียน				

17	มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนเสมอๆ				
18	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนประเทศต่างๆ ในอาเซียนตามที่โอกาสเอื้ออำนวย				
19	เปิดโอกาสให้ประชาชนประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าไปเยี่ยมเยือนไทยตามที่โอกาสเอื้ออำนวย				
20	ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานความร่วมมือของประชาชนในอาเซียน				
21	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย		ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด
		1	2	3	4
22	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการปัญหาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมร่วมกัน				
23	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดช่องให้ประชาชนตามเขตชายแดนในอาเซียนจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ ร่วมกัน				

ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด
		1	2	3	4
24	รัฐบาลสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน				
25	มีการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบการเมืองในประเทศกลุ่มอาเซียน				
26	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนอย่างเพียงพอ				
27	มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเรื่องการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ				
28	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเขตชายแดนมีความสัมพันธ์อันดีทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน				
29	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการ และการลงทุนแก่ภาคเอกชนเพื่อการแข่งขันในตลาดอาเซียน				
30	รัฐบาลมีการแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรองรับการเข้าประชาคมอาเซียน				
31	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างเพิ่มขีดความสามารถให้ SME และ OTOP ให้พร้อมแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน				
32	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเพื่อ				

	เตรียมความพร้อมสูงอาเซียนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น				
--	--	--	--	--	--

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
		1	2	3	4
33	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับภาพชีวิตของประชาชนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน				
34	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือบางโครงการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน				

GRAD VRU

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามและคำถามนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการทำดัชนีพันธกิจสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ของนายพิเชษฐ์ จันทร์ส่ง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติทางองค์ประกอบในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติในการกำหนดนโยบายและการวางแผนความร่วมมือในการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียน จากการสุ่มตัวอย่างใน จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการรองรับการปรับเปลี่ยนการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อ จึงขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามที่แนบมาด้วย

2. การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่าน
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอแสดงความนับถือ
นายพิเชษฐ์ จันทร์ส่ง
โทร. 081-3747706

E.Mail: muekdum@hotmail.com

GRAD VRU

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับสถานภาพหรือที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 ปี - ไม่เกิน 30 ปี

( ) 31 ปี - ไม่เกิน 40 ปี

( ) 41 ปี - ไม่เกิน 50 ปี

( ) 51 ปี ขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

( ) นายกองค้การบริหาร

( ) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

( ) ปลัดองค์การบริหาร

4. สถานภาพ

- ( ) โสด ( ) สมรส
( ) แยกกันอยู่/หย่าร้าง ( ) หม้าย

5. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า ( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

6. ศาสนา

- ( ) พุทธ ( ) อิสลาม
( ) คริสต์ ( ) ฮินดู

7. รายได้ต่อเดือน

- ( ) 15,000 – 22,000 บาท ( ) 22,001 – 35,000 บาท
( ) 35,001 บาท ขึ้นไป

8. ประสบการณ์ด้านบริหารในองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น

- ( ) 1 ปี – 3 ปี ( ) 3 ปี – 8 ปี
( ) 9 ปี – 12 ปี ( ) 12 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 คำถามเรื่องยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นความพร้อมพื้นฐานของการเป็นชุมชนอาเซียนของรัฐบาล เอกชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของไทย

1. ท่านคิดว่ารัฐบาลมีความพร้อมพื้นฐานด้านการบริหารการจัดการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าภาคเอกชนของไทยมีความพร้อมด้านการบริหารการจัดการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ท่านคิดว่ารัฐบาลสนับสนุนการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่ารัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าเรื่องใดที่เป็นปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ท่านมีแนวทางต่อการแก้ไขการกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมการเป็นชุมชนอาเซียน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	พิเชษฐ จันทร์สง
วัน เดือน ปีเกิด	3 มิถุนายน 2503
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	8 หมู่ 2 ตำบลม่วงงาม อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสกลบุรี 18160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2536	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2546- 2552	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี และสำนักงาน ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี
พ.ศ. 2553-2554	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2554-2555	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดระยอง
พ.ศ. 2555-2556	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	
พ.ศ. 2551- ปัจจุบัน	ตำแหน่งท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี
รางวัลหรือทุนการศึกษาที่ได้รับ	
พ.ศ. 2540	ข้าราชการพลเรือนดีเด่น จังหวัดลพบุรี

GRAD VRU